Vlaams Parlement

854 (2020-2021) – Nr. 1
ingediend op 16 juni 2021 (2020-2021)

Ontwerp van decreet

tot regeling van het toezicht,
de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen,
de verplichtingen van de besturen van de eredienst
en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004
betreffende de materiële organisatie en werking
van de erkende erediensten

verzendcode: BIN

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet van 13 november 2020..... 71
Advies en aanvullende nota van de Vereniging van de Vlaamse Provincies.... 101
Advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens 115
Advies van de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog..... 131
Advies van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten 259
Voorontwerp van decreet van 19 maart 2021 271
Advies van de Raad van State 301
Ontwerp van decreet..... 347

ONTWERP VAN DECREET TOT REGELING VAN HET TOEZICHT, DE ERKENNING VAN LOKALE GELOOFSGEMEENSCHAPPEN, DE VERPLICHTINGEN VAN DE BESTUREN VAN DE EREDIENST EN TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 7 MEI 2004 BETREFFENDE DE MATERIËLE ORGANISATIE EN WERKING VAN DE ERKENDE EREDIENSTEN

Samenvatting

Het voorliggend ontwerp van decreet voert een nieuw decretaal kader in voor lokale geloofsgemeenschappen op volgende drie vlakken:

- De erkenning: de bestaande erkenningsverplichtingen worden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs[1]. Alsook worden nieuwe regels uitgewerkt zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie beschikt omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten om gemotiveerde beslissingen te kunnen nemen zowel voor als na de erkenning.
- Het toezicht: voor een permanent en adequaat toezicht op de naleving van de verplichtingen in dit decreet en het eredienstendecreet door de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst wordt een Vlaamse toezichtsinstantie opgericht die over de nodige bevoegdheden beschikt.
- De sanctionering: ook wordt voorzien in een getrapt en gedifferentieerd sanctiekader om de effectiviteit van de handhaving van de verplichtingen te versterken.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

1. Inleiding

Lokale geloofsgemeenschappen zijn belangrijke partners binnen onze diverse samenleving. Het uitgangspunt is dat een erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee dialoog gevoerd wordt, te verkiezen is boven een niet-erkende lokale geloofsgemeenschap waarmee geen enkel officieel contact bestaat.

Met het voorliggend ontwerp van decreet willen we een nieuw en duidelijk kader invoeren voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en voor de verplichtingen waaraan besturen van de eredienst moeten voldoen. De erkenningsregels worden scherper gesteld, zodat beter het kaf van het koren gescheiden kan worden. Wie tegen ons maatschappijmodel ageert, verliest zijn erkenning. Lokale geloofsgemeenschappen die zich hierin inschakelen, zijn onze bondgenoten. We willen zoveel mogelijk harten voor ons maatschappijmodel

[1] R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945

veroveren, gebaseerd op wederzijds engagement. Iedereen heeft gelijke rechten, maar ook gelijke plichten. We stellen ook duidelijke grenzen die worden bepaald door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen. Onze rechtsstaat staat niet ter discussie. Geen enkele religie of levensbeschouwing staat boven de wet en de fundamentele beginselen vervat in de Grondwet en internationale mensenrechtenverdragen, zoals de scheiding der machten, de neutraliteit van de overheid, de scheiding van kerk en staat, het non-discriminatiebeginsel, etc.

2. Bevoegdheidsverdeling tussen federale staat en de gewesten

Sinds de vijfde staatshervorming zijn de gewesten conform artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming van de instellingen (hierna: BWHI) voor wat de ondergeschikte besturen betreft, bevoegd voor de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, met uitzondering van de erkenning van de erediensten en de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten.[2] Aangezien het Vlaamse Gewest niet voor alle aspecten bevoegd is, blijft samenspraak en afstemming met het federaal niveau noodzakelijk.

De federale bevoegdheden omvatten:

- De erkenning van de erediensten. Op dit ogenblik zijn er zes erediensten erkend door de federale overheid: de rooms-katholieke[3], de protestants-evangelische[4], de Israëlitische[5], de anglicaanse[6], de islamitische[7] en de orthodoxe[8];
- De bevoegdheid van de federale overheid inzake de wedden en de pensioenen van de bedienaars van de erediensten omvat zowel de vaststelling en de betaling van de wedden en de pensioenen als de definiëring van de titularissen van dit recht.

Behoudens de voormelde federale aangelegenheden, zijn de gewesten bevoegd voor al wat de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten betreft, dat wil zeggen het beheer van de goederen en inkomsten van deze erediensten. Deze bevoegdheid omvat zowel de organisatie, de werking, het toezicht als de financiering van de besturen belast met het beheer van de goederen en de inkomsten van de eredienst. Hieruit vloeit voort dat de gewesten ook bevoegd zijn om de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te erkennen, met inbegrip van de eventuele stappen die daaraan voorafgaan.[9]

De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid met zich mee, bestuur van de eredienst genaamd. De besturen van de eredienst zijn belast met de zorg voor de

[2] Zie ook artikel 181, §1 van de Grondwet.
[3] Wet van 18 germinal jaar X (8 april 1802).
[4] Idem.
[5] Decreet van 17 maart 1808.
[6] Wet van 4 maart 1870.
[7] Wet van 19 juli 1974.
[8] Wet van 17 april 1985.
[9] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019; Adv. 36.134/4 van de Afdeling wetgeving van de Raad van State, Parl.St. Vl.Parl. 2003-04, nr. 2100/1.

materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken en staan in voor het onderhoud en de bewaring van de voor de eredienst bestemde gebouwen, en voor het beheer van de goederen en de financiële middelen die bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst[10].

De Raad van State stipuleert meermaals in zijn advies (zie o.a. opmerkingen 4.1., 4.3.4. en 14.4.) bij het voorontwerp en verwijzend naar de eigen adviespraktijk en de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof dat conform artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, BWHI de bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten zich beperkt tot de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de door de federale overheid erkende erediensten. En dat derhalve het toepassingsgebied van de erkenningsregeling steeds verband moet houden met wat nodig is voor het verzekeren van een goed beheer van de temporaliën van de betrokken eredienst (zie o.a. opmerkingen 4.3.5. en 7.5.).

Vanaf de erkenning heeft de financierende overheid[11] volgende verplichtingen t.a.v. het bestuur van de eredienst:

- instaan voor het tekort van de werking van het bestuur van de eredienst;
- onder bepaalde voorwaarden bijdragen in de investering in de gebouwen van de eredienst;
- ter beschikking stellen van een woning van de bedienaar van de eredienst of een woonstvergoeding toekennen;
- onder bepaalde voorwaarden een ruimte ter beschikking stellen waar gelovigen ontvangen kunnen worden, waar het bestuursorgaan kan vergaderen en waar het archief van het bestuur kan bewaard worden (of een secretariaatsvergoeding toekennen).

Momenteel[12] zijn er in het Vlaamse gewest 1696 besturen van de eredienst. Onderstaande tabel toont het aantal besturen van de eredienst aan per provincie en per eredienst:

Eredienst	Antwerpen	Limburg	Oost-Vlaanderen	Vlaams-Brabant	West-Vlaanderen	Totaal
anglicaans	1	-	1	2	3	7
islamitisch	6	12	5	2	2	27
Israëlitisch	3	-	1	-	2	6
orthodox	3	5	2	1	5	16
protestants	14	5	10	6	12	47
RK-kathedraal	2	1	1	-	1	5
rooms-katholiek	304	304	364	272	344	1588
Totaal	333	327	384	283	369	1696

[10] Art. 4, 81, 117, 153, 189 en 232 van het erediensten decreet.
[11] T.a.v. katholieke, protestantse, anglicaanse en israëlitische besturen van de eredienst, is het gemeentebestuur de financierende overheid. De provincie is de financierende overheid t.a.v. de islamitische en orthodoxe besturen van de eredienst, alsook tegenover de kathedrale kerkfabrieken.
[12] Laatste update 19 mei 2021.

3. Beleidsmatige context

Met het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten (hierna: eredienstendecreet), voorzag het Vlaams Parlement in nieuwe regelgeving betreffende de organisatie en werking van de besturen van de erkende erediensten na de overdracht van bevoegdheden in 2001 ten gevolge van de vijfde staatshervorming. De Vlaamse Regering erkent de lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten, en kan in bepaalde gevallen de erkenning opheffen. De criteria en de procedure die daarbij gelden zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten (hierna: erkenningsbesluit). De regels betreffende het financieel beheer en de financiële rapportering van de besturen van de eredienst werden vastgelegd in het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten.

Na 15 jaar is er nood aan een actualisatie van het erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor lokale geloofsgemeenschappen. Bovendien bleek de noodzakelijke informatie om erkennings- en sanctiedossiers te kunnen beoordelen soms onvoldoende beschikbaar te zijn. Het gaat daarbij om informatie met betrekking tot de bestuurlijke gegevens van de lokale geloofsgemeenschappen, maar ook om informatie i.v.m. veiligheids- of samenlevingsaspecten.

Bijgevolg werd in de vorige regeerperiode in opdracht van de Vlaamse Regering door de KU Leuven een studie verricht naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest én naar de handhaving van deze criteria en van het respecteren van andere administratieve verplichtingen door de lokale geloofsgemeenschappen (hierna: studie Torfs[13]). Aan de representatieve organen van de erkende erediensten werd tijdens de vorige regeerperiode meegedeeld dat aanvragen tot erkenning on hold worden gezet in afwachting van de aanbevelingen van de studie Torfs. Deze studie werd in december 2018 opgeleverd en maakte het voorwerp uit van een gedachtewisseling in het Vlaams Parlement.[14]

Uit de studie Torfs is gebleken dat het regelgevend kader en de criteria voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen verfijnd moeten worden om tot een beter resultaat te komen. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 worden de bestaande regels binnen de Vlaamse bevoegdheden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs.

[13] R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945

[14] Verslag van de gedachtewisseling namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid uitgebracht door Yasmine Kherbache en Nadia Sminate over het onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest en naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, *Vl. Parl.* 2018-2019, nr. 1990/1.

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024, de beleidsnota binnenlands bestuur en stedenbeleid 2019-2024, de conceptnota bis betreffende het regelgevend erkenningskader voor lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 29 mei 2020 (VR 2020 2905 MED.0170/1BIS) en de conceptnota ter betreffende de oprichting van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08 mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1), bepalen de krachtlijnen van het vernieuwd decretaal erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst.

De invoering van een gedifferentieerd en getrapt kader aan sanctioneringsmogelijkheden, een wachtperiode, een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering, bevoegdheden voor de bevoegde instantie (Vlaamse Informatie- en screeningsdienst) en nieuwe verplichtingen voor de reeds erkende geloofsgemeenschappen vereisen een decretale verankering.

B. Inhoud

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt volgende aspecten en volgt volgende structuur:

- Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen
- Hoofdstuk 2. Erkenning van lokale geloofsgemeenschappen
- Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst
- Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie
- Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst
- Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen
- Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens
- Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004
- Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Het eredienstendecreet wordt in het licht van het voorliggend ontwerp van decreet aangepast waar nodig, waarbij de verplichtingen opgenomen in het eredienstendecreet van toepassing blijven. De niet-naleving van deze verplichtingen zal aanleiding kunnen geven tot de opstart van de sanctioneringsprocedure opgenomen in het voorliggend ontwerp van decreet. De correlatie met het eredienstendecreet wordt mede bewaakt door het streven naar een éénduidig begrippenkader.

1. Erkenningscriteria

De studie Torfs heeft voorstellen geformuleerd betreffende de erkenningscriteria om het bestaand regelgevend kader voor lokale geloofsgemeenschappen te verbeteren. De huidige erkenningscriteria worden verfijnd en verduidelijkt waar nodig.

Huidige erkenningscriteria	**Nieuwe erkenningscriteria**
Volledigheid van het aanvraagdossier	De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenningsaanvraag op het einde van de wachtperiode.
Financiële leefbaarheid op basis van het onderzoek van het financieel plan	- Financiële leefbaarheid en verplichte transparantie (o.a. invoering van een giftenregister en transparantie over de juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen en de jaarrekeningen van deze verbonden structuren); - Gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap; - Verbod op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging; - Verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van bedienaars van de eredienst en hun vervangers; - Het aanvraagdossier bevat een schriftelijke verklaring op eer waarbij de leden van het voorlopig bestuursorgaan/het tijdelijk voltallig bestuursorgaan zich ertoe verbinden om deze verplichtingen na te leven.
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich verbindt tot een correcte toepassing van de wetgeving inzake het gebruik van de talen in bestuurszaken.	Het aanvraagdossier bevat een schriftelijke verklaring op eer waarbij de leden van het voorlopig bestuursorgaan / het tijdelijk voltallig bestuursorgaan zich ertoe verbinden de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven.
Maatschappelijke relevantie wordt minimaal aangetoond aan de hand van: - een benaderende opgave van het aantal gelovigen binnen de gebiedsomschrijving;	Maatschappelijke relevantie wordt aangetoond aan de hand van: - minimum 200 leden binnen de gebiedsomschrijving; - de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van

- de wijze waarop de lokale geloofsgemeenschap zich inschakelt in de lokale gemeenschap van de gemeente waartoe zij behoort, met inbegrip van: – de wijze waarop zij in haar werking en haar contacten met gelovigen en derden, uitgezonderd de door de liturgie voorgeschreven bepalingen, de Nederlandse taal gebruikt; – de organisatie van haar contacten met de bestuurlijke overheid van de gemeente of de gemeenten van haar gebiedsomschrijving.	de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken; - het onderhoud en de bewaring van het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst; - duurzame contacten onderhouden met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn ; - respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt dat haar huidige en toekomstige geestelijke bedienaars voldoen aan de inburgeringsplicht die desgevallend op hen van toepassing is ingevolge het decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid.	De bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen indien van toepassing aan de inburgeringsplicht vastgelegd in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.
Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt om individuen die handelen of oproepen om te handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap. Een schriftelijke verklaring waarbij de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt om, behoudens incidentele overmacht: - in geen geval, op welkdanige wijze dan ook, haar medewerking te verlenen aan activiteiten, als zij in strijd zijn met de Grondwet en het EVRM; - individuen of verenigingen te weren uit gebruikte lokalen en plaatsen die de besturen van de eredienst gebruiken, wanneer die personen oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM.	De leden van het voorlopig bestuursorgaan/ het tijdelijk voltallig bestuursorgaan/ het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst leven, behoudens incidentele overmacht, de volgende verplichtingen na: - de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan; - de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan,

	te weren uit de organisatie en werking van het voorlopig bestuursorgaan/het tijdelijk voltallig bestuursorgaan/ het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen; - de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving, in het bijzonder het EVRM en de Grondwet; - Het aanvraagdossier bevat een schriftelijke verklaring op eer waarbij de leden van het voorlopig bestuursorgaan/ het tijdelijk voltallig bestuursorgaan zich ertoe verbinden om deze verplichtingen na te leven.

Daarnaast worden nog een aantal nieuwe criteria toegevoegd zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten beschikt om een gemotiveerde beslissing met kennis van zaken te kunnen nemen:

- Het bestaan van een juridische structuur die aan het aangevraagd openbaar statuut aangepast is en verplichte transparantie hierover;
- Transparantie over de juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn en in het bijzonder de onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren;
- De gegevens over de bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten steeds door het voorlopig bestuursorgaan of het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst bezorgd worden aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;
- Het beschikken over een gebouw dat bestemd is voor de uitoefening van de eredienst en dat voldoet aan de geldende veiligheidsnormen blijkens een attest van de brandweer. De toekomstige openbare instelling moet houder zijn van zakelijke rechten op het gebouw of gebouwen gebruikt als plaats

van de eredienst, of bij gebreke daarvan, wanneer het gebouw of de gebouwen gebruikt als plaats van de eredienst niet aan een overheid toebehoren, een afschrift van de met de eigenaar gesloten overeenkomst betreffende het gebruik van het gebouw of de gebouwen als plaats van eredienst, kunnen voorleggen;
- Het voldoen aan administratieve verplichtingen tijdens de wachtperiode;
- De lokale geloofsgemeenschap heeft de wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg doorlopen.

2. Wachtperiode

De invoering van een wachtperiode van vier jaar heeft tot doel de erkenningsaanvragen grondig te screenen en te toetsen op de erkenningsverplichtingen, alsook een constructieve relatie op te bouwen met de betreffende lokale geloofsgemeenschap. De wachtperiode zorgt er ook voor dat alle betrokken actoren bij de erkenningsprocedure een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er ook vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de Vlaamse Regering de essentiële rol in deze materie ten volle wil erkennen.

De erkenningsaanvraag van een lokale geloofsgemeenschap wordt, conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten (hierna: het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008), bij het bevoegd representatief orgaan ingediend, die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan, meldt de indiening van de erkenningsaanvraag van de lokale geloofsgemeenschap binnen 8 dagen schriftelijk aan de Vlaamse Regering. De wachtperiode zal starten vanaf het moment dat het representatief orgaan de bij haar ingediende erkenningsaanvraag van een lokale geloofsgemeenschap, heeft bezorgd aan de Vlaamse Regering.

Tijdens deze wachtperiode zal de lokale geloofsgemeenschap aan een aantal administratieve verplichtingen moeten voldoen, waaronder financiële rapportering en opstellen en bijhouden van een giftenregister. De lokale geloofsgemeenschap dient tijdens de wachtperiode te handelen alsof zij als het ware erkend is[15]. Zo is de lokale geloofsgemeenschap reeds beter op de hoogte van welke verplichtingen na de erkenning op haar zullen rusten en hoe zij deze kan vervullen. De beoordeling of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen zal gebeuren tijdens de wachtperiode van vier jaar. Minstens na twee jaar en op het einde van de wachtperiode zullen de bij de erkenningsprocedure betrokken actoren om advies gevraagd worden over de erkenningsaanvraag.

3. Betrokken actoren

De lokale en provinciale besturen, alsook de representatieve organen worden sterk betrokken bij zowel de erkenningsprocedure als het blijvend toezicht op de

[15] Studie Torfs, p.15

besturen van de eredienst. De doelstelling is om een decretaal kader te creëren waarbij voor alle betrokken actoren duidelijk wordt bepaald wat van hen verwacht wordt, alsook een betere informatiedoorstroming tussen de verschillende betrokken actoren. De lokale besturen staan het dichtst bij hun lokale geloofsgemeenschappen en zijn dus ook het best geplaatst om met hen in dialoog te gaan.

In navolging van het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 voorziet de conceptnota ter betreffende de oprichting van de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschap, meegedeeld aan de Vlaamse Regering op 08 mei 2020 (VR 2020 0805 MED.0150/1), in de oprichting van een Vlaamse instantie, m.n. de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst (hiervoor en hierna vermeld als "bevoegde instantie") die nieuwe lokale geloofsgemeenschappen zowel voor als na de erkenning, en de reeds erkende besturen van de eredienst, moet kunnen screenen op de wijze waarop ze de vernieuwde erkenningsverplichtingen en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend naleven.

4. Controle door de bevoegde instantie

Besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens hun wachtperiode moeten blijvend voldoen aan de verplichtingen opgenomen in dit decreet en in het eredienstendecreet. Een permanente en adequate controle op het blijvend voldoen aan deze verplichtingen is noodzakelijk. Om te kunnen controleren of een bestuur van de eredienst of een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode blijft voldoen aan haar verplichtingen, zal de bevoegde instantie over verschillende bevoegdheden kunnen beschikken.

Voor het bepalen van de bevoegdheden van de bevoegde instantie werd inspiratie geput uit bestaande Vlaamse regelgeving die betrekking heeft op toezichthouders.[16] De oprichting van besturen van de eredienst en het toezicht erop vereisen een sui-generis aanpak. Het betreft het permanent controleren van de verplichtingen die van toepassing zijn op de besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode. De Vlaamse overheid, alsook het bredere publiek, moeten erop kunnen vertrouwen dat deze (toekomstige) lokale publiekrechtelijke instellingen op een professionele en behoorlijke manier hun decretale opdrachten vervullen. Deze door de Vlaamse overheid opgerichte en gefinancierde publiekrechtelijke instelling, moet steeds verantwoording kunnen afleggen tegenover de Vlaamse Regering die, in geval van vastgestelde tekortkomingen, deze instelling kan sanctioneren.

Daarnaast vallen de besturen van de eredienst onder het administratief toezicht. Zowel het algemeen administratief toezicht dat de toezichthoudende overheid de mogelijkheid geeft om beslissingen van eredienstbesturen te schorsen of te vernietigen als het goedkeuringstoezicht in het kader van financieel beheer, bepaald in het eredienstendecreet, blijven van toepassing. Bij het bepalen van de

[16] O.a. het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur (artikel 223), het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid (artikelen 16.3.10, 16.3.12, 16.3.13, 16.3.14, 16.3.19, 16.3.20, 16.3.21, 16.3.22, 16.3.26bis en 16.3.27); het kaderdecreet van 22 maart 2019 betreffende de bestuurlijke handhaving (artikelen 10, 12, 13, 14, 16, 17, 19 en 22); Decreet van 15 juli 2016 betreffende het integraal handelsvestigingsbeleid (artikel 15, §3 en §4); Decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid (artikelen 46,47,48, 51 en 52);

bevoegdheden van de bevoegde instantie wordt er ook rekening gehouden met het administratief toezicht zodat de verschillende vormen van controle elkaar kunnen versterken.

Hierbij moet er ook steeds rekening gehouden worden met het recht op vrijheid van de eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan en de organisatorische autonomie van godsdienstige geloofsgemeenschappen, gewaarborgd in de Grondwet[17] en de internationale mensenrechtenverdragen.[18] De strikte scheiding tussen kerk en staat moet ten volle gerespecteerd worden: de erkende lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten moeten hun religie in alle vrijheid kunnen beleven. Er wordt een kader van bevoegdheden uitgewerkt die noodzakelijk is om de besturen van de erediensten en de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen permanent en adequaat te kunnen controleren, zonder dat deze bevoegdheden verder gaan dan noodzakelijk vereist is voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen opgelegd aan de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode en na de erkenning.

De personeelsleden van de bevoegde instantie beschikken over volgende bevoegdheden:

1) Het recht om ruimtes te betreden (art. 21);
2) Het recht tot opname van de identiteit van personen (art. 22);
3) Het recht om inlichtingen te vorderen bij betrokkenen (art. 23);
4) Het recht om de voorlegging, inzage, kopieën of de tijdelijke bewaarneming te vorderen van informatie, documenten en infodragers (art. 24);
5) Het recht om verplichte medewerking te eisen (art. 25);
6) Het recht op het doen van vaststellingen met audiovisuele middelen binnen het wettelijk kader (art. 26);
7) Het recht om de bijstand van de politie te vorderen (art. 27, eerste lid);
8) Het recht om zich te laten bijstaan door deskundigen en andere personen (art. 27, tweede lid);
9) Het recht om raadgevingen te geven om tekortkomingen aan de verplichtingen te voorkomen (art. 28, §2, eerste lid);
10) Het recht om waarschuwingen te geven in geval van een vastgestelde tekortkoming, zodat het bestuur van de eredienst deze kan wegwerken (art. 28, §2, tweede lid);
11) Het opstellen van verslagen van vaststelling met een bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel (artikel 28, §1).

Deze bevoegdheden moeten de bevoegde instantie voldoende daadkracht geven om zelf noodzakelijke inlichtingen te kunnen verzamelen over de besturen van de eredienst en de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode. Deze bevoegdheden zijn noodzakelijk om alle vereiste informatie vanuit veiligheids-, bestuurlijk- en samenlevingsperspectief te kunnen vervolledigen, vergelijken en blijvend actualiseren. De bevoegde instantie moet kunnen verifiëren dat de informatie die de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst meedelen correct en volledig zijn. De toegekende

[17] Art. 19 en 21 Grondwet
[18] Bijvoorbeeld: Art. 9 Europees Verdrag over de rechten van de mens; Art. 18 Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten; cf. GwH nr. 203/2019 van 19 december 2019, B.33.3.

bevoegdheden zijn nodig opdat de bevoegde instantie in staat zou zijn om een grondig en adequaat onderzoek te kunnen verrichten en de feiten die hiertoe aanleiding hebben gegeven te kunnen verifiëren en vaststellen. De toekenning van deze bevoegdheden aan de bevoegde instantie is ook nodig om een gefundeerd advies te kunnen formuleren aan de Vlaamse Regering omtrent de naleving van de verplichtingen door de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst. Deze bevoegdheden beschermen ook de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en besturen van de erediensten tegen informatie die foutief over hen wordt verspreid.

De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben niet de bevoegdheid om gebouwen of ruimten te betreden die bestemd zijn als private woning ongeacht wie deze woning betrekt (de bedienaar van de eredienst of andere personen).

In zijn advies bij het voorontwerp van decreet merkte de Raad van State op dat aangezien de bevoegdheid voor de personeelsleden van de bevoegde instantie om in het kader van hun opdracht personen staande mogen houden een – weliswaar beperkte – inmenging van de bewegingsvrijheid impliceert, de decreetgever dient aan te geven voor welke erkenningsverplichting de toekenning van deze bevoegdheid nodig is en zelf na te gaan of de toekenning van deze bevoegdheid evenredig is met het nagestreefde doel (opmerking 14.3.).

De bevoegdheid om een persoon staande te houden hangt nauw samen met de bevoegdheid om de identiteit van een persoon op te nemen. De personeelsleden van de bevoegde instantie moeten de te identificeren persoon staande kunnen houden opdat ze bij een controle zich met zekerheid van de identiteit van een te identificeren persoon kunnen vergewissen. Met een identiteitscontrole kan bij een controleopdracht de juiste persoon worden gecontroleerd of aangesproken zoals bv. een bestuurslid van het bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap. Het (voorlopig) bestuursorgaan moet transparant zijn over de persoonsgegevens van de bedienaars en de bestuursleden. In het kader van deze verplichting moeten de personeelsleden van de bevoegde instantie dit ook ter plaatse kunnen controleren. Ook moet het bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap of van het eredienstbestuur als erkenningsverplichting de geldende wetgeving naleven en geen medewerking verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving. In het licht van deze erkenningsverplichting is het verantwoord dat een personeelslid van de bevoegde instantie met het oog op de identificatie van een persoon die een inbreuk pleegt op de geldende regelgeving (bv. bij heterdaadbetrapping) deze persoon kan staande houden.

De opmerking van de Raad van State in zijn advies (opmerking 14.4.) dat het niet duidelijk is of de aanwending van de bevoegdheden van de bevoegde instantie ook betrekking heeft op de uitoefening van de eredienst zelf is niet pertinent aangezien het ontwerp van decreet en de memorie van toelichting hierover reeds voldoende duidelijkheid verschaffen. Zo bepaalt artikel 20, 2° van het ontwerp op ondubbelzinnige wijze dat de personeelsleden van de bevoegde instantie hun bevoegdheden enkel mogen aanwenden met het oog op het toezicht van de naleving van de (erkennings)verplichtingen van erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en van het bestuur van de eredienst.

5. Sanctionering van besturen van de eredienst

In de huidige regelgeving bestaat er maar één mogelijkheid om een bestuur van de eredienst te sanctioneren als het niet meer voldoet aan de erkenningscriteria of aan bepaalde administratieve verplichtingen, namelijk de opheffing van de erkenning. Deze sanctie kan vanuit het oogpunt van noodzakelijkheid en proportionaliteit enkel opgelegd worden bij ernstige tekortkomingen en leent zich moeilijker voor de handhaving van lichte tekortkomingen. Er is dan ook nood aan een getrapt en gedifferentieerd sanctieregeling die proportioneel is met betrekking tot de omvang en aard van de vastgestelde tekortkomingen.

6. Samenvallende verkiezingen

In de huidige regelgeving vallen de gedeeltelijke verkiezingen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst niet samen doordat verschillende lokale geloofsgemeenschappen erkend zijn na de inwerkingtreding van het eredienstendecreet en een driejarige cyclus volgen vanaf de datum van erkenning. Gelet op de verschillende data, is het moeilijk voor de toezichthoudende overheid om hier toezicht op te houden. Een goed overzicht van de bestuursleden van de besturen van de eredienst is van uitermate belang om de toepasselijke verplichtingen te handhaven. Om dit zo efficiënt mogelijk te laten verlopen, zullen alle besturen van de eredienst gedeeltelijke verkiezingen organiseren volgens dezelfde driejarige cyclus, ongeacht de datum van erkenning.

7. Bestaande besturen van de eredienst

De doelstelling van dit ontwerp van decreet is om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren, ongeacht de datum van erkenning en ongeacht de eredienst. Hoofdstuk 3 bepaalt uitdrukkelijk dat de erkenningsverplichtingen moeten nageleefd worden door zowel de bestaande als toekomstige besturen van de eredienst. De reeds bestaande besturen van de eredienst krijgen vanaf de inwerkingtreding van het decreet één jaar de tijd om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen (artikel 67). Dit betekent dat na één jaar de Vlaamse Regering de naleving van deze verplichtingen kan controleren en de besturen van de eredienst kan sanctioneren in geval van niet-naleving. Sommige verplichtingen zoals de naleving van geldende regelgeving zijn onmiddellijk van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het decreet. Aan het verbod op de rechtstreekse en onrechtstreekse bezoldiging door een buitenlandse overheid van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers moet geconformeerd worden uiterlijk twee jaar na de inwerkingtreding van het decreet. De besturen van de eredienst krijgen meer bepaald twee jaar de tijd om zelf te voorzien in de bezoldiging van hun bedienaars en de vervangers hetzij via eigen middelen, hetzij via de federale overheid. Eveneens wordt voorzien in een uitzondering voor besturen van de eredienst om te voldoen aan de verplichting van 200 leden indien ze (via het representatief orgaan) binnen één jaar na de inwerkingtreding van dit decreet een procedure tot samenvoeging hebben gestart.

8. Lopende aanvragen tot erkenning

Alle aanvraagdossiers zullen beoordeeld worden op basis van de erkenningsverplichtingen in dit decreet. De aanvraagdossiers ingediend voor 1 juli 2019 krijgen één jaar om zich te conformeren aan de nieuwe erkenningsverplichtingen. Conform artikel 3, §1, eerste lid, van het

samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 wordt een erkenningsaanvraag ingediend door een lokale geloofsgemeenschap bij het bevoegd representatief orgaan die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan zal binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd aanvraagdossier aan de Vlaamse Regering moeten bezorgen.

9. Wijzigingen van de erkenningen

De procedures omtrent wijzigingen van gebiedsomschrijvingen en samenvoegingen worden verduidelijkt. Daarnaast wordt er ook een specifieke procedure ingevoerd omtrent de naamswijziging van de besturen van de eredienst.

C. Totstandkomingsprocedure

A. Advies Raad van State

De afdeling wetgeving van de Raad van State heeft op 17 mei 2021 advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet (advies 69.114/3). In zijn advies formuleert de Raad van State een aantal opmerkingen bij het voorontwerp van decreet die aanleiding hebben gegeven tot een aantal aanpassingen in het ontwerp van decreet.

1) Vormvereisten – advies van de Vlaamse Toezichtscommissie (opmerkingen 3.1. - 3.4.)

Volgens de Raad van State voorziet artikel 36, lid 4, van de algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 ervan, in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, bedoeld in de wet van 3 december 2017 'tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit', te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.

Inmiddels werd bij artikel 10/1 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens opgericht. De Vlaamse toezichtcommissie (hierna: VTC) is een autonome dienst met rechtspersoonlijkheid en is als toezichthoudende autoriteit voor de verwerking van persoonsgegevens in de zin van artikel 36, lid 4, van de AVG verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van de AVG door de instanties. Ingevolge artikel 51, lid 1, van de AVG kan immers elke lidstaat één of meer onafhankelijke overheidsinstanties, verantwoordelijk voor het toezicht op de toepassing van deze verordening, oprichten.

Sinds de bekendmaking van de aanstelling van de leden van de VTC door de Vlaamse Regering in het Belgisch Staatsblad d.d. 29 maart 2019, is de VTC ingevolge artikel 10/4, §1, van voornoemd decreet bevoegd om hetzij uit eigen beweging, hetzij op verzoek van het Vlaams Parlement of de Vlaamse Regering adviezen te verstrekken omtrent elke aangelegenheid met betrekking tot de verwerkingen van persoonsgegevens. Er moet aldus worden vastgesteld dat er in dit geval een advies is waarbij het voorontwerp is getoetst aan de AVG.

2) Transparantieverplichting over verbonden juridische structuren (opmerkingen 4.3.3. - 4.3.5. en 7.2. - 7.5.)

De algemene transparantieverplichting over alle juridische structuren die aan de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of aan het bestuur van de eredienst verbonden zijn (artikelen 7, 4° en 17, 1°), legt volgens de Raad van State onrechtstreeks transparantieverplichtingen op aan deze juridische structuren waarbij dit een inmenging door de overheid kan uitmaken op de vrijheid van vereniging en het recht op eerbiediging van het privéleven.

De Raad van State geeft aan (verwijzend naar de in de Grondwet gewaarborgde vrijheden, eigen adviespraktijk en de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof) dat de ontworpen regeling geen doorgang kan vinden omwille van volgende redenen:

- Door de verplichting op te leggen aan een erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of aan een bestuur van de eredienst om bepaalde informatie over de verbonden juridische structuren mee te delen (de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening) worden op onrechtstreekse wijze transparantieverplichtingen opgelegd aan deze juridische structuren. Het loutere gegeven dat een juridische structuur verbonden is met een lokale geloofsgemeenschap, ongeacht of die juridische structuur een invloed heeft op het beheer van de goederen of van de inkomsten van de eredienst, volstaat dan ook niet om te verantwoorden dat onrechtstreeks transparantieverplichtingen worden opgelegd aan die juridische structuur (opmerkingen 4.3.3., 4.3.4. en 7.1.);
- Deze onrechtstreekse transparantieverplichtingen houden een inmenging in de vrijheid van vereniging van die juridische structuren in (meedelen van gegevens) en in het recht op eerbiediging van het privéleven[19] in (opmerking 7.2.).
- De bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten beperkt zich tot de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de door de federale overheid erkende erediensten. Om tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest te behoren, moeten de opgelegde erkenningsvoorwaarden dan ook verband houden met wat nodig is voor het verzekeren van een goed beheer van de temporaliën van de betrokken eredienst (opmerking 4.3.4.);

Opdat de ontworpen regeling doorgang kan hebben moeten volgende aanpassingen in de ontworpen regeling doorgevoerd worden:

- Inmenging in de vrijheid van vereniging en in het recht op bescherming van het privéleven kan enkel worden toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling (opmerking 7.2.);

[19] In zoverre de bijkomende inlichtingen of stukken die de personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen opvragen betrekking kunnen hebben op de persoonsgegevens van natuurlijke personen die in die juridische structuren actief zijn.

- Opdat er sprake zou zijn van een voldoende precieze wettelijke bepaling dient in het ontwerp nader worden omschreven wat wordt bedoeld met verbonden juridische structuren, zodat de criteria aan de hand waarvan de verbondenheid blijkt, worden verduidelijkt (opmerking 7.3.);

- Voor de verantwoording en de legitieme doelstelling van een dergelijke inmenging dient het toepassingsgebied beperkt te worden tot de verbonden juridische structuren die bijdragen tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. Onrechtstreekse transparantieverplichtingen kunnen worden verantwoord ten aanzien van deze juridische structuren in het licht van het verbod om rechtstreeks of onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning te ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, of om financiering of ondersteuning te ontvangen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. In dat geval zou immers kunnen worden aangenomen dat de vereiste informatie noodzakelijk is om na te kunnen gaan of er bijvoorbeeld geen sprake is van onrechtstreekse buitenlandse financiering, omdat de juridische structuur die bijdraagt tot de financiering van een lokale geloofsgemeenschap of aan een bestuur van de eredienst zelf vanuit het buitenland wordt gefinancierd of gecontroleerd (opmerkingen 4.3.4. en 7.4.1. en 7.4.2.);

- Het toepassingsgebied moet eveneens beperkt worden binnen de bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten. Dit betekent dat het toepassingsgebied moet worden beperkt tot die gevallen waarin de verbondenheid tussen, enerzijds, de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst en anderzijds een juridische structuur, van dien aard is dat er een weerslag is op het beheer van de goederen of van de inkomsten van de eredienst in kwestie (opmerkingen 4.3.5. en 7.4.2.).

Om tegemoet te komen aan de voormelde opmerkingen van de Raad van State wordt in het voorontwerp verduidelijkt dat de verbondenheid tussen de juridische structuren en de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst van dien aard is dat er een weerslag is op de organisatie, de werking en het beheer van de goederen of van de inkomsten van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of van het bestuur van de eredienst.

3) Verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid (opmerkingen 8.1. – 8.5.6.)

De Raad van State merkt op dat volgens de rechtspraak van het Europees Hof van de Rechten van de Mens een dergelijk gekwalificeerd verbod een legitiem doel nastreeft (opmerkingen 8.5.2. - 8.5.3.) maar dat noch in de tekst van het voorontwerp, noch in de memorie van toelichting wordt gepreciseerd wanneer buitenlandse financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of aan een bestuur van de eredienst (opmerking 8.4.). Volgens de Raad van State moet het begrip "afbreuk doen aan

de onafhankelijkheid" nader omschreven worden opdat de reikwijdte van dit verbod, met inachtneming van de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, duidelijk wordt wat hiermee wordt nagestreefd (opmerking 8.5.6.).

Gelet op de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake het beheer van de temporaliën heeft het begrip "afbreuk doen aan de onafhankelijkheid" betrekking op buitenlandse financiering of ondersteuning die een dergelijke weerslag heeft op de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst dat deze niet op onafhankelijke wijze kan beslissen over de eigen organisatie, werking of beheer van de goederen of van de inkomsten. In het voorontwerp is een niet-limitatieve opsomming opgenomen van elementen van buitenlandse financiering of ondersteuning die een aanwijzing kunnen zijn van een mogelijke afbreuk aan de onafhankelijke organisatie, werking en beheer van de eigen goederen of van de inkomsten door de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. De bevoegde instantie zal als toezichtsinstantie indien er aanwijzingen bestaan van buitenlandse financiering of ondersteuning die een afbreuk vormen op de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of van een bestuur van de eredienst, dit nader onderzoeken.

De Raad van State merkt ten onrechte op dat een aantal van de in de memorie van toelichting opgesomde aanwijzingen geen verband houden met de ontworpen regeling aangezien ze geen betrekking hebben op de financiering van de lokale geloofsgemeenschap (opmerking 8.4.). De Raad van State verliest uit het oog dat de ontworpen regeling ook betrekking heeft op een verbod op buitenlandse "ondersteuning" die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of een bestuur van de eredienst. Deze buitenlandse ondersteuning kan wel degelijk verlopen via een "nauwe band tussen een lokale geloofsgemeenschap en een ambassade of consulaat van een buitenlandse overheid" en "de structurele en prominente aanwezigheid van diplomatiek personeel (bv. ambassadeur of consul) in een lokale geloofsgemeenschap tijdens religieuze of andere plechtigheden".

Giften van personen die werken voor een buitenlandse organisatie of onderneming die ook in België actief zijn of voor een ambassade zijn enkel ongeoorloofd indien hiermee een afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of van een bestuur van de eredienst of verband houden met extremisme, terrorisme, spionage of clandestiene inmenging.

De concrete beoordeling van dit criterium is steeds een feitenkwestie. Het komt aan de Vlaamse Regering toe om deze beoordeling te maken rekening houdend met de concrete situatie. De doelstelling van dit verbod is duidelijk. Vooreerst is buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. De buitenlandse financiering en ondersteuning kan de integratie en inclusie van een geloofsgemeenschap binnen de Vlaamse samenleving belemmeren en zelfs een kanaal vormen waarlangs nationalistische, polariserende, segregerende of extremistische en fundamentalistische gedachtegoed (politiek en religieus) uit het buitenland op actieve wijze wordt opgedrongen en gepropageerd in Vlaamse lokale geloofsgemeenschappen. Ook kan op deze manier door buitenlandse instanties een dermate invloed uitgeoefend worden dat de vrije ontwikkeling en

godsdienstbeleving van een Vlaamse lokale geloofsgemeenschap wordt belemmerd of zelfs ideologisch/religieus geïnstrumentaliseerd. Dit kan de inbedding in de Vlaamse gemeenschap verhinderen. Daarnaast staat dit haaks op het concept van de lokale overheidsfinanciering van de besturen van de eredienst. Bovendien is er geen verplichting om een erkenning aan te vragen en dat, wanneer ze dat niet doet, kan de lokale geloofsgemeenschap onbeperkt buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangen. Er wordt benadrukt dat niet iedere ondersteuning of financiering verboden is. Enkel als de ondersteuning en financiering van die mate is dat de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst niet meer onafhankelijk kan handelen is het ongeoorloofd. Dit is steeds een feitenkwestie. Bijgevolg is de maatregel redelijk verantwoord door de nagestreefde doelstelling.

4) Verbintenis omtrent de naleving van het EVRM en de Grondwet (opmerkingen 4.4.1. – 4.4.4. en 9.1. – 10.3.)

De Raad van State acht de formulering van de verbintenis in art. 7, 6°, en art. 17, 4°, van het betrokken voorontwerp waarbij de lokale geloofsgemeenschap en het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst zich ertoe moeten verbinden "dat *niemand* zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken" niet bestaanbaar met de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst in zoverre de verbintenis niet betrekking heeft op het persoonlijk handelen van de "personen" die die verbintenis aangaan (opmerking 9.6.).

In het licht van de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en de vrijheid van meningsuiting en van eredienst kan een dergelijke verbintenis noch aan alle leden van de lokale geloofsgemeenschap noch aan de leden van het beheersorgaan van de lokale geloofsgemeenschap dat belast is met het beheer van de temporaliën (opmerkingen 4.4.1.- 4.4.3. en 9.1. - 9.6.) opgelegd worden. Dit omwille van het gegeven dat ze enkel zichzelf kunnen verbinden en niet namens derden (gelet op het woord "niemand") een dergelijke verbintenis kunnen aangaan. Met het opleggen van een dergelijke verbintenis gaat het Vlaamse Gewest haar bevoegdheid te buiten inzake het beheer van de temporaliën van de eredienst.

Volgens de Raad van State lijkt deze verbintenis in de ontworpen regeling te impliceren dat die "personen" de overtuiging moeten aanhangen dat "*niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels",* een overtuiging die niet overeenstemt met een concrete rechtsregel. De Raad van State verduidelijkt dat volgens rechtspraak van het Grondwettelijk Hof de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst niet alleen het recht inhouden om op elk gebied zijn mening te uiten, maar eveneens het recht om zijn overtuigingen niet kenbaar te maken (opmerking 9.3). De decreetgever kan weliswaar iemand de verbintenis opleggen te handelen met naleving van de regels die zijn neergelegd bijvoorbeeld in het Europees Verdrag voor de rechten van de mens of in de Belgische Grondwet en niet aan te zetten tot schending van die regels, maar kan daarentegen die persoon niet dwingen om innerlijk in te stemmen met de waarden die aan die regels ten grondslag liggen, noch a fortiori om die instemming te uiten door een verbintenis in die zin aan te gaan (opmerking 9.5.).

Verder stelt de Raad van State dat in zoverre de ontworpen regeling ertoe leidt dat de leden van het (voorlopig) bestuursorgaan zich verbinden namens derden – gelet op het woord "niemand"- die zelf niet betrokken zijn bij het beheer van de temporaliën van de eredienst, dit de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake dat beheer te buiten gaat (opmerking 4.4.3.).

De Raad van State heeft ook bezwaren geuit tegen de verplichting vervat in art. 7, 6°, b), in zoverre deze verplichting wordt opgelegd ten aanzien van de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap i.p.v. de organisatie en werking van het voorlopig bestuursorgaan.

Om aan deze opmerkingen van de Raad van State te voldoen worden volgende aanpassingen gedaan aan het ontwerp:

- De verbintenis viseert enkel concrete handelingen die in strijd zijn met de Grondwet en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens;
- De verbintenis heeft enkel betrekking op het persoonlijk handelen van de leden van het voorlopig bestuursorgaan en van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst die de verbintenis moeten aangaan;
- De verbintenis in art. 7, 6°, b) wordt geconcretiseerd in de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het voorlopig bestuursorgaan van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap.

5) Voldoen aan inburgeringsplicht door bedienaars en vervangers (opmerkingen 4.5.1. – 4.5.6.)

De Raad van State stelt dat deze voorwaarde betrekking heeft op de persoon van de geestelijke bedienaar, niet op de lokale geloofsgemeenschap. Als zodanig gaat het om een voorwaarde die de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest te buiten gaat.

Met dit criterium wordt niet de inburgeringsplicht op zich geregeld, maar wordt enkel herinnerd aan de wetgeving die de bevoegde wetgever heeft aangenomen en die op hen van toepassing is.[20] Dit criterium niet opnemen zou afbreuk doen aan de doelstelling en de verplichtingen in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid[21]. Daarnaast is dit criterium wel degelijk relevant om het goed beheer van de temporaliën van de eredienst te verzekeren. Ook de bedienaar van de eredienst die geen lid is van het bestuursorgaan kan een invloed hebben op het goed beheer van de goederen of van de inkomsten. De bedienaar is een sleutel- en gezagsfiguur binnen de geloofsgemeenschap. De bedienaar is de religieuze autoriteit maar heeft ook een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie en heeft hierbij een belangrijke waarde bij de inschakeling van de lokale geloofsgemeenschap in de lokale gemeenschap waartoe ze behoort. In het kader van de nieuwe criteria rond maatschappelijke relevantie zoals goed nabuurschap is het relevant dat de bedienaars van de eredienst enige kennis van het Nederlands hebben en inzichten

[20] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019, B.30.
[21] Art. 27, §1, 2° van het Integratie en inburgeringsdecreet.

verwerven rond de Vlaamse samenleving.

6) Goedkeuring van bedienaars van de eredienst door het representatief orgaan (opmerkingen 11.1. – 11.6.)

Volgens de Raad van State zijn artikel 7, 8° en 17, 7° van het voorontwerp waarbij aan de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst de verplichting wordt opgelegd dat hun bedienaars van de eredienst moeten goedgekeurd zijn door het representatief orgaan strijdig met artikel 21 van de Grondwet. Overeenkomstig artikel 21 van de Grondwet mag de Staat zich immers niet bemoeien met de benoeming of de installatie van de bedienaars van een eredienst. Dit impliceert dat de benoeming (en afzetting) van een bedienaar alleen maar door de bevoegde geestelijke overheid kan geschieden, overeenkomstig de regels van de betrokken eredienst.

De goedkeuring van de bedienaars van de eredienst door het representatief orgaan waarin de ontworpen regeling voorziet houdt voor de Raad van State een regeling van de benoeming of de installatie van de bedienaars van de eredienst in wat strijdig is met artikel 21 van de Grondwet.

De ontworpen regeling wordt in die zin aangepast waarbij het voorlopig bestuursorgaan, het tijdelijk voltallig bestuursorgaan of het bestuursorgaan van het eredienstbestuur de gegevens van de leden van deze bestuursorganen (o.a. de bedienaars van de eredienst) dient te bezorgen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Met deze aanpassing wordt tegemoetgekomen aan de opmerking van de Raad van State.

7) Verbod op bezoldiging door een buitenlandse overheid (opmerkingen 12.1. – 12.5.)

Volgens de Raad van State is het vereiste dat de bedienaars van de eredienst geen bezoldiging van een buitenlandse overheid mogen ontvangen (art. 7, 10° en art. 17, 9°) niet bestaanbaar met de bevoegdheidsverdelende regels en verwijst hiervoor naar artikel 6, § 1, VIII, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, kortweg BWHI (opmerkingen 4.5.4. en 12.2.) .

Deze opmerking van de Raad van State kan niet gevolgd worden aangezien de wedden van de bedienaars van de eredienst vermeld in artikel 6, §1, VIII, 6° BWHI betrekking hebben op de wedden die overeenkomstig artikel 181, §1 van de Grondwet ten laste zijn van de federale staat. De ontworpen regeling heeft geen betrekking op de wedden van de bedienaars van de eredienst ten laste van de federale staat maar op deze ten laste van een buitenlandse staat. Het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 stelt in artikel 1, 2° duidelijk dat de vergoedingen, wedden en pensioenen toegekend aan de bedienaars der erediensten overeenkomstig artikel 181, § 1, van de Grondwet, deze zijn die ingeschreven worden in de federale begroting en bepaald door de federale overheid in overleg met de representatieve organen. De wedden en vergoedingen, betaald door een buitenlandse overheid aan bedienaars van de eredienst, zijn dan ook niet deze die onder het toepassingsgebied van artikel 181, §2 van de Grondwet en artikel 6, §1, VIII, 6° BWHI vallen. Daarenboven verwijst de Raad van State in

zijn advies (opmerking 4.1.) zelf naar overweging B.11.1. van het arrest nr. 203/2019 van 19 december 2019 van het Grondwettelijk Hof waarin gesteld wordt dat de in artikel 6, §1, VIII, 6° BWHI aan de federale overheid voorbehouden bevoegdheid inzake de wedden en pensioenen van de bedienaars van de erediensten deze is die beoogd wordt in artikel 181, § 1, van de Grondwet.

Dit verbod legt derhalve geen voorwaarden op omtrent de aan de federale overheid voorbehouden bevoegdheid inzake de vaststelling en de betaling van de wedden van de bedienaars van de eredienst en dient beschouwd te worden als een specificering van het gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering (art. 7, 4° en art. 18, §1).

Verder merkt de Raad van State op dat wat betreft het verbod op buitenlandse bezoldiging van de "andere personen" noch uit de tekst, noch uit de memorie van toelichting blijkt wat wordt bedoeld met "andere personen" en dit nader moet omschreven worden (opmerking 12.3.). Volgens de Raad van State moet, in het licht van hetgeen met dit verbod wordt beoogd overeenkomstig de memorie van toelichting, bij die nadere omschrijving worden toegezien dat het verbod enkel van toepassing is op personen waarvan de rol in de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst van dien aard is dat dit zou kunnen leiden tot buitenlandse overheidsinmenging. Zo valt volgens de Raad van State bijvoorbeeld te betwijfelen of het gegeven dat een occasionele vrijwilliger die de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst bijstaat bij het onderhoud van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst of instaat voor de muzikale omlijsting van de religieuze plechtigheden, door een buitenlandse overheid wordt bezoldigd, tot een dergelijke buitenlandse overheidsinmenging kan leiden (opmerking 12.5.).

Ingevolge deze opmerking van de Raad van State rond het verbod op buitenlandse bezoldiging van personen andere dan de bedienaars van de eredienst wordt dit verbod geschrapt in de ontworpen regeling aangezien het beoogde doel en de proportionaliteit ervan reeds vervat zit in het gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap en van een bestuur van de eredienst.

8) De controlebevoegdheid van de personeelsleden van de bevoegde instantie (opmerkingen 14.1. - 14.4.)

De Raad van State stipuleert dat vermits de decreetgever de erkenningsverplichtingen van de lokale geloofsgemeenschappen en van de besturen van de eredienst afhankelijk kan maken van sommige voorwaarden, er voor de naleving van die voorwaarden aan de personeelsleden van de bevoegde instantie controlebevoegdheden kunnen toegekend worden (opmerking 14.3.).

De Raad van State formuleert aangaande de bevoegde instantie wel volgende opmerkingen:

- Aangezien de bevoegdheid voor de personeelsleden van de bevoegde instantie om in het kader van hun opdracht personen staande te mogen houden een – weliswaar beperkte – inmenging van de bewegingsvrijheid

impliceert, de decreetgever dient aan te geven voor welke erkenningsverplichting de toekenning van deze bevoegdheid nodig is en zelf na te gaan of de toekenning van deze bevoegdheid evenredig is met het nagestreefde doel (opmerking 14.3.);
- De uitzondering op het recht voor de personeelsleden van de bevoegde instantie op toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en tot de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt, moet niet enkel gelden voor de private woning van de bedienaar van de eredienst maar gelet op de onschendbaarheid van de woning (artikel 15 Grondwet) eveneens voor elke plaats die onder dat begrip valt (opmerking 14.3.);
- Dat noch uit de tekst van het voorontwerp, noch uit de memorie van toelichting, blijkt of de controlebevoegdheden van de bevoegde instantie waarin het voorontwerp voorziet ook kunnen worden gebruikt om toezicht uit te oefenen op de erediensten zelf en dat hierover minstens in de memorie van toelichting duidelijkheid dient verschaft te worden (opmerking 14.4.).

In het licht van de voormelde opmerkingen van de Raad van State worden volgende aanpassingen verricht:

- In de memorie van toelichting wordt verduidelijkt voor welke erkenningsverplichting de bevoegdheid om een persoon staande te houden nodig is en in welke mate een dergelijke bevoegdheid evenredig is met het nagestreefde doel;
- In de memorie van toelichting wordt eveneens verduidelijkt dat de bevoegdheden van de bevoegde instantie worden aangewend voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen door de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst;
- In het voorontwerp en in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt dat de personeelsleden van de bevoegde instantie geen toegang hebben tot gebouwen of ruimten die bestemd zijn als private woning ongeacht wie deze woning betrekt.

9) De registratie van giften (opmerkingen 13.1. – 13.3.)

De Raad van State merkt in zijn advies op dat de invoering van een giftenregister en een verbod op anonieme giften met een waarde van meer dan 500,00€ aanvaardbaar is in het licht van de doelstelling om na te kunnen gaan of er geen sprake is van ongeoorloofde financiering (opmerking 13.3.).

10) Het beschikken over een juridische structuur en de wachtperiode van vier jaar (opmerkingen 4.3.1 – 4.3.2 en 6.1. – 6.4)

De Raad van State merkt op grond van het arrest nr. 203/2019 van 19 december 2019 van het Grondwettelijk Hof op dat aangezien de ontworpen regeling geen verplichting inhoudt om een rechtsvorm met rechtspersoonlijkheid aan te nemen, in het licht hiervan de verplichting voor een lokale geloofsgemeenschap om over een juridische structuur te beschikken die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut, kan worden aanvaard (opmerkingen 6.1 - 6.3).

Verwijzend naar hetzelfde arrest nr. 203/2019 van het Grondwettelijk Hof, geeft de Raad van State aan dat de verplichting voor een erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap om een wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg te doorlopen (artikel 7, 12°) aanvaardbaar is en waarbij tijdens deze wachtperiode het voorlopig bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap aan bepaalde verplichtingen moet voldoen (opmerking 6.4.).

11) De melding en bezorging van de erkenningsaanvraag aan de Vlaamse overheid (opmerking 18)

De Raad van State merkt in zijn advies op of er niet in een regeling moet worden voorzien voor het geval dat de lokale geloofsgemeenschap van oordeel is dat de aanvraag alle in artikel 8, tweede lid, van het voorontwerp vervatte gegevens bevat, maar het representatief orgaan nalaat de aanvraag aan de regering te bezorgen.

Conform artikel 3, §1, eerste lid van het samenwerkingsovereenkomst van 2 juli 2008 (waarbij het Vlaamse Gewest de medeondertekenaar is) behoort echter de bevoegdheid van de bezorging van de erkenningsaanvraag aan de Vlaamse Regering exclusief toe aan het bevoegd representatief orgaan. Het voorstel van de Raad van State kan derhalve niet gevolgd worden.

12) Overige

Tot slot, leidde het advies tot enkele aanpassingen van wetgevingstechnische aard aan het opschrift van het ontwerp en aan de artikelen 4, 9, 14, 15, 16, 19, 20, 42, 65, 66, 69, 70 en 71. Gelet op de aard en evidentie van deze aanpassingen behoeven ze geen nadere toelichting.

B. Advies Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

De VTC heeft op 15 december 2020 advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet (VTC nr. 2020/54). Dit advies gaf aanleiding tot tekstaanpassingen.

De VTC is van oordeel dat het voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd:

- de correcte rechtvaardigingsgrond per verwerking van persoonsgegevens aanduiden;
- alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen;
- de specifieke doeleinden van de verschillende verwerkingen afbakenen;
- ondersteuning regelen van de besturen van de erediensten op vlak van informatieveiligheid en conformiteit met de Algemene Verordening Gegevensbescherming;
- het respecteren van de decretale en wettelijke verplichtingen inzake de mededeling van persoonsgegevens;
- nagaan of er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling nodig is;

- verduidelijken of er een registratie is van de leden van de geloofsgemeenschap en zo, ja, die regelen;
- verduidelijken hoe het voldoen aan de inburgeringsplicht wordt aangetoond;
- de bewaartermijn voor de registratie van giften bepalen.

In navolging van het advies van de VTC werd in de betreffende artikelen die de verwerking van persoonsgegevens opleggen de categorieën van de persoonsgegevens verduidelijkt, waar dit nog niet voldoende duidelijk was. Daarnaast werd er een nieuw hoofdstuk 7 (artikel 48) ingevoegd dat de decretale basis bevat voor alle verwerkingen van persoonsgegevens conform dit decreet. Deze bepaling bevat alle essentiële elementen, de correcte rechtvaardigingsgrond en de afbakening van de specifieke rechtsgrond van de verwerkingen. Wat betreft de bewaartermijn van de persoonsgegevens wordt in het decreet verduidelijkt dat de overheidsinstanties (de Vlaamse Regering, de Vlaamse administratie, de provincies, de gemeenten en de besturen van de erediensten) conform artikel III. 87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 ertoe gehouden zijn om voor alle informatie die ze in het kader van hun taken ontvangen of creëren een selectieregel, waaronder een bewaartermijn, op te maken en die conform artikel III.88 ter goedkeuring voor te leggen aan de bevoegde selectiecommissie. Aangezien het representatief orgaan en de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap geen overheidsinstanties zijn in de zin van het Bestuursdecreet, bepaalt artikel 48 van dit decreet de bewaartermijn voor de persoonsgegevens voor deze instanties.

In de toelichting bij artikel 7, 5° wordt verduidelijkt dat er geen benaderende opgave of registratie van de leden van de geloofsgemeenschap wordt gevraagd.

Om na te gaan of de bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht (artikel 7, 9°) kan de bevoegde instantie de nodige informatie opvragen bij het Vlaams Agentschap Integratie en Inburgering. De verwerking van de persoonsgegevens gebeurt conform artikel 48.

C. Advies Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog

Het voorontwerp van decreet werd geagendeerd op de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (hierna: VILD) op 11 december 2020. Op 8 januari 2021 hebben de leden van de VILD een schriftelijk advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet. Concreet werd er een gezamenlijk schriftelijk advies bezorgd van de rooms-katholieke, protestants-evangelische, Israëlitische, anglicaanse, islamitische en orthodoxe eredienst, samen met twee bijlagen (hierna: het gezamenlijk advies) en een apart advies namens de Unie Vrijzinnige Verenigingen. De adviezen van de leden van de VILD gaven aanleiding tot enkele tekstaanpassingen. Hieronder worden de krachtlijnen van de adviezen besproken.

1) De erkenningscriteria en de verplichtingen verbonden aan de erkenningscriteria (art. 7 en 17)

- **Artikel 7, 2° en art. 17. 1°:** Zowel in het gezamenlijk advies als in het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen wordt de vraag gesteld of de controle op de "rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische

structuren" wel tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest behoort. Daarnaast zijn de leden van de VILD van oordeel dat een te ruime invulling hiervan de praktische haalbaarheid van deze bepaling in het gedrang brengt.

Conform artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, BWHI zijn de gewesten bevoegd voor al wat de temporaliën van de erkende erediensten betreft, d.w.z. voor het beheer van de goederen en de inkomsten van die erediensten. Deze bevoegdheid omvat zowel de organisatie, de werking, het toezicht als de financiering van de besturen belast met het beheer van de goederen en de inkomsten van de eredienst. Op grond van hun bevoegdheid kunnen de gewesten, met het oog op het goed beheer van de temporaliën, voorwaarden opleggen waaraan de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de eredienst moeten voldoen. Uit deze bevoegdheid volgt ook de bevoegdheid om de lokale geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te erkennen. De bevoegdheid van de gewesten beoogt alle aspecten van die erkenning, met inbegrip van de eventuele stappen die daaraan voorafgaan.[22]

Het is vanuit deze bevoegdheden dat de gewesten de erkenningscriteria bepalen waaraan lokale geloofsgemeenschappen moeten voldoen om erkend te kunnen worden. Transparantie, waaronder financiële transparantie, vormt één van de basisprincipes van het voorontwerp van decreet. Daarom wordt er een nieuw criterium ingevoegd: transparantie omtrent de verbonden juridische structuren (zie ook Studie Torfs p. 91-95). Noch de Vlaamse Regering, noch de financierende overheden kunnen toezicht uitoefenen op de verbonden juridische structuren, maar de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode, alsook het bestuur van de eredienst na de erkenning, moeten transparant zijn over de verbonden juridische structuren in het kader van de vereiste financiële transparantie. Opdat de bevoegde erkenninggevende overheid zou kunnen weten welke juridische entiteiten aan de erkenningzoekende en de erkende lokale geloofsgemeenschap financieel verbonden zijn dient de betrokken lokale geloofsgemeenschap over de verbonden structuren transparant te zijn. In navolging van het advies van de Raad van State wordt een definitie van verbonden juridische structuren toegevoegd. Ter verduidelijking wordt in de memorie van toelichting, zonder limitatief te zijn, een opsomming gegeven van indicaties die kunnen wijzen op een verbonden juridisch structuur.

De concrete invulling van dit criterium wordt aangepast in het kader van administratieve vereenvoudiging. Tijdens de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap actief de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de verbonden juridische structuren bezorgen aan de in het decreet voorgeschreven instanties. De erkende lokale geloofsgemeenschap (het bestuur van de eredienst) dient eveneens de naam, het adres en de rechtsvorm van de verbonden juridische structuren te bezorgen aan de in het decreet vermelde instanties. De ondubbelzinnige formulering van het erkenningscriterium omtrent transparantie vormt de rechtsgrond om dit criterium effectief te controleren. Bovendien beschikt ook de Informatie- en screeningsdienst over de vereiste controlebevoegdheden om

[22] Grondwettelijk Hof nr. 203/2019 van 19 december 2019.

alle nodige stukken op te vragen bij het bestuur van de eredienst, inclusief de jaarrekeningen van de verbonden juridische structuren.

- **Art. 7, 4° en 18, §1:** Zowel het gezamenlijk advies als het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stellen dat de huidige formulering van artikel 7, 4° iedere vorm van buitenlandse financiering zou verbieden en dus een absoluut verbod zou inhouden. De VILD beveelt aan dat voor de handhaving van dit verbod een bindend (negatief) advies van de federale minister van justitie, de staatsveiligheid en/of OCAD dient ingewonnen te worden.

  De toelichting bij artikel 18,§1, waarnaar ook verwezen wordt bij artikel 7, 4°, stelt echter nochtans zeer duidelijk dat er geen absoluut verbod maar een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering wordt ingevoerd. Bij de handhaving van deze verbodsbepaling kan, afhankelijk van het concrete geval en indien nodig, de Informatie- en screeningsdienst vanuit zijn decretale bevoegdheden steeds een advies bij de minister van Justitie inwinnen. Voor de legistieke duidelijkheid wordt artikel 7, 4°, aangepast in de zin van artikel 18, §1.

- **Art. 7, 5°, a) en art. 17, 3°, a):** Het gezamenlijk advies heeft begrip voor het erkenningscriterium van minimum 200 leden voor erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen, maar stelt zich wel de vraag wat met kleine bestaande parochies moet gebeuren. Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt daarentegen dat het beginsel van gelijke behandeling de toepassing van dit criterium op de bestaande lokale geloofsgemeenschappen verantwoordt en zelfs vereist.

  Dit criterium biedt de Vlaamse Regering een redelijke en objectieve maatstaf aan om te bepalen hoe groot een lokale geloofsgemeenschap moet zijn om in aanmerking te komen voor een erkenning en tevens om erkend te kunnen blijven. De doelstelling van dit decreet is om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren, ongeacht de datum van erkenning en ongeacht de eredienst. De reeds erkende lokale geloofsgemeenschappen, krijgen conform artikel 67 één jaar na de inwerkingtreding van dit decreet de tijd om zich te conformeren aan deze nieuwe verplichting.

  Een uitzondering hierop wordt ingevoerd in het geval het representatief orgaan tijdens deze periode van één jaar een procedure tot samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen is gestart. In dit geval moet aan deze verplichting voldaan zijn op het moment van de bevestiging vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°. De reden voor deze uitzondering vloeit voort uit het gegeven dat erkende lokale geloofsgemeenschappen die over een onvoldoende ledenaantal beschikken de kans krijgen om samen te voegen tot een erkende lokale geloofsgemeenschap die wel over het vereiste minimumaantal van 200 leden beschikt.

  Opnieuw wordt herhaald dat de burgerlijke overheden hier slechts een marginale toetsing op kunnen uitoefenen. Op verzoek van de Vlaamse Regering kan het representatief orgaan steeds nagaan of een lokale geloofsgemeenschap wel effectief voldoet aan het voormelde minimum aantal leden.

- **Art. 7, 5°, d) en e) en art. 17, 3°, d) en e):** Het gezamenlijk advies van de VILD stelt dat de criteria "duurzame contacten met de lokale gemeenschap" en "principe van goed nabuurschap" vaag zijn en een inmenging in de godsdienstvrijheid kunnen betekenen. De invulling dient verduidelijkt te worden.

  Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt dat het principe van goed nabuurschap een algemeen geldend principe is dat van toepassing is op alle personen. Het zijn open begrippen die ruimte geven voor een feitenbeoordeling rekening houdend met de lokale context. De begrippen worden verduidelijkt in de memorie, zonder limitatief te zijn.

- **Art. 7, 6° en art. 17, 4°:** Volgens het gezamenlijk advies introduceren deze bepalingen het primaat van het civiele recht boven elke religieuze overweging wat kennelijk in strijd is met de godsdienstvrijheid. Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt daarentegen dat deze bepaling noodzakelijk is voor de bescherming van gelovigen en niet-gelovigen in een seculiere democratische rechtsstaat. Dit criterium is volgens de Unie Vrijzinnige Verenigingen niet problematisch.

  De verplichtingen omtrent de naleving van het EVRM en de Grondwet worden in dit decreet gepreciseerd zodat deze verenigbaar zijn met de grondrechten van de betrokkenen, meer bepaald de vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid. In tegenstelling tot het huidige criterium "oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM", bevat het voorontwerp van decreet een concrete en beperkte lijst van handelingen die verboden zijn, meer bepaald "het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan". Bovendien verduidelijkt het voorontwerp van decreet dat het om een inspanningsverbintenis gaat waarbij de leden van het voorlopig bestuursorgaan, het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst moeten aantonen dat ze alle nodige inspanningen hebben gedaan om deze verplichtingen na te leven.

- **Art. 7, 7° en art. 17, 5°:** Het gezamenlijk advies van de VILD wijst op het feit dat kerken vaak eigendom zijn van gemeenten. Bijgevolg is het aanbevolen om te verduidelijken dat eigendom door een publieke rechtspersoon volstaat.

  De betreffende bepalingen worden in die zin aangepast.

- **Art. 7, 8° en art. 17, 7°:** Het gezamenlijk advies is van oordeel dat het criterium "goedkeuring van de bedienaar door het representatief orgaan" onvoldoende rekening houdt met de specificiteit van de diverse erediensten. Het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen stelt daarentegen dat het begrip "goedkeuring" voldoende ruimte geeft aan het representatief orgaan om hier hun eigen invulling aan te geven en op deze manier de specificiteit van de diverse erediensten wordt gerespecteerd.

De Vlaamse Regering benadrukt dat de term "goedkeuring" bewust is gekozen om het representatief orgaan voldoende ruimte te geven om hieraan een eigen invulling te geven rekening houdend met de eigen specificiteit van de eredienst. Er wordt geen aanstelling of benoeming gevraagd, enkel de bevestiging door het representatief orgaan dat ze ermee instemt dat de bedienaar van de eredienst is tewerkgesteld in de lokale geloofsgemeenschap. Dit werd ook zo verduidelijkt in de toelichting.

Dit criterium werd sterk aanbevolen door de studie Torfs (p.33) zodat de Vlaamse Regering er zeker van zou zijn dat de bedienaars van de eredienst actief in de door haar erkende lokale geloofsgemeenschappen door het representatief orgaan gekend en goedgekeurd zijn. Op die manier worden de erkende representatieve organen geresponsabiliseerd om de nodige kwaliteitscontrole uit te oefenen op de eredienstbedienaars die actief zijn in de erkende geloofsgemeenschappen, aldus de studie Torfs.

Volgens het advies van de Raad van State houdt een zulke verplichte goedkeuring van een eredienstbedienaar door het representatief orgaan een schending in van artikel 21 van de Grondwet die de overheid verbiedt om zich te bemoeien met de benoeming of installatie van de bedienaars van de eredienst. Volgens de Raad van State lijkt de goedkeuring waarin de ontworpen regeling voorziet echter wel degelijk een regeling van de benoeming of de installatie van de bedienaars van de eredienst in te houden.

Ingevolge deze opmerking van de Raad van State wordt de ontworpen regeling in die zin aangepast waarbij het voorlopig bestuursorgaan, het tijdelijk voltallig bestuursorgaan of het bestuursorgaan van het eredienstbestuur de gegevens van de leden van deze bestuursorganen (o.a. de bedienaars van de eredienst) dient te bezorgen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Met deze aanpassing wordt tegemoetgekomen aan de opmerking van de Raad van State.

- **Art. 7, 10° en art. 17, 9°:** Beide adviezen wijzen erop dat het verbod op inmenging van een buitenlandse overheid bij de aanstelling van bedienaars een probleem vormt voor zowel de katholieke, anglicaanse en orthodoxe bisschoppen, die aangesteld worden door respectievelijk de Paus (staatshoofd van Vaticaanstad: de Heilige Stoel), de Britse Queen (staatshoofd van Groot-Brittannië) en de synode van orthodoxe aartsbisschoppen in Constantinopel (Istanboel) die elk op hun beurt de bedienaars van de eredienst aanstellen in hun lokale geloofsgemeenschappen.

  De Vlaamse Regering verduidelijkt dat het niet de bedoeling is om iedere aanstelling van een bedienaar van de eredienst door een buitenlandse overheid te verbieden, maar wel de bezoldiging van een bedienaar van de eredienst door een buitenlandse overheid. Zowel het decreet als de memorie van toelichting worden in die zin aangepast.

2) De wachtperiode

- **Art. 10:** Het gezamenlijk advies van de VILD kan zich niet vinden in het gegeven dat er tijdens de wachtperiode een structuur wordt opgelegd, zonder enige tegenprestatie van de overheid en waarbij er onvoldoende rekening wordt gehouden met het onderscheid tussen de lokale geloofsgemeenschap (gemeenschapsleven) en de opdracht van een bestuur van de eredienst (de materiële voorwaarden van de eredienst en het beheer van het patrimonium van het bestuur).

  Om de lokale geloofsgemeenschap voor te bereiden op de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid en een welomschreven decretale opdracht[23], moet de lokale geloofsgemeenschap aan een aantal administratieve verplichtingen voldoen. Via de wachtperiode is de lokale geloofsgemeenschap reeds beter op de hoogte van welke verplichtingen na de erkenning op haar zullen rusten en enigszins voorbereid hoe zij deze kan vervullen.

- **Art. 10-13:** Beide adviezen stellen een aantal vragen omtrent de samenstelling van het driemanschap (de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd worden als voorzitter, secretaris en penningmeester). Een efficiëntere oplossing kan bestaan in de oprichting, naar analogie met de huidige wetgeving, van een, niet door de overheid gefinancierd, bestuur van de eredienst voor de periode van de wachtperiode.

  Om de administratieve lasten voor de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode te beperken is er bewust gekozen om geen voltallig bestuursorgaan te laten samenstellen. Er wordt tijdens de wachtperiode wel een voorlopig bestuursorgaan van de erkenningsaanvragende geloofsgemeenschap opgericht bestaande uit een voorzitter, secretaris, penningmeester, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers.

- **Art. 15:** Het gezamenlijk advies stelt dat er geen garantie is op een eindbeslissing tot erkenning.

  Aangezien de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap verregaande financiële gevolgen heeft voor de financierende overheden, is er steeds een beslissing van de Vlaamse Regering vereist. De Vlaamse Regering erkent wel het belang van rechtszekerheid om stappen te kunnen ondernemen tegen een stilzittend bestuur. Daarom verduidelijkt de memorie van toelichting de stappen die ondernomen kunnen worden indien er geen beslissing wordt genomen binnen de voorgeschreven beslissingstermijn.

3) Het giftenregister

- **Art. 11, §2 en art. 18, §2:** Het gezamenlijk advies stelt dat de bepaling dat dit register vertrouwelijk is, geen afbreuk doet aan het grondrecht op openbaarheid van bestuur, zodat de vertrouwelijkheid allicht een lege doos wordt.

[23] Art. 4, 81, 117, 153, 189 en 232 van het eredienstendecreet.

De bepaling die bepaalt dat het giftenregister vertrouwelijk wordt behandeld, wordt geschrapt. Art. II.34 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet in een uitzondering op de openbaarheid omwille van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet in voldoende waarborgen om de persoonsgegevens van de schenkers te beschermen. De verplichting om het giftenregister bij de jaarrekening te voegen wordt geschrapt omwille van privacy redenen. Conform het advies van de VTC wordt er in het decreet bepaald aan welke instanties de persoonsgegevens mogen worden verstrekt.

4) De samenvoegingen

- **Art. 37:** Het gezamenlijk advies wijst erop dat de toepassing van de procedure van lopende zaken op de kerkfabriek die behouden blijft tot problemen voor lopende dossiers kan leiden.

  De procedure van lopende zaken is in overeenstemming met de procedure voor de samenvoeging van gemeenten (cf. art. 349 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur).

- **Art. 42-45:** Het gezamenlijk advies vraagt om te kiezen voor een meer vaststaande datum van inwerkingtreding van het besluit tot samenvoeging (betekening aan betrokkene of datum van ondertekening het besluit) in plaats van de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad.

  De Vlaamse Regering verduidelijkt dat er bewust voor gekozen is om alle gevolgen van een samenvoeging t.a.v. alle betrokkenen in werking te laten treden op hetzelfde moment. Aangezien een samenvoeging ook gevolgen kan hebben t.a.v. derden, waaraan het besluit niet ter kennis wordt gegeven, is het besluit betreffende de samenvoeging verbindend vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad (art. 84 Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen).

5) Algemeen

- **Lineaire toepassing op alle erediensten.** Het gezamenlijk advies stelt dat het decreet op een lineaire wijze op alle erediensten wordt toegepast zonder onderscheid, terwijl het eredienstendecreet op bepaalde punten een onderscheid maakt tussen de verschillende erediensten. Volgens het advies van de Unie Vrijzinnige Verenigingen is een gelijke behandeling van iedere eredienst een positieve zaak.

  De Vlaamse Regering benadrukt de doelstelling van dit decreet om, gelet op het gelijkheidsbeginsel, voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren, ongeacht de datum van erkenning en ongeacht de eredienst.

- **Administratieve vereenvoudiging.** Beide adviezen vragen om de administratieve lasten te verminderen en te beperken tot het noodzakelijke.

De Vlaamse Regering begrijpt de vraag om de administratieve lasten t.a.v. de lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de erediensten te verminderen omdat die veelal uit vrijwilligers bestaan. Maar de Vlaamse Regering stelt wel dat de bevoegde overheden steeds over de essentiële informatie moeten kunnen beschikken. Concreet wordt het decreet in het licht van een administratieve vereenvoudiging als volgt aangepast:

- Alle gevraagde schriftelijke verklaringen op eer worden gebundeld in één verklaring op eer omtrent de naleving van de erkenningscriteria. Deze verklaring op eer wordt toegevoegd bij het aanvraagdossier;
- De verplichting voor de besturen van de eredienst om de jaarrekeningen van de verbonden juridische structuren te bezorgen wordt geschrapt (art. 18) aangezien de Informatie- en screeningsdienst in een concreet geval deze informatie kan opvragen. Er dient opgemerkt te worden dat de Rooms-katholieke eredienstbesturen (n= 1588) die 94% van alle erkende lokale geloofsgemeenschappen uitmaken individueel minstens verbonden zijn met 4 verenigingen (parochiale werking, caritatieve en humanitaire werking, werking religieuze activiteiten en een werking voor allerhande bewegingen zoals jongeren, volwassenen). Dit zou dan op neerkomen dat voor de Rooms-katholieke eredienst jaarlijks ministens 6.300 jaarrekeningen van verbonden juridische structuren moeten bezorgd worden aan de Vlaamse overheid;
- De inventaris omtrent de gebouwen van de eredienst en de andere infrastructuur moet worden opgesteld en ter beschikking gesteld aan de betrokken actoren indien nodig. De verplichting om dit jaarlijks actief te bezorgen wordt om dezelfde reden als voor de jaarrekeningen geschrapt (art. 12 en 17, 5°);
- Er wordt verduidelijkt dat het attest van de brandweer niet om de 12 maanden moet worden vernieuwd. Er moet enkel een attest kunnen worden voorgelegd dat voldoet aan geldende regelgeving, zonder dat het decreet de datering bepaalt (art. 7, 7°, art. 12, art. 17, 5° en art. 68, §2, 5°).

- **Informatie- en screeningsdienst op lokale geloofsgemeenschappen.** Volgens het gezamenlijk advies zijn zowel de activiteiten van deze dienst als de omvang ervan disproportioneel. Volgens de Unie Vrijzinnige Verenigingen blijkt uit artikel 19 dat de dienst een beperkte opdracht heeft. Daarnaast wordt de uitoefening van hun bevoegdheden beperkt tot wat redelijkerwijs nodig is en dus een voldoende proportionaliteitstoets inhoudt.

  De Vlaamse Regering benadrukt dat de Informatie- en screeningsdienst als overheidsinstantie ook gebonden is aan de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en zijn bevoegdheden op proportionele wijze zal aanwenden in het kader van zijn toezichtsopdracht.

- **Vervanger van de bedienaar van de eredienst:** Het begrip "vervanger van de bedienaar van de eredienst" behoeft nadere toelichting volgens de VILD.

  De begrippen bedienaar van de eredienst en zijn vervanger zijn een religieuze aangelegenheid waarvan de invulling uitsluitend toebehoort aan de erediensten zelf.

D. Advies Vereniging Vlaamse Provincies

De Vereniging van Vlaamse Provincies (hierna: VVP) heeft advies gegeven op 8 december 2020 en aanvullend advies gegeven op 21 januari 2021. Deze adviezen gaven aanleiding tot enkele tekstaanpassingen. Hieronder worden de krachtlijnen van de adviezen besproken.

1) De erkenningscriteria

- **Art. 7, 1°:** Voor de VVP is het niet duidelijk op welk moment een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut aanwezig moet zijn en of er rechtspersoonlijkheid vereist is.

  Zoals de VVP aangeeft in het advies, blijkt uit artikel 8, tweede lid, 2° dat enkel in het voorkomend geval de juridische structuur moet worden meegedeeld in het aanvraagdossier. Hieruit volgt dat op het moment van de aanvraag de lokale geloofsgemeenschap nog niet moet beschikken over dergelijke juridische structuur. Op het einde van de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap wel over een juridische structuur beschikken die aan het aangevraagde statuut (concreet een publieke rechtspersoon met rechtspersoonlijkheid) aangepast is. Dit betekent dat de lokale geloofsgemeenschap over een juridische structuur, al dan niet met rechtspersoonlijkheid, beschikt die over de vereiste administratieve en financiële capaciteit beschikt.

- **Art. 7, 3° en art. 17, 2°:** De VVP is van oordeel dat de provincie een grotere rol en een grotere discretionaire vrijheid dient toebedeeld te krijgen om de financiële leefbaarheid van een geloofsgemeenschap te kunnen beoordelen. Hierbij kan worden gedacht aan een beslissingsbevoegdheid met de Vlaamse overheid als beroepsorgaan.

  De financierende overheden hebben een belangrijke advies- en signaalbevoegdheid bij de beoordeling van het criterium van de financiële leefbaarheid door de Vlaamse Regering. Maar de effectieve beoordeling of aan dit criterium voldaan is, komt enkel toe aan de Vlaamse Regering als enige instantie bevoegd voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen.

- **Art. 7, 4° en art. 18, §1:** De VVP vindt dat de provincie de bevoegdheid dient te krijgen om het gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering (mee) te beoordelen. Daarnaast vreest de VVP dat een inperking van buitenlandse financiering de toelage vanuit de provincie zal verhogen. De impact hiervan dient duidelijk op voorhand door de Vlaamse overheid berekend én gecompenseerd te worden.

  Opnieuw hebben de financierende overheden een belangrijke advies- en signaalbevoegdheid bij de beoordeling van dit criterium, maar de effectieve beoordeling of aan dit criterium voldaan is, komt toe aan de Vlaamse Regering. Het is wel aan de financierende overheid om de naleving van dit criterium mee te bewaken en eventuele indicaties van moeilijkheden op dit punt te signaleren aan de Vlaamse Regering. Buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk

doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap is niet verzoenbaar met het Vlaamse stelsel van erkende erediensten en overheidsfinanciering, ongeacht de financiële impact op bijdragen aan de financiering door de financierende overheden. De provincies zijn decretaal verplicht om na de erkenning bij te dragen aan de financiering van het bestuur van de eredienst conform het eredienstendecreet (art. 52/1, juncto art. 229 en 272 eredienstendecreet).

- **Art. 7, 5°, d) en art. 17, 3°, d):** Het is voor de VVP niet duidelijk of de lokale geloofsgemeenschap enkel duurzame contacten moet onderhouden met de gemeenten of ook met de provincies.

  In het voorontwerp van decreet wordt verduidelijkt dat enkel duurzame contacten moeten worden onderhouden met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.

- **Art. 7, 7°, art. 12, eerste lid, 4° en 17, 5°:** De VVP vraagt om te verduidelijken of het attest van de brandweer al dan niet om de 12 maanden moet worden hernieuwd.

  Dit werd verduidelijkt in het decreet en de memorie van toelichting. Zie de repliek op de opmerking van de VILD, voor wat betreft administratieve vereenvoudiging.

- **Art. 7, 12°:** Volgens de VVP is niet duidelijk wat er bedoeld wordt met de wachtperiode *"met gunstig gevolg doorlopen"*. Een specifiek tijdskader waarbinnen al dan niet stapsgewijs aan de erkenningscriteria moet worden voldaan, ontbreekt.

  In de memorie wordt verduidelijkt dat de lokale geloofsgemeenschap tijdens deze vierjarige wachtperiode zal moeten aantonen dat ze aan de erkenningscriteria voldoet of toch minstens voldoende inspanningen doet om aan alle erkenningscriteria te voldoen. Een lokale geloofsgemeenschap doorloopt met gunstig gevolg de wachtperiode als ze dus op het einde van de wachtperiode aantoont dat ze aan alle erkenningscriteria voldoet om erkend te kunnen worden.

2) Algemeen

- **Bepaling van de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.** Volgens de VVP is het onaanvaardbaar dat in artikel 8, tweede lid, 4°, artikel 32, §2, tweede lid, 4° en artikel 38, §2, tweede lid 4° aan het representatief orgaan de bevoegdheid wordt gegeven om de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden te bepalen. Dit is de bevoegdheid van de financierende overheid volgens de VVP.

  De verdeelsleutel wordt echter niet bepaald door het representatief orgaan, noch door de financierende overheid, maar uitsluitend door de Vlaamse Regering in het besluit (art. 15, §2, art. 34, tweede lid en art. 41, tweede lid). In artikel 8, tweede lid, 4°; artikel 32, §2, tweede lid, 4° en artikel 38, §2,

tweede lid 4° wordt verduidelijkt dat het aanvraagdossier enkel een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden bevat. Daarnaast wordt in de memorie verduidelijkt dat financierende overheden de Vlaamse Regering kunnen adviseren omtrent het voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

- **Advisering gemeenten.** Volgens de VVP is een advies van alle gemeenten van de gebiedsomschrijving overbodig als de provincie de financierende overheid wordt. In dit geval is een advies gemeente(n) waar het hoofdgebouw of bijgebouwen zijn gevestigd, voldoende.

  Het decreet wordt in die zin aangepast.

- **Rol van de provincie.** De VVP stelt zich vragen omtrent de draagwijdte van de adviserende rol van de provincie en de taken van de financierende provincie tijdens de wachtperiode. Daarnaast wordt de vraag gesteld of de provincie ook in kennis wordt gesteld van het volledige aanvraagdossier.

  Vooreerst stelt artikel 9 dat de Vlaamse Regering de instanties, opgesomd in datzelfde artikel, op de hoogte brengt van de aanvraag tot erkenning. Hieruit volgt dat het volledige aanvraagdossier ook aan de betrokken instanties wordt bezorgd. De betrokken instanties zullen deze informatie ook meenemen in hun advies. Daarnaast verduidelijkt de toelichting bij artikel 11 dat de financiële documenten worden bezorgd aan de financierende overheden, zodat zij met voldoende kennis van zaken advies kunnen uitbrengen omtrent de financiële leefbaarheid van de lokale geloofsgemeenschap en de redelijkheid en haalbaarheid van de toekomstige financiële bijdrage kunnen beoordelen.

- **Gegevens van eredienstbedienaars, hun vervangers en bestuursleden.** Volgens de VVP moeten ook de financierende overheden steeds over deze gegevens kunnen beschikken.

  Het voorontwerp van decreet wordt in die zin aangepast.

- **Sanctionering.** De VVP is van oordeel dat de provincie als financierende overheid de bevoegdheid moet worden toegekend om financiële sancties op te leggen indien het bestuur van de eredienst in gebreke blijft om financiële stukken, notulen, etc. tijdig over te maken. Ook hier kan dan de Vlaamse overheid als beroepsinstantie optreden volgens de VVP.

  Het komt enkel aan de Vlaamse Regering toe om als erkennende instantie sancties, waaronder financiële sancties, op te leggen aan besturen van de erediensten. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse Regering desgevallend het advies van de financierende overheid kan inwinnen, die immers het best geplaatst zal zijn om de proportionaliteit en de effectiviteit van de mogelijke sanctie in de concrete situatie te beoordelen. Ook zal de Vlaamse Regering expliciet aangeven wat hiervan de gevolgen zijn voor de financiële verplichtingen van de financierende overheid. Dit werd ook zo verduidelijkt in de memorie.

- **Gevolgen van een opheffing van de erkenning.** De financiële gevolgen van een opheffing zijn vaag en moeten verder worden verduidelijkt, volgens de VVP.

Met uitzondering van artikel 31 dat bepaalt dat uitbetaalde toelagen voor toekomstige uitgaven worden teruggevorderd, worden de gevolgen van een opheffing van erkenning niet decretaal vastgelegd. De gevolgen van de opheffing zijn afhankelijk per concreet geval.

- **Verkorte erkenningsprocedure.** Dit is zowel beleidsmatig, administratief als financieel niet wenselijk noch haalbaar volgens de VVP. Conform de studie Torfs (punt 1.4, p. 16) moeten alle nog niet erkende lokale geloofsgemeenschappen dezelfde procedure doorlopen, dus ook deze die voor 1 juli 2019 een aanvraag hebben ingediend. Enkel dan kan een gefundeerd advies verstrekt worden. Er is geen enkele juridische reden waarom de lokale geloofsgemeenschappen die reeds een aanvraag hebben ingediend een verkorte erkenningsprocedure mogen doorlopen bij wijze van overgangsmaatregel. Dit schendt volgens de VVP het gelijkheidsbeginsel en kan aanleiding geven tot klachten bij het Grondwettelijk Hof.

  Het gelijkheidsbeginsel houdt echter in dat er een verschil gemaakt mag worden tussen bepaalde categorieën voor zover dat verschil gebaseerd is op een objectief criterium en het redelijk verantwoord is. Het bestaan van dergelijke verantwoording wordt beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betrokken maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen. In artikel 68 wordt er een verschil in behandeling ingevoerd tussen twee categorieën van erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen afhankelijk van de datum dat de aanvraag tot erkenning werd ingediend bij het representatief orgaan.

  Het doel van dit onderscheid is om de erkenningsaanvragen die lokale geloofsgemeenschappen voor 1 juli 2019 hebben ingediend en al jaren wachtende zijn via een verkorte erkenningsprocedure te behandelen, zonder dat zij nog een wachtperiode van vier jaar moeten doorlopen. De VVP stelt dat door de aanvraag tot erkenning geen rechten werden gecreëerd t.a.v. deze erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen, maar er kan niet worden miskend dat een aanvraag tot erkenning rechtmatige verwachtingen doet ontstaan. Daarom voert de Vlaamse Regering voor deze erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen een verkorte erkenningsprocedure in.

  Om dit onderscheid te objectiveren en om duidelijkheid te scheppen over welke erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen in aanmerking komen voor deze verkorte erkenningsprocedure, werd gekozen voor een vaststaande datum, nl. 1 juli 2019. Op deze manier wordt ook vermeden dat lokale geloofsgemeenschappen een aanvraag tot erkenning zouden indienen om enkel de wachtperiode te omzeilen.

- Tot slot wijst de VVP op een aantal punten over de financiering van besturen van de erediensten die niet aan bod komen in het voorliggende voorontwerp van decreet. Deze elementen vallen buiten de scope van dit decreet.

E. Advies Vlaamse Vereniging van Steden en gemeenten

Op 24 februari 2021 heeft de raad van bestuur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten (hierna: VVSG) een advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet. Het advies gaf geen aanleiding tot tekstaanpassingen.

- **De wachtperiode.** De VVSG stelt voor om de wachtperiode van vier jaar alleen toe te passen voor nieuw opgerichte lokale geloofsgemeenschappen. Voor geloofsgemeenschappen die in hun aanvraag kunnen aantonen dat ze al ten minste twee jaar actief zijn in de gemeente stelt de VVSG een verkorte wachtperiode van twee jaar voor die ingaat vanaf de aanvraag.

  De Vlaamse Regering verduidelijkt dat de wachtperiode van vier jaar van toepassing is op alle erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen. Enkel voor de lopende aanvraagdossiers van voor 1 juli 2019 wordt een verkorte erkenningsprocedure ingevoerd (zie de repliek op de opmerking van de VVP, voor wat betreft verkorte erkenningsprocedure).

- **Gevolgen van de sancties.** De VVSG stelt zich vragen bij gevolgen van de sanctie voor de financiële verplichtingen van de financierende overheden.

  Zie de repliek op de opmerking van de VVP, voor wat betreft sanctionering.

- **Rechtsonzekerheid bij gebrek aan een tijdige beslissing.** De VVSG dringt er ook op aan dat, in het belang van de rechtszekerheid voor zowel de lokale geloofsgemeenschappen als voor de lokale besturen, de Vlaamse Regering in alle gevallen een tijdige en gemotiveerde beslissing over de erkenningsaanvraag zou nemen.

- **Bestaande besturen van de eredienst.** De VVSG merkt op dat de verplichting van een bestuur van de eredienst om financieel leefbaar te zijn (art. 17, 2°) niet is opgenomen in de lijst van nieuwe verplichtingen waaraan de bestaande besturen van de erediensten zich moeten conformeren na één jaar. De VVSG stelt zich evenwel de vraag of het niet goed zou zijn om de financiële leefbaarheid toch opnieuw te bekijken, zeker aangezien het nieuwe verbod op buitenlandse financiering de bestaande financiële leefbaarheid in bepaalde eredienstbesturen misschien zwaar onder druk kan zetten, met alle gevolgen van dien voor de 'redelijkheid en haalbaarheid' van de financiële bijdrage.

  De VSSG merkt ook op dat artikel 67 tot doel heeft om de reeds erkende eredienstbesturen te laten conformeren aan de nieuwe verplichtingen, en dat die vereiste van financiële leefbaarheid al bestond onder de huidige erkenningsregels, en eigenlijk de facto blijkt uit budgetten en meerjarenplannen die jaarlijks goedgekeurd worden door het lokaal bestuur. Het criterium financiële leefbaarheid en transparantie daarover is onmiddellijk van toepassing.

H. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

II. Toelichting bij de artikelen

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 2
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 3
Dit artikel bepaalt het territoriaal toepassingsgebied van het decreet. Het decreet zal van toepassing zijn op de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden waarvan de gebiedsomschrijving het Vlaamse Gewest niet overschrijdt en de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Conform artikel 92bis, §2, h), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werd het samenwerkingsakkoord van 17 juli 2017 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten waarvan het grondgebied meer dan één deelstaat bestrijkt, afgesloten.

Dit samenwerkingsakkoord, bekrachtigd door het Vlaams Parlement[24], bepaalt dat na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord geen nieuwe interfederale eredienstgemeenschappen meer erkend kunnen worden. Wat betreft de interfederale eredienstgemeenschappen die reeds bestaan, regelt het samenwerkingsakkoord de toepasselijke regels.

Artikel 4
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 5
Dit artikel bepaalt dat de wijze van communicatie bepaald zal worden in een besluit van de Vlaamse Regering. Het betreft hier alle communicatie in het kader van de erkenningsprocedure, de verplichtingen opgenomen in hoofdstuk 3, de opdrachten en bevoegdheden van de bevoegde instantie, de sanctionering van besturen van eredienst, de procedures van wijzigingen van de besturen van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen, alsook de communicatie opgelegd door het eredienstendecreet. Onder het begrip

[24] Decreet van 1 december 2017 houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2017 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan het grondgebied meer dan één deelstaat bestrijkt.

"communicatie" moet o.m. begrepen worden alle aanvragen, kennisgevingen, bevestigingen, bezorgingen en verzendingen.

De delegatie aan de Vlaamse Regering creëert de mogelijkheid om in te spelen op de nieuwe evoluties op het vlak van digitalisering. Voor alle andere communicatie die niet wordt opgelegd door dit decreet of het eredienstendecreet, staat het de betrokken actoren vrij om zelf de wijze van communicatie te regelen.

Artikel 6
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Hoofdstuk 2. Erkenning van lokale geloofsgemeenschappen

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Artikel 7
Dit artikel somt de erkenningscriteria op. Een lokale geloofsgemeenschap moet cumulatief voldoen aan deze erkenningscriteria alvorens erkend te kunnen worden.

1° Door het hebben van een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut toont de lokale geloofsgemeenschap aan te beschikken over de noodzakelijke vereiste administratieve en financiële capaciteit. De lokale geloofsgemeenschap is transparant over deze juridische structuur.

2° Naast transparantie over de lokale geloofsgemeenschap zelf, is de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap ook transparant over de juridische structuren waarmee ze is verbonden en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap. Waarbij deze verbondenheid van dien aard is dat ze een weerslag heeft op de organisatie, de werking en het beheer van de goederen of van de inkomsten van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap. De beoordeling van de weerslag van de verbondenheid is een feitenkwestie. Bij deze beoordeling kan rekening gehouden worden met o.a. volgende indicatoren: de samenstelling van de bestuursorganen (een overlap van bestuursleden), de invloed die de verbonden juridische structuur heeft op de werking en organisatie van de lokale geloofsgemeenschap, de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst of vermogenstransacties op structurele basis tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren. Deze indicatoren moeten niet cumulatief aanwezig zijn (zie opmerking 7.3. van het advies van de Raad van State). Ter verduidelijking heeft deze verbondenheid, gelet op de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, betrekking op het beheer van de temporaliën van de eredienst en niet op de verbondenheid op geloofsvlak tussen juridische structuren tenzij deze verbondenheid een weerslag heeft op de organisatie, werking en beheer van de goederen of van de inkomsten van de geloofsgemeenschap.

3° Het erkenningscriterium financiële leefbaarheid blijft behouden. Door het invoeren van een wachtperiode zal dit criterium ook effectiever beoordeeld kunnen worden. De lokale geloofsgemeenschap moet transparant zijn over de financiële toestand en zal ook aan een aantal boekhoudkundige verplichtingen moeten voldoen. In geval van een manifest gebrek aan eigen middelen kan een erkenning

geweigerd worden. De redelijkheid en haalbaarheid van de financiële bijdrage van de financierende overheid worden in rekening gebracht bij deze beoordeling.

4° Bij de beoordeling van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap wordt ook rekening gehouden met het gekwalificeerd verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse buitenlandse financiering of ondersteuning dat geldt voor het bestuur van de eredienst dat wordt opgericht bij een erkenning (zie toelichting bij artikel 18, §1). De lokale geloofsgemeenschap zal meer bepaald tijdens de wachtperiode moeten aantonen dat ze noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangt als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. De lokale geloofsgemeenschap ontvangt evenmin tijdens de wachtperiode financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

5° Het criterium "inschakeling en betrokkenheid bij het geheel van de lokale gemeenschap van de gemeente(n) waartoe zij behoort" wordt niet meer exclusief toegespitst op de socio-culturele activiteiten van de lokale geloofsgemeenschappen.

Vooreerst is het aantal leden van de lokale geloofsgemeenschap een waardevolle maatstaf bij het peilen naar de maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap en biedt het de overheid een objectieve houvast om geen al te kleine lokale geloofsgemeenschap te moeten erkennen. Dit vormt een goede graadmeter om in te schatten of een lokale geloofsgemeenschap een voldoende aantal leden telt om maatschappelijk relevant te zijn. Krachtens het huidige erkenningsbesluit bevat de aanvraag tot erkenning enkel een toelichtende nota met een benaderende opgave van de leden binnen de gebiedsomschrijving van de lokale geloofsgemeenschap. Dit ontwerp van decreet bevat een duidelijk minimumaantal: tweehonderd leden.

De invulling van het begrip "lid van de lokale geloofsgemeenschap" behoort tot de grondwettelijk verankerde godsdienstvrijheid. De representatieve organen beslissen wie beschouwd wordt als lid van een lokale geloofsgemeenschap. De vaststelling en controle op het aantal leden van een lokale geloofsgemeenschap komt exclusief toe aan het representatief orgaan. Het representatief orgaan adviseert de Vlaamse Regering hierover. Er wordt geen toelichtende nota met een benaderende opgave van de leden binnen de gebiedsomschrijving gevraagd of een registratie van de leden, enkel de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap 200 leden telt. Op verzoek van de Vlaamse Regering kan het representatief orgaan steeds nagaan of een lokale geloofsgemeenschap wel effectief voldoet aan het voormelde minimumaantal leden. Op deze manier vervult de overheid, vanuit het oogpunt van het beginsel van de scheiding tussen kerk en staat, slechts een marginale toetsing hierop.

Daarnaast zal de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode al moeten aantonen dat ze eens erkend, aan de decretale opdrachten van de publieke instelling (het bestuur van de eredienst) kan voldoen.

Ten slotte moet een lokale geloofsgemeenschap duurzame contacten onderhouden met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de

uitoefening van de eredienst gelegen zijn (concreet: het gemeentebestuur, de burgermeester, de gemeentelijke administratie). Ook moet de lokale geloofsgemeenschap goed nabuurschap aantonen en duurzame contacten onderhouden met de lokale gemeenschap waar de gebouwen van de eredienst gelegen zijn (bv. geen onnodige overlast veroorzaken, vermijden van burenhinder, goede afspraken maken met de buren bij grote religieuze plechtigheden of activiteiten, etc.).

6° De verbintenissen omtrent de naleving van de Grondwet en het EVRM, vermeld in het huidige erkenningsbesluit, zijn algemeen geformuleerd. Deze verbintenissen worden in dit decreet verder gepreciseerd en uitgebreid naar de naleving van de geldende wetgeving, zodat het voor alle betrokken partijen duidelijk is welke handelingen verboden zijn. Ten slotte worden deze verbintenissen ook opgenomen als decretale verplichtingen, zodat het eveneens duidelijk is dat het toekennen van een erkenning afhangt van het effectief nakomen van deze verplichtingen.

7° Eén van de decretale opdrachten van een bestuur van de eredienst is het onderhouden en bewaren van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst. Om deze opdracht te kunnen vervullen moet de toekomstige openbare instelling over een zakelijk recht beschikken (eigendomsrecht, erfpacht, opstal,…), of bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, over een ander gebruiksrecht (huurrecht, kosteloos gebruik, terbeschikkingstelling,…) op de voormelde gebouwen beschikken. Het eredienstendecreet bepaalt wel dat de financierende overheid niet verplicht is om bij te dragen in de investeringen in de gebouwen van de erediensten die geen eigendom zijn van een (Belgische) publieke rechtspersoon (artikelen 52/1, §1, 78, 114, 150, 186, 229, 272 van het eredienstendecreet). Daarnaast moet er voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer worden voorgelegd waaruit blijkt dat het gebouw overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen.

8° & 9° De bedienaar van de eredienst is een sleutel- en gezagsfiguur binnen de lokale geloofsgemeenschap en van ambtswege lid van het bestuursorgaan[25] van het bestuur van de eredienst (uitgezonderd bij de rooms-katholieke eredienst waar de door het representatief orgaan aangestelde verantwoordelijke van ambtswege lid is van het bestuursorgaan[26]). De bedienaar van de eredienst is de religieuze autoriteit maar heeft ook een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Dit ontwerp van decreet benadrukt het belang van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, die ook een belangrijke waarde hebben bij de inschakeling van de lokale geloofsgemeenschap in de lokale gemeenschap waartoe ze behoort. Het representatief orgaan deelt de gegevens van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers mee in het aanvraagdossier.

Na de erkenning zal het bestuur van de eredienst conform artikel 17, 6° de gegevens van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers schriftelijk moeten meedelen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

[25] Art. 82, 118, 154, 190 en 233 eredienstendecreet.
[26] Art. 5 eredienstendecreet.

Tussentijdse wijzigingen worden onmiddellijk schriftelijk gemeld aan deze betrokken instanties.

Op die manier hebben deze instanties, o.a. het representatief orgaan en de Vlaamse overheid een duidelijk zicht op welke eredienstbedienaars in de betrokken lokale geloofsgemeenschap actief zijn en of zij blijvend aan de opgelegde verplichtingen voldoen.

Het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid voorziet in de inburgeringsverplichting voor de inburgeraars (nieuwkomers en/ of oudkomers) die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, met name bedienaars van de zes erediensten die erkend zijn door de federale overheid. In de memorie van toelichting van dit decreet wordt eveneens het belang van de bedienaars en de inburgering van deze personen benadrukt:

"Deze specifieke categorieën van bedienaars van erediensten die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, hebben een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Zij hebben tevens een grote impact op het integratieproces. De taak van de bedienaar is immers veelal niet beperkt tot het leiding geven in strikt godsdienstige aangelegenheden en het behandelen van vragen waarvan de taak tot beantwoording rechtstreeks voortvloeit uit het geestelijke ambt. Zij worden ook met tal van maatschappelijke vragen geconfronteerd die verband houden met sociaal-economische en sociaal-culturele aspecten van het integratieproces. Zij worden ook veelal geacht steun te bieden bij het bepalen van de houding die de geloofsgemeenschap ten opzichte van de samenleving zal innemen. Zij hebben met andere woorden een bijzondere maatschappelijke positie en een bijzondere invloed op grote aantallen gelovigen en hun integratie in ons land, geen andere categorie van personen vervult dergelijke belangrijke functie. Voor hen geldt des te meer de noodzaak om voldoende inzicht te hebben in de Vlaamse samenleving waarin zij hun functie (komen) uitoefenen. Om die reden zal voor hen de verplichting in alle gevallen gelden, dus ook wanneer zij zich niet permanent komen vestigen."[27]

Dit kan in het kader van de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap enkel beklemtoond worden. Dit ontwerp van decreet verduidelijkt dan ook dat de verbintenis over de inburgeringsplicht van inburgeringsplichtige bedienaars niet meer voldoende is, maar dat de inburgeringsplichtige bedienaars van de eredienst en hun vervangers tijdens de wachtperiode effectief aan de inburgeringsplicht moeten voldoen, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Dit doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de gemeenschappen. Integendeel zelfs, dit criterium niet opnemen en bedienaars van de eredienst en hun vervangers toelaten in erkende lokale geloofsgemeenschappen die weigeren aan hun inburgeringsplicht te voldoen, zou afbreuk doen aan de doelstelling en de verplichtingen in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Voornoemd decreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten bepalen aan welke voorwaarden de bedienaars van de eredienst en hun vervangers

[27] Ontwerp van decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, *Parl.St.* Vl. Parl, 2012-13, 1867-1, p52.

moeten voldoen en het zijn ook de bevoegde instanties binnen deze regelgeving die oordelen of de bedienaar van de eredienst aan zijn verplichtingen voldoet. Deze instanties zullen de Vlaamse Regering hierover informeren.

10° Om buitenlandse overheidsinmenging te allen tijde te weren in een (toekomstige) Vlaamse openbare instelling, wat een bestuur van de eredienst effectief is, wordt het verboden dat bedienaars van de eredienst en hun vervangers rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd worden door een buitenlandse overheid. Dit kadert binnen het grondprincipe van de scheiding tussen kerk en staat dat uiteraard ook de scheiding tussen kerk en een buitenlandse staat inhoudt.

De financiering door een buitenlandse overheidsinstantie van personen actief binnen een lokale geloofsgemeenschap kan de integratie en inclusie van een geloofsgemeenschap binnen de Vlaamse samenleving belemmeren en zelfs een kanaal vormen waarlangs nationalistische, polariserende, segregerende of extremistische en fundamentalistische gedachtegoed (politiek en religieus) uit het buitenland op actieve wijze wordt opgedrongen en gepropageerd in Vlaamse lokale geloofsgemeenschappen. Ook kan op deze manier door buitenlandse overheidsinstanties (vaak zelfs rechtstreeks via hun ambassades of consulaten) een dermate invloed uitgeoefend worden dat de vrije ontwikkeling en godsdienstbeleving van een Vlaamse lokale geloofsgemeenschap wordt belemmerd of zelfs ideologisch/religieus geïnstrumentaliseerd.

Met dit verbod wordt een einde gemaakt aan de bestaande praktijk van door een buitenlandse overheid bezoldigde bedienaars van de eredienst werkzaam in (toekomstige) Vlaamse besturen van de eredienst, dewelke openbare instellingen zijn. Deze praktijk houdt de facto een rechtstreekse buitenlandse overheidsinmenging in en is niet meer wenselijk noch aanvaardbaar.

Bovendien hebben deze door een buitenlandse overheid bezoldigde personen weinig kennis van en affiniteit met de Vlaamse samenleving. Met dit verbod wordt het niet onmogelijk gemaakt voor een (toekomstig) bestuur van de eredienst om een bedienaar van de eredienst aan te stellen. Een erkende lokale geloofsgemeenschap heeft sowieso het recht om een of meerdere bedienaars van de eredienst te laten bezoldigen door de federale overheid[28] of via eigen middelen waardoor er geen noodzaak kan zijn voor een bezoldiging of terbeschikkingstelling (op welke wijze ook) door een buitenlandse overheid. De besturen van de eredienst krijgen een redelijke termijn van twee jaar na inwerkingtreding van het decreet om zich aan deze verbodsbepaling te conformeren (artikel 67).

11° Momenteel is het niet nakomen van bepaalde administratieve verplichtingen een grond tot opheffing van de erkenning, maar geen formeel erkenningscriterium. Om de lokale geloofsgemeenschap voldoende voor te bereiden op het statuut van een publiekrechtelijke instelling, moet zij aan een aantal verplichtingen voldoen.

12° De invoering van deze wachtperiode heeft tot doel dat de Vlaamse Regering, ten gronde zal kunnen beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen. Tijdens deze vierjarige wachtperiode zal de lokale

[28] Wet van 2 augustus 1974 betreffende de wedden van de titularissen van sommige openbare ambten, van de bedienaars van de erkende erediensten en van de afgevaardigden van de Centrale vrijzinnige Raad

geloofsgemeenschap moeten aantonen dat ze aan de erkenningscriteria voldoet of toch minstens voldoende inspanningen verricht om aan alle erkenningscriteria te voldoen. Op het einde van de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap aantonen dat ze aan alle erkenningscriteria voldoet om erkend te kunnen worden. De wachtperiode zorgt er ook voor dat alle bij de erkenningsprocedure betrokken actoren een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de essentiële rol in deze materie ten volle wordt erkend. Bovendien kan op deze manier beoordeeld worden of de lokale geloofsgemeenschap een stabiele bestaansduur heeft.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Artikel 8
Lokale geloofsgemeenschappen moeten, conform het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008, een erkenningsaanvraag bij hun representatief orgaan indienen die vervolgens de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering bezorgt. Enkel het representatief orgaan kan oordelen of de lokale geloofsgemeenschap al dan niet tot de erkende eredienst behoort. Bovendien wordt het representatief orgaan, als betrokken actor, om advies gevraagd zowel tijdens als na de erkenningsprocedure. Opdat de Vlaamse Regering tijdig op de hoogte is van mogelijke erkenningsaanvragen, dient het representatief orgaan als ze een aanvraag tot erkenning ontvangt van een lokale geloofsgemeenschap, dit binnen acht dagen schriftelijk te melden aan de Vlaamse Regering.

Daarnaast geeft deze bepaling een opsomming van de stukken die het aanvraagdossier moet bevatten. Het aanvraagdossier bevat o.a. de persoonsgegevens van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als voorzitter, secretaris, penningsmeester[29], alsook de bedienaars en hun vervangers. Deze personen vormen tijdens de wachtperiode het voorlopig bestuursorgaan en moeten aan een aantal verplichtingen voldoen (administratieve verplichtingen, maar ook aantonen dat de lokale geloofsgemeenschap aan de erkenningsverplichtingen voldoet). Deze personen zijn de aanspreekpunten voor de burgerlijke overheden in het kader van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie deze personen zijn en een vlotte communicatie met deze personen te bewerkstellen. Voor elk van deze voorlopige bestuursleden wordt ook een uittreksel uit het strafregister gevraagd dat niet ouder is dan negentig dagen. Aangezien in de lokale geloofsgemeenschap ook activiteiten worden georganiseerd waar minderjarigen aanwezig zijn wordt een uittreksel uit het strafregister gevraagd conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering.

In het aanvraagdossier zal ook transparantie verschaft moeten worden over de aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren . Concreet moeten de naam, adres en de rechtsvorm en de statuten van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aangegeven worden in het aanvraagdossier.

[29] In de voorliggende memorie van toelichting wordt onder de term " voorlopig bestuursorgaan" de voorzitter, secretaris, penningsmeester, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode begrepen.

Het aanvraagdossier bevat ook een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden waarover de financierende overheden hun advies kunnen uitbrengen.

Het aanvraagdossier bevat eveneens een schriftelijke verklaring op eer ondertekend door de leden van het voorlopig bestuursorgaan waaronder de bedienaars van de eredienst en hun vervangers waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven.

Artikel 9
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 3. Wachtperiode

Artikel 10
De bezorging van de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan is het startpunt van de wachtperiode.

Artikel 11
De lokale geloofsgemeenschap dient tijdens de wachtperiode te handelen alsof zij als het ware erkend is[30]. Dat wil zeggen dat zij o.a. een budget, een giftenregister, begroting en een jaarrekening moet opmaken. Aangezien de lokale geloofsgemeenschap hoofdzakelijk uit vrijwilligers bestaat zal ze bij het nakomen van haar financiële verplichtingen ondersteund moeten worden door haar representatief orgaan en kan ze eveneens een beroep doen op de bevoegde instantie en het Agentschap Binnenlands Bestuur voor raadgevingen.

Afhankelijk van haar juridische structuur zal de lokale geloofsgemeenschap haar jaarlijkse financiële rapportering volgens bepaalde modellen moeten verrichten. Zo moet een vereniging zonder winstoogmerk een begroting en een jaarrekening opmaken, die, afhankelijk van haar grootte, een andere vorm kan aannemen. Artikel 7, 2° en 3° en artikel 11 leggen de lokale geloofsgemeenschap de verplichting op transparant te zijn over die financiële rapportering. Dit betekent dat de lokale geloofsgemeenschap de financiële rapportering actief bezorgt aan de burgerlijke overheden en het representatief orgaan die betrokken zijn bij het erkenningsproces. Als de lokale geloofsgemeenschap een juridische structuur heeft waarvoor geen specifieke verplichtingen gelden voor financiële rapportering, wordt op basis van dit artikel toch een begroting en een jaarrekening verwacht. Dat is immers een elementaire vorm van behoorlijk bestuur.

Eveneens wordt de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode verplicht om transparant te zijn over de aan haar verbonden juridische structuren. Meer bepaald moet een lokale geloofsgemeenschap jaarlijks een afschrift bezorgen van de jaarrekening van de aan haar verbonden juridische structuren. De onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren worden zichtbaar gemaakt via het giftenregister dat tijdens

[30] Studie Torfs, p.15

de wachtperiode moet bijgehouden worden en jaarlijks bezorgd worden aan de daartoe bevoegde instanties.

Omdat de activiteiten van een lokale geloofsgemeenschap ruimer zijn dan het materiële van de eredienst en een bestuur van de eredienst dat wordt opgericht bij de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap zich wel enkel daarmee bezighoudt, is het van belang om een financiële inschatting te kunnen maken van dat onderdeel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap. Daarom legt de tweede paragraaf het voorlopig bestuursorgaan ook de verplichting op om daarover afzonderlijk te rapporteren en daarbij de modellen te volgen die gelden voor de besturen van de eredienst (vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten en het ministerieel besluit van 27 november 2006 tot vaststelling van de modellen van de boekhouding van de besturen van de eredienst en ter uitvoering van artikel 46 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de eredienst en van de centrale besturen van de eredienst).

Tijdens de wachtperiode is het voorlopig bestuursorgaan ook transparant over de ontvangen giften. Het voorlopig bestuursorgaan houdt een giftenregister bij conform artikel 18, §2. De opmaak van een giftenregister houdt een registratieplicht in van alle giften (ongeacht de aard ervan) met een waarde van 500 euro en meer.

Om ook een inschatting te kunnen maken van de financiële gevolgen van een erkenning voor de financierende overheid, wordt in de derde paragraaf de verplichting opgelegd om een ontwerp van meerjarenplan op te stellen. Dit ontwerp houdt geen voorafname in voor het meerjarenplan dat na de erkenning moet worden opgemaakt, maar is indicatief voor de grootteorde van de eventuele tekorten.

Deze financiële informatie wordt ook bezorgd aan de financierende overheden. Op deze manier kan de financierende overheid met voldoende kennis van zaken advies uitbrengen omtrent de financiële leefbaarheid van de lokale geloofsgemeenschap en de redelijkheid en haalbaarheid van de toekomstige financiële bijdrage beoordelen.

Artikel 12 Is weggevallen bij het definitief besluit

Dit artikel werkt het erkenningscriterium, vermeld in artikel 7, 7°, verder uit. Het voorlopig bestuursorgaan maakt een nota op met de vermelding van welke titels het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur, alsook welke titels andere personen hierop zullen hebben, de identificatie van deze personen en de reden van gebruik. Onder "titels" wordt verstaan zakelijke rechten (eigendom, vruchtgebruik, erfpacht, recht van opstal, mede-eigendom, recht van bewoning, erfdienstbaarheid), maar ook persoonlijke rechten zoals een huurovereenkomst of een overeenkomst om de gebouwen op regelmatige basis te gebruiken.

Ook andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap geregeld gebruikt, moet geïnventariseerd worden. Hieronder wordt verstaan: gebouwen of lokalen in

gebouwen waarin een lokale geloofsgemeenschap op enigszins regelmatige basis eredienst-gerelateerde activiteiten organiseert (bijvoorbeeld een kapel, een parochiehuis, een ontmoetingsplek, een ritueel badhuis (deze opsomming is niet exhaustief). Privéwoning of gronden vallen hier niet onder.

Artikel 13 Moet artikel 12 zijn

Een bestuur van de eredienst moet aan de administratieve verplichtingen opgenomen in het eredienstendecreet voldoen. Om de lokale geloofsgemeenschap voor te bereiden op deze verplichtingen, moet het voorlopig bestuursorgaan tijdens de wachtperiode reeds aan een aantal verplichtingen voldoen.

Artikel 14 Moet artikel 13 zijn

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 4. Erkenning

Artikel 15 Moet artikel 14 zijn

Uiterlijk zestig dagen na het einde van de gewone en de verlengde wachtperiode moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. Dit is een termijn van orde. Indien de Vlaamse Regering nalaat om binnen deze voorgeschreven termijn een beslissing te nemen kunnen het betrokken representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschap conform artikel 14, §3, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nodige stappen ondernemen opdat de Vlaamse Regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing neemt over de erkenningsaanvraag.

Artikel 14, §3, van de wetten op de Raad van State biedt aan het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap de mogelijkheid om na het verstrijken van de voorgeschreven beslissingstermijn de Vlaamse Regering aan te manen om alsnog een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Ingeval de Vlaamse Regering vier maanden na de aanmaning nog steeds nalaat een uitdrukkelijke beslissing te nemen omtrent de erkenningsaanvraag, wordt ze geacht een afwijzende beslissing (impliciete weigeringsbeslissing) te hebben genomen waartegen een annulatieberoep bij de Raad van State kan ingesteld worden door het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap.

Artikel 16 Moet artikel 15 zijn

De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan zal voortaan niet meer plaatsvinden na drie jaar van de erkenningsdatum. De bestuursorganen van de nieuwe besturen van de eredienst, zullen voortaan allemaal in hetzelfde jaar gedeeltelijk vernieuwd worden. Dit betekent concreet dat de gedeeltelijke vernieuwingen voor alle bestuursorganen zullen plaatsvinden om de drie jaar vanaf 2023. Om te vermijden dat een bestuur van de eredienst een bestuursorgaan moet verkiezen, die maar zeer korte tijd aangesteld blijft, zal het representatief orgaan tijdelijk een voltallig bestuur aanstellen. Het eredienstendecreet bepaalt per eredienst de samenstelling van een voltallig bestuursorgaan. De manier waarop de eerste aanstelling gebeurt, behoort tot de autonomie van het representatief orgaan. Conform het eredienstendecreet wijst het lot de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Artikel 17 Moet zijn, artikel 16
Dit artikel somt duidelijk de verplichtingen op waaraan alle besturen van de eredienst, ongeacht de datum van erkenning, moeten voldoen om hun erkenning en bijgevolg financiële steun te behouden. Deze verplichtingen gelden naast de verplichtingen van het eredienstendecreet. Aangaande deze verplichtingen is in punt 4 van dit artikel eveneens een overmachtsbepaling opgenomen die geldt voor de leden van de bestuursorganen inclusief de bedienaars van de eredienst of hun vervangers.

Eén van deze verplichtingen is de mededeling van de persoonsgegevens van de identiteit van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan. Om te kunnen controleren of de openbare instelling blijvend aan de verplichtingen voldoet, moet de overheid steeds een goed overzicht hebben van wie de bedienaar van de eredienst, zijn vervanger en lid van het bestuursorgaan is. De overheid heeft ook steeds een aanspreekpunt nodig. De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie deze personen zijn en een vlotte communicatie met deze personen te bewerkstellen. Wijzigingen na verkiezingen, na een ontslag of na een vervanging van de bedienaar van de eredienst worden onmiddellijk gemeld, zodat het overzicht steeds actueel is. Deze identificatie is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het bestuur van de eredienst blijvend voldoet aan de erkenningsverplichtingen van dit decreet en de verplichtingen in het eredienstendecreet.

De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een bestuur van de eredienst met zich mee, meer bepaald een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid. Daarnaast blijft de voormalige juridische structuur van de lokale geloofsgemeenschap (veelal een vzw) ook bestaan. Het bestuur van de eredienst moet blijvend transparant zijn over de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen. Waarbij deze verbondenheid van dien aard is dat ze een weerslag heeft op de organisatie, de werking en het beheer van de goederen of van de inkomsten van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. De beoordeling van de weerslag van de verbondenheid is een feitenkwestie. Bij deze beoordeling kan rekening gehouden worden met o.a. volgende indicatoren: de samenstelling van de bestuursorganen (een overlap van bestuursleden), de invloed die de verbonden juridische structuur heeft op de organisatie, werking en het beheer van de goederen of van de inkomsten van bestuur van de eredienst, de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst, verenigingen gelinkt aan de lokale geloofsgemeenschap of vermogenstransacties op structurele basis tussen het bestuur van de eredienst en de verbonden juridische structuren. Deze indicatoren moeten niet cumulatief aanwezig zijn (zie opmerking 7.3. van het advies van de Raad van State). Ter verduidelijking heeft deze verbondenheid, gelet op de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest, betrekking op het beheer van de temporaliën van de eredienst en niet op de verbondenheid op geloofsvlak tussen juridische structuren tenzij deze verbondenheid een weerslag heeft op de organisatie, werking en beheer van de goederen of van de inkomsten van het bestuur van de eredienst.

Artikel 18 Moet artikel 17 zijn

Het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen, waarbij een bestuur van de eredienst wordt opgericht dat van overheidswege financieel ondersteund wordt, is moeilijk verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning van diezelfde geloofsgemeenschap die resulteert in een de facto controle door die buitenlandse instantie waardoor afbreuk kan gedaan worden aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap. Het risico dat wie betaalt, ook het beleid van de geloofsgemeenschap bepaalt en instrumentaliseert, wordt ook in andere Europese lidstaten onderkend, ook al is er daar veelal geen sprake van overheidsfinanciering.

Ter illustratie kan verwezen worden naar het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie in de Nederlandse Tweede Kamer[31] naar ongewenste buitenlandse beïnvloeding. Het Nederlandse rapport wijst op de negatieve gevolgen voor de betrokken geloofsgemeenschap: sociale druk, intimidatie, gevolgen voor het onderwijs en de jeugd, toenemende segregatie en polarisatie, ontstaan van parallelle samenleving, enz.[32] In de Vlaamse context kunnen die gevolgen nog versterkt worden door de overheidsfinanciering van erkende geloofsgemeenschappen, die de betrokken geloofsgemeenschappen nog meer financiële armslag geven.

Ook in Oostenrijk, waar geloofsgemeenschappen erkend kunnen worden, erkent men deze problematiek. Daar mogen sinds de inwerkingtreding van de Islamgesetz van 2015 de financiële middelen voor de bekostiging van dagelijkse werking van islamitische geloofsgemeenschappen enkel uit het binnenland komen.[33]

Daarom beperkt dit ontwerp van decreet de mogelijkheden van buitenlandse financiering en ondersteuning van de besturen van eredienst. Onder financiering en ondersteuning worden niet enkel financiële stromen verstaan, maar ook prestaties die kosteloos of onder de reële kostprijs verleend worden (vb. de terbeschikkingstelling van personeel), terbeschikkinggestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald en rechtshandelingen die betrekking hebben op een overdracht of een afstand van een recht zonder gelijkwaardig geachte (economische) tegenprestatie (vb. terbeschikkingstelling van roerende of onroerende goederen). Deze vormen van financiering en ondersteuning worden niet getolereerd in erkende lokale geloofsgemeenschappen als deze vormen van financiering onder het toepassingsgebied van artikel 18, §1, vallen.

Doordat de buitenlandse financiering en ondersteuning enkel wordt verboden in de specifieke situaties geformuleerd in artikel 18, §1, is de ontworpen regelgeving wel verzoenbaar met artikel 9 van het EVRM, dat de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst beschermt. De tweede paragraaf van dat artikel bepaalt dat de vrijheid om een godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen aan geen andere beperkingen kan worden onderworpen dan die, die bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de

[31] Het verslag van die commissie kan worden nagelezen op: https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/verslag_pocob.pdf
[32] Ibidem, p.76-88.
[33] Art. 6 Bundesgesetz über die äußeren Rechtsverhältnisse islamischer Religionsgesellschaften – Islamgesetz 2015, BGBl. I Nr. 39 /2015;

openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.

De beperking op buitenlandse financiering en ondersteuning voor de besturen van de eredienst zoals geformuleerd in artikel 18, §1, van dit ontwerp voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 van het EVRM. Het wordt immers opgenomen in een decretale bepaling, zodat voldaan aan de eerste voorwaarde van het EVRM, met name dat de beperking bij wet moet zijn voorzien.

De ontworpen bepaling is eveneens noodzakelijk in onze democratische samenleving om de openbare veiligheid en de bescherming van de openbare orde te waarborgen, alsook om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te garanderen. Het spreekt voor zich dat financiering of ondersteuning die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging een ernstig risico inhoudt voor de openbare veiligheid. De buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt is evenzeer een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. Het staat bovendien haaks op het concept van de lokale overheidsfinanciering van de besturen van de eredienst.

De regeling vervat in artikel 18, §1, gaat niet verder dan noodzakelijk. Er wordt immers geen absoluut verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning opgelegd, maar een gekwalificeerd verbod dat enkel die buitenlandse financiering en ondersteuning verbiedt die rechtstreeks of onrechtstreeks afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschappen én deze die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Zulke buitenlandse financiering of ondersteuning is niet verzoenbaar met het Vlaamse stelsel van erkende erediensten en overheidsfinanciering, en ipso facto met de democratische samenleving.

Het opgelegde verbod is tweeledig. Het eerste luik van het verbod verbiedt buitenlandse financiering en ondersteuning, als die tot gevolg heeft dat het bestuur van de eredienst geheel of ten dele onder controle kan komen te staan van de financierende buitenlandse actoren waardoor afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van het eredienstbestuur.

Een dergelijke onwenselijke invloed kan een erkende lokale geloofsgemeenschap vervreemden van de Vlaamse samenleving waardoor een parallelle samenleving ontstaat en is ook niet verzoenbaar met de overheidsfinanciering die een bestuur van de eredienst ontvangt en de erkenningsverplichting vervat in artikel 7, 3°, om zelf financieel leefbaar te zijn. Dat verbod geldt zowel voor rechtstreekse financiering, waarbij middelen aan het bestuur van de eredienst zelf worden ter beschikking gesteld, als voor onrechtstreekse financiering, waarbij middelen via één of meerdere tussenstappen bij het bestuur van de eredienst belanden.

Aanwijzingen van buitenlandse financiering of ondersteuning waaruit kan blijken dat er mogelijks buitenlandse invloed wordt uitgeoefend of ingekocht binnen een (erkende) lokale geloofsgemeenschap waardoor een afbreuk wordt gedaan aan haar onafhankelijkheid kunnen zijn:

- eenmalige of herhaaldelijke financiële giften van eenzelfde persoon of organisatie die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is aan een buitenlandse actor;
- schenking van goederen die een aanzienlijke kostrijs hebben en noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de eredienst;
- terbeschikkingstelling van personeel (vb. bedienaar van de eredienst) aan een lokale geloofsgemeenschap;
- een nauwe band tussen een lokale geloofsgemeenschap en een ambassade of consulaat van een buitenlandse overheid. Zoals het ontvangen en implementeren van specifieke richtlijnen (ongeacht de aard ervan: religieus, beleidsmatig, informatief, …) vanuit een ambassade of het verzenden vanuit de lokale geloofsgemeenschap van rapporten over de eigen werking, leden of bepaalde personen of groepen naar een ambassade of consulaat;
- ook het actief promoten van activiteiten van een ambassade via de eigen sociale mediakanalen van een lokale geloofsgemeenschap kan een aanwijzing vormen van bepaalde buitenlandse beïnvloeding;
- de structurele en prominente aanwezigheid van diplomatiek personeel (bv. ambassadeur of consul) in een lokale geloofsgemeenschap tijdens religieuze of andere plechtigheden of vieringen;
- kosteloze of tegen een niet-marktconforme huurprijs terbeschikkingstelling van gebouwen of van andere infrastructuur door een buitenlandse overheid of organisatie aan een lokale geloofsgemeenschap;
- juridische structuren zoals educatieve, socio-culturele of recreatieve verenigingen/stichtingen, die actief zijn binnen een lokale geloofsgemeenschap maar rechtsreeks of onrechtstreeks verbonden zijn aan een buitenlandse overheid of organisatie;
- het actief gebruik maken van officiële logo's van buitenlandse instanties;
- samenwerkingsverbanden met ogenschijnlijk neutrale ngo's en liefdadigheidsinstellingen maar die rechtsreeks of onrechtstreeks verbonden zijn met buitenlandse overheidsinstanties of buitenlandse religieuze organisaties en bewegingen die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken;
- gebruik van literatuur (al dan niet religieus van aard) waarvan de uitgever of auteur een buitenlandse overheid of een buitenlandse religieuze organisatie of beweging is die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken;
- het aanbieden (al dan niet kosteloos) en organiseren door een buitenlandse actor van bepaalde opleidingen of stages voor jongeren aan buitenlandse religieuze instellingen die een geloofsbeleving uitdragen die op gespannen voet staat met onze democratische grondwaarden zoals vervat in de Grondwet en het EVRM;
- etc.

Gelet op de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake het beheer van de temporaliën heeft het begrip "geen afbreuk doen aan de onafhankelijkheid" betrekking op buitenlandse financiering of ondersteuning die een dergelijke weerslag heeft op de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst dat deze niet op onafhankelijke wijze kunnen beslissen over de eigen organisatie, werking of beheer van de goederen of van de inkomsten. In het ontwerp is een niet-limitatieve opsomming opgenomen van elementen van buitenlandse

financiering of ondersteuning die een aanwijzing kunnen zijn van een mogelijke afbreuk aan de onafhankelijke organisatie, werking en beheer van de eigen goederen of van de inkomsten door de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. De bevoegde instantie zal als toezichtsinstantie indien er aanwijzingen bestaan van buitenlandse financiering of ondersteuning die een afbreuk vormen op de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of van een bestuur van de eredienst nader onderzoeken.

Het tweede luik van het verbod heeft betrekking op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met ongeoorloofde activiteiten zoals terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

Om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt, wordt in de tweede paragraaf een transparantie- en registratieverplichting opgelegd. De bestuursorganen houden een register bij van alle giften die een waarde hebben van 500 euro en meer.

Onder giften wordt verstaan elke opzettelijke daad om het bestuur van de eredienst een economisch of anderszins voordeel te geven, zonder een tegenprestatie die gelijkwaardig wordt geacht. Zonder limitatief te zijn, kunnen als gift worden beschouwd:

- hand- en bankgift;
- prestaties die kosteloos of onder de reële kostprijs verleend worden (vb. de terbeschikkingstelling van personeel);
- terbeschikkinggestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald;
- enige rechtshandeling die betrekking heeft op een overdracht of een afstand van een recht zonder gelijkwaardig geachte (economische) tegenprestatie (vb. ter beschikkingstellen van roerende of onroerende goederen).

De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie de schenker is. Deze identificatie is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het om een verboden vorm van financiering of ondersteuning gaat.

Bovendien kunnen deze persoonsgegevens enkel gebruikt worden om de naleving van het verbod in de eerste paragraaf te controleren. Enkel de instanties opgesomd in dit artikel of die hiertoe gemachtigd worden door de Vlaamse Regering kunnen inzage krijgen in dit register.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Artikel 19

Moet artikel 18 zijn

Het is de taak van de bevoegde instantie (de Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst) die aangewezen wordt door de Vlaamse Regering om de besturen van de eredienst permanent op te volgen en mogelijke tekortkomingen te detecteren en te onderzoeken. Alsook gaat deze dienst tijdens de wachtperiode vermeld in artikel 10, in voorkomend geval verlengd overeenkomstig artikel 15, §3, en gedurende de verkorte erkenningsprocedure vermeld in artikel 68, §1 na of de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria en administratieve verplichtingen. De bevoegde instantie controleert zowel de naleving van de verplichtingen opgenomen in dit ontwerp van

decreet alsook de naleving van de verplichtingen in het eredienstendecreet. Deze controle reikt niet verder dan noodzakelijk en vrijwaart steeds het grondwettelijk gewaarborgd recht op vrijheid van eredienst.

Het gaat hier niet over het algemeen administratief toezicht dat de toezichthoudende overheid de mogelijkheid geeft om beslissingen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst te schorsen of te vernietigen. Als de toezichthoudende overheid in het kader van het algemeen administratief toezicht een schorsings- of vernietigingsbesluit neemt, zal dit gesignaleerd worden aan de bevoegde instantie. Evenmin gaat het hier over het goedkeuringstoezicht, dat de toezichthoudende overheid heeft in het kader van het financieel beheer.

Artikel 20 Moet artikel 19 zijn

Binnen het handhavingsspoor zijn contacten met de lokale actoren (gemeenten, provincies, LIVC's, burgemeesters, etc.) en andere stakeholders (Veiligheid van de staat, verbindingsofficieren geïntegreerde politie, FOD Justitie, etc.) belangrijk om na te gaan of aan de erkenningscriteria en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend voldaan is. Om zijn opdracht te kunnen uitoefenen sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken actoren.

Om een effectieve controle mogelijk te maken, krijgen de personeelsleden van de bevoegde instantie die belast zijn met de controleopdrachten specifieke bevoegdheden toegekend. Zoals reeds toegelicht in de algemene toelichting, wordt bij de bepaling van de bevoegdheden van de bevoegde instantie rekening gehouden met de godsdienstvrijheid zoals gewaarborgd in artikel 9 van het EVRM, artikel 18 van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten en artikel 19 van de Grondwet.

Aan de personeelsleden van de bevoegde instantie belast met de controleopdrachten worden enkel bevoegdheden toegekend die nodig zijn om de controleopdracht vermeld in artikel 19 op een adequate wijze te kunnen uitvoeren. Bovendien kan enkel gebruik gemaakt worden van deze bevoegdheden als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van de controleopdrachten. Deze bevoegdheden kunnen niet onbeperkt worden ingezet. De uitoefening van deze bevoegdheden moet steeds in verhouding staan met de welomschreven controleopdrachten opgenomen in artikel 19 (finaliteit) en voor zover dat deze redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van de controleopdrachten (proportionaliteit). De personeelsleden zijn bij de uitoefening van hun bevoegdheden en controleopdrachten evenzeer gebonden aan de beginselen van behoorlijk bestuur. In navolging van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 19 december 2019 kunnen deze bevoegdheden enkel worden aangewend (zie opmerking 14.4 van het advies van de Raad van State bij het voorontwerp) voor het toezicht op de naleving van de (erkenningsverplichtingen) die gelden voor de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst.

De Vlaamse Regering kan eveneens de voorwaarden bepalen waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie die belast zijn met de controleopdrachten kunnen worden aangesteld en het model van hun

legitimatiebewijs. De Vlaamse Regering kan voorzien in specifieke opleidings- en ervaringsvereisten.

Artikel 21 Moet artikel 20 zijn

De personeelsleden van de bevoegde instantie moeten steeds toegang krijgen tot alle gebouwen en infrastructuur om te kunnen controleren of het bestuur van de eredienst of de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode voldoen aan de erkenningsverplichtingen. Hieronder vallen:

- alle gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
- de infrastructuur gebruikt door het bestuur van de eredienst. Tijdens de wachtperiode betreft dit de infrastructuur die werd opgenomen in de aanvraag tot erkenning;
- de ruimtes ter beschikking gesteld door de financierende overheid waar de leden van de geloofsgemeenschap ontvangen kunnen worden, waar het bestuursorgaan kan vergaderen en waar het archief van het bestuur van de eredienst kan worden bewaard;
- de ruimtes waar de bestuursorganen hun decretale taken uitvoert.

De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben geen toegang tot de gebouwen en ruimtes exclusief bestemd als private woning.

Artikel 22 Moet artikel 21 zijn

De identiteitscontrole gebeurt in eerste instantie aan de hand van de officiële identiteitsdocumenten. Slechts wanneer deze niet kunnen worden voorgelegd of wanneer er twijfel rijst rond de authenticiteit van die documenten aan de hand van niet-officiële documenten of door middel van beeldmateriaal.

Artikel 23 Moet artikel 22 zijn

Inlichtingen zijn alle vormen van mededelingen, verklaringen en toelichtingen die een bijdrage kunnen leveren om te controleren of de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst voldoet aan de verplichtingen opgenomen in artikel 19.

Artikel 24 Moet artikel 23 zijn

Informatie is de verzamelterm voor "geformaliseerde" gegevens, d.w.z. alle mogelijke gegevens die op welke wijze dan ook ergens een neerslag hebben gekregen (bijvoorbeeld facturen, bestekken, loonstrookjes, staten van dagelijkse werkzaamheden en uitgaven, uittreksels van bankrekeningen, computergegevens, budgettaire en boekhoudkundige bescheiden). Dit artikel creëert het recht om informatie of gegevens te laten voorleggen, in te zien en er een afschrift van te nemen, ongeacht de vorm waarin of de drager waarop de informatie of gegevens zijn opgeslagen of verwerkt.

Artikel 25 Moet artikel 24 zijn

Om de uitoefening van de bevoegdheden effectiever te laten verlopen wordt die gekoppeld aan een medewerkingsplicht voor iedereen die een bijdrage kan leveren om te controleren of de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst voldoet aan de verplichtingen opgenomen in artikel 19 (bv. bestuursleden van de eredienst, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, personeelsleden van het bestuur van de eredienst, de aangeduide verantwoordelijken van een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode, etc.).

Artikel 26 Moet artikel 25 zijn

Dit artikel regelt het gebruik van audiovisuele middelen bij de uitoefening van het toezicht. Audiovisuele middelen zijn niet meer weg te denken in de uitoefening van het toezicht, maar het gebruik ervan wordt goed omschreven om misbruiken en schendingen van de privacy te voorkomen.

Dit artikel machtigt de personeelsleden van de bevoegde instantie niet om bijzondere opsporingsmethodes, in het bijzonder observaties in de zin van artikel 47 sexies van het Wetboek van Strafvordering uit te voeren. De toekenning van de mogelijkheid om bij de uitoefening van het toezicht audiovisuele middelen te gebruiken doet geen afbreuk aan artikel 47ter en volgende van het Wetboek van Strafvordering.

Naar analogie met de definitie van artikel 47 sexies van het Wetboek van Strafvordering kan audiovisueel middel worden omschreven als een technisch hulpmiddel bestaande uit een configuratie van componenten die audiovisuele signalen detecteert, deze transporteert, hun registratie activeert en de signalen registreert.

De audiovisuele vaststellingen worden wat hun verwerking betreft onderworpen aan dezelfde regels die volgens artikel 5 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming gelden voor persoonsgegevens, d.w.z. dat ze slechts voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en vervolgens niet op een met die doeleinden onverenigbare wijze mogen worden verwerkt. De vaststellingen gebeuren binnen een welomschreven toezichtsopdracht opgenomen in artikel 19. Een andere verwerking dan binnen deze opdracht is slechts mogelijk voor historisch, statistisch of wetenschappelijk onderzoek of wanneer die verwerking kan worden gebaseerd op een andere rechtsgrondslag.

Artikel 27 Moet artikel 26 zijn

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie om hen te beschermen tegen gewelddaden en feitelijkheden die tegen hen kunnen worden gepleegd of om hen in staat te stellen de moeilijkheden weg te nemen waardoor zij zouden worden belet hun opdracht te vervullen (cf. artikel 44 van de wet op het politieambt). Daarnaast kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie zich laten bijstaan door deskundigen zoals een landmeter, financieel deskundige, ICT-deskundige, tolk… of andere personen (vb. eigenaar van het gebouw, conciërge, personeel, etc.).

Artikel 28 Moet artikel 27 zijn

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

Dit artikel verleent de personeelsleden van de bevoegde instantie de bevoegdheid om raadgevingen en waarschuwingen te geven aan:

- de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode vermeld in artikel 10, in voorkomend geval verlengd overeenkomstig artikel 15, §3;

- de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen tijdens de procedure vermeld in artikel 68, §1;
- de erkende besturen van de eredienst.

Raadgevingen hebben tot doel tekortkomingen, die dreigen gepleegd te worden, te voorkomen. Ze vinden plaats op een ogenblik dat de tekortkoming nog niet heeft plaatsgevonden en hebben een zuiver preventieve werking. Raadgevingen bevatten zo concreet mogelijke adviezen over hoe de tekortkoming alsnog kan worden voorkomen, naast een algemene verwittiging voor de gevolgen ervan.

Een waarschuwing is een gunst waarbij het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan opgedragen wordt om binnen een bepaalde termijn zich in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen, en het bewijs hiervan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk aan het representatief orgaan kennis van de waarschuwingen en raadgevingen. Dit geeft het representatief orgaan de mogelijkheid om tijdig haar lokale geloofsgemeenschap te ondersteunen en te begeleiden bij het remediëren van tekortkomingen.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Artikel 29 Moet artikel 28 zijn

Als een bestuur van de eredienst of de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan hun verplichtingen, kan het bestuur van de eredienst door de Vlaamse Regering gesanctioneerd worden. Vooreerst kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als het bestuur van de eredienst tekortkomt aan de verplichtingen opgenomen in hoofdstuk 3 en het eredienstendecreet, maar ook als de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de hun opgelegde decretale verplichtingen (bijvoorbeeld geen rechtsgeldige samenstelling van het bestuursorgaan of penningmeester weigert om een ontwerp van meerjarenplan op te maken, etc.). Daarnaast kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als de leden van het bestuursorgaan de verplichtingen die op hun rusten conform hoofdstuk 4 van dit decreet niet naleven. Zo moet bijvoorbeeld conform artikel 25, medewerking verleend worden aan de personeelsleden van de bevoegde instantie bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Ook kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als het bestuur van de eredienst of de leden van het bestuursorgaan geen gevolg geven aan de waarschuwingen gegeven door de bevoegde instantie conform artikel 28, §2, tweede lid. De opstart van de sanctioneringsprocedure behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering, alsook de keuze van sanctionering.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan beschikken tevens over de mogelijkheid hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen over te maken.

Artikel 30 Moet artikel 29 zijn

Er wordt een getrapt en gedifferentieerd sanctioneringsmechanisme ingevoerd. De Vlaamse Regering kan, al dan niet na een eerste aanmaning om de tekortkomingen

weg te werken of een waarschuwing van de bevoegde instantie beslissen tot sanctionering. Afhankelijk van de ernst van de tekortkoming kan de Vlaamse Regering beslissen tot:

- opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn. De opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning kan verschillende vormen aannemen. Zo kan de Vlaamse Regering bij wijze van sanctie de investeringskredieten van de betrokken besturen van de eredienst geheel of gedeeltelijk schrappen, zodat geplande of lopende investeringen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld of stilgelegd. Op een gelijkaardige wijze kunnen ook de kredieten van de exploitatie beperkt worden, door kredieten voor specifieke uitgaven te schrappen of te beperken tot bepaalde percentages. Er wordt in de tekst van het decreet gekozen voor een algemene formulering, zodat de Vlaamse Regering bij het bepalen van de concrete sanctie maximaal rekening kan houden met de lokale situatie en effectieve sancties kan opleggen. Zo worden inadequate sancties (zoals het schrappen van investeringskredieten bij een bestuur van de eredienst die helemaal geen investeringen gepland heeft) vermeden. Het laat ook toe om de zwaarte van de sanctie beter af te stemmen op de ernst van de tekortkomingen die aanleiding geven tot de sanctie. Het spreekt voor zich dat de Vlaamse Regering desgevallend het advies van de financierende overheid kan inwinnen, die immers het best geplaatst zal zijn om de proportionaliteit en de effectiviteit van de mogelijke financiële sanctie in de concrete situatie te beoordelen;
- opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
- opheffing van de erkenning.

De Vlaamse Regering zal bij het bepalen van de sancties expliciet aangeven wat hiervan de gevolgen zijn voor de financiële verplichtingen van de financierende overheid.

Daarnaast wordt er een getrapt sanctiesysteem ingevoerd (behalve voor de sanctie tot opheffing van de erkenning), waarbij het bestuur van de eredienst of in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan de mogelijkheid krijgen om binnen een welbepaalde termijn de tekortkomingen weg te werken. In de beslissing tot sanctionering wordt steeds een termijn bepaald (uitgezonderd bij de sanctie tot opheffing van de erkenning) waarbinnen het bewijs geleverd moet zijn aan de Vlaamse Regering dat alle vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt. Als het bestuur van de eredienst geen of onvoldoende bewijs levert dat de vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt, kan de Vlaamse Regering opnieuw een sanctioneringsbeslissing nemen. Zo kan de Vlaamse Regering in eerste instantie de financiële gevolgen beperken, vervolgens de erkenning opschorten en ten slotte de erkenning opheffen als het bestuur van de eredienst de tekortkomingen niet wegwerkt. De Vlaamse Regering kan evenwel onmiddellijk beslissen tot de opstart van de procedure tot opheffing van de erkenning wanneer ze acht dat de vastgestelde tekortkomingen dermate ernstig zijn dat de opheffing van de erkenning de meest gepaste sanctie is.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van het representatief orgaan, het betrokken bestuur van de eredienst, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente die een advies bezorgen binnen zestig dagen. De adviestermijn van zestig dagen kan in uitzonderlijke en spoedeisende

gevallen worden ingekort. De omstandigheden moeten van uitzonderlijke en spoedeisende aard zijn die een inkorting van de adviestermijn verantwoorden, hetgeen betekent dat de gewone adviestermijn van zestig dagen niet kan worden afgewacht. Zonder limitatief te zijn, kunnen volgende omstandigheden aanleiding geven tot de inkorting van de adviestermijn: rechtstreekse financiering die verband houdt met extremisme en terrorisme, meldingen van veiligheidsdiensten dat binnen een erkende lokale geloofsgemeenschap activiteiten georganiseerd worden die een gevaar vormen voor de openbare veiligheid, weigering van het bestuur van de eredienst om na eerdere sancties en waarschuwingen vastgestelde tekortkomingen weg te werken, etc.

Ten slotte kan de opheffingsprocedure ook worden opgestart op initiatief van het representatief orgaan. Het representatief orgaan kan als aanvrager van de erkenning steeds op eigen initiatief de opheffing van de erkenning aan de Vlaamse Regering vragen. Dit kan om verschillende redenen: het bestuur van de eredienst leeft de interne regels van de eredienst niet na, het bestuur van de eredienst vraagt zelf de opheffing aan via haar representatief orgaan, het bestuur van de eredienst telt niet meer voldoende leden binnen haar geloofsgemeenschap,….

Artikel 31 Moet artikel 30 zijn
Zolang een bestuur van de eredienst de erkenning behoudt, heeft ze onder bepaalde voorwaarden recht op financiële steun van de financierende overheid. Bij een opheffing van de erkenning verliest ze dat recht. Dat geldt voor de toekomst, niet voor het verleden. Eventueel al te veel uitbetaalde toelagen zijn dan onverschuldigd en worden teruggevorderd.

Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap

Artikel 32 Moet artikel 31 zijn
De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om lokale geloofsgemeenschappen te erkennen en dus ook om de wijzigingen aan de gebiedsomschrijving te erkennen. Ingevolge de scheiding tussen kerk en staat moet het representatief orgaan het initiatief nemen voor een dergelijke wijziging.

Dit artikel geeft een opsomming van welke stukken de gemotiveerde aanvraag moet bevatten. Als de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden wijzigt, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven. Het representatief orgaan moet in overleg met het centraal bestuur, het bestuur van de eredienst en eventueel de financierende overheid tot een gedragen verdeelsleutel komen. De financierende overheden kunnen vervolgens hun advies uitbrengen over het voorstel van gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Artikel 33 Moet artikel 32 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 34 Moet artikel 33 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Artikel 35 Moet artikel 34 zijn
De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om de besturen van de eredienst te erkennen, waaronder de naam. Bijgevolg kan de Vlaamse Regering ook naamswijzigingen van besturen van de eredienst erkennen. Een naamswijziging kan enkel worden aangevraagd door het representatief orgaan. De Vlaamse overheid kan nooit zelf initiatiefnemer zijn.

Artikel 36 Moet artikel 35 zijn
De naamgeving van een bestuur van de erediensten behoort tot de autonomie van het bestuur van de eredienst en het representatief orgaan. De Vlaamse Regering kan de naamwijziging enkel weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde. De Vlaamse Regering kan geen inhoudelijke beoordeling verrichten.

Afdeling 3. Samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen

Onderafdeling 1. Procedure

Artikel 37 Moet artikel 36 zijn
Artikel 37 e.v. bepalen de procedure en de gevolgen van een samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen. Ook bij een samenvoeging moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het is uitermate belangrijk dat het representatief orgaan de betrokken besturen van de eredienst onmiddellijk in kennis stelt van zijn interne beslissing tot samenvoeging en welk bestuur van de eredienst als te behouden wordt aangeduid. Vanaf de interne beslissing van het representatief orgaan tot samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen komen de bijhorende besturen van de eredienst in een stelsel van lopende zaken.

Tijdens deze periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken en handelingen die niet tot de lopende zaken behoren mogen pas gesteld worden na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen van de eredienst. Traditioneel wordt aangenomen dat de volgende aangelegenheden tot de lopende zaken behoren: (1) de dringende zaken, zelfs al zijn het zaken van algemeen politiek belang, waarvan de regeling niet redelijkerwijs kan worden uitgesteld, (2) de zaken van dagelijks bestuur waarvan het belang gering is, alsook (3) de zaken die meer zijn dan zaken van dagelijks bestuur maar ook geen algemeen politiek belang hebben, voor zover zij de normale voortzetting of beëindiging zijn van een regelmatig ingezette procedure, zij voor de kritieke periode beleidsmatig zijn beslecht en zij zonder overhaasting worden afgewerkt.

Tijdens deze periode van lopende zaken moet door de betrokken besturen van de eredienst een zekere terughoudendheid in acht genomen worden in de te nemen beslissingen, vooral wanneer deze beslissingen een belangrijke (financiële) impact hebben ook in de jaren na de samenvoeging van de besturen van de eredienst.

Om te vermijden dat het te behouden bestuur van de eredienst zodoende wordt bezwaard door de beslissing van één van de besturen van de eredienst, zonder dat de andere besturen van de eredienst de kans krijgen zich over die beslissing uit te spreken, wordt een verplicht overleg tussen de besturen van de eredienst opgelegd. Het is immers de bedoeling om te vermijden dat een bestuur van de eredienst dat weet dat het weldra zal verdwijnen nog ingrijpende beslissingen kan nemen.

Artikel 38 Moet artikel 37 zijn

De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om de samenvoegingen van erkende lokale geloofsgemeenschappen te erkennen. Dit artikel geeft een opsomming van de inlichtingen en stukken die het representatief orgaan moet bezorgen om de procedure tot erkenning van de samenvoeging op te starten. Als de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden wijzigt, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven. Het representatief orgaan moet in overleg met het centraal bestuur, het bestuur van de eredienst en eventueel de financierende overheid tot een gedragen verdeelsleutel komen. De financierende overheden kunnen vervolgens hun advies uitbrengen over het voorstel van gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Artikel 39 Moet artikel 38 zijn

Deze bepaling strekt er toe om te voorkomen dat een bestuur van de eredienst een sanctionering wil ontlopen door samen te voegen met andere besturen. De Vlaamse Regering kan in dit geval de procedure tot samenvoeging opschorten. Voor bepaalde tekortkomingen kan een samenvoeging met een ander bestuur net een oplossing bieden (bv. wanneer de lokale geloofsgemeenschap niet langer 200 leden telt). De beslissing tot opschorting van de samenvoegingsprocedure behoort tot de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering.

Artikel 40 Moet artikel 39 zijn

Dit artikel breidt de verplichting tot kennisgeving uit tot het representatief orgaan, de betrokken besturen van de eredienst, de financierende overheid—en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Als de betrokken besturen van de eredienst ressorteren onder een centraal bestuur, wordt ook het centraal bestuur op de hoogte gebracht.

Artikel 41 Moet artikel 40 zijn

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Artikel 42 Moet artikel 41 zijn

Bij een samenvoeging worden de betrokken besturen van de eredienst samengevoegd, op één na. Het is het representatief orgaan dat bepaalt welk bestuur van de eredienst opgaat in de andere . Ook het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst moet worden vernieuwd aan de nieuwe situatie van de samenvoeging.

Om de continuïteit te garanderen, blijven de leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst aan totdat het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt of tot aan de eerste gedeeltelijke verkiezing van het bestuur volgens de reguliere cyclus. De keuze om een nieuw voltallig bestuursorgaan aan te stellen komt toe aan het representatief orgaan De manier waarop de eerste aanstelling gebeurt, behoort tot de autonomie van het representatief orgaan.

Artikel 43 Moet artikel 42 zijn

De afgevaardigden van de besturen van de eredienst in het centraal bestuur worden geacht niet enkel hun eigen bestuur van de eredienst te vertegenwoordigen, maar wel de belangen van de verschillende besturen van de eredienst van de gemeente of de provincie te verdedigen. Als er meer dan één centraal bestuur betrokken is bij de samenvoeging (doordat één of meer van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen gemeente- of provinciegrensoverschrijdend is), geldt dit artikel uiteraard voor elk betrokken centraal bestuur.

Artikel 44 Moet artikel 43 zijn

Dit artikel regelt uitdrukkelijk de overdracht van alle roerende en onroerende goederen, alle rechten, plichten en lasten, van de samengevoegde besturen van de eredienst naar het bestuur van de eredienst dat blijft bestaan. De uitgebreide decretale formulering moet elke discussie uitsluiten. De overdracht gebeurt van rechtswege. Wat betreft de onroerende goederen is dit een overdracht van algemeen nut, waardoor de registratie ervan kosteloos is.

Artikel 45 Moet artikel 44 zijn

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Artikel 46 Moet artikel 45 zijn

In dit artikel wordt de Vlaamse Regering uitdrukkelijk de bevoegdheid toegekend om de erkende annexe-kerken en kapelanijen op te heffen. Ook hier moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het gaat hier om de 'bijgebouwen' van de eredienst die werden opgericht in uitvoering van artikel 60 van de wet van 18 germinal jaar X "relative à l'organisation des cultes" en van het decreet van 30 september 1807 "qui augmente le nombre des succursales". De oprichting en afschaffing van bijkomende gebouwen van de eredienst vallen sinds 2005 onder het algemeen toezicht (en uiteraard onder de interne regels van de eredienst).

Voor de opheffing van die vroeger expliciet erkende annexe-kerken en kapelanijen is echter wel nog een besluit tot opheffing van de erkenning nodig. Het precieze juridisch statuut van bepaalde kapelanijen is niet altijd duidelijk. Daarom wordt bepaald dat als een kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek heeft, dezelfde regels van toepassing zijn als degene die gelden voor de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Bij de opheffing van een annexe-kerk of kapelanij zal niet langer het advies van de financierende overheid worden gevraagd.

Artikel 47 Dit artikel behoeft geen nadere toelichting. Moet artikel 46 zijn

Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens

Artikel 48 Moet artikel 47 zijn

In dit artikel wordt een decretale basis opgenomen voor de verwerking van persoonsgegevens. De 'verwerking' van gegevens betreft het verzamelen, vastleggen, ordenen, structureren, opslaan, bijwerken of wijzigen, opvragen, raadplegen, gebruiken, verstrekken door middel van doorzending, verspreiden of op andere wijze ter beschikking stellen, aligneren of combineren, afschermen, wissen of vernietigen van gegevens. Alle expliciete en impliciete gegevensverwerkingen die gebeuren in het kader van dit decreet, zullen gebeuren conform dit artikel.

Elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een voldoende precieze wettelijke bepaling die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn. Krachtens dit decreet zullen persoonsgegevens worden verwerkt van volgende personen:

- de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van een erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en van een bestuur van de eredienst;
- de leden van het bestuursorgaan;
- de toekomstige leden van het bestuursorgaan;
- de leden van het voorlopig bestuursorgaan;
- de schenkers van giften vanaf 500 euro;
- de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur;
- de verbonden juridische structuren;
- de leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°.

De verwerking van persoonsgegevens in het kader van dit decreet impliceert de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens, zoals bedoeld in artikel 9 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, en met name persoonsgegevens waaruit religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken. Ook persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, zoals bedoeld in artikel 10 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, worden verwerkt conform de bepalingen van dit decreet.

De verwerking van deze persoonsgegevens is evenwel verzoenbaar met het recht van privacy en voldoet aan de voorwaarden van artikel 8 van het EVRM. De verwerking wordt opgenomen in een decretale bepaling, zodat voldaan is aan de eerste voorwaarde van artikel 8 van het EVRM, met name dat de beperking bij wet moet zijn voorzien.

De verwerking van de persoonsgegevens voldoet ook aan een dwingende maatschappelijke behoefte. De vierde paragraaf beschrijft de doeleinden waarvoor

de gegevensverwerking in het kader van dit decreet zullen worden verricht. De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid met zich mee die belast is met het beheer van de temporaliën. Het statuut van een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid creëert het recht op overheidsfinanciering, maar er zijn ook verplichtingen aan verbonden. Eén van deze verplichtingen is dat het bestuur van de eredienst bestuurd wordt door een bestuursorgaan dat rechtsgeldig moet zijn samengesteld. Ook de bedienaar van de eredienst is een sleutel- en gezagsfiguur binnen de lokale geloofsgemeenschap en van ambtswege lid van het bestuursorgaan[34] van het bestuur van de eredienst (uitgezonderd bij de rooms-katholieke eredienst waar de door het representatief orgaan aangestelde verantwoordelijke van ambtswege lid is van het bestuursorgaan[35]). Om te kunnen controleren of een erkenning vragende lokale geloofsgemeenschap en een bestuur van de eredienst blijvend aan de erkenningsverplichtingen voldoen, moeten de betrokken burgerlijke overheden steeds een goed overzicht hebben van wie bedienaar van de eredienst, zijn vervanger en lid van het bestuursorgaan is. De overheid heeft ook steeds een aanspreekpunt nodig. Er wordt gestreefd naar het tot stand brengen van moderne, efficiënte besturen met een transparante structuur, die in evenwaardigheid een goede relatie kunnen opbouwen met de betrokken burgerlijke overheden. Doordat er transparantie gevraagd wordt over de verbonden juridische structuren, is het mogelijk dat er persoonsgegevens dienen verwerkt te worden (bv. ingeval van een éénmanszaak of bestuursleden van de bestuursorganen van de verbonden juridische structuren).

Daarnaast is het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen, waarbij een bestuur van de eredienst wordt opgericht dat van overheidswege financieel ondersteund wordt, moeilijk verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning van diezelfde geloofsgemeenschap die resulteert in een de facto controle door die buitenlandse instantie waardoor afbreuk kan gedaan worden aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap. Ook financiering en ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging is onverzoenbaar met het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen (zie toelichting bij artikel 18). Om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt, wordt in dit decreet een transparantie- en registratieverplichting opgelegd van alle giften vanaf 500 euro. In dit giftenregister worden ook de persoonsgegevens vermeld van natuurlijke personen die giften van 500 euro of meer hebben gedaan. De identificatie van de schenkers is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het om een verboden vorm van financiering of ondersteuning gaat.

Ten slotte gaat de verwerking van de persoonsgegevens niet verder dan noodzakelijk om de dwingende maatschappelijke behoefte te bereiken. Dit decreet bepaalt uitdrukkelijk welke categorieën van persoonsgegevens en van welke personen persoonsgegevens op gestructureerde en systematische wijze worden verwerkt. Eveneens bepaalt dit decreet welke instanties deze persoonsgegevens kunnen verwerken. De bevoegdheden betreffende erkenning van lokale

[34] Art. 82, 118, 154, 190 en 233 eredienstendecreet.
[35] Art. 5 eredienstendecreet.

geloofsgemeenschappen zitten verspreid over verschillende instanties, wat een goede informatie-uitwisseling noodzakelijk maakt:

- de Vlaamse Regering die de lokale geloofsgemeenschap erkent en sanctioneert;
- de bevoegde instantie aangeduid door de Vlaamse Regering die de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst controleert op de wijze waarop ze de erkenningsverplichtingen en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend naleven;
- de financierende overheden die bijdragen aan de financiering van de besturen van de erediensten en het administratief toezicht uitoefenen;
- de provinciegouverneur die het administratief toezicht uitoefent;
- de adviserende gemeente die het dichts bij de lokale geloofsgemeenschap staat en dus een belangrijke actor is om te oordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen;
- de federale overheid bevoegd voor de erkende erediensten die een advies moet geven bij de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap en die ook instaat voor de bezoldiging van de bedienaars van de eredienst;
- de representatieve organen die de door de federale overheid aangeduide religieuze gesprekspartner zijn over alle aangelegenheden die verband houden met de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van die eredienst.

Daarnaast wordt er een strikte omschrijving gegeven van de doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verwerkt. De persoonsgegevens kunnen enkel verwerkt worden om de doeleinden vermeld in paragraaf 4 te bereiken.

Conform artikel III. 87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 zijn de Vlaamse administratie, de provincies, de gemeenten en de besturen van de erediensten ertoe gehouden om voor alle informatie die ze in het kader van hun taken ontvangen of creëren een selectieregel op te maken en die conform artikel III.88 ter goedkeuring voor te leggen aan de bevoegde selectiecommissie. Conform deze regelgeving worden de bewaartermijnen bepaald. De gegevens worden niet langer bijgehouden dan noodzakelijk.

De gegevens worden steeds verwerkt en uitgewisseld in overeenstemming met de bepalingen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming, en met de bepalingen van de federale en Vlaamse regelgeving over de bescherming van natuurlijke personen bij de verwerking van persoonsgegevens. Voor de mededeling van de persoonsgegevens worden protocollen opgesteld conform artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer. Om te vermijden dat er een groot aantal (individuele) protocollen moeten worden gesloten om de digitale uitwisseling van persoonsgegevens mogelijk te maken, wordt in het kader van administratieve vereenvoudiging en efficiëntie de mogelijkheid ingeschreven om te werken via een algemeen protocol dat wordt opgesteld door een instantie van de Vlaamse Regering. De objectiviteit van het algemeen protocol, op het vlak van gegevensbescherming wordt gewaarborgd door het advies dat wordt gevraagd aan de VTC. Daarbij wordt ervoor gekozen om dat advies als een verplichting op te nemen.

Ten slotte, bepaalt de Vlaamse Regering op basis van artikel 5 van dit decreet op welke wijze de communicatie tussen de verschillende instanties gebeurt. Deze communicatie houdt ook de uitwisseling van persoonsgegevens in en verloopt conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

Hoofdstuk 8. Wijzigingsbepalingen

Artikel 49 en 50 Moet artikel 48 en 49 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 51 Moet artikel 50 zijn
Dit artikel wijzigt bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Artikel 52 Moet artikel 51 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 53 t.e.m. 56 Moet artikel 52 t.e.m. 55 zijn
Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Artikel 57 t.e.m. artikel 60 Moet artikel 56 t.e.m. 59 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 61 en 62 Moet artikel 60 en 61 zijn
Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Artikel 63 Moet artikel 62 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Artikel 64 en 65 Moet artikel 63 en 64 zijn
Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.

Hoofdstuk 9 . Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepalingen

Artikel 66 Moet artikel 65 zijn
Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Artikel 67 Moet artikel 66 zijn
Dit ontwerp van decreet heeft tot doel om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren. Er zal niet langer een onderscheid gemaakt worden tussen de besturen van de eredienst op basis van de datum van erkenning. Ook de reeds bestaande besturen van de eredienst moeten voldoen aan de verplichtingen in hoofdstuk 3, ongeacht de datum van erkenning. Ze zullen ook

kunnen gesanctioneerd worden in geval van niet-naleving van deze verplichtingen alsook in geval van niet-naleving van de verplichtingen in het eredienstendecreet.

Aangezien er een aantal nieuwe verplichtingen worden opgelegd aan de reeds bestaande besturen van de eredienst, krijgen zij, met uitzondering van artikel 17, 9°, één jaar de tijd vanaf de inwerkintreding van dit decreet om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen. Na één jaar, worden de reeds bestaande besturen van de eredienst geacht te voldoen aan de nieuwe verplichtingen, tenzij een bewijs van het tegendeel. Informatie over de erkende eredienstbesturen die nog actueel is en waarover de Vlaamse overheid beschikt moet niet opnieuw bezorgd worden zoals bv. de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan.

Na één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet kan de Vlaamse Regering de nieuwe verplichtingen controleren en eventueel sanctioneren in geval van niet-naleving.

In 2 gevallen wordt een uitzondering gemaakt op het conformeren aan verplichtingen binnen de termijn van één jaar na inwerkingtreding van dit decreet:

1) voor erkende lokale geloofsgemeenschappen die tijdens deze periode van één jaar via hun representatief orgaan een procedure tot samenvoeging zijn gestart. In dit geval moet aan deze verplichting voldaan zijn op het moment van de bevestiging vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°. De reden voor deze uitzondering vloeit voort uit het gegeven dat erkende lokale geloofsgemeenschappen die over een onvoldoende ledenaantal beschikken de kans krijgen om samen te voegen tot een erkende lokale geloofsgemeenschap die wel over het vereiste ledenaantal van minimum 200 leden beschikt.
2) De erkende lokale geloofsgemeenschappen hebben twee jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 17, 9°. Dit een redelijke termijn voor een lokale geloofsgemeenschap om in voorkomend geval zich te conformeren aan het verbod op door buitenlandse overheden bezoldigde bedienaars van een eredienst.

Vanzelfsprekend is de verplichting tot naleving van de geldende regelgeving, in het bijzonder het EVRM en de Grondwet, onmiddellijk van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het voorliggend decreet. Een bestuur van de eredienst dat handelingen stelt in strijd met deze verplichting kan onmiddellijk gesanctioneerd worden. Ook de verplichtingen die reeds van toepassing zijn op de reeds erkende besturen, ongeacht de inwerkingtreding van dit decreet, blijven van toepassing en de niet-naleving van deze verplichtingen kan onmiddellijk worden gesanctioneerd conform de bepalingen in dit decreet.

Artikel 68 Moet artikel 67 zijn

Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende aanvragen tot erkenning die ingediend zijn voor 1 juli 2019. Conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 wordt een erkenningsaanvraag ingediend door een lokale geloofsgemeenschap bij het bevoegd representatief orgaan die het

vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan zal binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd aanvraagdossier aan de Vlaamse Regering moeten bezorgen van de bij haar ingediende erkenningsaanvragen.

Daarnaast geeft deze bepaling een opsomming van de stukken die het aanvraagdossier moet bevatten. Het aanvraagdossier bevat o.a. de persoonsgegevens van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 16 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, alsook de bedienaars en hun vervangers. Deze personen zijn de aanspreekpunten voor de burgerlijke overheden in het kader van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie deze personen zijn en een vlotte communicatie met deze personen te bewerkstellen.

Uiterlijk zes maanden nadat de adviestermijn voor de betrokken instanties is verstreken, moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. Dit is een termijn van orde. Indien de Vlaamse Regering nalaat om binnen deze voorgeschreven termijn een beslissing te nemen kunnen het betrokken representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschap conform artikel 14,§3, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nodige stappen ondernemen opdat de Vlaamse Regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing neemt over de erkenningsaanvraag.

Artikel 14,§3, van de wetten op de Raad van State biedt aan het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap de mogelijkheid om na het verstrijken van de voorgeschreven beslissingstermijn de Vlaamse Regering aan te manen om alsnog een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Ingeval de Vlaamse Regering vier maanden na de aanmaning nog steeds nalaat een uitdrukkelijke beslissing te nemen omtrent de erkenningsaanvraag, wordt ze geacht een afwijzende beslissing (impliciete weigeringsbeslissing) te hebben genomen waartegen een annulatieberoep bij de Raad van State kan ingesteld worden door het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap.

Artikel 69 Moet artikel 68 zijn
Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende opheffingsprocedures die opgestart zijn door de Vlaamse Regering voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Artikel 70 Moet artikel 69 zijn
Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende aanvragen tot erkenning van een samenvoeging die ingediend zijn bij de Vlaamse Regering voor de inwerkingtreding van dit decreet.

Artikel 71 Moet artikel 70 zijn
Conform de huidige regelgeving vinden de verkiezingen bij de verschillende lokale geloofsgemeenschappen op verschillende tijdstippen plaats:

- Voor de lokale geloofsgemeenschappen die al erkend waren bij de inwerkingtreding van het eredienstendecreet op 1 maart 2005, startte de driejaarlijkse cyclus in april 2005. Er werden dus verkiezingen gehouden in 2005, 2008, 2011, 2014, 2017 en 2020;

- De lokale geloofsgemeenschappen die erkend werden op basis van het erkenningsbesluit (periode 2006-2020), volgen de voorgaande driejaarlijkse cyclus niet. De verkiezingen vinden ook plaats om de drie jaar, maar hier wordt er vertrokken vanaf de datum van erkenning. Dit betekent dat de verkiezingen plaatsvinden op verschillende momenten.

Het is voor de toezichthoudende overheden moeilijk om hier toezicht op te houden. Zo zijn er lokale geloofsgemeenschappen die geen verkiezingen houden of verkiezingen houden op andere data. Nochtans is een goed overzicht van de leden van de bestuursorganen noodzakelijk voor de toezichthoudende overheden.

Om het bovenstaande te vermijden, zullen de bestuursorganen van alle besturen van de eredienst gedeeltelijk vernieuwd worden in 2023 om vervolgens om de drie jaar gedeeltelijk vernieuwd te worden. Om ook het toezicht op de verkiezingen van de lokale geloofsgemeenschappen erkend op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te vergemakkelijken, zullen zij voortaan ook aansluiten op de reguliere cyclus.

Artikel 72 Moet artikel 71 zijn

Dit artikel voorziet in een overgangsbepaling als de Vlaamse Regering de wijze van communicatie niet heeft bepaald bij de inwerkingtreding van dit decreet. Op deze manier kunnen alle procedures opgenomen in dit decreet starten vanaf de inwerkingtreding.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen

Bart SOMERS

VOORONTWERP VAN DECREET
van 13 november 2020

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum).

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op:
1° de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden en waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt;
2° de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan:
   a) de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst;
   b) de bestuursraad voor de protestantse en Israëlitische eredienst;
   c) de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst;
   d) het comité voor de islamitische eredienst;
2° bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan:

a) de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;

3° bevoegde instantie: de instantie van de Vlaamse administratie vermeld in artikel 20;

4° centraal bestuur: de openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die conform artikel 25, 105, 141, 177, 213 of 256 van het decreet van 7 mei 2004 wordt opgericht;

5° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten;

6° financierende overheid: de overheid die de tekorten van exploitatie bijpast en bijdraagt in de investeringen in de gebouwen van de eredienst conform het decreet van 7 mei 2004;

7° grensoverschrijdend bestuur van de eredienst:
a) het bestuur van de eredienst die met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 georganiseerd wordt op het niveau van de gemeente maar waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van één gemeente of eventueel één provincie overschrijdt;
b) het bestuur van de eredienst die met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 georganiseerd wordt op het niveau van de provincie maar waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van één provincie overschrijdt;

8° lokale geloofsgemeenschap: een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder volgende instanties verstaan:
a) de parochie voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor islamitische eredienst;

9° personeelsleden van de bevoegde instantie: de personeelsleden die belast zijn met de opdrachten vermeld in artikel 20;

10° samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008: het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten;

11° representatief orgaan: het representatief orgaan van de eredienst die door de federale overheid is erkend.

Art. 5. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze de communicatie opgelegd door dit decreet en het decreet van 7 mei 2004 verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap, het bestuur van de eredienst, het centraal bestuur, het representatief orgaan, de bevoegde instantie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, in voorkomend geval de financierende provincie en de Vlaamse Regering.

Art. 6. Elke termijn, vermeld in dit decreet, wordt berekend vanaf de dag na de dag van de akte of de gebeurtenis die de termijn doet ingaan, en ze omvat alle dagen, ook zaterdagen, zondagen en wettelijke of decretale feestdagen. De vervaldag is in de termijn begrepen. Als de vervaldag een zaterdag, een zondag of een wettelijke of decretale feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

Een termijn als vermeld in dit decreet die in maanden of in jaren is bepaald, wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.

Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Art. 7. Een lokale geloofsgemeenschap kan worden erkend als ze voldoet aan al de volgende criteria:

1° ze heeft een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is;

2° ze biedt transparantie over alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap;

3° ze is financieel leefbaar en biedt transparantie daarover;

4° ze ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid en ze ontvangt evenmin financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze zich ertoe verbinden om die verboden na te leven;

5° ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze zich ertoe verbinden de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, na te leven;

6° ze toont de maatschappelijke relevantie aan van de lokale geloofsgemeenschap aan de hand van:

a) de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;

b) de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

c) het onderhoud en de bewaring van het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale besturen van de gebiedsomschrijving en de lokale gemeenschap;

e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap binnen de lokale gemeenschap.

7° ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, opgesomd in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze erkennen dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de

rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en waarin zich ertoe verbinden om, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na te leven:

a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen;

d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving;

8° ze toont aan dat het toekomstig bestuur van de eredienst houder zal worden van zakelijke rechten op het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of kan een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van het gebouw door het toekomstig bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer, niet ouder dan twaalf maanden, voorleggen waaruit blijkt dat het gebouw overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen;

9° het representatief orgaan bevestigt aan de Vlaamse Regering dat de bedienaars van de eredienst en de vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan;

10° ze heeft bedienaars van de eredienst en vervangers die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

11° ze heeft geen bedienaars van de eredienst, vervangers en andere personen die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd of op een andere wijze aangesteld zijn door een buitenlandse overheid. Ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze zich ertoe verbinden om dat verbod na te leven;

12° ze voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 11 tot en met 13;

13° ze doorloopt de wachtperiode van vier jaar, vermeld in afdeling 3, met gunstig gevolg;

14° ze heeft een gunstig advies van de federale minister van Justitie over de aanvraag tot erkenning van de lokale geloofsgemeenschap conform artikel 3, §1, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Art. 8. Om erkend te kunnen worden, dient de lokale geloofsgemeenschap een aanvraag tot erkenning in bij het representatief orgaan. Het representatief orgaan

waarbij een aanvraag tot erkenning is ingediend, meldt dat aan de Vlaamse Regering binnen acht dagen na ontvangst.

Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering. Deze aanvraag bevat al de volgende gegevens en documenten:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;
2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, de statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;
3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;
4° de opgave van alle gemeenten of provincies die na de erkenning in voorkomend geval zullen bijdragen aan het budget van het bestuur van de eredienst, met in voorkomend geval de vermelding van de verdeelsleutel;
5° het adres van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst wordt van al die gebouwen het adres gegeven;
6° de gegevens over alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt;
7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als voorzitter, secretaris, penningmeester en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden;
8° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als de bedienaars van de eredienst en de vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden;
9° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 7°;
10° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 5°;
11° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 4°;
12° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 11°;
13° de bevestiging vermeld in artikel 7, 9°;
14° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn. Alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.

Art. 9. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van de aanvraag, vermeld in artikel 8, tweede lid, op de hoogte van die aanvraag:

1° de lokale geloofsgemeenschap;
2° het representatief orgaan;
3° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
4° de federale minister van Justitie;
5° de provincie(s), als die de toekomstige financierende overheid wordt.

Afdeling 3. Wachtperiode

Art. 10. Vanaf de bezorging van de aanvraag tot erkenning, vermeld in artikel 8, tweede lid, start een wachtperiode van vier jaar.

Art. 11. §1. Tijdens de wachtperiode bezorgt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. De penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, verleent inzage in de boekhouding van de lokale geloofsgemeenschap aan de voormelde instanties, als ze dat vragen.

Tijdens de wachtperiode bezorgt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, jaarlijks een afschrift van de jaarrekening van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aan de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, de Vlaamse Regering en het representatief orgaan.

§2. Tijdens de wachtperiode maakt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, de volgende financiële documenten op voor dat gedeelte van de activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst:

1° een budget voor 15 december van het voorgaande kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
2° een jaarrekening voor 1 mei van het volgende kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
3° een giftenregister conform artikel 19, §2, met dien verstande dat de woorden "het bestuursorgaan" worden gelezen als "de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°" en de woorden "het bestuur van de eredienst" wordt gelezen als "de lokale geloofsgemeenschap". Dit giftenregister wordt als bijlage gevoegd bij de jaarrekening, vermeld in punt 2°.

De penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, bezorgt jaarlijks een afschrift van de financiële documenten, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan en de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving.

§3. In de loop van het laatste jaar van de wachtperiode maakt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning. Het ontwerp wordt opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst.

De penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, bezorgt een afschrift van het ontwerp van meerjarenplan aan de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, de Vlaamse Regering en het representatief orgaan.

§4. Als de provincie de financierende overheid wordt, heeft de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, ten opzichte van de betrokken provincie(s) dezelfde verplichtingen als de verplichtingen die gelden ten opzichte van de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving met toepassing van paragraaf 1 tot en met 3.

Art. 12. Tijdens de wachtperiode maken de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, een inventaris op van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Die inventaris bevat al de volgende documenten:

1° het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;

2° een nota met vermelding van de volgende elementen:

a) de titels die het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;

b) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de identificatie van die personen en de reden van gebruik.

3° een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

4° een attest van de brandweer, dat niet ouder is dan twaalf maanden, waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepalen de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, welk gebouw het hoofdgebouw is.

De personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, bezorgen jaarlijks een afschrift van de inventaris, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s).

Art. 13. Tijdens de wachtperiode voldoen de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, aan de volgende verplichtingen:

1° de voorzitter meldt onmiddellijk alle wijzigingen die van belang zijn voor de beoordeling van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s);

2° de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, vergaderen zo dikwijls als nodig is om te voldoen aan de vereisten van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en ten minste een keer per kwartaal;

3° de secretaris stelt een verslag op van de vergaderingen, vermeld in punt 2°, en bezorgt dat binnen tien dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval aan de financierende provincie(s);

4° de secretaris draagt zorg voor het archief.

Art. 14. Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt door de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en het representatief orgaan een tussentijds advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid.

Uiterlijk twee maanden voor het einde van de wachtperiode wordt door de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en het representatief orgaan een advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en 8, tweede lid.

Als in voorkomend geval de provincie de financierende overheid wordt, zijn het eerste en tweede lid ook van toepassing op de provincie(s) in kwestie.

Als een gemeente van de gebiedsomschrijving, het representatief orgaan of in voorkomend geval een betrokken provincie het advies, vermeld in het eerste tot en met het derde lid, niet op tijd bezorgen, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 15. Uiterlijk 24 maanden na de start van de wachtperiode bezorgt de bevoegde instantie een tussentijds advies aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid.

Uiterlijk tien dagen voor het einde van de wachtperiode bezorgt de bevoegde instantie een advies aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid.

Als de bevoegde instantie het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Afdeling 4. Erkenning

Art. 16. §1. Uiterlijk twee maanden na het einde van de wachtperiode, vermeld in paragraaf 4 en artikel 10, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap en brengt ze de lokale geloofsgemeenschap, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van die beslissing.

§2. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:

1° de naam van het bestuur van de eredienst;
2° de gebiedsomschrijving;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden die betrokken zijn bij grensoverschrijdende besturen van de eredienst.

Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in het eerste lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§3. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap niet voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, wordt de erkenning geweigerd.

§4. De Vlaamse Regering kan binnen de termijn, vermeld in paragraaf 1, de wachtperiode verlengen met maximaal twaalf maanden en brengt in voorkomend geval de lokale geloofsgemeenschap, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van die verlenging.

Bij een verlenging als vermeld in het eerste lid vraagt de Vlaamse Regering opnieuw een advies aan de actoren als vermeld in artikel 14 en 15. De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarin dat advies moet worden bezorgd.

Art. 17. Het representatief orgaan stelt binnen dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing, vermeld in artikel 16, §2, het voltallige bestuursorgaan aan conform het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan. Het lot wijst de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Art. 18. Met behoud van de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004, voldoet het bestuur van de eredienst aan al de volgende verplichtingen:

1° het is transparant over de juridische structuur en de financiën van de lokale geloofsgemeenschap en alle juridische structuren die aan haar rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen;

2° het is financieel leefbaar en is transparant daarover;

3° de leden van het bestuursorgaan ondertekenen bij iedere gedeeltelijke vernieuwing een schriftelijke verklaring op erewoord waarin ze zich ertoe verbinden de verplichtingen, vermeld in punt 10° en artikel 19, §1, van dit decreet, en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven;

4° het toont zijn maatschappelijke relevantie aan door aan volgende verplichtingen te voldoen:

   a) het telt minstens tweehonderd leden binnen de gebiedsomschrijving. Op elke vraag van de Vlaamse Regering gaat het representatief orgaan na of aan die verplichting blijvend is voldaan;

   b) het draagt zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

   c) het onderhoudt en bewaart het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

   d) het onderhoudt duurzame contacten met de lokale besturen van de gebiedsomschrijving en de lokale gemeenschap;

   e) het respecteert het principe van goed nabuurschap binnen de lokale gemeenschap;

5° de leden van het bestuursorgaan ondertekenen een schriftelijke verklaring op erewoord waarin ze erkennen dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, in het bijzonder het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en zich ertoe verbinden om, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na te leven:

   a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of

geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen;

d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving;

6° het kan een bewijs voorleggen dat het bestuur van de eredienst houder is van zakelijke rechten op het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of kan een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van het gebouw door het bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt, een attest van de brandweer, niet ouder dan twaalf maanden, voorleggen waaruit blijkt dat het gebouw of de infrastructuur overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen. Het bestuursorgaan houdt een inventaris bij van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt. Die inventaris bevat:

a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;

b) een nota met vermelding van al de volgende elementen:

1) de titels die het bestuur van de eredienst heeft op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;

2) de titels die andere personen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de identificatie van die personen en de reden van gebruik;

c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

d) een attest van de brandweer dat niet ouder is dan twaalf maanden, waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

7° het deelt jaarlijks de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst, de vervangers en de leden van het bestuursorgaan mee aan de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt ze dat onmiddellijk aan de Vlaamse Regering en het representatief orgaan;

8° zijn bedienaars van de eredienst en de vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan. Die goedkeuring wordt onmiddellijk door het representatief orgaan bevestigd aan de Vlaamse Regering;

9° zijn bedienaars van de eredienst en de vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform

het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

10° zijn bedienaars van de eredienst, de vervangers en andere personen zijn noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks bezoldigd of op een andere wijze aangesteld door een buitenlandse overheid.

Art. 19. §1 Een bestuur van de eredienst ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid. Een bestuur van de eredienst ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

§2. Het bestuursorgaan houdt op de zetel van het bestuur van de eredienst een register bij van alle giften, in natura of in contanten, waarvan het bestuur van de eredienst, rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde is en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd.

Het bestuursorgaan is de verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming). Het registreert alle giften, vermeld in het eerste lid, binnen acht dagen na de ontvangst ervan.

Het register vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:

1° voor natuurlijke personen:
   a) de voor- en achternaam;
   b) het adres van hoofdverblijfplaats;
   c) de geboortedatum en de plaats;
   d) de nationaliteit.

2° voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   a) de naam;
   b) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   c) de rechtsvorm;
   d) het adres van de zetel.

Het bestuur van de eredienst verleent op verzoek onmiddellijk inzage of een afschrift van het register aan:

1° het representatief orgaan;
2° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
3° in voorkomend geval de financierende provincie(s);
4° de provinciegouverneur;

5° de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

Het register wordt altijd vertrouwelijk behandeld.

§3. Bij de jaarrekening van het bestuur van de eredienst worden als bijlagen toegevoegd:
1° het giftenregister vermeld in paragraaf 2;
2° de jaarrekening van de juridische structuren, vermeld in artikel 18, eerste lid, 1°, die verbonden zijn met het bestuur van de eredienst.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Art. 20. De bevoegde instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, controleert:
1° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, van dit decreet naleven tijdens de wachtperiode;
2° of de besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004.

Art. 21. Om de opdracht, vermeld in artikel 20, te vervullen:
1° sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken actoren die toezicht houden op de besturen van de eredienst;
2° kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in artikelen 22 tot en met 29.

De personeelsleden van de bevoegde instantie maken enkel van hun bevoegdheden, vermeld in artikelen 22 tot en met 29, gebruik als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en voorzien zijn van een legitimatiebewijs. Het personeelslid toont onmiddellijk zijn legitimatiebewijs wanneer daar om wordt verzocht.

De Vlaamse Regering bepaalt:
1° de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie worden aangesteld;
2° het model van het legitimatiebewijs vermeld in het tweede lid.

Art. 22. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben zonder voorafgaande aankondiging toegang tot alle gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst, de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt tijdens de wachtperiode, met uitzondering van de gebouwen en ruimtes die exclusief bestemd zijn als private woning van de bedienaar van de eredienst.

Art. 23. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de volgende handelingen stellen:
1° de identiteit opnemen en de te identificeren personen daarvoor staande houden;
2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen;

3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld conform punt 1° of 2°, de identiteit achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Met toepassing van artikel 27, kan getracht worden om de identiteit van die personen te achterhalen met beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan.

De documenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.

Art. 24. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inlichtingen vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.

Art. 25. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging vorderen van alle informatie, documenten en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inzage nemen in de informatie, de gegevens, de documenten en de informatiedragers, vermeld in paragraaf 1.

§3. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of zelf een kopie maken.

Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen de personeelsleden van de bevoegde instantie tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. Die periode mag niet langer duren dan dertig dagen, tenzij personeelsleden van de bevoegde instantie de betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedeelt die een langere duur verantwoorden.

Art. 26. Binnen de termijn die de personeelsleden van de bevoegde instantie bepalen, verleent iedereen alle medewerking aan de personeelsleden van de bevoegde instantie die redelijkerwijze kan worden gevraagd.

Art. 27. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen. De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in een verslag. Tenzij de controle daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die betrokken is in een onderzoek op de hoogte gebracht van de inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen.

De audiovisuele vaststellingen hebben alleen bewijswaarde op voorwaarde dat ze in afdoende mate steun vinden in andersoortige bewijsmiddelen.

De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 28. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich laten bijstaan door deskundigen of andere personen die ze daarvoor aanwijst.

Art. 29. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen als tekortkomingen op de verplichtingen, vermeld in artikel 20, worden vastgesteld. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen alle raadgevingen geven die zij nuttig acht om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen te voorkomen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen een waarschuwing richten tot het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan, waarbij opgedragen wordt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk kennis van de raadgevingen, vermeld in het eerste lid, en de waarschuwingen, vermeld in het tweede lid, aan het representatief orgaan.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Art. 30. De Vlaamse Regering kan de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 31, §1, opstarten als een bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3, artikel 26 of 29, §2, tweede lid, van dit decreet of het decreet van 7 mei 2004.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan beschikken over de mogelijkheid om tijdens de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 31, hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen aan de Vlaamse Regering te bezorgen.

Art. 31. §1. In geval van een tekortkoming aan een verplichting, vermeld in hoofdstuk 3, artikel 26 of 29, §2, tweede lid, van dit decreet of het decreet van 7 mei 2004, kan de Vlaamse Regering, al dan niet na een aanmaning, beslissen om een van de volgende sancties op te leggen:

1° opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn;
2° opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
3° opheffing van de erkenning.

In voorkomend geval bevat de aanmaning, vermeld in het eerste lid, de termijn waarbinnen het bewijs moet zijn bezorgd aan de Vlaamse Regering dat alle tekortkomingen zijn weggewerkt.

De beslissing tot opschorting of beperking, vermeld in het eerste lid, bevat de duur van de sanctie die eveneens de termijn is om de tekortkomingen weg te werken en het bewijs hiervan te bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als dat bewijs niet op tijd is bezorgd, kan de Vlaamse Regering de sanctie verlengen of een andere sanctie opleggen conform het eerste lid.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van:
1° het representatief orgaan;
2° de bevoegde instantie;
3° de gemeenten van de gebiedsomschrijving;
4° in voorkomend geval de financierende provincie(s).

Als een adviserende actor, vermeld in het vierde lid, geen advies bezorgt binnen een termijn van drie maanden na de verzending door de Vlaamse Regering van de vraag om advies, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§2. Op vraag van het representatief orgaan en in afwijking van paragraaf 1, kan de Vlaamse Regering onmiddellijk de erkenning opheffen.

§3. De Vlaamse Regering geeft onmiddellijk kennis van:

1° een afschrift van de aanmaning, vermeld in paragraaf 1, aan het representatief orgaan;
2° de beslissing vermeld in paragraaf 1, eerste lid en paragraaf 2 aan het bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, in voorkomend geval de financierende provincie(s).

De beslissing tot opheffing van de erkenning wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 32. Als de erkenning wordt opgeheven, vordert de financierende overheid de toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven.

Hoofdstuk 6. Wijziging van de besturen van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van het bestuur van de eredienst

Art. 33. §1. De Vlaamse Regering erkent de wijziging van de gebiedsomschrijving van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan waarbij de gebiedsomschrijving van het bestuur van de eredienst wordt gewijzigd;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving en de voorgestelde wijziging van de gebiedsomschrijving;
3° het advies van het bestuursorgaan of in voorkomend geval de bestuursorganen;
4° de vermelding van de financierende overheid of in geval van grensoverschrijdende besturen van de eredienst de financierende overheden en desgevallend de verdeelsleutel. Als die verdeelsleutel wijzigt na de gebiedswijziging, wordt ook de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven;
5° de bevestiging door het representatief orgaan dat het bestuur van de eredienst ook na de gebiedswijziging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
6° als de gebiedswijziging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het bestuur van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving wijzigt.

Art. 34. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die aanvraag:

1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst;
3° de federale minister van Justitie;
4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
5° in voorkomend geval de financierende provincie(s).

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de gemeente(n) van de oorspronkelijke en van de gewijzigde gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) een advies over de gebiedswijziging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 35. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 34, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de gebiedswijziging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de oorspronkelijke en de gewijzigde gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de wijziging van de gebiedsomschrijving geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de gebiedswijziging erkent, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:
1° de naam van het bestuur van de eredienst;
2° de gebiedswijziging;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden die betrokken zijn bij het grensoverschrijdend bestuur van de eredienst.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Art. 36. §1. De Vlaamse Regering erkent de naamswijziging van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een aanvraag tot naamswijziging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot naamswijziging al de volgende gegevens en documenten:
1° de beslissing van het bestuursorgaan over de aanvraag tot naamswijziging;
2° de vermelding van de oorspronkelijke en de voorgestelde naam.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot naamswijziging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst;
3° de federale minister van Justitie;
4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
5° in voorkomend geval de financierende provincie(s).

Art. 37. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 36, §3, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de naamswijziging en brengt ze het betrokken bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) daarvan op de hoogte.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de naamswijziging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering kan de naamswijziging alleen weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde.

Het besluit tot naamswijziging wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 3. Samenvoeging van besturen van de eredienst

Onderafdeling 1. Procedure

Art. 38. Het representatief orgaan neemt het initiatief tot samenvoeging van twee of meer besturen van de eredienst. Het representatief orgaan brengt de betrokken besturen van de eredienst en, in voorkomend geval het centraal bestuur, onmiddellijk op de hoogte van zijn interne beslissing tot samenvoeging.

Vanaf de kennisgeving van de beslissing van het representatief orgaan, vermeld in het eerste lid, tot aan de beslissing van de Vlaamse Regering over de samenvoeging, vermeld in artikel 42, treedt een periode van lopende zaken in. Tijdens die periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren worden gesteld na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen.

Beslissingen over handelingen die niet voldoen aan de vereisten, vermeld in het tweede lid, of de gevolgen ervan, zijn niet tegenstelbaar aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Art. 39. §1. De Vlaamse Regering erkent de samenvoeging van twee of meer besturen van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot samenvoeging al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan met een duidelijke indicatie van de samen te voegen besturen van de eredienst en het te behouden bestuur van de eredienst;

2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving van de samen te voegen besturen van de eredienst en de nieuwe gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst;

3° de adviezen van de bestuursorganen van de samen te voegen besturen van de eredienst;

4° de vermelding van de financierende overheid of in geval van grensoverschrijdende besturen van de eredienst de financierende overheden en in voorkomend geval de verdeelsleutel. Als die verdeelsleutel wijzigt na de samenvoeging, wordt ook de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven;

5° een geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van de samen te voegen besturen van de eredienst, op basis van de laatste jaarrekening en eventueel aangevuld met mogelijke latere wijzigingen;

6° een geactualiseerde inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst die zullen toebehoren aan het te behouden bestuur van de eredienst. Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het representatief orgaan welk gebouw het hoofdgebouw wordt;

7° een geactualiseerde inventaris van de andere infrastructuur die gebruikt zal worden door het te behouden bestuur van de eredienst en de reden van gebruik;

8° als de samenvoeging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het te behouden bestuur van de eredienst;
9° de bevestiging door het representatief orgaan dat het te behouden bestuur van de eredienst na de samenvoeging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
10° de bevestiging aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan dat de bedienaars van de eredienst en de vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan.

Art. 40. Als een van de samen te voegen besturen van de eredienst in een sanctioneringsprocedure als vermeld in artikel 31 zit, kan de Vlaamse Regering de samenvoegingsprocedure opschorten totdat de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen over de sanctionering.

Art. 41. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot samenvoeging op hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° de betrokken besturen van de eredienst;
3° de federale minister van Justitie;
4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
5° in voorkomend geval het centraal bestuur;
6° in voorkomend geval de financierende provincie(s).

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de financierende provincie(s) een advies over de samenvoeging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 42. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 41, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de samenvoeging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, in voorkomend geval het centraal bestuur, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van de beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de samenvoeging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de samenvoeging erkent, bevat het besluit al de volgende elementen:
1° de aanwijzing van de besturen van de eredienst die worden samengevoegd en het bestuur van de eredienst dat behouden blijft;
2° de naam en de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden die betrokken zijn bij grensoverschrijdende besturen van de eredienst;

4° de geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van het te behouden bestuur van de eredienst.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van besturen van de eredienst

Art. 43. De erkenning van de samenvoeging van besturen van de eredienst beëindigt het bestaan van de samengevoegde besturen van de eredienst, met uitzondering van het bestuur van de eredienst dat het representatief orgaan aanwijst als het te behouden bestuur van de eredienst.

De samenvoeging maakt van rechtswege een einde aan het mandaat van de leden van de bestuursorganen van de samengevoegde besturen van de eredienst vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42. De leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst blijven hun mandaat uitoefenen tot het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt conform het derde lid of tot de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan volgens de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.

Het representatief orgaan kan na de samenvoeging een nieuw voltalig bestuursorgaan aanstellen met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing. In voorkomend geval wijst het lot de leden aan die bij die eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het voormelde decreet.

Art. 44. De samenvoeging heeft geen invloed op de samenstelling van het centraal bestuur waaronder de bestuursorganen van de samengevoegde besturen van de eredienst ressorteerden, tot de eerstvolgende verkiezing van dat centraal bestuur. Als er in de gemeente of provincie in kwestie een centraal bestuur is opgericht, blijft dat centraal bestuur bestaan, tenzij die samenvoeging ertoe leidt dat er nog maar één bestuur van de eredienst overblijft op het grondgebied van de gemeente of de provincie in kwestie. In dat laatste geval wordt het centraal bestuur van die gemeente of provincie, van rechtswege opgeheven vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42.

Art. 45. §1. Alle roerende goederen van de samengevoegde besturen van de eredienst worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst.

De goederen worden overgedragen in de staat waarin ze zich bevinden, met inbegrip van de lasten en de verplichtingen die eigen zijn aan de goederen.

Het te behouden bestuur van de eredienst treedt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, in de rechten en plichten van de samengevoegde besturen van de eredienst voor

de roerende goederen die aan dat te behouden bestuur van de eredienst zijn overgedragen, met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.

§2. De onroerende goederen van de samengevoegde besturen van de eredienst worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan dat bestuur zijn overgedragen.

§3. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, de rechten, plichten en lasten over van de samengevoegde besturen van de eredienst, die voortvloeien uit overeenkomsten.

§4. Elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de samengevoegde besturen van de eredienst, wordt van rechtswege voortgezet door het te behouden bestuur van de eredienst, vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42.

§5. Het te behouden bestuur van de eredienst is de rechtsopvolger van de samengevoegde besturen van de eredienst en neemt vanaf de publicatie van het uittreksel van het besluit, vermeld in artikel 42, in het Belgisch Staatsblad alle rechten, plichten en lasten over van de samengevoegde gemeenten.

Art. 46. De penningmeesters van de samengevoegde besturen van de eredienst maken hun eindrekening op conform artikel 56 van het decreet van 7 mei 2004.

De eindrekeningen van de penningmeesters van de samengevoegde besturen van de eredienst worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Art. 47. De Vlaamse Regering kan, op voorstel van het representatief orgaan, de erkenning opheffen van een erkende annexe-kerk of kapelanij. Als aan de kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek verbonden is, zijn artikel 38 tot en met 46 van toepassing.

Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot opheffing van annexe-kerk of kapelanij aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan voor de opheffing van de erkenning;
2° het besluit tot erkenning van de annexe-kerk of kapelanij;
3° het advies van het bestuursorgaan van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert;

4° een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert.

De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot opheffing van een erkende annexe-kerk of kapelanij op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de federale minister van Justitie;
4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;

Art. 48. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 47, derde lid, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de opheffing en brengt ze het representatief orgaan, de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert, de federale minister van Justitie en de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de annexe-kerk of kapelanij geacht te zijn opgeheven door de Vlaamse Regering.

Het opheffingsbesluit wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Hoofdstuk 7. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004

Art. 49. In artikel 2 van het decreet van 7 mei 2004 wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 50. In titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2012 en 22 december 2017, wordt afdeling 1/1, die bestaat uit artikel 4/1 tot en met 4/11, opgeheven.

Art. 51. In artikel 25/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 december 2017, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"In het geval, vermeld in het eerste lid, is artikel 45 van het Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum) van toepassing, met dien verstande dat de woorden "het te behouden bestuur van de eredienst" worden gelezen als "het nieuwe centraal kerkbestuur" en de woorden "de samengevoegde besturen van de eredienst" worden gelezen als "de centrale kerkbesturen waarvan het bestaan beëindigd wordt".

Art. 52. Artikel 60 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 60. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 58 en 59, een besluit van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de

termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."

Art. 53. In artikel 61, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 54. Artikel 74 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 74. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 72 en 73, een besluit van de kathedrale kerkraad kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kathedrale kerkfabriek opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."

Art. 55. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 56. In artikel 79 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 57. In artikel 115 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 58. In artikel 151 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 59. In artikel 187 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 60. Artikel 225 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 225. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 223 en 224, een besluit van de kerkfabriekraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de orthodoxe kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."

Art. 61. In artikel 226, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 62. In artikel 230 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 63. Artikel 268 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 268. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 266 en 267, een besluit van het comité of van het centraal bestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de comité of het centraal bestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."

Art. 64. In artikel 269, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepaling

Art. 65. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten wordt opgeheven.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Art. 66. De besturen van de eredienst die erkend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet krijgen één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikelen 18, 1°, 3°, 4°, a), d), e), 6°, 7° en 8°. De voormelde besturen van de eredienst krijgen twee jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 18, 10°.

Art. 67. §1. In afwijking van hoofdstuk 2 kunnen de lokale geloofsgemeenschappen die conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 een aanvraag tot erkenning bij het representatief orgaan hebben ingediend, voor 1 juli 2019 erkend worden met toepassing van de procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 7.

§2. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering dat, op straffe van onontvankelijkheid, al de volgende gegevens en documenten bevat:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;
2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;

3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;

4° de opgave van alle gemeenten of provincies die na de erkenning in voorkomend geval zullen bijdragen aan het budget van het bestuur van de eredienst, met in voorkomend geval de vermelding van de verdeelsleutel;

5° de inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, vermeldt die inventaris welk gebouw het hoofdgebouw is. Die inventaris bevat:

a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;

b) een nota met vermelding van al de volgende gegevens:

1° de titels die het toekomstig bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur en de reden van gebruik;

2° de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur, de identificatie van die personen en de reden van gebruik.

c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

d) een attest van de brandweer dat niet ouder is dan twaalf maanden, waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

6° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en telefoonnummers van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 17 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden;

7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en de vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden;

8° de schriftelijke verklaring op erewoord waarbij de personen, vermeld in punt 6° en 7° zich ertoe verbinden om de verplichtingen, vermeld in artikel 7, 4°, 5°, 7° en 11° na te leven;

9° de bevestiging, vermeld in artikel 7, 9°;

10° de laatste jaarrekening voor het geheel van de activiteiten van de geloofsgemeenschap, aangevuld met een jaarrekening voor dat gedeelte van haar activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

11° een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Het overzicht van de giften wordt door de Vlaamse Regering vertrouwelijk behandeld en vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop

de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:

a) voor natuurlijke personen:
   1) de voor- en achternaam;
   2) het adres van de hoofdverblijfplaats;
   3) de geboortedatum en de plaats;
   4) de nationaliteit;

b) voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   1) de naam;
   2) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   3) de rechtsvorm;
   4) het adres van de zetel;

12° een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

13° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle aan juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn. Alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van de ontvankelijke aanvraag tot erkenning bezorgd door het representatief orgaan, op de hoogte van die aanvraag:

1° de lokale geloofsgemeenschap;
2° het representatief orgaan;
3° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
4° de federale minister van Justitie;
5° de provincie, als de provincie de toekomstige financierende overheid wordt.

§4. Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in paragraaf 3, bezorgen de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en het representatief orgaan een advies aan de Vlaamse Regering waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 12° en 13°.

Als in voorkomend geval de provincie de financierende overheid wordt, is het eerste lid ook van toepassing op de betrokken provincie(s).

Als een van de instanties, vermeld in het eerste lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§5 De Vlaamse Regering vraagt het advies van de bevoegde instantie over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 12° en 13°. De bevoegde instantie bezorgt een advies binnen zes maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 4, eerste lid, is verstreken.

Als de bevoegde instantie het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§6 Uiterlijk twee maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 5, is verstreken, beslist de Vlaamse Regering over de erkenning en brengt ze de lokale geloofsgemeenschap, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s), op de hoogte van deze beslissing.

De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap op basis van de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 12° en 13°. De beslissing tot erkenning bevat in voorkomend geval al de elementen, vermeld in artikel 16, §2, eerste lid.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§7 Als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, is artikel 17 van toepassing.

Art. 68. Aanvragen tot samenvoeging die bij de Vlaamse Regering zijn ingediend conform artikel 7/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7/4 tot en met 7/6 van het voormelde besluit en artikelen 4/3 tot en met 4/11 van het decreet van 7 mei 2004.

Art. 69. Besturen van de eredienst die erkend zijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten houden in 2023 gedeeltelijke verkiezingen conform het decreet van 7 mei 2004, ongeacht de huidige cyclus.

Art. 70. Tot de dag voor de inwerkingtreding van het besluit tot uitvoering van artikel 5, verloopt de communicatie, vermeld in dit decreet, met een aangetekende brief of afgifte tegen ontvangstbewijs.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

ADVIES EN AANVULLENDE NOTA
VAN DE VERENIGING VAN DE VLAAMSE PROVINCIES

VERENIGING VLAAMSE PROVINCIES

Datum: 08 december 2020

De heer Bart Somers
Viceminister-President
Arenbergstraat 7
1000 Brussel

Onderwerp: dossier erediensten

Mijnheer de Minister,

De Vereniging van Vlaamse Provincies heeft kennis genomen van het 'Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten'. Dit voorontwerp werd geanalyseerd en besproken door de ambtelijke VVP-werkgroep 'erediensten', de onderscheiden gedeputeerden bevoegd voor 'erediensten' en het bureau van de VVP in haar zitting van 7 december ll.

Op basis van een eerste analyse van het voorontwerp, willen we u hierbij reeds enkele **bedenkingen** en bekommernissen meegeven. Deze worden opgesomd in bijlage 1.

Naast de inhoudelijke bemerkingen, vindt u een aantal **legistieke opmerkingen** en vragen tot verduidelijking. Deze staan opgesomd in bijlage 2.

In essentie wijst het voorliggend VVP-standpunt op het feit dat in de voorliggende tekst de provinciebesturen als financierende overheid **veel te weinig tot geen beleidsmatige zeggenschap** hebben in het geheel van het beheer van de eredienstbesturen. De louter financierende rol zonder enige mate van beleidsinbreng staat daarenboven ook in tegenstelling tot de interne Vlaamse staatshervorming, en dient dus herzien te worden.

Daarnaast wordt door alle betrokken provinciebesturen luidop de vraag gesteld naar het rationaliseren van de **aanduiding** van de **financierende overheid per erkende eredienst**. Zo is het logisch en dus aangewezen dat de gemeenten de financierende overheid worden voor de islamitische eredienst. Deze besturen zijn immers zeer lokaal, zelfs tot op het niveau van de districten toe. Hierdoor staan deze veraf van het provinciaal bestuursniveau qua werkingsgebied en past een bovenlokale aanpak hier niet bij. Wij verzoeken u het eredienstendecreet van 7 mei 2004 in die zin evenzeer te herbekijken. Wij zijn dan ook vragende partij, mijnheer de minister.

Op institutioneel gebied vraagt het VVP-bureau zich af waarom het beheer van de erediensten aanzien wordt als een 'gewestbevoegdheid', terwijl geloof op zich inhoudelijk -a fortiori- een **persoonsgebonden** aangelegenheid is, en derhalve niet meer onder de provinciale bevoegdheden valt. De ratio legis om deze aangelegenheid onder gewestbevoegdheid te plaatsen, vindt zijn oorsprong enkel in het gegeven dat het om een zogenaamd 'ondergeschikt bestuur' gaat, los van de feitelijke inhoud. De provinciebesturen volgen echter de inhoudelijke logica en zijn de mening toegedaan dat erediensten, net als cultuur, welzijn en aanverwante beleidsdomeinen, aldus als een gemeenschapsbevoegdheid zou moeten behandeld worden.

De VVP wenst hierover met u en uw kabinet op korte termijn een constructieve **dialoog** aan te gaan om voorstellen ter verbetering te suggereren, suggesties af te toetsen en met de expertise die er leeft binnen de provinciebesturen actief mee te werken aan een wenselijk doch tevens haalbaar beleid ter zake.

Namens het VVP bestuur
Met de meeste hoogachting,

Raymond Van Loock
VVP Directeur

Ann Schevenels
VVP-voorzitter

Bijlage 1. Inhoudelijke bemerkingen

Inhoudelijk hebben we wat het voorontwerp betreft volgende **bemerkingen**:

1. Op Vlaams niveau wordt er een nieuwe '**bevoegde instantie**' opgericht waarvan de taken en bevoegdheden vastliggen doch waarvan de wijze waarop de **bevoegdheden** worden uitgeoefend en de mate van onafhankelijkheid waarmee zij dit kunnen doen, niet is bepaald. Dit vereist verduidelijking.

2. Er wordt binnen de erkende erediensten een grotere rol toebedeeld aan het **representatief orgaan**. Heel wat procedures hebben dit orgaan als rechtstreeks of onrechtstreeks startpunt. Tevens staan zij in voor de aanwijzing van de bedienaar van de eredienst. Dit laat coördinatie en een redelijke mate van interne kwaliteitszorg, c.q. kwaliteitsborging toe. Aangezien er echter zowel binnen de Islamitische als de Orthodoxe godsdienst veel verschillende strekkingen zijn, dient er in elk geval een mechanisme te worden voorzien waardoor kan worden gegarandeerd dat alle strekkingen evenveel kansen krijgen[1], i.e. op gelijke wijze behandeld worden. Het decreet dient hieromtrent zeer expliciet een bepaling op te nemen, alsook een interventiemechanisme in geval dit niet wordt nageleefd.

3. Het voorontwerp schrijft nergens een **specifiek tijdskader** voor waarbinnen – stapsgewijs of niet - aan de erkenningscriteria dient voldaan te worden. Er is enkel sprake van een *wachtperiode* van vier jaar waarbinnen de lokale geloofsgemeenschappen zich in regel dienen te stellen en die "met gunstig gevolg" moet worden "doorlopen". De vraag stelt zich of men gedurende de volledige wachtperiode of enkel op het einde aan de criteria moet voldoen. Concretisering van de timing is hier op zijn plaats.

   Het is logisch dat *tijdens* die periode op afdoende wijze moet kunnen gecontroleerd worden of alle verklaringen en andere engagementen ook daadwerkelijk een concrete en correcte invulling krijgen. Indien een lokale geloofsgemeenschap zich slechts op het einde van deze vierjarige periode in regel zou stellen, bedraagt de controle op de effectieve toepassing ervan maximaal één jaar (bij verlenging van de wachtperiode).

   Evenmin blijkt duidelijk uit het voorontwerp of de voor erkenning vereiste stukken die volgens de bepalingen van het voorontwerp niet ouder mogen zijn dan x aantal maanden gedurende de volledige wachtperiode moeten kunnen worden voorgelegd, en dus om de x aantal maanden moeten worden vernieuwd, of enkel bij de aanvraag of op het einde van de wachtperiode moeten kunnen worden voorgelegd.

4. Het voorontwerp voorziet in **ondersteuning** gedurende de wachtperiode. Dit is mogelijks onvoldoende eens de erkenning is verleend. Een bijkomend ondersteuning- en begeleidingstraject, zeker naar de financiële verplichtingen vanuit het erediensten decreet lijkt aangewezen, ook na deze wachtperiode dus.

5. Er valt niet in te zien waarom steeds **alle gemeenten** die binnen een gebiedsomschrijving van een eredienst vallen, een advies dienen te verstrekken. In geval de provincie financierende overheid is, dan zijn er besturen van de eredienst waarbij de ganse provincie is aangeduid als gebiedsomschrijving (vooral bij de Orthodoxe eredienst). In dat geval lijkt het eerder aangewezen om -naast de financierende provincie- enkel de gemeente(n) waar het hoofdgebouw en de bijgebouwen van de betrokken eredienst gevestigd zijn, advies te laten verstrekken.

6. Het verhogen van het **aantal sanctiemiddelen** laat meer ruimte voor maatwerk en flexibiliteit.

7. Het **stroomlijnen** van de **gedeeltelijke verkiezingen** van de erediensten volgens eenzelfde driejarige cyclus, ongeacht de datum van erkenning, is qua opvolging een goede zaak.

8. Het voorontwerp schrijft voor dat de **namen** enz. van de **bedienaars** van de eredienst, hun vervangers en de leden van de bestuursorganen dienen meegedeeld te worden aan de Vlaamse regering en het representatief orgaan. Hierbij wordt uit het oog verloren dat ook de financierende overheden dienen te beschikken over deze gegevens, enerzijds om de geldigheid van de ingestuurde documenten te kunnen beoordelen, anderzijds om te kunnen voldoen aan de verplichting om een woonst of woonstvergoeding voor de bedienaar (eerste in rang) te voorzien.

9. Ook de **praktische financiële gevolgen** van een eventuele **opheffing** van een erkenning blijven vaag. Op z'n minst moet de erediensten instelling rechtspersoonlijkheid behouden om nog een eindrekening te maken,

[1] En ook alle erkende representatieve organen, i.e. alle erkende erediensten, onderling ook.

waarbij de overschotten dan – geheel of gedeeltelijk - terugvloeien naar de financierende overheid. Het valt immers niet in te zien wie de verantwoordelijkheden overneemt van de ontbonden rechtspersoon en wat er met de gelden, activa en passiva van de opgeheven besturen van de eredienst moet gebeuren. Artikel 32 van het voorontwerp voorziet enkel dat als de erkenning wordt opgeheven, de financierende overheid de toelagen terugvordert die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven. Hoe dit dient te gebeuren, is niet omschreven. Dat aspect dient dan ook beter uitgeklaard te worden.

10. Aanvullend aan dit voorontwerp, doch hiermee –zeker financieel- verbonden, dient de **aanduiding van de financierende overheid herbekeken** te worden in het licht van het rapport Torfs en van de territorialiteit (gebiedsomschrijving). Thans zijn er heel wat Islamitische gemeenschappen wiens gebiedsomschrijving zich beperkt tot één gemeente (of een deel ervan, zoals bepaalde districten in Antwerpen); daarnaast zijn er bvb. katholieke kerkfabrieken die gemeentegrensoverschrijdend zijn. Hoe dit zich in het verdelen van de financiële tussenkomsten vertaalt, dient hierop volgend uitgeklaard te worden. Het lijkt logisch dat alle gemeenten die (mee) bediend worden door een bestuur van de eredienst, ook bijdragen in de kosten ervan.

11. De **rol van de provincie** wordt beperkt tot die – in voorkomend geval - van financierende overheid. Op dit specifieke punt wijzigt – voorlopig - niets, doch aan deze rol wordt ook een adviesfunctie gekoppeld binnen sommige procedures. In het voorontwerp is echter niet opgenomen welk de juiste draagwijdte (scope) van deze adviserende rol is. Uit lezing van artikel 14 van het voorontwerp kan worden afgeleid dat het advies alle erkenningscriteria betreft, waarbij dient opgemerkt dat voor heel wat van die criteria de provincie niet over de adequate informatie beschikt en hierover dus geen degelijk advies kan verstrekken.

    Het lijkt redelijk te veronderstellen dat de provincie enkel de aspecten van financiële aard (o.a. financiële leefbaarheid, financiële gevolgen van samenvoeging of wijziging gebiedsomschrijving, …) beoordeelt. Dit dient duidelijker in het decreet te worden omschreven.

    In het algemeen kan ook worden gesteld dat de rol en de taken van de provincie tijdens de wachtperiode verduidelijking behoeven. Hierbij denken we bijvoorbeeld aan de juiste opdrachten en bevoegdheden m.b.t. de tijdens die periode in te zenden financiële stukken zoals daar zijn opgesomd, een budget en een jaarrekening. Uit de tekst van het voorontwerp van decreet blijkt niet welke instanties daarbij ondersteuning bieden, maar uit de memorie van toelichting blijkt dat die van o.a. het representatief orgaan en het ABB zou moeten komen, en dus niet van de financierende provincie.

    De vraag stelt zich dan ook of de financierende provincie tijdens de wachtperiode een andere rol te spelen heeft dan de in het voorontwerp voorziene adviesverlening en of er één of andere ondersteuning of feedback naar de lokale geloofsgemeenschappen toe verwacht wordt vanuit de financierende provincie. Dit blijkt alleszins niet uit de tekst van het voorontwerp van decreet en evenmin uit de memorie van toelichting.

12. Het voorontwerp voorziet in heel wat procedures het opvragen van **adviezen**. Los van de eerder gemaakte bemerking m.b.t. de inhoud en draagwijdte ervan, wordt vastgesteld dat er heel wat besturen en religieuze actoren bij betrokken zijn. Dikwijls zijn er overlappingen of op z'n minst verbanden tussen diverse bevoegdheden, waardoor een eerder gefragmenteerde adviesverlening kan voorbijgaan aan de realiteit. In die zin kan beter geopteerd worden voor een **gecoördineerde interbestuurlijke samenwerking**, overleg en adviesvorming i.p.v. voormelde onafhankelijke en gefragmenteerde adviesverlening.

13. Het verdient aanbeveling om de **notie financiële leefbaarheid** en de discretionaire vrijheid van de financierende overheid om dit te beoordelen (en dus niet van de Vlaamse regering of de bevoegde instantie!) gedetailleerder te omschrijven.

    Dit wordt ook in het rapport Torfs vermeld:

    > "*Financiële leefbaarheid verengen tot een vastliggende verhouding tussen eigen inkomsten en overheidsfinanciering zou afbreuk doen aan de vrijheid die gemeenten en provincies binnen dat model genieten om een eigen invulling te geven aan het begrip "financiële leefbaarheid". Er wordt dan ook voorgesteld om geen vaste verhouding vast te leggen, maar om financiële leefbaarheid te behouden als erkenningscriterium en in het Erkenningsbesluit te verduidelijken dat de erkenningsaanvraag alleen maar afgewezen wordt wanneer er een manifest gebrek aan eigen middelen bestaat. Bij die beoordeling moet rekening gehouden worden met de redelijkheid en de haalbaarheid van de financiële bijdrage van de gemeente of de provincie. Op deze manier wordt ruimte gelaten voor de*

eigenheid van elke eredienst en zijn gemeentes en provincies vrij om in overleg grenzen te stellen, maar is de financiering toch niet onbeperkt."[2]

Hierbij kan verwezen worden naar het Belfort-principe[3] en het daaraan verbonden adagium '*wie bepaalt, die betaalt*'. Het is niet logisch dat de Vlaamse regering over erkenningen beslist[4] en de financiële lasten ervan naar andere overheidsniveaus doorschuift zonder dat deze laatsten nog maar de geringste mogelijkheid hebben hieromtrent een eigen beleid uit te tekenen. Zoals de situatie nu is, is het een '**derde betaler systeem**'. Voormelde verplichte uitgaven ten laste van de lokale besturen, zijn dan ook op zich (zeer) variabel en afhankelijk van enerzijds de werking – en de daaraan verbonden inkomsten en uitgaven - van de individuele besturen van de eredienst (zeker in 2020 door de Covid-19 crisis een probleem) én anderzijds het aantal erkende besturen van de eredienst, waar er behoudens een formeel doch niet-bindend advies géén inspraak is. De Vlaamse regering dient oog te hebben voor deze impact door ofwel voldoende extra middelen te voorzien voor de financierende overheden ofwel de bepalingen van het Eredienstendecreet inzake tussenkomst in de tekorten op de exploitatie en/of verplichte investeringsuitgaven grondig te herzien, zodat de budgettaire impact quasi nihil is.

14. In artikel 8, tweede lid, 4° van het voorontwerp wordt aan het representatief orgaan de bevoegdheid gegeven om de **verdeelsleutel** te bepalen tussen alle besturen die dienen bij te dragen in de financiering (van de exploitatie en de investeringen) van het bestuur van de eredienst. Dit is volstrekt onaanvaardbaar; dit is een materie die door de financierende overheden zelf dient geregeld te worden, eventueel op basis van vooraf bepaalde criteria of adviezen.

15. De **versnelde (overgangs)procedure** voor de **lopende aanvragen tot erkenning** (ingediend voor 1 juli 2019) gaat in sommige provincies leiden tot een gelijktijdige behandeling van een zeer groot aantal dossiers, met verstrekkende onmiddellijke financiële gevolgen voor de lopende periode van het provinciale meerjarenplan. Dit is zowel beleidsmatig, administratief als financieel niet wenselijk, c.q. haalbaar. Enige realiteitszin met inbegrip van respect voor de financiën van de financierende besturen is noodzakelijk. Het lijkt niet onlogisch om deze reeds ingediende aanvragen dezelfde procedure te laten doorlopen als de nieuwe aanvragen. Immers, door indiening volgens de regels van het BVR van 30 september 2005 werden er geen rechten gecreëerd. Meer zelfs, er is in de realiteit geen verschil in werking tussen lokale geloofsgemeenschappen die wél en die nog géén erkenningsaanvraag ingediend hebben. Voor een lokale geloofsgemeenschap die reeds een aanvraag indiende op basis van het BVR geldt op heden immers geen enkele verplichting, is ook nog op geen enkele manier nagegaan of deze aan de – oude of nieuwe – erkenningscriteria voldoet, en werd ook nog geen periode doorlopen gedurende dewelke het vertrouwen tussen de lokale gemeenschap en het betrokken bestuur kon worden opgebouwd, terwijl dit volgens de memorie van toelichting net één van de doelstellingen van de wachtperiode is.

---

[2] Rapport Torfs p. 19.

[3] Het zogenaamde 'Belfort-principe' houdt in dat, ingeval de Vlaamse overheid nieuwe verplichtingen oplegt aan de lokale besturen, zij deze dan tevens compenseert door de toekenning van bijkomende middelen (*Beleidsbrief Binnenlands Bestuur 2010-2011, ingediend op 25 oktober 2010 door de heer Geert Bourgeois, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand*).

[4] Het advies vanwege de provincie en de andere overheden is immers niet bindend.

Bijlage 2. Legistieke bemerkingen

Artikel 4, 7°
Om het begrip 'grensoverschrijdend bestuur van de eredienst' te definiëren wordt verwezen naar het bestuur van de eredienst die met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 "georganiseerd wordt op het niveau van de gemeente/provincie". Het zou duidelijker zijn om in plaats van "georganiseerd" de term "gefinancierd" te gebruiken, aangezien er steeds verschillende overheden betrokken zijn bij de organisatie van het bestuur van de eredienst, maar er slechts één overheid die optreedt als financierende overheid.

Artikel 4, 8°
De definitie van het begrip 'lokale geloofsgemeenschap' in artikel 4, 8°, en meer bepaald de tweede zin, is niet alleen overbodig maar kan ook voor verwarring zorgen. Waar er voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst een afzonderlijk begrip bestaat voor enerzijds de groep mensen die een bepaalde eredienst uitoefenen op een bepaald grondgebied ('parochie') en voor anderzijds het erkende bestuur van de eredienst ('kerkfabriek'), is dit niet zo voor de protestantse, Israëlitische en islamitische eredienst. Het is dan ook zeer verwarrend om bij de definitie van het begrip 'lokale geloofsgemeenschap' gewag te maken van de begrippen 'kerkgemeente', 'Israëlitische gemeente' en 'islamitische gemeenschap', aangezien dezelfde naam gebruikt wordt voor de respectievelijke erkende besturen van de eredienst en dezelfde begrippen ook in de definitie van 'bestuur van de eredienst' in artikel 4, 2° worden vermeld.

Artikel 4, 11°
De vraag stelt zich of het, volgens deze definitie, de eredienst of het representatief orgaan is dat door de federale overheid moet erkend zijn. De tekst suggereert (door het gebruik van "die") dat het de eredienst is.

Artikel 7
In artikel 7 worden criteria opgesomd waaraan een lokale geloofsgemeenschap moet voldoen, maar uit de tekst van het voorontwerp blijkt niet wanneer zij daaraan moeten voldoen (bij het indienen van de aanvraag, op het einde van de wachtperiode, gedurende de volledige wachtperiode?, ...) en wordt enkel gesteld dat zij de wachtperiode "met gunstig gevolg" moeten "doorlopen". Concretisering van de timing is hier op zijn plaats.
Het lijkt logisch dat tijdens de wachtperiode op afdoende wijze moet kunnen worden gecontroleerd of alle verklaringen en andere engagementen ook daadwerkelijk een concrete en correcte invulling krijgen. Indien een lokale geloofsgemeenschap zich slechts op het einde van deze vierjarige periode in regel zou stellen, bedraagt de controle op de effectieve toepassing ervan maximaal één jaar (bij verlenging van de wachtperiode).

Artikel 7, 1°
Wat er wordt bedoeld met "een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut" is niet duidelijk en blijkt ook niet uit de memorie van toelichting bij het voorontwerp. Veronderstelt dit rechtspersoonlijkheid? En zo ja, moet de lokale geloofsgemeenschap al van bij de erkenningsaanvraag één of andere rechtspersoonsvorm aannemen, of wordt dit enkel vereist tegen het einde van de wachtperiode?

Artikel 7, 5°
Opdat een lokale geloofsgemeenschap erkend kan worden, moet zij een schriftelijke verklaring laten ondertekenen door een aantal van haar verantwoordelijken waarin deze zich ertoe verbinden de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven. Wanneer één van deze personen tijdens de wachtperiode het Nederlands niet zou gebruiken terwijl het duidelijk de bedoeling is dat die dat wél doet, kan er echter nooit sprake zijn van een niet-naleving van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken en dus van het niet-naleven van deze schriftelijke verklaring, aangezien een (nog) niet-erkende lokale geloofsgemeenschap en haar vertegenwoordigers niet onder het toepassingsgebied van deze wetten vallen. Het ondertekenen van die verklaring is dus strikt juridisch gezien geheel zinloos, aangezien er vóór de erkenning nooit sprake kan zijn van een schending van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, wegens niet van toepassing. Indien men wenst dat het Nederlands ook tijdens de wachtperiode gebruikt wordt, én dat dit juridisch afdwingbaar is als erkenningsvoorwaarde, zal dit dus anders moeten worden geformuleerd, en zal men moeten bepalen door wie en voor welke mededelingen en handelingen het Nederlands moet worden gebruikt.

Artikel 7, 6°, a)
De maatschappelijke relevantie van de lokale geloofsgemeenschap moet worden aangetoond aan de hand van een bevestiging dat de lokale geloofsgemeenschap minstens 200 "leden" telt. Het gebruik van het begrip "leden",

samen gelezen met de vereiste van de aangepaste juridische structuur die de lokale geloofsgemeenschap moet gaan aannemen, kan de indruk doen ontstaan dat deze 200 "leden" slaan op 200 "leden" van de rechtspersoon / juridische structuur, terwijl het de bedoeling lijkt om het aantal praktiserende gelovigen als criterium te hanteren.

Artikel 7, 6°, d)
De maatschappelijke relevantie van de lokale geloofsgemeenschap moet eveneens worden aangetoond door het onderhouden van duurzame contacten met "de lokale besturen van de gebiedsomschrijving". Het is niet duidelijk of dit enkel de gemeenten zijn of ook de provincies. Het lijkt weinig zinvol voor een lokale geloofsgemeenschap die door de gemeente gefinancierd wordt om duurzame contacten te onderhouden met de provincie(s) van de gebiedsomschrijving.

Artikel 7, 8°
De lokale geloofsgemeenschap moet voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer kunnen voorleggen dat niet ouder mag zijn dan 12 maanden. Het is niet duidelijk of dit attest op elk moment gedurende de volledige wachtperiode moet kunnen worden voorgelegd, en dus minstens om de 12 maanden moet worden hernieuwd, of enkel bij de aanvraag of op het einde van de wachtperiode moet kunnen worden voorgelegd.

Artikel 7, 10°
Onder de huidige formulering van deze bepaling ("ze heeft") volstaat het dat de lokale geloofsgemeenschap een paar bedienaars van de erediensten heeft die aan de voorwaarden voldoen (en dat dit dus niet al haar bedienaars en vervangers zijn), terwijl het de bedoeling is dat alle bedienaars en vervangers aan de voorwaarden doen. Een herformulering zou hieraan kunnen verhelpen.

Artikel 7, 13°
Wat er bedoeld wordt met de wachtperiode "met gunstig gevolg doorlopen", is niet geheel duidelijk. Betekent dit dat aan alle erkenningscriteria en verplichtingen voor tijdens de wachtperiode moet voldaan zijn, en dat dit het geval moet zijn op het einde (en enkel op het einde?) van de wachtperiode?

Artikel 8, 2°
De vermelding dat bij de erkenningsaanvraag "in voorkomend geval" de huidige juridische structuur moet worden opgegeven, lijkt te impliceren dat de lokale geloofsgemeenschap nog geen "aangepaste juridische structuur", dan wel rechtspersoonlijkheid moet hebben op het moment van de erkenningsaanvraag. Het is niet duidelijk op welk moment deze aangepaste juridische structuur er dan wel moet zijn.

Artikel 8, 4°
Bij de erkenningsaanvraag moet worden opgegeven welke gemeenten of provincies na erkenning zullen "bijdragen aan het budget van het bestuur van de eredienst", met de eventuele verdeelsleutel hiervoor. De formulering "bijdragen aan het budget" is niet volledig correct. Dit zou immers even goed ondersteuning bieden bij de opmaak van het budget kunnen betekenen. Het lijkt juridisch correcter om gewag te maken van "bijdragen aan de financiering, zoals voorzien in het decreet van 7 mei 2004" of "optreden als financierende overheid, zoals voorzien in het decreet van 7 mei 2004".
De vraag stelt zich ook of de door het representatief orgaan voorgestelde verdeelsleutel hoe dan ook moet worden aanvaard (en deze dus te nemen of te laten is) eens de erkenning er is, en of er een mogelijkheid is om deze door het representatief orgaan opgegeven verdeelsleutel aan te passen, eventueel na overleg met de betrokken financierende overheden. Dit blijkt niet uit de tekst van het voorontwerp.

Artikel 8, 7°
Bij de erkenningsaanvraag moet voor een aantal verantwoordelijken van de lokale geloofsgemeenschap een uittreksel uit het strafregister worden voorgelegd, "dat niet ouder is dan drie maanden". Uit de tekst van deze bepaling blijkt dat een dergelijk uittreksel enkel bij de aanvraag vereist is. Dit impliceert dat eventuele veroordelingen van nadien onder de radar blijven.

Artikel 11
Tijdens de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap een aantal financiële documenten opstellen en overmaken. Uit de tekst van het voorontwerp, noch uit de memorie van toelichting blijkt duidelijk of de toekomstige financierende overheid hierin een rol te spelen heeft (worden de financiële documenten, en in het

bijzonder het meerjarenplan, opgesteld in overleg met of met bijstand van de financierende overheid?), behoudens het ontvangen van deze stukken.

Artikel 12, eerste lid, 4°
Zie opmerking bij artikel 7, 8°.

Artikel 14
Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt een tussentijds advies verwacht van o.a. de gemeenten van de gebiedsomschrijving en de financierende provincie. Volgens de bewoordingen van deze bepaling gaat dit advies over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria en of deze de vereiste stukken heeft voorgelegd. Nochtans voorziet het voorontwerp van decreet niet in het overmaken van de stukken die bij de erkenningsaanvraag werden ingediend aan de gemeenten van de gebiedsomschrijving en de financierende provincie. De vraag stelt zich dan ook (1) naar de draagwijdte van het door deze overheden te geven advies, en (2) naar op basis van welke stukken en informatie dit dan moet gebeuren. Dit blijkt niet uit de tekst van het voorontwerp en evenmin uit de memorie van toelichting.

Artikel 15
Zelfde opmerking als bij artikel 14.

Artikel 16, § 4, tweede lid
Zelfde opmerking als bij artikel 14.

Artikel 18, 1°
Het bestuur van de eredienst moet transparant zijn over de juridische structuur en de financiën "van de lokale geloofsgemeenschap". Aangezien dit een verplichting voor reeds erkende besturen van de eredienst is, stelt zich de vraag waarom er hier toch nog gewag gemaakt wordt van de "lokale geloofsgemeenschap" en niet van "het bestuur van de eredienst". Gaat dit dan over meer dan over de juridische structuur en financiën van het bestuur van de eredienst? De memorie van toelichting biedt geen verduidelijking op dit punt.

Artikel 18, 4°, d)
Zelfde opmerking als bij artikel 7, 6°, d).

Artikel 18, 7°
Het bestuur van de eredienst deelt jaarlijks een aantal gegevens van de bedienaars van de eredienst, diens vervangers en de leden van het bestuursorgaan mee aan de Vlaamse regering en het representatief orgaan. De vraag stelt zich waarom deze gegevens niet ook aan de financierende overheid moeten worden meegedeeld, nu dit – onder meer met het oog op de woonst(vergoeding) van de bedienaar van de eredienst – ook noodzakelijk om weten is voor de financierende overheid.

Artikel 30
In het eerste lid van dit artikel wordt bepaald dat in geval van tekortkomingen aan de verplichtingen vermeld in "hoofdstuk 3, artikel 26 of 29, § 2, tweede lid, van dit decreet of het decreet van 7 mei 2004" de Vlaamse regering de sanctioneringsprocedure kan opstarten. Het ware vooreerst duidelijker geweest om dit te formuleren als "hoofdstuk 3 of in hoofdstuk 4, artikel 26 of artikel 29, § 2, tweede lid van dit decreet". De huidige formulering lijkt te suggereren dat de artikelen 26 en 29 deel uitmaken van hoofdstuk 3, wat niet het geval is, en kan daardoor voor onnodige verwarring zorgen. Verder is de verwijzing naar het decreet van 7 mei 2004 nogal ruim en zou het duidelijker zijn om naar concrete bepalingen van dit decreet te verwijzen.

Art 31
Zelfde opmerking als bij artikel 30.

Artikel 32
Deze bepaling voorziet in een terugvordering door de financierende overheid van de toelagen voor toekomstige uitgaven wanneer de erkenning wordt opgeheven. De praktische financiële gevolgen van een eventuele opheffing van een erkenning blijven vaag. Op z'n minst zou de eredienstinstelling één of andere vorm van rechtspersoonlijkheid moeten behouden om nog een eindrekening te maken, waarbij de overschotten dan – geheel of gedeeltelijk – terugvloeien naar de financierende overheid. Het is ook niet duidelijk wie de

verantwoordelijkheden overneemt van de ontbonden rechtspersoon en diens vertegenwoordigers, en wat er met de gelden, activa en passiva van de opgeheven besturen van de eredienst moet gebeuren. Ook hoe de terugvordering dient te gebeuren, is niet omschreven en wordt beter uitgeklaard.

Artikel 33, 4°
Zelfde opmerking als deze in de tweede alinea van de opmerking bij artikel 8, 4°.

Artikel 39, § 2, 4°
Zelfde opmerking als deze in de tweede alinea van de opmerking bij artikel 8, 4°.

Artikel 67
Het lijkt onlogisch om de vóór 1 juli 2019 ingediende erkenningsaanvragen dezelfde procedure te laten doorlopen als de nieuwe aanvragen. Immers, door indiening volgens de regels van het BVR van 30 september 2005 werden er geen rechten gecreëerd. Meer zelfs, er is in de realiteit geen verschil in werking tussen lokale geloofsgemeenschappen die wél en die nog géén erkenningsaanvraag ingediend hebben. Voor een lokale geloofsgemeenschap die reeds een aanvraag indiende op basis van het BVR geldt op heden immers geen enkele verplichting, is ook nog op geen enkele manier nagegaan of deze aan de – oude of nieuwe – erkenningscriteria voldoet, en werd ook nog geen periode doorlopen gedurende dewelke het vertrouwen tussen de lokale gemeenschap en het betrokken bestuur kon worden opgebouwd, terwijl dit volgens de memorie van toelichting net één van de doelstellingen van de wachtperiode is. De termijn van amper 4 maanden, voorzien in § 4, lijkt dan ook onvoldoende om een gefundeerd advies te kunnen verlenen over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria.

Aanvullende nota bij het advies van de Vereniging van Vlaamse Provincies bij het *Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten* m.b.t. de **financiële gevolgen voor de provincie als financierende overheid**

Geachte heer minister,

Met deze nota wenst VVP haar standpunt m.b.t. de financiële gevolgen voor de provincie als financierende overheid nader te specificeren.

1. Vooreerst herhalen we dat het beoefenen van een eredienst in wezen een persoonsgebonden aangelegenheid is, en als dusdanig **gemeenschapsmaterie**, eerder dan als gewestmaterie zoals nu het geval is op loutere basis van het concept 'ondergeschikt bestuur'. In die zin zou de provincie geen enkele bevoegdheid[1] meer hebben en kan zij ook niet meer als financierende overheid worden aangeduid.
2. Ook benadrukken we nogmaals dat naar ons inzien het vanuit het standpunt van de provincie als financierende overheid, beter en duidelijker had geweest indien eerst het kaderscheppende eredienstendecreet had geactualiseerd geweest. Immers, wat betreft de uitoefening van de **islamitische eredienst** is er een duidelijke verschuiving qua gebiedsomschrijving naar het lokale en sublokale (district) niveau toe; de aanduiding van de financierende overheid heeft deze logica echter (nog) niet gevolgd. Aangezien thans deze islamitische eredienst nog steeds een financiële verantwoordelijkheid is van de provincie, heeft dit dan ook ontegensprekelijk invloed op ons advies gezien onze toegewezen rol en het aantal te verwachten erkenningsaanvragen binnen deze eredienst. In de rest van deze aanvullende nota zullen nog andere punctuele zaken worden aangehaald die enkel door wijziging aan het eredienstendecreet kunnen aangepakt worden.
3. Het ganse voorontwerp gaat uit van het principe dat '**Vlaanderen bepaalt en het lokale bestuur betaalt**'. Dit druist in tegen de interne Vlaamse staatshervorming[2] aangezien de toepassing van dit decreet op zowel korte als middellange en lange termijn via erkenningen een bijkomende structurele financiële last oplegt aan de lokale besturen zonder enige vorm van financiële compensatie en zonder dat deze ook nog maar een begin van beleid ter zake kunnen ontwikkelen. Hierbij zijn enkele bijkomende bedenkingen en suggesties:
    a. De provincie dient een grotere rol en een grotere discretionaire vrijheid toebedeeld te krijgen om de financiële leefbaarheid van een geloofsgemeenschap te kunnen beoordelen; hierbij kan worden gedacht aan een beslissingsbevoegdheid met de Vlaamse overheid als beroepsorgaan;

[1] Project afslanking van de provincies (Vlaams regeerakkoord 2015-2019)

[2] Zie witboek interne staatshervorming (april 2011):

> **6.1 Terughoudende opstelling van de Vlaamse overheid**
> De Vlaamse overheid zal zich terughoudend opstellen bij het uitwerken van nieuwe regelgeving en trekt zich terug uit diverse thema's en processen. Tegelijkertijd vereenvoudigen we en schrappen we bestaande regels.
> Leidende principes zijn hierbij:
> - Sturen op hoofdlijnen;
> - Overdracht van middelen naar lokale besturen;
> - Maximale lokale autonomie.
>
> **8.5 Financiële verevening**
> Bij verschuivingen van taken is het nodig de financiële gevolgen hiervan in kaart te brengen. Een van de uitgangspunten van de interne staatshervorming is immers dat een verschuiving van bevoegdheden of taken ook gevolgd wordt door een verschuiving van de bijhorende middelen.

b. Deze financiële leefbaarheid mag niet enkel bekeken worden vanuit de individuele geloofsgemeenschap doch ook vanuit de algemene financiële toestand van de provincie zelf. Dit houdt in dat het huidige budget 'is wat het is', tenzij uiteraard de Vlaamse overheid hiervoor de nodige extra middelen voorziet. Het is aan de provincie om grenzen te stellen, en ook inzage en inspraak te hebben voor wat betreft de wijze waarop de erkende erediensten middelen verwerven (of kunnen verwerven) en besteden.

c. De provincie dient ook de bevoegdheid te krijgen om financiële sancties op te leggen indien de erkende eredienst in gebreke blijft om financiële stukken, notulen, enz. tijdig over te maken. Alle elementen inzake financiële transparantie dienen door de provincie en niet door de Vlaamse overheid beoordeeld en potentieel ook gesanctioneerd te kunnen worden. Ook hier kan dan de Vlaamse overheid als beroepsinstantie optreden. Dit is volledig in lijn met de studie Torfs[3]. Kortom, als financierende overheid dient de provincie ook de handhavingsmiddelen te krijgen die nu bij de Vlaamse overheid liggen of komen te liggen.

4. De provincie dient, in het verlengde hiervan, ook de bevoegdheid te krijgen om het **gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering** (mee) te beoordelen. Uiteraard valt de financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging buiten de scope van de provincie. De beoordeling van de mate waarin buitenlandse financiering de onafhankelijkheid aantast of kan aantasten, is echter een materie waar de financierende overheden beter voor geplaatst zijn. Ook hier dienen de nodige sanctiemiddelen (vb. vermindering exploitatietoelage) voorzien te worden en aan de provincie toevertrouwd. De Vlaamse overheid dient er zich van bewust te zijn dat een inperking van buitenlandse financiering (zelfs ter goeder trouw, zoals het ter beschikking stellen van gebouwen voor de eredienst voor bvb. Orthodoxe geloofsgemeenschappen) een onmiddellijke –negatieve- financiële impact zal hebben op de toelage vanuit de provincie; immers, al hetgeen nu door deze buitenlandse mogendheden wordt betaald, zal dan door de provincie dienen betaald te worden. De impact hiervan dient duidelijk op voorhand door de Vlaamse overheid berekend én gecompenseerd te worden.

5. De VVP bepleit nogmaals -en benadrukt dat dit een breekpunt is- dat conform de studie Torfs (punt 1.4, p. 16) alle nog niet erkende lokale geloofsgemeenschappen dezelfde procedure doorlopen, dus ook deze die voor 1 juli 2019 een aanvraag hebben ingediend. Enkel dan kan een gefundeerd advies verstrekt worden. Er is duidelijk geen enkele juridische reden waarom de lokale geloofsgemeenschappen die reeds een aanvraag hebben ingediend[4], een andere –en veel snellere- procedure mogen doorlopen bij wijze van **overgangsmaatregel**. Dit schendt overduidelijk het gelijkheidsbeginsel en kan, c.q. zal, aanleiding geven tot klachten bij het Grondwettelijk Hof. Wij verwijzen hiervoor naar onze basisnota. Ook financieel heeft dit echter op korte termijn ongewenste financiële gevolgen. Indien wordt uitgegaan van het 'worst case scenario', i.e. dat waarbij alle termijnen tot een minimum worden ingekort, dan heeft deze overgangsmaatregel financiële gevolgen voor de provincie vanaf 2023. Dit is nog in de loop van de huidige meerjarenplanning van de provincie. Kort berekend kan gesteld worden dat de som van de jaarlijkse toelage verhoogd met de woonstvergoeding per eredienstbestuur gemiddeld 35.000 EUR bedraagt. Indien alle aanvragen daadwerkelijk opnieuw worden ingediend en goedgekeurd, is dit een jaarlijkse meerkost van meer dan 2.000.000 EUR te verdelen over de provincies[5]. Dit bedrag dient dan als extra uitgave in de huidige meerjarenplanning opgenomen te worden. Dit wordt

[3] Zie studie Torfs, 3.1 Genuanceerd sanctioneringsapparaat, p. 35.

[4] En die door hun loutere aanvraag géén rechten hebben verkregen

[5] Hierbij dient opgemerkt dat het aantal ingediende aanvragen per provincie sterk verschilt, waardoor een meer nauwkeurige impact per provincie dient berekend te worden.

ervaren als onbehoorlijk bestuur aangezien een andere overheid als het ware inbreekt in het provinciale (financiële) beleid.

6. Aanvullend verzoeken wij u om het eredienstendecreet aan te passen voor wat betreft de beperkte interventiemechanismen die de provincie als financierende overheid thans ter beschikking heeft. Indien een meerjarenplan is goedgekeurd, dan is de rol van de provincieraad beperkt tot een **akteneming indien het budget 'past' binnen deze meerjarenplanning**, wat er in wezen op neerkomt dat als de gevraagde toelage in het budget de voorziene toelage in het meerjarenplan niet overschrijdt, elk bestuur van de eredienst volledig vrij kan beschikken over de eventuele overschotten van het voorbije jaar (de zogenaamde K-waarden). Sommige besturen verrekenen correct deze overschotten waardoor het tekort op eigen dienstjaar vermindert, en er als dusdanig een lagere financiële tussenkomst vanwege de provincie is; andere besturen 'optimaliseren' hun uitgaven en zorgen ervoor dat exact de voorziene toelage kan worden gevraagd. Als provincie aanzien wij zulks met lede ogen en dit is naar een provincieraad ook zeer moeilijk te verantwoorden. Wij vragen u dan ook om deze bepaling te wijzigen zodat er in die gevallen een grotere bevoegdheid kan gegeven worden aan de provincieraad om te interveniëren.

Deze nota is aanvullend aan het eerder verstrekte advies. Niet alle elementen daarvan werden aldus hernomen, doch VVP herbevestigt haar advies na het overleg van 18 januari 2021.

ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS

Vlaamse overheid

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2020/54 van 15 december 2020

over

tekst	het voorontwerp van decreet
van	van het Vlaams Parlement
titel	tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten.
roepnaam	(decreet lokale geloofsgemeenschappen en erkende erediensten)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 13 november 2020

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (hierna: “het e-govdecreet”), inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad Van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens (hierna “WVG”);

Gelet op het verzoek om advies van 16 november 2020 van de heer Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Samenleven, Binnenlands Bestuur en Bestuurszaken;

Brengt op 15 december 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Binnenlands Bestuur (hierna "de aanvrager") verzocht bij brief van 16 november 2020 om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "VTC") over een voorontwerp van decreet *tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten* (hierna "het Ontwerp"), waarbij diverse artikelen uitgelicht werden voor de adviesvraag (zie onder artikelsgewijze bespreking).

2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap brengt de oprichting van een **openbare instelling** met rechtspersoonlijkheid met zich mee, **bestuur van de eredienst** genaamd. De besturen van de eredienst zijn belast met de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken en staan in voor het onderhoud en de bewaring van de voor de eredienst bestemde gebouwen, en voor het beheer van de goederen en de financiële middelen die bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst.

4. Met het decreet van 7 mei 2004 *betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten* (hierna: erediensten decreet), voorzag het Vlaams Parlement in nieuwe regelgeving betreffende de organisatie en werking van de besturen van de erkende erediensten na de overdracht van bevoegdheden in 2001 ten gevolge van de vijfde staatshervorming. **De Vlaamse Regering erkent de lokale geloofsgemeenschappen** van de door de federale overheid erkende erediensten, en kan in bepaalde gevallen de erkenning opheffen. De criteria en de procedure die daarbij gelden zijn opgenomen in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten (hierna: erkenningsbesluit).

5. Na 15 jaar is er volgens de memorie van toelichting bij het Ontwerp nood aan een actualisatie van het erkennings-, toezichts- en sanctiekader voor lokale geloofsgemeenschappen. Bovendien bleek de **noodzakelijke informatie** om erkennings- en sanctiedossiers te kunnen beoordelen soms onvoldoende beschikbaar te zijn. Het gaat daarbij om informatie met betrekking tot de bestuurlijke gegevens van de lokale geloofsgemeenschappen, maar ook om informatie i.v.m. veiligheids- of samenlevingsaspecten.

6. Bijgevolg werd in de vorige regeerperiode in opdracht van de Vlaamse Regering door de KU Leuven een studie verricht naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest én naar de handhaving van deze criteria en van het respecteren van andere administratieve verplichtingen door de lokale geloofsgemeenschappen (hierna **studie Torfs**[1]). Aan de representatieve organen van de erkende erediensten werd tijdens de vorige regeerperiode meegedeeld dat **aanvragen tot erkenning "on hold"** worden gezet in afwachting van de aanbevelingen van de studie Torfs. Deze studie werd in december 2018 opgeleverd en maakte het voorwerp uit van een gedachtewisseling in het Vlaams Parlement.[2]

7. Uit de studie Torfs is gebleken dat het regelgevend kader en de criteria voor de lokale geloofsgemeenschappen verfijnd moeten worden om tot een beter resultaat te komen. In uitvoering van het Vlaams Regeerakkoord 2019-

---

1 R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht – KU Leuven, 2018, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945

2 Verslag van de gedachtewisseling namens de Commissie voor Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Stedenbeleid uitgebracht door Yasmine Kherbache en Nadia Sminate over het onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaamse Gewest en naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Vl. Parl. 2018-2019, nr. 1990/1.

2024 worden de bestaande regels binnen de Vlaamse bevoegdheden **maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie** Torfs.

8. De invoering van een gedifferentieerd en getrapt kader aan sanctioneringsmogelijkheden, een wachtperiode, een gekwalificeerd verbod op buitenlandse financiering, bevoegdheden voor de bevoegde instantie en nieuwe verplichtingen voor de al erkende geloofsgemeenschappen vereisen een **decretale verankering**.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:

9. Volgende definities van artikel 4 van het Ontwerp zijn van belang voor dit advies:

1° bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan:

- *de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst;*
- *de bestuursraad voor de protestantse en Israëlitische eredienst;*
- *de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst;*
- *het comité voor de islamitische eredienst*;

2° bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan:

- *de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;*
- *de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;*
- *de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;*
- *de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;*

11°representatief orgaan: het representatief orgaan van de eredienst die door de federale overheid is erkend.

10. De VTC stelt vast dat de **personen** van wie gegevens worden verwerkt de volgende zijn:

- de leden van een lokale geloofsgemeenschap (eventueel - voor de verplichte telling van de leden);
- de bedienaars van de eredienst;
- de vervangers;
- de leden van het bestuursorgaan;
- de toekomstige leden van het bestuursorgaan;
- de voorzitter, secretaris en penningmeester van de lokale geloofsgemeenschap;
- de schenkers van giften van 500 euro en meer;
- de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur (voor zover die een natuurlijke persoon zijn);

en dat het minstens volgende **gegevens** lijkt te betreffen:

- voor de (toekomstige) leden van het (tijdelijke) bestuursorgaan, (in de wachtperiode de personen die beschouwd worden als de voorzitter, secretaris en penningmeester) en voor de bedienaars van de eredienst en de vervangers:
  - contactgegevens en identificatiegegevens: namen, adressen, rijksregisternummer, e-mailadressen en telefoonnummers;
  - uittreksel strafregister;
  - de schriftelijke verklaring op erewoord over het naleven van verboden i.v.m. de financiering;
  - de schriftelijke verklaring op erewoord over de naleving van de wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken (artikel 7, 9°);
  - impliciet: relatie met een lokale geloofsgemeenschap en daaruit afgeleide informatie i.v.m. politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen;

- voor de bedienaars van de eredienst en de vervangers:
  - het voldaan hebben aan de inburgeringsplicht;
  - de schriftelijke verklaring op erewoord over de naleving van de geldende regelgeving, in het bijzonder het EVRM en de Grondwet (artikel 7, 7°);
  - het goedgekeurd zijn door het representatief orgaan (artikel 7, 9°);

- de schriftelijke verklaring op erewoord over de naleving van het verbod om bezoldigd of op een andere wijze aangesteld te zijn door een buitenlandse overheid (artikel 7, 11°) (ook andere personen);

- voor de schenkers die natuurlijke personen zijn:
  - voor- en achternaam;
  - adres hoofdverblijfplaats;
  - geboortedatum en -plaats;
  - nationaliteit;
  - de eigenschappen van de gift;
  - impliciet: relatie met een lokale geloofsgemeenschap en daaruit afgeleide informatie i.v.m. politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen;

- voor de leden (voor zover ze geregistreerd worden):
  - informatie op basis waarvan ze kunnen geteld worden (vereiste van 200 leden binnen gebiedsomschrijving);
  - impliciet: relatie met een lokale geloofsgemeenschap en daaruit afgeleide informatie i.v.m. politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen.

11. Het gaat om de verwerking van persoonsgegevens en de VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

12. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving - elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG en voor bijna alle verwerkingen in dit kader in artikel 9 AVG als bijzondere categorieën persoonsgegevens en dat de in randnummer 14 opgesomde elementen in de regelgeving opgenomen worden[3].

13. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn. [4]

14. De VTC herhaalt dat volgens artikel 6.3 van de AVG – samen gelezen met artikel 8 van het EVRM en artikel 22 van de Grondwet- voorschrijft dat regelgeving die verwerkingen in de zin van artikel 6.1, punt c) [5] of punt e) [6] van de AVG omkadert, wat hier van toepassing is aangezien het hier openbare instellingen betreft, in principe minstens de volgende essentiële elementen van die verwerkingen zou moeten vermelden:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking")[7];

[3] Minstens in de Memorie van Toelichting had moeten verduidelijkt worden welke rechtvaardigingsgrond de opstellers inroepen.

[4] Zie DEGRAVE, E., *"L'e-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparance et contrôle"*, Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v. (zie o.m.: EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000); Zie ook enkele arresten van het Grondwettelijk Hof: Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015 (p. 63), Arrest nr. 108/2017 van 5 oktober 2017 (p. 17) en Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018 (p. 26). Zie ook SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2019, 75-98, 111-116.

[5] "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"

[6] "e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;"

[7] Zie artikel 5.1.c), AVG.

- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden[8];
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n)[9].

15. De VTC stelt vast (zie ook verder) dat voor wat betreft het register van de giften, aan deze vraag wordt tegemoetgekomen, maar niet of onvoldoende voor wat de andere verwerkingen betreft. Zij verwijst hiervoor ook naar haar analyse van verwerkte persoonsgegevens en betrokkenen onder punt I van dit advies. De verwerking door het representatief orgaan en de andere organisaties waaraan de persoonsgegevens worden doorgegeven in het kader en voor de doelstellingen van dit decreet, zou ook moeten geregeld worden.

16. In dit dossier gaat het prominent over de verwerking van **bijzondere categorieën van persoonsgegevens**, zoals bedoeld in artikel 9, AVG, en met name persoonsgegevens waaruit politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken. Voor de verwerking van dergelijke persoonsgegevens geldt er een principieel verbod.

17. Als rechtvaardigingsgrond voor de verwerking van persoonsgegevens waaruit politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen blijken, kan het bestuur van de eredienst en het representatief orgaan zich beroepen op volgende voorwaardelijke rechtvaardigingsgrond:

> Artikel 9, 2, d), AVG:
>
> *"d) de verwerking wordt verricht door een stichting, een vereniging of een andere instantie zonder winstoogmerk die op politiek, levensbeschouwelijk, godsdienstig of vakbondsgebied werkzaam is, in het kader van haar gerechtvaardigde activiteiten en met passende waarborgen, mits de verwerking uitsluitend betrekking heeft op de leden of de voormalige leden van de instantie of op personen die in verband met haar doeleinden regelmatig contact met haar onderhouden, en de persoonsgegevens niet zonder de toestemming van de betrokkenen buiten die instantie worden verstrekt;"*

18. De Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen die een aantal van deze persoonsgegevens ontvangt, kan zich volgens de VTC op volgende eveneens voorwaardelijke rechtvaardigingsgrond beroepen:

> Artikel 9, 2, g), AVG:
>
> *"g) de verwerking is noodzakelijk om redenen van zwaarwegend algemeen belang, op grond van Unierecht of lidstatelijk recht, waarbij de evenredigheid met het nagestreefde doel wordt gewaarborgd, de wezenlijke inhoud van het recht op bescherming van persoonsgegevens wordt geëerbiedigd en passende en specifieke maatregelen worden getroffen ter bescherming van de grondrechten en de fundamentele belangen van de betrokkene;"*

19. Het betreft ook de verwerking van persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten, zoals bedoeld in artikel 10, AVG, met name het uittreksel van het strafregister voor de bedienaars van de eredienst en de vervangers.

20. Artikel 10, AVG bepaalt dat persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen op grond van artikel 6, lid 1, alleen mogen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of als de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden.

21. In de memorie van toelichting (p. 24) wordt de afweging van de rechten en vrijheden gegeven in het kader van de toets aan de vereisten van artikel 9 van het Europees Verdrag van de Rechten van de Mens. Deze motivering die

[8] Zie ook artikel 5.1.e), AVG.

[9] Als er meerdere verantwoordelijken voor de verwerking zouden aangeduid worden, dient desgevallend ook rekening gehouden te worden met artikel 26 van de AVG, dat de verplichting oplegt om tussen gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken in een onderlinge contractuele regeling te voorzien waarin hun respectieve verantwoordelijkheden worden vastgelegd. Het dient in elk geval voor elke verwerking duidelijk te zijn welke actor(en) als verwerkingsverantwoordelijke(n) optreden.

voornamelijk wordt ingeroepen in het kader van de controle op de buitenlandse financiering, kan in belangrijke mate ook in het kader van de eisen van gegevensbescherming worden ingeroepen. Artikel 1, AVG bepaalt dat de AVG de grondrechten en de fundamentele vrijheden van natuurlijke personen beschermt (in de eerste plaats hun recht op bescherming van persoonsgegevens) en de AVG verplicht telkens om de risico's voor de rechten en vrijheden van personen in overweging te nemen. Het is dus een vereiste om de verwerking van persoonsgegevens die de toepassing van dit decreet meebrengt ook af te wegen aan de andere rechten en vrijheden.

22. De memorie van toelichting stelt bij de bespreking van artikel 19 het volgende:

> *"Doordat de buitenlandse financiering en ondersteuning enkel wordt verboden in de specifieke situaties geformuleerd in artikel 19, §1, is de ontworpen regelgeving wel verzoenbaar met artikel 9 van het EVRM, dat de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst beschermt. De tweede paragraaf van dat artikel bepaalt dat de vrijheid om een godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen aan geen andere beperkingen kan worden onderworpen dan die, die bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen.*
>
> *De beperking op buitenlandse financiering en ondersteuning voor de besturen van de eredienst zoals geformuleerd in artikel 19, §1, van dit voorontwerp voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 van het EVRM. Het wordt immers opgenomen in een decretale bepaling, zodat voldaan aan de eerste voorwaarde van het EVRM, met name dat de beperking bij wet moet zijn voorzien.*
>
> *De ontworpen bepaling is eveneens noodzakelijk in onze democratische samenleving om de openbare veiligheid en de bescherming van de openbare orde te waarborgen, alsook om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te garanderen. Het spreekt voor zich dat financiering of ondersteuning die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging een ernstig risico inhoudt voor de openbare veiligheid. De buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt is evenzeer een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. Het staat bovendien haaks op het concept van de lokale overheidsfinanciering van de besturen van de eredienst.*
>
> *De regeling vervat in artikel 19, §1, gaat niet verder dan noodzakelijk. Er wordt immers geen absoluut verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning opgelegd, maar een gekwalificeerd verbod dat enkel die buitenlandse financiering en ondersteuning verbiedt die rechtstreeks of onrechtstreeks afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschappen én deze die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Zulke buitenlandse financiering of ondersteuning is niet verzoenbaar met het Vlaamse stelsel van erkende erediensten en overheidsfinanciering, en ipso facto met de democratische samenleving.*
>
> *Het opgelegde verbod is tweeledig. Het eerste luik van het verbod verbiedt **buitenlandse financiering en ondersteuning**, als die tot gevolg heeft dat het bestuur van de eredienst geheel of ten dele onder controle kan komen te staan van de financierende buitenlandse actoren waardoor afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van het eredienstbestuur.*
>
> *Een dergelijke onwenselijke invloed kan een erkende lokale geloofsgemeenschap vervreemden van de Vlaamse samenleving waardoor een parallelle samenleving ontstaat en is ook niet verzoenbaar met de overheidsfinanciering die een bestuur van de eredienst ontvangt en de erkenningsverplichting vervat in artikel 7, 3°, om zelf financieel leefbaar te zijn. […]*
>
> *Aanwijzingen van buitenlandse financiering of ondersteuning waaruit kan blijken dat er mogelijks buitenlandse invloed wordt uitgeoefend of ingekocht binnen een (erkende) lokale geloofsgemeenschap waardoor een afbreuk wordt gedaan aan haar onafhankelijkheid kunnen zijn: […]*
>
> *Het tweede luik van het verbod heeft betrekking op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met ongeoorloofde activiteiten zoals terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.*
>
> *Om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt, wordt in de tweede paragraaf een transparantie- en registratieverplichting opgelegd. De bestuursorganen houden een register bij van alle giften die een waarde hebben van 500 euro en meer."*

23. De VTC is van oordeel dat deze motivatie en afweging ook van toepassing kan zijn in het kader van de toepassing van de AVG. Het is echter aan de Adviesvrager om deze motivering expliciet te maken in de Memorie van Toelichting.

24. Bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG behoeven, naast een specifieke rechtvaardigingsgrond in het kader van artikel 9, strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van de artikelen 9 en 10, §2, WVG die aangeven welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:

- de categorieën van personen aanwijzen die toegang hebben tot de persoonsgegevens, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
- de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
- ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.

25. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectbeoordeling (GEB/DPIA) die voor deze verwerkingen zou moeten worden gemaakt en zeker ook nuttig was geweest bij de voorbereiding van dit decreet (en uitvoeringsbesluiten). Er moet volgens artikel 35, AVG minstens een afweging zijn of de verwerking een waarschijnlijk een hoog risico inhoudt voor de rechten en vrijheden van natuurlijke personen. Zo dat het geval is, is een gegevensbeschermingseffectbeoordeling vereist. De toezichthouder, in casu de VTC, kan dan beoordelen of deze afweging correct is.

26. De VTC beperkt zich hierna tot de bespreking van de bepalingen die relevant lijken in het kader van de bescherming van persoonsgegevens.

2. Artikelsgewijze bespreking

27. Er komen verschillende aspecten aanbod in verband met de verwerking van persoonsgegevens en die worden hierna hoofdzakelijk volgens de artikelnummering besproken. Die aspecten komen terug in de verschillende procedures en verplichtingen die het decreet oplegt, waaronder de aanvraag van de erkenning als lokale geloofsgemeenschap (en de overgangsregeling daarvoor), de verplichtingen voor de besturen van de erediensten en de aanvraag voor de samenvoeging van besturen.

A. Het tellen van minstens 200 leden binnen een gebiedsomschrijving

28. Artikel 7, 6°, a); artikel 18, 4°, a); artikel 33, §2, tweede lid, 5° en artikel 39, §2, tweede lid, 9° stellen het tellen van minstens 200 leden binnen een gebiedsomschrijving als erkenningsvoorwaarde.

> *De memorie van toelichting geeft volgende verduidelijking (p.15):*
>
> *"Vooreerst is het aantal leden van de lokale geloofsgemeenschap een waardevolle maatstaf bij het peilen naar de maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap en biedt het de overheid een objectieve houvast om geen al te kleine lokale geloofsgemeenschap te moeten erkennen. Dit vormt een goede graadmeter om in te schatten of een lokale geloofsgemeenschap een voldoende aantal leden telt om maatschappelijk relevant te zijn. Krachtens het huidige erkenningsbesluit bevat de aanvraag tot erkenning enkel een toelichtende nota met een benaderende opgave van de leden binnen de gebiedsomschrijving van de lokale geloofsgemeenschap. Dit voorontwerp van decreet bevat een duidelijk minimumaantal: tweehonderd leden.*
>
> *De invulling van het begrip "lid van de lokale geloofsgemeenschap" behoort tot de grondwettelijk verankerde godsdienstvrijheid. De representatieve organen beslissen wie beschouwd wordt als lid van een lokale geloofsgemeenschap. De vaststelling en controle op het aantal leden van een lokale geloofsgemeenschap komt exclusief toe aan het representatief orgaan. Het representatief orgaan adviseert de Vlaamse Regering hierover. Op verzoek van de Vlaamse Regering kan het representatief orgaan steeds nagaan of een lokale geloofsgemeenschap wel effectief voldoet aan het voormelde minimumaantal leden. Op deze manier vervult de overheid, vanuit het oogpunt van het beginsel van de scheiding tussen kerk en staat, slechts een marginale toetsing hierop. "*

29. Deze bepaling lijkt in te houden dat er een registratie van minstens 200 leden moet zijn. De memorie van toelichting verwoordt het echter als "een benaderende opgave van het aantal gelovigen binnen de gebiedsomschrijving". Het lijkt de VTC aangewezen de tekst van het Ontwerp en/of de memorie op dit punt verder te verduidelijken.

B. De schriftelijke verklaring op erewoord in verband met de financiering

30. Artikel 7, 4°, 5°, 7° en 11° juncto artikel 8, tweede lid, 9°, 10°, 11° en 12°, verwijzen naar de ondertekening van een schriftelijke verklaring op erewoord door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, namelijk de aangeduide verantwoordelijken en de bedienaars van de eredienst en hun vervangers om de verboden inzake financiering na te leven.

31. De VTC wijst erop dat deze verklaringen ook informatie bevatten over de betrokkenen en als persoonsgegevens moeten behandeld worden volgens de AVG.

32. Onder het deel II, 1 van dit advies werd al de verantwoording voor de controle op de financiering weergegeven en beoordeeld. Zie ook punt 3 over vertrouwelijkheid en beveiliging. De VTC heeft hier voor het overige geen opmerkingen bij.

C. De inburgeringsvoorwaarde

33. Artikel 7, 10° van het Ontwerp stelt als erkenningsvoorwaarde dat de bedieners van de eredienst en de vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht.

34. De uitgebreide motivering hiervoor is neergeschreven op pagina 17 van de memorie van toelichting. Daarin wordt verwezen naar de in het inburgeringsdecreet[10] opgenomen verplichting voor de inburgeraars (nieuwkomers en/ of oudkomers) die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, met name bedienaars van de zes erediensten die erkend zijn door de federale overheid.

35. Het is onduidelijk hoe deze voorwaarde vervuld en bewezen moet worden. In de mate dat deze gegevens een registratie door de lokale geloofsgemeenschap inhouden, zal die voor deze verwerking aan de eisen van de AVG moeten voldoen.

36. Als er enkel een bewijs gevraagd wordt in het kader van de effectieve controle van de erkenningsvoorwaarden, dan gaat de VTC er van uit dat de controlerende organisatie de nodige informatie zal opvragen bij het agentschap Integratie en Inburgering na het sluiten van een protocol zoals bedoeld in artikel 8 van het e-govdecreet.

37. Deze keuze wordt bij voorkeur al aangegeven in het Ontwerp of anders gedelegeerd aan de Vlaamse Regering.

D. De persoonsgegevens die in een aanvraag tot erkenning worden opgenomen

38. Artikel 8, tweede lid, vermeld de gegevens die moeten opgenomen worden in de erkenningsaanvraag. De persoonsgegevens worden vermeld in de volgende punten:

> *"7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als voorzitter, secretaris, penningmeester en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering[11], dat niet ouder is dan drie maanden;*
>
> *8° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als de bedienaars van de eredienst en de vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden;*

[10] Decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid.

[11] De memorie van toelichting verduidelijkt dat de reden is dat in de lokale geloofsgemeenschap ook activiteiten worden georganiseerd waar minderjarigen aanwezig.

9° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 7°;

10° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 5°;

11° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 4°;

12° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 11°;

13° de bevestiging vermeld in artikel 7, 9°;"

39. De gegevens vermeld in de punten 7° en 8° beantwoorden volgens de VTC aan de vereiste van minimale gegevensverwerking, al moet, zoals al gezegd, het doel van elke verwerking voor elk van deze categorieën van persoonsgegevens nog duidelijker worden gemaakt.

40. De informatie over de natuurlijke personen die opgenomen wordt in de in de volgende punten vermelde verklaringen wordt in de andere punten van dit advies behandeld.

E. De persoonsgegevens die worden verwerkt bij de registratie van giften

41. Volgende artikelen betreffen de registratie van giften: artikel 11, § 2, eerste lid, 3° juncto 19, § 2 en artikel 67, § 2, 11°, specifiek het overzicht van giften in het kader van de overgangsregeling. Er wordt een giftenregister georganiseerd bij de lokale geloofsgemeenschappen.

42. Hiervoor worden in artikel 19 en 67 de essentiële elementen opgenomen die in punt 1 van dit advies vermeld werden:

43. Er wordt een verwerkingsverantwoordelijke aangeduid, met name het bestuursorgaan. De VTC wijst erop dat aan deze kwalificatie veel plichten verbonden zijn door de AVG. Een van die verplichtingen is het aanstellen van een functionaris voor gegevensbescherming (die afdoende beslagen is in deze materie – zie ook onder punt 3.K. over beveiliging).

44. De categorieën van persoonsgegevens worden opgesomd in het derde lid van §2. Voor het register is het duidelijk over welke categorieën betrokkenen het gaat.

45. Er wordt geregeld wie toegang heeft tot de persoonsgegevens in het vierde lid[12]. Voor de vijfde categorie instanties wordt er uitdrukkelijk gesteld dat er sprake moet zijn van noodzakelijkheid. Het lijkt de VTC aangewezen om dat ook te bepalen voor de andere instanties. Zie ook onder punt 3, A van dit advies over mededelingen.

46. De VTC is van oordeel dat het principes van minimale gegevensverwerking gerespecteerd wordt.

47. De vertrouwelijke behandeling van het register wordt wel decretaal verplicht gesteld in het laatste lid van §2, wat aansluit bij de wettelijk vereiste maatregelen voor de verwerking van gegevens bedoeld in artikel 9 en 10, AVG (zie punt 1)

48. De doelstelling van deze bepaling werd al besproken onder punt II.1 van dit advies.

49. De VTC adviseert dat er een maximale bewaartermijn wordt bepaald, of minstens relevante criteria hiervoor, zoals vereist door artikel 5.1, e), AVG).

F. De verwerking van persoonsgegevens van personen met titels op gebouwen of andere infrastructuur

50. Artikel 12, 2°, b); artikel 18, 6°, b), 2) en artikel 67, § 2, 5°, b), 2° leggen op dat de personen met titels op de gebouwen of de andere infrastructuur van de geloofsgemeenschap geïdentificeerd worden.

[12] Minstens voor kerkfabrieken bestaat hiervoor een applicatie van een commerciële uitgeverij/IT-leverancier.

51. Vanaf de erkenning heeft de financierende overheid onder bepaalde voorwaarden de verplichting om bij te dragen in de investering in de gebouwen van de eredienst. Eén van de decretale opdrachten van een bestuur van de eredienst is het onderhouden en bewaren van het gebouw of gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst. Om deze opdracht te kunnen vervullen moet de toekomstige openbare instelling over een zakelijk recht (eigendomsrecht, erfpacht, opstal, …), of een ander gebruiksrecht (huurrecht, kosteloos gebruik, terbeschikkingstelling, …) op de voormelde gebouwen beschikken. Het eredienstendecreet bepaalt wel dat de financierende overheid niet verplicht is om bij te dragen in de investeringen in de gebouwen van de erediensten die geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon.

52. De VTC heeft hier geen opmerkingen bij.

G. De verwerking van persoonsgegevens in het kader van de verplichtingen van het bestuur van een eredienst

53. Volgens de memorie van toelichting somt dit artikel duidelijk de verplichtingen verbonden aan de erkenningsverplichtingen op waaraan alle besturen van de eredienst, ongeacht de datum van erkenning, moeten voldoen om hun erkenning en bijgevolg financiële steun te behouden. Deze verplichtingen gelden naast de verplichtingen van het eredienstendecreet.

54. De schriftelijke verklaringen op eer zijn onderdeel van de notulen en worden overeenkomstig het eredienstendecreet aan de toezichthoudende overheden bezorgd.

55. Het bestuur van de eredienst moet blijvend transparant zijn over alle aan haar rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen.

56. Artikel 18, 3° vraagt een schriftelijke verklaring op erewoord dat het decreet en het gebruik van talen in bestuurszaken zullen worden nageleefd door het bestuursorgaan.

57. Artikel 18, 5°, eist schriftelijke verklaringen op erewoord door de aangeduide verantwoordelijken, de bedienaars van de eredienst en de vervangers dat ze erkennen dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het EVRM en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en dat ze behoudens incidentele overmacht een aantal daarmee verband houdende verplichtingen zullen naleven die discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan zouden moeten uitsluiten.

58. Deze bepalingen sluiten zeer duidelijk aan bij de doelstelling van het Ontwerp zoals verwoord in de memorie van toelichting en in de nota aan de Vlaamse Regering:

> *"Met het voorliggend voorontwerp van decreet willen we een nieuw en duidelijk kader invoeren voor de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen en voor de criteria en administratieve verplichtingen waaraan besturen van de eredienst moeten voldoen. De erkenningsregels worden scherper gesteld, zodat beter het kaf van het koren gescheiden kan worden. Wie tegen ons maatschappijmodel ageert, verliest zijn erkenning. Lokale geloofsgemeenschappen die zich hierin inschakelen, zijn onze bondgenoten. We willen zoveel mogelijk harten voor ons maatschappijmodel veroveren, gebaseerd op wederzijds engagement. Iedereen heeft gelijke rechten, maar ook gelijke plichten. We stellen ook duidelijke grenzen die worden bepaald door de rechtsstaat en de fundamentele grondwaarden die eraan ten grondslag liggen. Onze rechtsstaat staat niet ter discussie. Geen enkele religie of levensbeschouwing staat boven de wet en de fundamentele beginselen vervat in de Grondwet en internationale mensenrechtenverdragen, zoals de scheiding der machten, de neutraliteit van de overheid, de scheiding van kerk en staat, het non-discriminatiebeginsel, … "*

59. Door deze motivering samen te leggen met die besproken onder punt II. 1, blijkt dat de verschillende verwerkingen in het kader van dit decreet niet geheel dezelfde doelstelling hebben. De VTC herhaalt daarom haar advies om voor de verschillende verwerkingen de essentiële elementen te benoemen, waaronder ook duidelijk (eventueel via verwijzingen naar bestaande wetgeving) de doeleinden worden aangeduid.

60. Artikel 18, 7° betreft het meedelen van bepaalde persoonsgegevens van de bedienaars van de eredienst, de vervangers en de leden van het bestuursorgaan aan de Vlaamse Regering en het representatief orgaan.

61. De VTC is van oordeel dat het principe van minimale gegevensverwerking gerespecteerd wordt.

H. de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de controle op het bestuur van een eredienst

62. De VTC wijst erop dat de verwerkingen van persoonsgegevens door de nieuwe Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen ook een duidelijk decretaal kader behoeven.

I. de verwerking van persoonsgegevens in het kader van de overgangsbepalingen voor een aanvraag tot erkenning

63. Deze bepalingen zijn parallel met die die al besproken werden.

3. Algemeen

J. Mededelingen van persoonsgegevens

64. Persoonsgegevens worden op basis van dit Ontwerp meegedeeld aan:

- de lokale geloofsgemeenschap;
- het representatief orgaan;
- de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;
- de federale minister van Justitie;
- de provincie, als de provincie de toekomstige financierende overheid wordt.
- de Vlaamse Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen (aangeduid als “bevoegde instantie”.

65. De VTC wijst erop dat de besturen van de erediensten die beantwoorden aan de definitie van instantie zoals bepaald in artikel I.3 van het Bestuursdecreet, voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden een protocol moeten opstellen zoals bepaald in artikel 8 van het e-govdecreet.

66. Voor wat de beveiliging van de mededelingen betreft, zie het punt hierna.

K. Beveiligingsmaatregelen

67. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om **gepaste technische en organisatorische maatregelen** te treffen die nodig zijn voor de **bescherming van de persoonsgegevens**. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico’s.

68. De VTC wijst erop dat aangezien het om gevoelige gegevens betreft een **bijzondere aandacht** vereist is inzake informatieveiligheid.

69. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:

- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
- het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;
- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
- een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.

70. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling[13] ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen[14] die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC onderstreept ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer[15] en een logging van de toegangen zodat de functionaris voor gegevensbescherming (DPO) en de toezichthouder kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom[16].

71. In principe moet de specificering van maatregelen niet in de wetgeving worden opgenomen. Wanneer de decreetgever echter vermoedt dat de gepaste maatregelen niet gerealiseerd zullen worden zonder dit aan de betrokken diensten en de andere betrokken partijen expliciet op te leggen, dan moet zij dat wel in het Ontwerp doen of het aan de Vlaamse Regering opdragen [17].

72. De besturen van de erediensten die ook als verwerkingsverantwoordelijken zijn aangewezen, zijn bovendien dikwijls heel kleine organisaties die niet de *know how* of middelen hebben om de nodige maatregelen (zelf) te implementeren. De VTC adviseert dat er ook gezorgd wordt voor de beveiliging van niet gedigitaliseerde bestanden.

73. De VTC beveelt dan ook aan om aan de geschikte overkoepelende of ondersteunende organisaties op te leggen dat deze de besturen van de erediensten ondersteunen op het vlak van informatieveiligheid en AVG-conformiteit in het algemeen. Als er geen geschikte overkoepelende organisaties zijn, dan zou een andere vorm van ondersteuning moeten worden mogelijk gemaakt.

74. In geval beroep wordt gedaan op een verwerker dan wijst de VTC op volgende vereisten:

- sluiten van een verwerkersovereenkomst;
- aanstellen van een DPO door de verwerker;
- aanwijzen van categorieën personen die toegang hebben en lijst bijhouden.

75. Zo er gedacht wordt aan het gebruik van (publieke) cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen in dat verband[18].

---

[13] Aanbeveling CBPL nr. 01/2013.
(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2013_0.pdf)

[14] Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/referentiemaatregelen_voor_de_beveiliging_van_elke_verwerking_van_persoonsgegevens_0.pdf)

[15] Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/sites/privacycommission/files/documents/aanbeveling_01_2008_0.pdf)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen.

[16] *Audit trailing* of *beveiligd controlespoor*.

[17] Of via een ministerieel besluit of omzendbrief voor de overheidsdiensten.

[18] Zie https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud

III. BESLUIT

76. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat (daarin) volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- algemeen
  - de correcte rechtvaardigingsgrond per verwerking van persoonsgegevens aanduiden, eventueel in de Memorie van Toelichting (luik II, punt 1 van dit advies);
  - alle essentiële elementen van alle geplande gegevensverwerkingen bepalen voor zover dit nog niet gebeurd is in bestaande decreten (luik II, punt 1 van dit advies);
  - de afbakening van specifieke doeleinden van de verschillende verwerkingen (luik II, punt 1 van dit advies);
  - ondersteuning regelen van de besturen van de erediensten op vlak van informatieveiligheid (en AVG-conformiteit) (luik II, punt 3, K);
  - het respecteren van de decretale en wettelijke verplichtingen inzake de mededeling van persoonsgegevens (luik II, punt 3, J);
  - nagaan of er een gegevensbeschermingseffectbeoordeling nodig is (luik II, punt 1);

- specifieke bepalingen:
  - verduidelijken of er een registratie is van de leden van de geloofsgemeenschap en zo, ja, die regelen (luik II, punt 2, A);
  - verduidelijken hoe het voldoen aan de inburgeringsplicht wordt aangetoond (luik II, punt 2, C);
  - de bewaartermijn voor de registratie van giften bepalen (luik II, punt 2, E).

Hans Graux,
Voorzitter VTC

ADVIES VAN DE VLAAMSE INTERLEVENSBESCHOUWELIJKE DIALOOG

Advies bij het voorontwerp van decreet tot regeling van en toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

namens

de Rooms-Katholieke eredienst
de protestants-evangelische eredienst
de Israëlitische eredienst
de anglicaanse eredienst
de islamitische eredienst
de orthodoxe eredienst

binnen het orgaan van de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog (VILD)

- *Dit voorontwerp van decreet heeft de verdienste dat het streeft naar het scheppen van een helder juridisch kader voor te erkennen lokale geloofsgemeenschappen en het toezicht op reeds erkende lokale geloofsgemeenschappen. De vraag om een advies aan de VILD wordt gewaardeerd. Omdat de posities van de betrokken erediensten kunnen verschillen, worden aan het algemeen deel goedgekeurd door de zes erediensten bijlagen toegevoegd waarin de erediensten die dit wensen een nadere verklaring geven.*

- *Opmerking vooraf: een geloofsgemeenschap staat niet naast de samenleving, een geloofsgemeenschap staat ook niet boven of onder de samenleving: een geloofsgemeenschap is een integraal en vormend onderdeel van de samenleving.*

- *Er dient op gewezen te worden dat lokale geloofsgemeenschappen (parochies) niet samenvallen met de openbare instelling die het materiële beheert (kerkraad). Enkel de laatste wordt gefinancierd door de overheid.*

- *Onder de huidige regelgeving staan de toezichthouders reeds volgende middelen ter beschikking om de werking van de eredienstbesturen te controleren: het algemeen administratief toezicht door middel van de toezending aan de toezichthouders van de notulen van de raadsvergaderingen en het specifieke toezicht op de naleving van de boekhoudkundige verplichtingen.*

I. Vragen gerelateerd aan de Grondwet

(Equivalenten van de hier aangehaalde Grondwettelijke bepalingen vinden we ook in het EVRM in de artt. 8, 9, 10, 11 en 14.)
Art. 10: (…) “De Belgen zijn gelijk voor de wet” (…).

Art. 11: “Het genot van de rechten en vrijheden aan de Belgen moet zonder discriminatie verzekerd worden. Te dien einde waarborgen de wet en het decreet inzonderheid de rechten en vrijheden van de ideologische en filosofische minderheden.”

Art. 19: “De vrijheid van eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan, alsmede de vrijheid om op elk gebied zijn mening te uiten, zijn gewaarborgd, behoudens bestraffing van de misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheden worden gepleegd.”

Art. 21: “De Staat heeft niet het recht zich te bemoeien met de benoeming of de installatie der bedienaren van enige eredienst of hun te verbieden briefwisseling te houden met hun overheid en de akten van deze overheid openbaar te maken, onverminderd, in laatst-genoemd geval, de gewone aansprakelijkheid inzake drukpers en openbaarmaking.”

Art. 22: “Ieder heeft recht op eerbiediging van zijn privéleven en zijn gezinsleven, behoudens in de gevallen en onder de voorwaarden door de wet bepaald.”

Art. 27: “De Belgen hebben het recht van vereniging; dit recht kan niet aan enige preventieve maatregel worden onderworpen.”

Dit voorontwerp van decreet lijkt meermaals de hier aangehaalde grondwetsartikelen te overschrijden.

Hier volgt een niet-limitatieve opsomming van vragen in dit verband.

Het verbod van buitenlandse financiering in art. 7. 4°
is problematisch door zijn absoluutheid.
Het verbod op financiering uit het buitenland indien de onafhankelijkheid van de te erkennen lokale geloofsgemeenschap in gevaar komt, kan leiden tot het niet meer aanvragen van een erkenning en het handhaven van een volledige financiering uit het buitenland. Het voorontwerp van decreet treft geen voorzieningen ter voorkoming van deze onwenselijke situatie.

De indruk dient te worden vermeden dat alle lokale geloofsgemeenschappen van alle erediensten potentieel gevaarlijke organisaties zijn.

Het is efficiënter om hier, indien nodig, een bindend (negatief) advies aan de minister van justitie, de staatsveiligheid en/of OCAD te vragen.

Art. 7. 6° introduceert een limiet van 200 leden voor de erkenning.
Voor het vastleggen van een eventueel criterium voor een nieuw op te richten geloofsgemeenschap kan begrip worden opgebracht.

Art. 7. 7° introduceert het primaat van het civiele recht boven elke religieuze overweging.
Die opvatting is kennelijk strijdig met de grondrechten en bijzonder problematisch, nu ze een beroep op de godsdienstvrijheid stelselmatig uitsluit, telkens er een conflict met het civiele recht dreigt, daar waar het EVRM deze uitzonderingen juist voorziet.

Art. 7. 9° betreffende de "goedkeuring van de bedienaar" door het representatieve orgaan.
Deze bepaling houdt onvoldoende rekening met de specificiteit van de diverse erediensten. Er zijn erediensten die 'top-down' en erediensten die 'bottom-up' georganiseerd zijn.

Art. 7. 11° verbiedt dat er directe of indirecte inmenging van een buitenlandse overheid zou zijn bij de aanstelling van bedienaren.
Dit lijkt in ieder geval een probleem voor te zijn voor zowel de katholieke, anglicaanse en orthodoxe bisschoppen, die aangesteld worden door respectievelijk de Paus [de Heilige Stoel] het staatshoofd van een bevriende natie, de Queen, en de synode in Constantinopel (Istanboel) die op hun beurt andere bedienaren aanstellen

Art. 10 introduceert een wachtperiode van vier jaar
met een opgelegde structuur in functie van een eventuele erkenning. Er staat tijdens die periode geen enkele tegenprestatie van de overheid tegenover, en toch wordt het gehele erkenningssysteem toegepast op de gemeenschappen die het traject doorlopen.

"De geloofsgemeenschap dient tijdens de proefperiode te handelen alsof zij als het ware erkend is. Zo is de lokale geloofsgemeenschap reeds beter op de hoogte van welke verplichtingen na de erkenning op haar zullen rusten en hoe zij deze kan vervullen."

Tijdens de wachtperiode neemt de lokale geloofsgemeenschap de taken van het bestuur van de eredienst waar. Dit is een fundamentele afwijking van het huidige juridische kader, waardoor noch de lokale geloofsgemeenschap, noch het bestuur van de eredienst met voldoende kennis van zaken *"op de hoogte"* zullen zijn *"van welke verplichtingen na de erkenning op"* hen *"zullen rusten en hoe zij deze"* kunnen *"vervullen"*.

Het is van belang dat tijdens deze wachtperiode aangetoond wordt dat de gemeenschap die erkenning aanvraagt aantoont dat ze een werkwijze aanneemt die duidelijk onderscheid maakt tussen "geloofsgemeenschap" en "eredienstbestuur". Concreet: dat het eredienstbestuur enkel bevoegd zal zijn voor taken nu opgenomen in art. 4 Erediensten-bestuur (*Materiële voorwaarden eredienst en beheer eigen patrimonium van het bestuur)*. Het eredienstbestuur staat dus slechts ten dienste van de geloofsgemeenschap om het materiële aspect van de eredienst in stand te houden en het eigen patrimonium te beheren. Het eredienstbestuur is er niet om het gemeenschapsleven financieel te ondersteunen of inhoudelijk te leiden. Het gemeenschapsleven omvat veel meer dan de materiële organisatie van de uitoefening van de eredienst. Het betreft bijvoorbeeld ook de solidariteit tussen de gelovigen en het uitbouwen van sociale projecten. De overheid financiert dergelijke werking niet en komt enkel tussen voor de materiële organisatie van de eredienst (in de strikte zin van het woord).

Nu is er een te minimale uitwerking van de samenstelling van het driemanschap dat gedurende de wachtperiode de leiding neemt. Vragen: kan de bedienaar eredienst deel uitmaken van dit driemanschap? Kunnen verschillende functies in dit verband door één persoon gecumuleerd worden?

Een veel efficiëntere oplossing kan bestaan in de oprichting, naar analogie met de huidige wetgeving, van een, niet door de overheid gefinancierd, bestuur van de eredienst voor de periode van de wachtperiode.

Anderzijds wordt geen garantie op een eindbeslissing gegeven: artt. 14, 15, 16 laten de mogelijkheid van een blokkering open.

Het giftenregister in art. 11 § 2 (en 19 § 2)
impliceert de registratie van hoogstpersoonlijke gegevens. Een bepaling in het decreet dat dit register vertrouwelijk is doet geen afbreuk aan het grondrecht op openbaarheid van bestuur, zodat de vertrouwelijkheid allicht een lege doos wordt.

De criteria “duurzame contacten met de lokale gemeenschap” en “principe van goed nabuurschap” in **art. 18** zijn niet enkel vaag, maar kunnen ook een inmenging in de godsdienstvrijheid zijn. Wie wordt hier onder lokale gemeenschap verstaan? De burgemeesters en gemeentebesturen of de omwonenden? Dit dient verduidelijkt te worden (idem art. 7.6° d en e).

De Vlaamse dienst voor informatie en screening van de lokale geloofsgemeenschappen of de bevoegde instantie
Deze dienst heeft vele algemene en ruime bevoegdheden die in het voorontwerp op één plaats beperkt worden door wat “redelijkerwijs nodig is”. De administratie dreigt hier de plaats van justitie in te nemen.

Het is niet omdat de MvT stelt dat de bevoegdheden de vrijheid van godsdienst respecteren dat dit ook zo zal zijn. Zie bij wijze van voorbeeld art. 18. 8°: is het wel zeker dat in elk van de erkende erediensten de plaatselijke bedienaar ‘goedgekeurd’ wordt door het representatief orgaan? Indien dit niet het geval is omwille van de eigen (theologische) visie op de verhouding tussen lokale gemeenschap en ‘koepel’ (‘representatief orgaan’) is dit dan geen schending van de vrijheid van eredienst die de vrijheid omvat om zichzelf te organiseren?

Voor een aantal erediensten is het representatief orgaan geen kerkelijk gezaghebbend orgaan. Zij kennen geen hiërarchie, wel een grote diversiteit en een nadruk op lokale verantwoordelijkheid. Deze erediensten hebben ook geen sacramentele ambtsleer. Ondanks het functioneren van een bedienaar van de eredienst, kunnen verschillende van zijn religieuze functies worden doorgeschoven naar een veelheid aan gelovigen. Dit maakt spreken over ‘vervangers’ problematisch.

Zowel de activiteiten van deze dienst als de omvang ervan zijn volledig disproportioneel.

Lineaire toepassing op alle erediensten
Het voorontwerp wordt op een lineaire wijze op alle erediensten toegepast zonder onderscheid. In het Erediensten decreet wordt terecht op bepaalde punten een onderscheid gemaakt tussen de verschillende erediensten. Hierbij moet worden gedacht aan het centraal bestuur, dat voor erediensten met een grote interne diversiteit niet werkbaar is, en meer in het algemeen de bepalingen die uitgaan van een gezagsverhouding tussen het erkend representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen (artt. 17, 18. 8° en 31 § 2).

II. GDPR/AVG

Het voorontwerp van decreet heeft veelvuldig betrekking op de GDPR (AVG), meer bepaald het ter beschikking stellen van persoonsgegevens waaruit het lidmaatschap van een erkende eredienst blijkt.
Art. 9 GDPR (verwerking van bijzondere categorieën en persoonsgegevens) bepaalt:
"1. Verwerking van persoonsgegevens waaruit ras of etnische afkomst, politieke opvattingen, religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen, of het lidmaatschap van een vakbond blijken, en verwerking van genetische gegevens, biometrische gegevens met het oog op de unieke identificatie van een persoon, of gegevens over gezondheid, of gegevens met betrekking tot iemands seksueel gedrag of seksuele gerichtheid zijn verboden."

De door het voorontwerp gesuggereerde op te vragen informatie is zeer vergaand. Met deze gegevens kan niet voorzichtig genoeg worden omgegaan.

Wij zouden graag in kennis gesteld worden van het Advies van de Gegevensbeschermings-autoriteit alvorens verder te reflecteren over dit onderwerp in het voorontwerp van decreet.

III. Bedenkingen van bevoegdheidsrechtelijke aard

Op grond van artikel 6 Bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) zijn de gewesten bevoegd voor de instellingen die belast zijn met het tijdelijke van de eredienst. Hier worden nu ook geloofsgemeenschappen erkend, zonder dat daarbij een instelling komt kijken die met het tijdelijke is belast.

Op blz. 20 van de MvT wordt erkend dat de geloofsgemeenschap een ruimer concept is dan het eredienstbestuur. De vraag rijst of het Vlaamse Gewest wetgevend mag optreden in deze materie.

Op basis van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 19 december 2019 kan de vraag of het Gewest bevoegd is met enige goede wil bevestigend beantwoord worden, maar dit geldt in ieder geval niet voor de controle op de daarmee "rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische structuren".

Artikel 7. 2°: rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische structuren
Artikel 18. 1° (ook artt. 8. 14°, 11 § 1, 67 § 2 13°)
De MvT spreekt van "levensbeschouwelijke, educatieve, socio-culturele, recreatieve, … verenigingen". Dit gaat heel ver.

Heeft de Vlaamse overheid – via de omweg van de kerkfabriek – deze bevoegdheid? Is voldoen aan deze vraag realiseerbaar voor de lokale geloofsgemeenschappen?
Naast statuten en jaarrekeningen moeten ook leden en activiteiten worden geregistreerd. Identiteitscontroles zijn voorzien. Wat is de verhouding tot de GDPR?

IV. Bedenkingen van legistieke aard

Algemene bedenking: het is storend dat de MvT zeer vaak nuanceert wat in de tekst staat, zodat er een risico is dat de tekst een eigen leven gaat leiden, los van die nuanceringen. Het zou beter zijn om noodzakelijke nuanceringen in de tekst op te nemen.

Het criterium "rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden" in **art. 7. 2°** is van een grote vaagheid.

Art. 7. 8°: zakelijke rechten op gebouw of overeenkomst / Art. 18. 6°
Eigendom openbaar bestuur volstaat volgens MvT (ook in inleiding). Het zou beter zijn dit expliciet op te nemen in de tekst van het decreet.

Zakelijke rechten of overeenkomsten? Quid met kerken die eigendom zijn van gemeenten? Hier is geen zakelijk recht of overeenkomst.

Art. 11, § 3: ontwerp van meerjarenplan
Spreekt over de volgende 6 jaar (valt dus niet samen met normale looptijd meerjarenplan). MvT spreekt van enkel indicatief. M.a.w., nadien hebben ze hetzelfde stramien als andere kerkfabrieken. Voor de duidelijkheid kan dit het beste eveneens ergens vermeld worden in de wettekst.

Art. 18. 4: minstens 200 leden
Quid voor kleine bestaande parochies? Waarop is dit getal gebaseerd? Wat gebeurt er wanneer het aantal leden onder 200 zakt?

Art. 36: naamswijziging
§ 1 1° "beslissing van het bestuursorgaan". Het betreft hier een kennelijke schrijffout; correct is: 'het advies van het bestuursorgaan'.

Art. 38: lopende zaken
Nu ook voor de kerkfabriek die behouden blijft … (wel mogelijkheid om in overleg tussen besturen toch uit te voeren). Dit is onlogisch en kan tot tal van problemen voor lopende dossiers leiden.

Art. 43 lid 2: "… vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad…".
Het verdient aanbeveling te kiezen voor een meer vaststaande datum van inwerkingtreding van het MB (betekening aan betrokken geloofsgemeenschappen/eredienstbesturen of datum van ondertekening het MB). Reden: de datum van publicatie van het uittreksel is een onzeker gegeven, de praktijk wijst uit dat dit soms snel gebeurt, soms langere tijd na de ondertekening gebeurt. Bovendien gebeurde de publicatie tot nu toe niet op eenvormige wijze (verschillende zoekwoorden nodig in database Belgisch Staatsblad). Hoeveel kerkraadsleden zullen dagelijks Belgisch Staatsblad consulteren om na te gaan of het reeds ontvangen MB gepubliceerd is? Zelfde bemerking bij: art. 44; 45 § 1 lid 1 en 3; 45 §§ 2, 3, 4, 5.

Art. 43: samenvoeging
Het voorontwerp stelt correct dat het representatief orgaan het bestuursorgaan aanstelt. In de MvT is echter foutief vermeld "in samenspraak met het bestuursorgaan": dit is onjuist en dient geschrapt te worden. Anderzijds: is samenspraak met de betrokken geloofsgemeenschap(pen) niet aangewezen, zeker in een niet-hiërarchische eredienst?

Betreffende de term 'bevoegde instantie'
'Bevoegde instantie' is een vrij algemene term, die hier gebruikt wordt voor de controlerende instantie van het Vlaams Gewest (art. 20). In de Vlaamse decreten rechtspositie voor het onderwijs uit 1991 wordt de term 'bevoegde instantie' gebruikt voor de 'bevoegde instantie van de godsdienst of betrokken eredienst' of 'de bevoegde instantie van de niet-confessionele zedenleer'. Dit is precies het omgekeerde van het gebruik hier en kan tot verwarring aanleiding geven.

Statuut van de geloofsgemeenschap
Het juridisch statuut van de lokale geloofsgemeenschap is niet duidelijk ("aangevraagd openbaar statuut", "toekomstige openbare instelling", "(toekomstige) Vlaamse openbare instelling", "(toekomstige) lokale publiekrechtelijk instelling", "gefinancierde publiekrechtelijke instelling", "publiekrechtelijke rechtspersoon", "gedecentraliseerde openbare dienst".

Er is in de tekst een vaak terugkerende verwarring tussen geloofsgemeenschap (parochie) en bestuur van de eredienst (kerkfabriek). Zo zijn het niet eredienstbesturen die worden samengevoegd (art. 42. e.v.) maar geloofsgemeenschappen en daaruit volgt het overblijven van één eredienstbestuur voor het nieuw gevormde, samengevoegde geheel. Voor de protestants-evangelische eredienst wordt onder 'kerkgemeente' normaliter de gemeenschap als zodanig verstaan. Het Vlaamse Gewest kiest in art. 4. 2° b echter voor een zeer specifieke invulling die niet parallel is met de 'kerkfabriek' (zelfde probleem bij israëlitische en islamitische eredienst en die dubbel loopt met art. 4. 8°.

Tijdens de bespreking van het ontwerp Eredienstendecreet (2004) werd getracht om dat verschil duidelijk te maken: parochie en de financiën van parochie zijn iets anders dan de kerkfabriek.

Hoeveelheid van mee te delen inlichtingen aan de bevoegde overheden
Is het systematisch meedelen van informatie aan de bevoegde overheden de meest efficiënte werkwijze? Deze werkwijze zal, zowel langs de zijde van de geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst, als langs overheidszijde, gepaard gaan met aanzienlijke administratieve lasten. De massa aan informatie is zo groot dat het gevaar bestaat dat men tussen de bomen het bos niet meer ziet.

Wat zal moeten meegedeeld worden? Gegevens die *nuttig* zijn (tendens van het ontwerp) of gegevens die *noodzakelijk* zijn (meer te verantwoorden)?

Wanneer art. 12. 4° en art. 18. 6° logisch worden gelezen, moet jaarlijks een attest van de brandweer worden ingediend. Er bestaan zeer grote twijfels over de praktische haalbaarheid hiervan.

Terminologie
Er worden een ganse reeks van begrippen gebruikt waarvan de inhoud niet bepaald of niet eenduidig kan bepaald worden, die elkaar overlappen of synoniemen zijn.

Voorbeelden:
'Inlichtingen', 'informatie', '*incidentele* overmacht', 'activiteiten', 'handelingen', …

'Financiering': normaliter: 'volledig betaald door de overheid' (i.t.t. 'gesubsidieerd'). Hier gaat het alleen om pastorie/woonstvergoeding en eventueel tekortenaanzuivering.

Uitvoeringsbesluiten
De uitvoeringsbesluiten zijn niet gekend. Dit is evenwel noodzakelijk om de juiste en volledige draagwijdte van dit voorontwerp te kunnen inschatten. Een uitvoeringsbesluit kan een vraag beantwoorden of kan aanleiding geven tot bijkomende vragen en bedenkingen.

V. Besluit

Lokale geloofsgemeenschappen en besturen van de eredienst moeten de rechtsstaat respecteren. Dit is vanzelfsprekend. De Vlaamse overheid moet echter ook de godsdienstvrijheid / de godsdiensten respecteren. Het voorontwerp neigt naar een repressief toezicht voor alle betrokken erediensten.

Er moet een efficiënt toezicht zijn op het geld dat de overheid besteedt aan de geloofsgemeenschappen en besturen van de eredienst. De voorgestelde voorwaarden zijn ingewikkeld, tijdrovend en arbeidsintensief, duur en lijken hun doel voorbij te schieten.

Als men dermate strenge voorwaarden oplegt en de volle nadruk legt op controleren, zal dit een averechts effect hebben. In plaats van grip en inzicht te krijgen, zal de Vlaamse regering het overzicht verliezen. De nadelen van gewestelijke erkenning zullen immers groter worden ingeschat dan de voordelen en lokale geloofsgemeenschappen – juist de door de overheid geviseerde lokale gemeenschappen – zullen verkiezen geen erkenningsaanvraag in te dienen.

Geloofsgemeenschappen zullen zich misschien ook in het geheel niet meer willen aansluiten bij een representatief orgaan van de (federaal) erkende eredienst. Die geloofsgemeenschappen zullen dan onder de radar blijven.

De in het voorontwerp van decreet voorgestelde procedure tot erkenning van nieuwe lokale geloofsgemeenschappen is ingewikkeld en geeft, door de vermenging van de lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst, voor de betrokkenen een verkeerd beeld van de bevoegdheid van beide instellingen en de verhouding tussen hen. Het doel om de nieuwe geloofsgemeenschap voor te bereiden op een bestuur van de eredienst wordt niet bereikt.

Aan de bestaande kerkfabrieken worden heel wat bijkomende administratieve lasten opgelegd. Hierbij wordt voorbijgegaan aan het gegeven dat de leden van de eredienstbesturen vrijwilligers zijn. Er is een limiet op wat men kan vragen van vrijwilligers die deel

wensen uit te maken van een eredienstbestuur. We vrezen dat velen zullen afgeschrikt worden door de hogere administratieve eisen, en zullen afhaken. Het verhogen van de 'lat' zal dan ook niet het gewenste effect hebben, maar zal veeleer leiden tot een minder efficiënte werking van de eredienstbesturen. Eveneens wordt over het hoofd gezien dat onder de huidige regelgeving de toezichthouders reeds vergaande en beproefde middelen ter beschikking hebben om de werking van de erediensten te controleren: het algemeen administratief toezicht door middel van de toezending aan de toezichthouders van de notulen van de raadsvergaderingen en het specifieke toezicht op de naleving van de boekhoudkundige verplichtingen.

De bovenstaande – niet uitputtende – bedenkingen overziende stellen wij voor om in constructief overleg een aangepast voorontwerp te ontwikkelen dat wél kan voldoen aan de verwachtingen en bezorgdheden van alle betrokkenen binnen een overeen te komen termijn.

Brussel, 8 januari 2021,

Voor de Rooms-Katholieke eredienst:
Mgr. Johan Bonny, bisschop van Antwerpen, bisschop referent voor de contacten met de Vlaamse overheid
Mgr. Herman Cosijns, secretaris-generaal van de Belgische Bisschoppenconferentie

Voor de protestants-evangelische eredienst:
ds. Steven Fuite, voorzitter van de Verenigde Protestantse Kerk in België
dr. Geert W. Lorein, voorzitter van de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België

Voor de Israëlitische eredienst:
mr. Philippe Markiewicz, voorzitter van het Centraal Israëlitisch Consistorie van België

Voor de anglicaanse eredienst:
Canon prof. dr. Jack McDonald, kapelaan-voorzitter van het Centraal Comité van de Anglicaanse eredienst

Voor de islamitische eredienst:
Mehmet Üstün, voorzitter van het Executief van de Moslims van België

Voor de orthodoxe eredienst:
Mgr. Athenagoras Peckstadt, metropoliet van België van het Oecumenisch Patriarchaat van Constantinopel

Conseil Administratif du Culte Protestant et Evangélique
ARPEE CACPE
Administratieve Raad van de Protestants-Evangelische Eredienst

Advies bij het voorontwerp van decreet tot regeling van en toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

bijlage voor de protestants-evangelische eredienst

De protestants-evangelische eredienst behoort tot die erediensten waarvan in het Advies wordt gezegd dat “het representatief orgaan geen kerkelijk gezaghebbend orgaan” is. “Zij kennen geen hiërarchie, wel een grote diversiteit en een nadruk op lokale verantwoordelijkheid.” Wij stellen het op prijs als hiermee rekening wordt gehouden bij de woordkeuze. Anderzijds is de Administratie Raad van de Protestants-Evangelische Eredienst (ARPEE) wel een erkend representatief orgaan met een zekere knowhow, zowel richting overheid als richting kerkgemeenten, dat in staat is om de standpunten van de vertegenwoordigde denominaties (groep van kerkgemeenten met een gemeenschappelijke geschiedenis en die dezelfde theologische, culturele en praktische accenten legt) en kerkgemeenten adequaat weer te geven. Wij zijn ook zeker bereid om deze verantwoordelijkheid op ons te nemen, in het volle besef dat wij ‘slechts’ representatief en niet gezaghebbend zijn.

Theologisch gezien ligt het zwaartepunt van de protestants-evangelische eredienst bij de plaatselijke geloofsgemeenschap, de ‘kerkgemeente’. Wij zouden het dan ook op prijs stellen als deze term alleen wordt gebruikt voor de gehele geloofsgemeenschap (art. 4 8º b) en niet voor een bestuursorgaan (zoals in art. 4 2º b) (tenzij wordt bedoeld dat het geheel van de geloofsgemeenschap ook het bestuursorgaan zou uitmaken, maar dat zou dan ook moeten worden verhelderd).

Deze kerkgemeenten hebben zich historisch verenigd in denominaties (definitie: zie eerder) en die hebben zich weer verenigd in het representatief orgaan, en wel in twee vleugels: de Verenigde Protestantse Kerk in België en de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België. Vandaaruit is het niet vanzelfsprekend om kerkgemeenten te laten samenwerken in een centraal bestuur dat geografisch bepaald is. Wij zouden dan ook graag zien dat dit centraal bestuur facultatief is, aangezien het niet samenvalt met de interne organisatie en dus geen meerwaarde biedt.

Ten slotte willen we er nog op wijzen dat er in Vlaanderen heel veel kerkgemeenten wel degelijk tot de erkende protestants-evangelische eredienst behoren, zonder zelf een gewestelijke erkenning (met bijhorende federaal gefinancierde predikantsplaats) te hebben. We dringen erop aan dat de rechten van deze kerkgemeenten ten volle worden gevrijwaard.

Voor de protestants-evangelische eredienst, de covoorzitters van de ARPEE
ds. Steven H. Fuite, voorzitter van de Verenigde Protestantse Kerk in België
dr. Geert W. Lorein, voorzitter van de Federale Synode van Protestantse en Evangelische Kerken in België

Rue Brogniez 44a, 1070 Bruxelles ♦ 02 510 61 98 ♦ presidence@cacpe.be ♦ www.cacpe.be
Brogniezstraat 44a, 1070 Brussel ♦ 02 510 61 98 ♦ covoorzitters@arpee.be ♦ www.arpee.be

ORTHODOXE KERK IN BELGIE

5 januari 2021

Nog enkele aparte bedenkingen namens de Orthodoxe Kerk in België bij het voorontwerp van decreet tot regeling van en toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

---

Allereerst willen we een woord van dank richten aan Minister Bart Somers en zijn medewerkers voor de goede contacten en samenwerking die we de voorbije maanden hadden. Vooral ook voor hun bereidwilligheid om een goede verstandhouding op te bouwen met de erediensten en de niet-confessionele levensbeschouwingen. Dit is bemoedigend en belangrijk voor alle partijen.

Naar aanleiding van de besprekingen van het voorontwerp van decreet willen dit nog toevoegen aan wat de VILD reeds heeft voorbereid:

1. Wat de verhouding tussen Kerk en Staat betreft, pleit de Orthodoxe Kerk in België voor een gelijke behandeling van alle levensbeschouwingen. Er zijn op dit vlak veel discriminaties – weliswaar niet zozeer op het regionale niveau – en dit is te betreuren.
2. De Orthodoxe Kerk in België is groeiend. Omwille van migratie zijn er alsmaar meer nieuwkomers die zich in ons land vestigen. Grieken, na de economische crisis van enkele jaren geleden; heel wat Roemenen ook; maar ook Syriërs, Libanezen, Moldaven, Oekraïeners, Russen, … Dit maakt dat er her en der nieuwe parochies ontstaan, die vragen om erkenning.
3. Het is te betreuren dat nu reeds enkele jaren geen erkenningen meer plaats hadden van orthodoxe parochies. De dossiers waren nochtans compleet en in orde. Het is niet fair dat de erkenningen van geloofsgemeenschappen gestaakt zijn, omdat er problemen waren met een paar Islamtische geloofsgemeenschappen. De nood om erkenning van onze parchies is groot!
4. Het voorontwerp van decreet leert ons dat er steeds meer gevraagd wordt van de representatieve organen. Niet alle representateive organen

ontvangen echter ook maar de geringste subsidie. Sommige levensbeschouwingen genieten wel van gulle financiële bijdragen. Het lijkt maar normaal dat onze overheden een jaarlijkse toelage toekent aan de representatieve organen, zodat deze kunnen stijgende vaste kosten kunnen dekken. Dit gaat om huisvesting en inrichting van de kantoren, de verwarming en elektriciteit ervan, het voorzien van electronische apparatuur (computers, printers, scanners, kopieermachine, …), verplaatsingskosten enz. Het representatief orgaan ontvangt geen enkele subsidie en dit kan niet!

5. Het decreet stipuleert dat bedienaren van de eredienst geen bezoldiging mogen ontvangen van een buitenlandse overheid. Is dit wel ok met de Europese wetgeving? En wat met bedienaren die al jaren wachten op de erkenning van hun parochie? De vraag is ook of het gezin van een bedienaar kan rondkomen met een ereloon van € 1.400 netto? Hoe moeten zij zich in hun levensonderhoud voorzien? Hoe kan een representatief orgaan dat controleren?
6. Een ander heikele kwestie rond giften. De erkende parochie krijgt een juridisch statuut met de oprichting van een kerkfabriek. Veelal hebben parochies daarnaast ook een vzw, die een aparte rechtspersoon is. Een vzw heeft evenwel het recht om giften te ontvangen. Wat de buitenlandse financiering betreft, lijkt het ons normaal dat er een correcte screening gebeurt.
7. De Orthodoxe Kerk in België pleit ervoor dat de Vlaamse Overheid de erediensten en levenscbeschouwingen helpt met de inburgering van hun bedienaren/consulenten. Dit kan door het inrichten van gezamenlijke inburgeringscursussen, door het organiseren van taalcursussen. Het is ook belangrijk dat Vlaamse ambtenaren geïntroduceerd worden in de wereld van de erediensten. Er zou een jaarlijkse cursus kunnen worden ingericht voor ambtenaren van de Vlaamse Gemeenschap, van de Provincies en van de Steden en Gemeenten, die een inleiding krijgt van elkeen van de erkende erediensten over de specificiteit ervan.
8. In het voorontwerp van decreet wordt vaak gesproken van sanctie, terwijl wij liever het woordt advies zouden zien.

Voor de Orthodoxe Eredienst,

+ Metropoliet Athenagoras, Aartsbisschop van de Orthodoxe Kerk in België

Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten en memorie van toelichting

Advies Unie Vrijzinnige Verenigingen binnen het orgaan van de VILD

Voorontwerp van decreet	Memorie van toelichting	Advies Unie Vrijzinnige Verenigingen VZW
Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen		
Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum).	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 3. Dit decreet is van toepassing op: 1° de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden en waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt; 2° de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied	Dit artikel bepaalt het territoriaal toepassingsgebied van het decreet. Het decreet zal van toepassing zijn op de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden waarvan de gebiedsomschrijving het Vlaamse Gewest niet overschrijdt en de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.	

van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.	Conform artikel 92bis, §2, h), van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, werd het samenwerkingsakkoord van 17 juli 2017 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten waarvan het grondgebied meer dan één deelstaat bestrijkt, afgesloten. Dit samenwerkingsakkoord, bekrachtigd door het Vlaams Parlement[1], bepaalt dat na de inwerkingtreding van het samenwerkingsakkoord geen nieuwe interfederale eredienstgemeenschappen meer erkend kunnen worden. Wat betreft de interfederale eredienstgemeenschappen die reeds bestaan, regelt het samenwerkingsakkoord de toepasselijke regels.	
Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	**Art. 4:** het begrip "vervanger van de bedienaar van de eredienst" behoeft nadere toelichting.

[1] Decreet van 1 december 2017 houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van 17 juli 2017 tussen het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en de Duitstalige Gemeenschap met betrekking tot de erkende plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, waarvan het grondgebied meer dan één deelstaat bestrijkt.

1°	bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan: a) de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst; b) de bestuursraad voor de protestantse en Israëlitische eredienst; c) de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst; d) het comité voor de islamitische eredienst;		Voor een aantal erediensten kunnen immers verschillende religieuze functies doorgeschoven worden naar een veelheid aan gelovigen. Wij zien hiervoor twee mogelijke oplossingen. Enerzijds kan de term "vervanger" gedefinieerd worden als "de persoon die instaat voor de vervanging van de bedienaar van de eredienst of, indien de taken van de bedienaar bij vervanging verdeeld worden over meerdere personen, de persoon die diens belangrijkste taken overneemt". Zo behoudt men één centraal aanspreekpunt. Anderzijds kan "vervanger" gedefinieerd worden als "iedere persoon die enige taak van de bedienaar van de eredienst overneemt". De eerste optie geeft de ruimte aan de erediensten om zelf uit te maken wie als centraal aanspreekpunt gekozen wordt. De tweede optie geeft een meer compleet overzicht van iedereen die een taak van de bedienaar van de eredienst overneemt, maar verhoogt wel de administratieve lasten.
2°	bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan: a) de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst; b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;		

c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst; d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst; 3° bevoegde instantie: de instantie van de Vlaamse administratie vermeld in artikel 20; 4° centraal bestuur: de openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die conform artikel 25, 105, 141, 177, 213 of 256 van het decreet van 7 mei 2004 wordt opgericht; 5° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten; 6° financierende overheid: de overheid die de tekorten van exploitatie bijpast en bijdraagt in de investeringen in de gebouwen van de eredienst conform het decreet van 7 mei 2004; 7° grensoverschrijdend bestuur van de eredienst: a) het bestuur van de eredienst die met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 georganiseerd wordt op het niveau van de gemeente maar waarvan de gebiedsomschrijving het		

	grondgebied van één gemeente of eventueel één provincie overschrijdt; b) het bestuur van de eredienst die met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 georganiseerd wordt op het niveau van de provincie maar waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van één provincie overschrijdt; 8° lokale geloofsgemeenschap: een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder volgende instanties verstaan: a) de parochie voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst; b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst; c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst; d) de islamitische gemeenschap voor islamitische eredienst; 9° personeelsleden van de bevoegde instantie: de personeelsleden die belast		

zijn met de opdrachten vermeld in artikel 20; 10° samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008: het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten; 11° representatief orgaan: het representatief orgaan van de eredienst die door de federale overheid is erkend.		
Art. 5. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze de communicatie opgelegd door dit decreet en het decreet van 7 mei 2004 verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap, het bestuur van de eredienst, het centraal bestuur, het representatief orgaan, de bevoegde instantie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving,	Dit artikel bepaalt dat de wijze van communicatie bepaald zal worden in een besluit van de Vlaamse Regering. Het betreft hier alle communicatie in het kader van de erkenningsprocedure, de verplichtingen opgenomen in hoofdstuk 3, de opdrachten en bevoegdheden van de bevoegde instantie, de sanctionering van besturen van eredienst, de procedures van wijzigingen van de besturen	

in voorkomend geval de financierende provincie en de Vlaamse Regering.	van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen, alsook de communicatie opgelegd door het eredienstendecreet. Onder het begrip "communicatie" moet o.m. begrepen worden alle aanvragen, kennisgevingen, bevestigingen, bezorgingen en verzendingen. De delegatie aan de Vlaamse Regering creëert de mogelijkheid om in te spelen op de nieuwe evoluties op het vlak van digitalisering. Voor alle andere communicatie die niet wordt opgelegd door dit decreet of het eredienstendecreet, staat het de betrokken actoren vrij om zelf de wijze van communicatie te regelen.	
Art. 6. Elke termijn, vermeld in dit decreet, wordt berekend vanaf de dag na de dag van de akte of de gebeurtenis die de termijn doet ingaan, en ze omvat alle dagen, ook zaterdagen, zondagen en wettelijke of decretale feestdagen. De vervaldag is in de termijn begrepen. Als de vervaldag een zaterdag, een zondag of een wettelijke of decretale feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

Een termijn als vermeld in dit decreet die in maanden of in jaren is bepaald, wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.		
Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure		
Afdeling 1. Erkenningscriteria		
Art. 7. Een lokale geloofsgemeenschap kan worden erkend als ze voldoet aan al de volgende criteria: 1° ze heeft een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is; 2° ze biedt transparantie over alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap; 3° ze is financieel leefbaar en biedt transparantie daarover;	Dit artikel somt de erkenningscriteria op. Een lokale geloofsgemeenschap moet cumulatief voldoen aan deze erkenningscriteria alvorens erkend te kunnen worden. 1° Door het hebben van een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut toont de lokale geloofsgemeenschap te beschikken over de noodzakelijke vereiste administratieve en financiële capaciteit. De lokale geloofsgemeenschap is transparant over deze juridische structuur. 2° Naast transparantie over de lokale geloofsgemeenschap zelf, is de lokale geloofsgemeenschap ook transparant over de juridische structuren waarmee ze	**Art. 7, 2° (en 18, 1°):** betreft "rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische structuren": een te ruime invulling hiervan brengt de praktische haalbaarheid van deze bepaling in het gedrang. Deze bepaling kan daarom voor ons in die mate geëxpliciteerd worden dat er vooral gewerkt wordt met bestaande infrastructuur. Wat betreft verenigingen met rechtspersoonlijkheid kan bijvoorbeeld teruggegrepen worden naar het UBO-register. Daarnaast is er ook de mogelijkheid om te kijken naar de feitelijke controle van aandelen en patrimonium. Men kan bovendien ook werken met het al dan niet aanwezig zijn van een "determinerende vermogensparticipatie" en/of een "overlap in bestuursleden" als uitgangspunt. Volgens ons moet deze bepaling gelezen worden binnen het kader van de reeds toepasselijke, veel bredere financiële en

4° ze ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid en ze ontvangt evenmin financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze zich ertoe verbinden om die verboden na te leven; 5° ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze zich ertoe verbinden de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, na te leven; 6° ze toont de maatschappelijke relevantie aan van de lokale geloofsgemeenschap aan de hand van: a) de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;	rechtstreeks of onrechtstreeks is verbonden, waaronder de verenigingen (bv. levensbeschouwelijke, educatieve, socio-culturele, recreatieve, …) die gelinkt zijn aan de lokale geloofsgemeenschap. De lokale geloofsgemeenschap is transparant over het bestaan van deze aan haar verbonden juridische structuren, de identificatie (naam, adres,…), de leden, de statuten, activiteiten, de jaarrekeningen en de onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren. 3° Het erkenningscriterium financiële leefbaarheid blijft behouden. Door het invoeren van een wachtperiode zal dit criterium ook effectiever beoordeeld kunnen worden. De lokale geloofsgemeenschap moet transparant zijn over de financiële toestand en zal ook aan een aantal boekhoudkundige verplichtingen moeten voldoen. In geval van een manifest gebrek aan eigen middelen kan een erkenning geweigerd worden. De redelijkheid en haalbaarheid van de financiële bijdrage van de gemeente of de provincie worden in rekening gebracht bij deze beoordeling.	fiscale wetgeving waar de overheid al een onderzoeksbevoegdheid heeft. Het is vooral belangrijk dat men aantoont de intentie te hebben om transparant te zijn met deze informatie. **Art. 7, 4°:** Het is wenselijk dat verduidelijkt wordt of ook extra-patrimoniale steun hier onder valt. Als dat zo is zou er overlap kunnen bestaan met art. 7,11° over bedienaars van de eredienst die aangesteld zouden zijn door buitenlandse overheden. Wij erkennen dat buitenlandse financiering die de onafhankelijkheid van de lokale geloofs-gemeenschap in het gedrag brengt problematisch is, maar de huidige verwoording van het decreet is te breed doordat zij iedere vorm van buitenlandse financiering verbiedt. De bepaling is daarom niet in lijn met de memorie van toelichting waarin gesuggereerd wordt dat enkel buitenlandse financiering die de onafhankelijkheid in het gedrag brengt verboden wordt. Het decreet legt de voorwaarden vast voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en de garantie op onafhankelijkheid is daar logischerwijs een belangrijke pijler van.

	b) de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken; c) het onderhoud en de bewaring van het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst; d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale besturen van de gebiedsomschrijving en de lokale gemeenschap; e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap binnen de lokale gemeenschap.	4° Bij de beoordeling van de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap wordt ook rekening gehouden met het gekwalificeerd verbod op rechtstreekse of onrechtstreekse buitenlandse financiering of ondersteuning dat geldt voor het bestuur van de eredienst dat wordt opgericht bij een erkenning (zie toelichting bij artikel 19, §1). De lokale geloofsgemeenschap zal meer bepaald tijdens de wachtperiode moeten aantonen dat ze noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangt die afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. De lokale geloofsgemeenschap ontvangt evenmin tijdens de wachtperiode financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. De aangeduide verantwoordelijken en de bedienaars van de eredienst en hun vervangers verbinden zich middels een schriftelijke verklaring op eer ertoe om deze verboden na te leven. 5° Eens een lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, wordt een publiekrechtelijke rechtspersoon opgericht en vormt zij een "gedecentraliseerde openbare dienst" in de	Omwille van dit breed geformuleerde verbod op buitenlandse financiering kan een geloofsgemeenschap ervoor kiezen geen erkenning na te streven en zichzelf zo buiten het toepassingsgebied van het decreet te stellen. Dit is een risico dat niet door het decreet wordt ingedekt. Hiermee moet dus rekening gehouden worden in het breder kader van de organisatie van het algemeen levensbeschouwelijk landschap. Eventueel kan aan deze bepaling verdere transparantie verleend worden door een bindend (negatief) advies aan de minister van justitie, de staatsveiligheid en/of OCAD te vragen.
7°	ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, opgesomd in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze erkennen dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en waarin zich ertoe verbinden om, behalve bij		**Art. 7, 6°:** het artikel laat de erediensten toe om zelf te definiëren wie een "lid" is. Dat is conform de bepalingen rond godsdienst-vrijheid. De norm van 200 betekent geen inmenging in het forum internum van de erediensten: het stelt een norm in de civiele orde voor de erkenning van een publiekrechtelijk orgaan. Dat laatste is duidelijk geen aangelegenheid van de erediensten zelf.

incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na te leven: a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan; b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap; c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden	zin van artikel 1, §1, 1° van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 en moet zij die respecteren[2]. Tijdens de wachtperiode moeten de aangeduide verantwoordelijken en de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zich middels een schriftelijke verklaring op eer ertoe verbinden deze regelgeving na te leven. 6° Het criterium "inschakeling en betrokkenheid bij het geheel van de lokale gemeenschap van de gemeente(n) waartoe zij behoort" wordt niet meer exclusief toegespitst op de socio-culturele activiteiten van de lokale geloofsgemeenschappen. Vooreerst is het aantal leden van de lokale geloofsgemeenschap een waardevolle maatstaf bij het peilen naar de maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap en biedt het de overheid een objectieve houvast om geen al te kleine lokale geloofsgemeenschap te moeten erkennen. Dit vormt een goede graadmeter om in te schatten of een lokale geloofsgemeenschap een voldoende aantal	De dekennorm "lid" laat aan het representatieve orgaan aldus de gepaste vrijheid om hieraan invulling te geven. De erkenning van nieuwe geloofs-gemeenschappen of de toepassing van het decreet op de reeds bestaande is dan ook gebaat bij een dergelijke dekennorm. Een andere invulling van "lid" zou meer gelijkheid en overzichtelijkheid creëren, maar ook meer star zijn en de mogelijkheid tot erkenning voor sommige gemeenschappen kunnen bemoeilijken. Ten voordele van een meer gelijke en objectieve behandeling van de verschillende levensbeschouwingen wensen wij de in het rapport Magits-Christians voorgestelde methode nogmaals naar voren te schuiven. Deze methode stelt dat het aantal "leden" gemeten kan worden aan de hand van *evidence-based* onderzoek dat peilt naar de levensbeschouwelijke overtuigen van de bevolking. **Art. 7, 7°:** deze bepaling is noodzakelijk voor de bescherming van gelovigen en niet-gelovigen in een seculiere democratische

[2] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019.

daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen; d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving; 8° ze toont aan dat het toekomstig bestuur van de eredienst houder zal worden van zakelijke rechten op het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of kan een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van het gebouw door het toekomstig bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer, niet ouder dan twaalf maanden, voorleggen waaruit blijkt dat het gebouw overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen; 9° het representatief orgaan bevestigt aan de Vlaamse Regering dat de bedienaars van de eredienst en de vervangers zijn	leden telt om maatschappelijk relevant te zijn. Krachtens het huidige erkenningsbesluit bevat de aanvraag tot erkenning enkel een toelichtende nota met een benaderende opgave van de leden binnen de gebiedsomschrijving van de lokale geloofsgemeenschap. Dit voorontwerp van decreet bevat een duidelijk minimumaantal: tweehonderd leden. De invulling van het begrip "lid van de lokale geloofsgemeenschap" behoort tot de grondwettelijk verankerde godsdienstvrijheid. De representatieve organen beslissen wie beschouwd wordt als lid van een lokale geloofsgemeenschap. De vaststelling en controle op het aantal leden van een lokale geloofsgemeenschap komt exclusief toe aan het representatief orgaan. Het representatief orgaan adviseert de Vlaamse Regering hierover. Op verzoek van de Vlaamse Regering kan het representatief orgaan steeds nagaan of een lokale geloofsgemeenschap wel effectief voldoet aan het voormelde minimumaantal leden. Op deze manier vervult de overheid, vanuit het oogpunt van het beginsel van de scheiding tussen kerk en staat, slechts een marginale toetsing hierop.	rechtsstaat. De primauteit van het civiele recht garandeert immers dat verschillende confessionele en niet-confessionele levensbeschouwingen op gelijke voet kunnen samenleven in een ruimte waarin iedere burger zijn vrijheid maximaal kan ontplooien. De punten a) tot d) zijn dan ook niet problematisch. Zij behoren bovendien tot de reeds bestaande administratiefrechtelijke procedure voor de erkenning van levensbeschouwingen. De godsdienstvrijheid wordt er ook niet stelselmatig mee uitgesloten. Het artikel stelt enkel dat, wil de levensbeschouwelijke gemeenschap aanspraak maken op publieke ondersteuning, ze zich zal moeten houden aan dezelfde verplichtingen welke wij redelijkerwijze van onszelf verwachten. Overigens toont het decreet duidelijke welwillendheid daar het gaat om een inspanningsvereiste en geen resultaatsverplichting. **Art. 7, 9°:** Het artikel vraagt louter dat het representatief orgaan weet wie het aanstelt als bedienaar. Rekening houdende met de belangrijke maatschappelijke inbedding van lokale geloofsgemeenschappen is het terecht

goedgekeurd door het representatief orgaan; 10° ze heeft bedienaars van de eredienst en vervangers die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid; 11° ze heeft geen bedienaars van de eredienst, vervangers en andere personen die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd of op een andere wijze aangesteld zijn door een buitenlandse overheid. Ze laat een schriftelijke verklaring op erewoord ondertekenen door de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, waarin ze zich ertoe verbinden om dat verbod na te leven; 12° ze voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 11 tot en met 13; 13° ze doorloopt de wachtperiode van vier jaar, vermeld in afdeling 3, met gunstig gevolg; 14° ze heeft een gunstig advies van de federale minister van Justitie over de aanvraag tot erkenning van de lokale geloofsgemeenschap conform artikel 3,	Daarnaast zal de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode al moeten aantonen dat ze eens erkend, aan de decretale opdrachten van de publieke instelling (het bestuur van de eredienst) kan voldoen. Ten slotte moet een lokale geloofsgemeenschap goede contacten onderhouden met de lokale besturen en de lokale gemeenschap waartoe ze behoort en goed nabuurschap aantonen. 7° De verbintenissen omtrent de naleving van de Grondwet en het EVRM, vermeld in het huidige erkenningsbesluit, zijn algemeen geformuleerd. Deze verbintenissen worden in het decreet verder gepreciseerd en uitgebreid naar de naleving van de geldende wetgeving, zodat het voor alle betrokken partijen duidelijk is welke handelingen verboden zijn. Ten slotte worden deze verbintenissen ook opgenomen als decretale verplichtingen, zodat het eveneens duidelijk is dat het toekennen van een erkenning afhangt van het effectief nakomen van deze verplichtingen. 8° Eén van de decretale opdrachten van een bestuur van de eredienst is het onderhouden	dat de overheid van het representatief orgaan de bevestiging krijgt dat zij weten wie voor hen optreedt als bedienaar van de eredienst die zij vertegenwoordigen. Bovendien laat de dekennorm "goedkeuring van de bedienaar" veel ruimte aan het representatief orgaan om hier hun eigen invulling aan te geven. Zo respecteert het ook de specificiteit van de diverse erediensten. De term goedkeuring vinden wij alleszins acceptabel. Het representatief orgaan is immers de zendende instantie van de bedienaar van de eredienst. Bovendien is er vanuit het aansprakelijkheidsrecht een voldoende sterke link tussen het representatief orgaan en de bedienaar van de eredienst om te kunnen spreken van "goedkeuring" door het representatief orgaan. **Art. 7, 11°:** deze bepaling kan tot grote problemen leiden voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen van bepaalde erkende erediensten. Wat deze bepaling betreft kunnen wij ons verenigen met het volgende alternatief, met name een meldingsplicht voor het geval wanneer er een inmenging is van een buitenlandse overheid bij

§1, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008.	en bewaren van het gebouw of gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst. Om deze opdracht te kunnen vervullen moet de toekomstige openbare instelling over een zakelijk recht (eigendomsrecht, erfpacht, opstal,…), of een ander gebruiksrecht (huurrecht, kosteloos gebruik, terbeschikkingstelling,…) op de voormelde gebouwen beschikken. Het eredienstendecreet bepaalt wel dat de financierende overheid niet verplicht is om bij te dragen in de investeringen in de gebouwen van de erediensten die geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon (artikelen 52/1, §1, 78, 114, 150, 186, 229, 272 van het eredienstendecreet). Daarnaast moet er voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer, niet ouder dan twaalf maanden, worden voorgelegd waaruit blijkt dat het gebouw overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen. 9° & 10° De bedienaar van de eredienst is een sleutel- en gezagsfiguur binnen de lokale geloofsgemeenschap en van ambtswege lid van het bestuursorgaan[3] van het bestuur van	de aanstelling van bedienaren. Als er geen gevaar is voor de openbare veiligheid hoeft dit immers niet in de weg te staan van een erkenning.

[3] Art. 82, 118, 154, 190 en 233 eredienstendecreet.

	de eredienst (uitgezonderd bij de rooms-katholieke eredienst waar de door het representatief orgaan aangestelde verantwoordelijke van ambtswege lid is van het bestuursorgaan[4]). De bedienaar van de eredienst is de religieuze autoriteit maar heeft ook een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Dit voorontwerp van decreet benadrukt het belang van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, die ook een belangrijke waarde hebben bij de inschakeling van de lokale geloofsgemeenschap in de lokale gemeenschap waartoe ze behoort. De bedienaars van de eredienst en hun vervangers actief binnen een lokale geloofsgemeenschap (zowel tijdens als na de wachtperiode ingeval van een erkenning) moeten steeds worden goedgekeurd door het representatief orgaan, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Het representatief orgaan bezorgt een bevestiging van de goedkeuring van de bedienaars van de eredienst en hun	

[4] Art. 5 eredienstendecreet.

	vervangers aan de Vlaamse Regering. Het bewijs van die goedkeuring moet worden toegevoegd aan het erkenningsdossier, zodat de Vlaamse regering er zeker van is dat het erkende representatieve orgaan goedkeurt wie in die lokale geloofsgemeenschap de eredienst zal leiden[5]. In de huidige regeling kan een lokale geloofsgemeenschap een bedienaar van de eredienst die niet bezoldigd wordt door de federale overheid, tewerkstellen zonder enige goedkeuring door het representatief orgaan. De Vlaamse overheid moet de zekerheid hebben dat het representatief orgaan van een eredienst de verantwoordelijkheid draagt voor de aanstelling van alle bedienaars van de eredienst en hun vervangers actief in een bestuur van de eredienst en een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode. Op die manier zijn de erkende representatieve organen verplicht om de nodige quality control uit te oefenen op de eredienstbedienaars die actief zijn in hun erkende geloofsgemeenschappen.[6]	

[5] Studie Torfs, p. 33.
[6] Studie Torfs, p.33.

	Na de erkenning zal het bestuur van de eredienst overeenkomstig artikel 18, 7° jaarlijks de gegevens van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten meedelen aan de Vlaamse Regering. Tussentijdse wijzigingen worden onmiddellijk gemeld aan de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. Op die manier behoudt de overheid een duidelijk overzicht welke eredienstbedienaars in het bestuur van de eredienst actief zijn en of zij blijvend aan de opgelegde verplichtingen voldoen. Het representatief orgaan zal de nodige kwaliteitscontrole uitoefenen en de nodige voorwaarden (zoals vormingen, deontologie, etc.) kunnen opleggen aan de door haar goedgekeurde bedienaars van de eredienst en hun vervangers. Het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid voorziet in de inburgeringsverplichting voor de inburgeraars (nieuwkomers en/ of oudkomers) die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, met name bedienaars van de zes erediensten die erkend zijn door de federale overheid. In de memorie van toelichting van	

	dit decreet wordt eveneens het belang van de bedienaars en de inburgering van deze personen benadrukt: *"Deze specifieke categorieën van bedienaars van erediensten die een religieuze of levensbeschouwelijke functie (komen) uitoefenen, hebben een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Zij hebben tevens een grote impact op het integratieproces. De taak van de bedienaar is immers veelal niet beperkt tot het leiding geven in strikt godsdienstige aangelegenheden en het behandelen van vragen waarvan de taak tot beantwoording rechtstreeks voortvloeit uit het geestelijke ambt. Zij worden ook met tal van maatschappelijke vragen geconfronteerd die verband houden met sociaal-economische en sociaal-culturele aspecten van het integratieproces. Zij worden ook veelal geacht steun te bieden bij het bepalen van de houding die de geloofsgemeenschap ten opzichte van de samenleving zal innemen. Zij hebben met andere woorden een bijzondere maatschappelijke positie en een bijzondere invloed op grote aantallen gelovigen en hun integratie in ons land, geen andere categorie van personen vervult dergelijke belangrijke*	

	functie. Voor hen geldt des te meer de noodzaak om voldoende inzicht te hebben in de Vlaamse samenleving waarin zij hun functie (komen) uitoefenen. Om die reden zal voor hen de verplichting in alle gevallen gelden, dus ook wanneer zij zich niet permanent komen vestigen."[7] Dit kan in het kader van de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap enkel beklemtoond worden. Dit voorontwerp van decreet verduidelijkt dan ook dat de verbintenis over de inburgeringsplicht van inburgeringsplichtige bedienaars niet meer voldoende is, maar dat de inburgeringsplichtige bedienaars van de eredienst en hun vervangers tijdens de wachtperiode effectief aan de inburgeringsplicht moeten voldoen, ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld. Dit doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de gemeenschappen. Integendeel zelfs, dit criterium niet opnemen en bedienaars van de eredienst en hun vervangers toelaten in erkende lokale	

[7] Ontwerp van decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid, *Parl.St.* Vl. Parl, 2012-13, 1867-1, p52.

	geloofsgemeenschappen die weigeren aan hun inburgeringsplicht te voldoen, zou afbreuk doen aan de doelstelling en de verplichtingen in het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Voornoemd decreet en de bijhorende uitvoeringsbesluiten bepalen aan welke voorwaarden de bedienaars van de eredienst en hun vervangers moeten voldoen en het zijn ook de bevoegde instanties binnen deze regelgeving die oordelen of de bedienaar van de eredienst aan zijn verplichtingen voldoet. Deze instanties zullen de Vlaamse Regering hierover informeren. 11° Om buitenlandse overheidsinmenging te allen tijde te weren in een (toekomstige) Vlaamse openbare instelling, wat een bestuur van de eredienst effectief is, wordt het verboden dat bedienaars van de eredienst, hun vervangers of andere personen rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd of op een andere wijze aangesteld worden door een buitenlandse overheid. Dit kadert binnen het grondprincipe van de scheiding tussen kerk en staat dat uiteraard ook de scheiding tussen kerk en een buitenlandse staat inhoudt.	

	De financiering door een buitenlandse overheidsinstantie van personen actief binnen een lokale geloofsgemeenschap kan de integratie en inclusie van een geloofsgemeenschap binnen de Vlaamse samenleving belemmeren en zelfs een kanaal vormen waarlangs nationalistische, polariserende, segregerende of extremistische en fundamentalistische gedachtegoed (politiek en religieus) uit het buitenland op actieve wijze wordt opgedrongen en gepropageerd in Vlaamse lokale geloofsgemeenschappen. Ook kan op deze manier door buitenlandse overheidsinstanties (vaak zelfs rechtstreeks via hun ambassades of consulaten) een dermate invloed uitgeoefend worden dat de vrije ontwikkeling en godsdienstbeleving van een Vlaamse lokale geloofsgemeenschap wordt belemmerd of zelfs ideologisch/religieus geïnstrumentaliseerd. Met dit verbod wordt een einde gemaakt aan de bestaande praktijk van door een buitenlandse overheid bezoldigde, opgeleide en aangeduide bedienaars van de eredienst werkzaam in (toekomstige) Vlaamse besturen van de eredienst. Deze praktijk houdt de facto een rechtstreekse	

	buitenlandse overheidsinmenging in en is niet meer wenselijk noch aanvaardbaar. Bovendien hebben deze door een buitenlandse overheid gefinancierde personen weinig kennis van en affiniteit met de Vlaamse samenleving. Met dit verbod wordt het niet onmogelijk gemaakt voor een (toekomstig) bestuur van de eredienst om een bedienaar van de eredienst aan te stellen. Een erkende lokale geloofsgemeenschap heeft sowieso het recht om een of meerdere bedienaars van de eredienst te laten bezoldigen door de federale overheid[8] of via eigen middelen waardoor er geen noodzaak kan zijn voor een bezoldiging of terbeschikkingstelling (op welke wijze ook) door een buitenlandse overheid. De besturen van de eredienst krijgen een redelijke termijn van twee jaar na inwerkingtreding van het decreet om zich aan deze verbodsbepaling te conformeren (artikel 18, 10°). 12° Momenteel is het niet nakomen van bepaalde administratieve verplichtingen een grond tot opheffing van de erkenning, maar geen formeel erkenningscriterium. Om de	

[8] Wet van 2 augustus 1974 betreffende de wedden van de titularissen van sommige openbare ambten, van de bedienaars van de erkende erediensten en van de afgevaardigden van de Centrale vrijzinnige Raad

	lokale geloofsgemeenschap voldoende voor te bereiden op het statuut van een publiekrechtelijke instelling, moet zij aan een aantal verplichtingen voldoen. 13° De invoering van deze wachtperiode heeft tot doel dat de Vlaamse Regering, ten gronde zal kunnen oordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen. De wachtperiode zorgt er ook voor dat alle bij de erkenningsprocedure betrokken actoren een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de essentiële rol in deze materie ten volle wordt erkend. Bovendien kan op deze manier beoordeeld worden of de lokale geloofsgemeenschap een stabiele bestaansduur heeft. 14° Dit betreft de uitvoering van het betreffende samenwerkingsakkoord.	
Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning		
Art. 8. Om erkend te kunnen worden, dient de lokale geloofsgemeenschap een aanvraag tot	Lokale geloofsgemeenschappen moeten, overeenkomstig het samenwerkingsakkoord	**Art. 8, tweede lid, 7°:** de uitwerking van de samenstelling van het driemanschap dat

erkenning in bij het representatief orgaan. Het representatief orgaan waarbij een aanvraag tot erkenning is ingediend, meldt dat aan de Vlaamse Regering binnen acht dagen na ontvangst. Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering. Deze aanvraag bevat al de volgende gegevens en documenten: 1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap; 2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, de statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen; 3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan; 4° de opgave van alle gemeenten of provincies die na de erkenning in voorkomend geval zullen bijdragen aan	van 2 juli 2008, een erkenningsaanvraag bij hun representatief orgaan indienen die vervolgens de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering bezorgt. Enkel het representatief orgaan kan oordelen of de lokale geloofsgemeenschap al dan niet tot de erkende eredienst behoort. Bovendien wordt het representatief orgaan, als betrokken actor, om advies gevraagd zowel tijdens als na de erkenningsprocedure. Opdat de Vlaamse Regering tijdig op de hoogte is van mogelijke erkenningsaanvragen, dient het representatief orgaan als ze een aanvraag tot erkenning ontvangt van een lokale geloofsgemeenschap, dit binnen acht dagen te melden aan de Vlaamse Regering. Daarnaast geeft deze bepaling een opsomming van de stukken die het aanvraagdossier moet bevatten. Het aanvraagdossier bevat o.a. de gegevens van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als voorzitter, secretaris, penningsmeester[9], alsook de bedienaars en hun vervangers. Deze personen vormen tijdens de wachtperiode het voorlopig bestuursorgaan en moeten aan een	tijdens de wachtperiode de leiding neemt is minimaal. Prangende vragen zijn of de bedienaar van de eredienst deel kan uitmaken van dit driemanschap? Kunnen verschillende functies in dit verband door één persoon gecumuleerd worden?

[9] In de voorliggende memorie van toelichting wordt onder de term "aangeduide verantwoordelijken" de voorzitter, secretaris en penningsmeester van de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode begrepen.

	het budget van het bestuur van de eredienst, met in voorkomend geval de vermelding van de verdeelsleutel; 5° het adres van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst wordt van al die gebouwen het adres gegeven; 6° de gegevens over alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt; 7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als voorzitter, secretaris, penningmeester en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden; 8° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de personen die tijdens de wachtperiode beschouwd zullen worden als de bedienaars van de eredienst en	aantal verplichtingen voldoen (administratieve verplichtingen, maar ook aantonen dat de lokale geloofsgemeenschap aan de erkenningsverplichtingen voldoet). Deze personen zijn de aanspreekpunten voor de burgerlijke overheden. Voor elk van deze voorlopige bestuursleden wordt ook een uittreksel uit het strafregister gevraagd dat niet ouder is dan drie maanden. Aangezien in de lokale geloofsgemeenschap ook activiteiten worden georganiseerd waar minderjarigen aanwezig zijn wordt een uittreksel uit het strafregister gevraagd conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering. In het aanvraagdossier zal ook transparantie verschaft moeten worden over de aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren. Concreet moeten de naam, adres, rechtsvorm, statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aangegeven worden in het aanvraagdossier. Eveneens moet in het aanvraagdossier een overzicht meegedeeld worden van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap	

de vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden; 9° de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 7°; 10°de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 5°; 11°de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 4°; 12°de schriftelijke verklaring vermeld in artikel 7, 11°; 13°de bevestiging vermeld in artikel 7, 9°; 14°in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn. Alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.	en de aan haar verbonden juridische structuren.	
Art. 9. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

de aanvraag, vermeld in artikel 8, tweede lid, op de hoogte van die aanvraag: 1° de lokale geloofsgemeenschap; 2° het representatief orgaan; 3° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving; 4° de federale minister van Justitie; 5° de provincie(s), als die de toekomstige financierende overheid wordt.		
Afdeling 3. Wachtperiode		
Art. 10. Vanaf de bezorging van de aanvraag tot erkenning, vermeld in artikel 8, tweede lid, start een wachtperiode van vier jaar.	De bezorging van de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan is het startpunt van de wachtperiode.	**Art. 10:** dit kan problematisch zijn. De overgangsperiode biedt de tijd aan de erkenning vragende lokale geloofsgemeenschap om zichzelf te organiseren en haar duurzaamheid aan te tonen. Bovendien geeft de wachtperiode ook aan de overheid tijd om de erkenningsaanvraag grondig te evalueren. Wij stellen ons echter de vraag wat de impact van de verhoging van de planlast zal zijn op de goede werking van de erkenning vragende lokale geloofsgemeenschappen, des te meer omdat zij in deze fase niet gefinancierd worden. Onder voorbehoud dat de verhoging van de planlast gering is en/of gemakkelijk gedragen kan worden door automatiseerbare processen die weinig

		mankracht vereisen, staan wij niettemin achter de invoering van een dergelijke wachtperiode.
Art. 11. §1. Tijdens de wachtperiode bezorgt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. De penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, verleent inzage in de boekhouding van de lokale geloofsgemeenschap aan de voormelde instanties, als ze dat vragen. Tijdens de wachtperiode bezorgt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, jaarlijks een afschrift van de jaarrekening van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aan de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. §2. Tijdens de wachtperiode maakt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, de volgende financiële documenten op voor dat gedeelte van de activiteiten dat	De lokale geloofsgemeenschap dient tijdens de proefperiode te handelen alsof zij als het ware erkend is[10]. Dat wil zeggen dat zij o.a. een budget, giftenregister, begroting en een jaarrekening moet opmaken. Aangezien de lokale geloofsgemeenschap hoofdzakelijk uit vrijwilligers bestaat zal ze bij het nakomen van haar financiële verplichtingen ondersteund moeten worden door haar representatief orgaan en kan ze eveneens een beroep doen op de bevoegde instantie en het Agentschap Binnenlands Bestuur voor raadgevingen. Afhankelijk van haar juridische structuur zal de lokale geloofsgemeenschap haar jaarlijkse financiële rapportering volgens bepaalde modellen moeten verrichten. Zo moet een vereniging zonder winstoogmerk een begroting en een jaarrekening opmaken, die, afhankelijk van haar grootte, een andere vorm kan aannemen. Artikel 7, 3°, legt de lokale geloofsgemeenschap de verplichting op transparant te zijn over die financiële rapportering. Dit betekent dat de lokale	**Art. 11, 2§ (en 19, §2):** de regeling van het giftenregister vormt voor ons geen probleem. De bestaande privacywetgeving dekt voldoende in tegen eventuele risico's.

[10] Studie Torfs, p.15

betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst: 1° een budget voor 15 december van het voorgaande kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst; 2° een jaarrekening voor 1 mei van het volgende kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst; 3° een giftenregister conform artikel 19, §2, met dien verstande dat de woorden "het bestuursorgaan" worden gelezen als "de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°" en de woorden "het bestuur van de eredienst" wordt gelezen als "de lokale geloofsgemeenschap". Dit giftenregister wordt als bijlage gevoegd bij de jaarrekening, vermeld in punt 2°. De penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, bezorgt jaarlijks een afschrift van de financiële documenten, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan en de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving.	geloofsgemeenschap de financiële rapportering actief bezorgt aan de burgerlijke overheden en het representatief orgaan die betrokken zijn bij het erkenningsproces. Als de lokale geloofsgemeenschap een juridische structuur heeft waarvoor geen specifieke verplichtingen gelden voor financiële rapportering, wordt op basis van dit artikel toch een begroting en een jaarrekening verwacht. Dat is immers een elementaire vorm van behoorlijk bestuur. Eveneens wordt de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode verplicht om transparant te zijn over de aan haar verbonden structuren. Meer bepaald moet een lokale geloofsgemeenschap jaarlijks een afschrift bezorgen van de jaarrekening van de aan haar verbonden juridische structuren. De onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren worden zichtbaar gemaakt via het giftenregister dat tijdens de wachtperiode moet bijgehouden worden en jaarlijks bijgevoegd aan de jaarrekening.	

§3. In de loop van het laatste jaar van de wachtperiode maakt de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning. Het ontwerp wordt opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst. De penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, bezorgt een afschrift van het ontwerp van meerjarenplan aan de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. §4. Als de provincie de financierende overheid wordt, heeft de penningmeester, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, ten opzichte van de betrokken provincie(s) dezelfde verplichtingen als de verplichtingen die gelden ten opzichte van de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving met toepassing van paragraaf 1 tot en met 3.	Omdat de activiteiten van een lokale geloofsgemeenschap ruimer zijn dan het materiële van de eredienst en een bestuur van de eredienst dat wordt opgericht bij de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap zich wel enkel daarmee bezighoudt, is het van belang om een financiële inschatting te kunnen maken van dat onderdeel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap. Daarom legt de tweede paragraaf de aangeduide verantwoordelijken ook de verplichting op om daarover afzonderlijk te rapporteren en daarbij de modellen te volgen die gelden voor de besturen van de eredienst (vastgesteld bij besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten en het ministerieel besluit van 27 november 2006 tot vaststelling van de modellen van de boekhouding van de besturen van de eredienst en ter uitvoering van artikel 46 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de eredienst en van de centrale besturen van de eredienst).	

	Tijdens de wachtperiode zijn de aangeduide verantwoordelijken van de lokale geloofsgemeenschap ook transparant over de ontvangen giften. Deze verantwoordelijken houden een giftenregister bij overeenkomstig artikel 19, §2. De opmaak van een giftenregister houdt een registratieplicht in van alle giften (ongeacht de aard ervan) met een waarde van 500 euro en meer. Om ook een inschatting te kunnen maken van de financiële gevolgen van een erkenning voor de financierende overheid, wordt in de derde paragraaf de verplichting opgelegd om een ontwerp van meerjarenplan op te stellen. Dit ontwerp houdt geen voorafname in voor het meerjarenplan dat na de erkenning moet worden opgemaakt, maar is indicatief voor de grootteorde van de eventuele tekorten. De vierde paragraaf verduidelijkt dat een lokale geloofsgemeenschap die op provinciaal niveau zal worden gefinancierd, de financiële informatie ook aan het provinciebestuur moet bezorgen.	
Art. 12. Tijdens de wachtperiode maken de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°,	Dit artikel werkt het erkenningscriterium, vermeld in artikel 7, 8°, verder uit. De	

een inventaris op van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Die inventaris bevat al de volgende documenten: 1° het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur; 2° een nota met vermelding van de volgende elementen: a) de titels die het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik; b) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de identificatie van die personen en de reden van gebruik. 3° een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur; 4° een attest van de brandweer, dat niet ouder is dan twaalf maanden, waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.	aangeduide verantwoordelijken maken een nota op met de vermelding van welke titels het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur, alsook welke titels andere personen hierop zullen hebben, de identificatie van deze personen en de reden van gebruik. Onder "titels" wordt verstaan zakelijke rechten (eigendom, vruchtgebruik, erfpacht, recht van opstal, mede-eigendom, recht van bewoning, erfdienstbaarheid), maar ook persoonlijke rechten zoals een huurovereenkomst of een overeenkomst om de gebouwen op regelmatige basis te gebruiken. Ook andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap geregeld gebruikt, moet geïnventariseerd worden. Hieronder wordt verstaan: gebouwen of lokalen in gebouwen waarin een lokale geloofsgemeenschap op enigszins regelmatige basis eredienst-gerelateerde activiteiten organiseert (bijvoorbeeld een kapel, een parochiehuis, een ontmoetingsplek, een ritueel badhuis (deze opsomming is niet exhaustief)). Privéwoning of gronden vallen hier niet onder.	

Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepalen de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, welk gebouw het hoofdgebouw is. De personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7°, bezorgen jaarlijks een afschrift van de inventaris, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s).		
Art. 13. Tijdens de wachtperiode voldoen de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, aan de volgende verplichtingen: 1° de voorzitter meldt onmiddellijk alle wijzigingen die van belang zijn voor de beoordeling van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s); 2° de personen, vermeld in artikel 8, tweede lid, 7° en 8°, vergaderen zo dikwijls als nodig is om te voldoen aan de vereisten van de erkenningscriteria, vermeld in	Een bestuur van de eredienst moet aan de administratieve verplichtingen opgenomen in het eredienstendecreet voldoen. Om de lokale geloofsgemeenschap voor te bereiden op deze verplichtingen, moeten de aangeduide verantwoordelijken tijdens de wachtperiode reeds aan een aantal verplichtingen voldoen.	

artikel 7, en ten minste een keer per kwartaal; 3° de secretaris stelt een verslag op van de vergaderingen, vermeld in punt 2°, en bezorgt dat binnen tien dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval aan de financierende provincie(s); 4° de secretaris draagt zorg voor het archief.		
Art. 14. Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt door de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en het representatief orgaan een tussentijds advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid. Uiterlijk twee maanden voor het einde van de wachtperiode wordt door de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en het representatief orgaan een advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en 8, tweede lid.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

Als in voorkomend geval de provincie de financierende overheid wordt, zijn het eerste en tweede lid ook van toepassing op de provincie(s) in kwestie. Als een gemeente van de gebiedsomschrijving, het representatief orgaan of in voorkomend geval een betrokken provincie het advies, vermeld in het eerste tot en met het derde lid, niet op tijd bezorgen, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.		
Art. 15. Uiterlijk 24 maanden na de start van de wachtperiode bezorgt de bevoegde instantie een tussentijds advies aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid. Uiterlijk tien dagen voor het einde van de wachtperiode bezorgt de bevoegde instantie een advies aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid.	De bevoegde instantie is decretaal verplicht om tijdens en op het einde van de wachtperiode binnen de voorgeschreven termijnen een advies te bezorgen aan de Vlaamse Regering over de naleving door de lokale geloofsgemeenschap van de erkenningsverplichtingen. Het betreft een gebonden bevoegdheid waaraan deze dienst is onderworpen. Deze adviesverplichting is een kernopdracht van de bevoegde instantie.	

Als de bevoegde instantie het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.		
Afdeling 4. Erkenning		
Art. 16. §1. Uiterlijk twee maanden na het einde van de wachtperiode, vermeld in paragraaf 4 en artikel 10, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap en brengt ze de lokale geloofsgemeenschap, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van die beslissing. §2. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen: 1° de naam van het bestuur van de eredienst; 2° de gebiedsomschrijving; 3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden die betrokken zijn bij	Uiterlijk twee maanden na het einde van de gewone en de verlengde wachtperiode moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. Dit is een termijn van orde. Indien de Vlaamse Regering nalaat om binnen deze voorgeschreven termijn een beslissing te nemen kunnen het betrokken representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschap overeenkomstig artikel 14, §3, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nodige stappen ondernemen opdat de Vlaamse Regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing neemt over de erkenningsaanvraag. Artikel 14, §3, van de wetten op de Raad van State biedt aan het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap de mogelijkheid om na het verstrijken van de voorgeschreven beslissingstermijn de Vlaamse Regering aan te manen om alsnog	

grensoverschrijdende besturen van de eredienst. Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in het eerste lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. §3. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap niet voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, wordt de erkenning geweigerd. §4. De Vlaamse Regering kan binnen de termijn, vermeld in paragraaf 1, de wachtperiode verlengen met maximaal twaalf maanden en brengt in voorkomend geval de lokale geloofsgemeenschap, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van die verlenging. Bij een verlenging als vermeld in het eerste lid vraagt de Vlaamse Regering opnieuw een advies aan de actoren als vermeld in artikel 14 en 15. De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarin dat advies moet worden bezorgd.	een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Ingeval de Vlaamse Regering vier maanden na de aanmaning nog steeds nalaat een uitdrukkelijke beslissing te nemen omtrent de erkenningsaanvraag, wordt ze geacht een afwijzende beslissing (impliciete weigeringsbeslissing) te hebben genomen waartegen een annulatieberoep bij de Raad van State kan ingesteld worden door het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap.	

Art. 17. Het representatief orgaan stelt binnen dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing, vermeld in artikel 16, §2, het voltallige bestuursorgaan aan conform het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan. Het lot wijst de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.	De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan zal voortaan niet meer plaatsvinden na drie jaar van de erkenningsdatum. De bestuursorganen van de nieuwe besturen van de eredienst, zullen voortaan allemaal in hetzelfde jaar gedeeltelijk vernieuwd worden. Dit betekent concreet dat de gedeeltelijke vernieuwingen voor alle bestuursorganen zullen plaatsvinden om de drie jaar vanaf 2023. Om te vermijden dat een bestuur van de eredienst een bestuursorgaan moet verkiezen, die maar zeer korte tijd aangesteld blijft, zal het representatief orgaan tijdelijk een voltallig bestuur aanstellen. Het eredienstendecreet bepaalt per eredienst wat een voltallig bestuursorgaan inhoudt. De manier waarop de eerste aanstelling gebeurt, behoort tot de autonomie van het representatief orgaan. Overeenkomstig het eredienstendecreet wijst het lot de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.	
Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst		
Art. 18. Met behoud van de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004,	Dit artikel somt duidelijk de verplichtingen verbonden aan de erkenningsverplichtingen	**Art. 18, 4°, a):** wat betreft het aantal kleine parochies die op heden bestaan: een

voldoet het bestuur van de eredienst aan al de volgende verplichtingen: 1° het is transparant over de juridische structuur en de financiën van de lokale geloofsgemeenschap en alle juridische structuren die aan haar rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen; 2° het is financieel leefbaar en is transparant daarover; 3° de leden van het bestuursorgaan ondertekenen bij iedere gedeeltelijke vernieuwing een schriftelijke verklaring op erewoord waarin ze zich ertoe verbinden de verplichtingen, vermeld in punt 10° en artikel 19, §1, van dit decreet, en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven; 4° het toont zijn maatschappelijke relevantie aan door aan volgende verplichtingen te voldoen: a) het telt minstens tweehonderd leden binnen de gebiedsomschrijving. Op elke vraag van de Vlaamse Regering gaat het representatief orgaan na	op waaraan alle besturen van de eredienst, ongeacht de datum van erkenning, moeten voldoen om hun erkenning en bijgevolg financiële steun te behouden. Deze verplichtingen gelden naast de verplichtingen van het eredienstendecreet. De schriftelijke verklaringen op eer zijn onderdeel van de notulen en worden overeenkomstig het eredienstendecreet aan de toezichthoudende overheden bezorgd. Het bestuur van de eredienst moet blijvend transparant zijn over alle aan haar rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen.	overweging zal allicht zijn dat al die kleine parochies de overhead (inclusief de planlast) verhogen. Aangezien het hier over een vraag naar publiekrechtelijke instanties gaat, mag de overheid hier normen opleggen. Zie hoger ook voor een alternatief voorstel voor de meting van de grootte van geloofsgemeenschappen. **Art. 18, 4°, d) en e):** Het principe van respect voor goed nabuurschap is een algemeen geldend principe. Aangezien hiervoor van alle burgers hetzelfde verwacht wordt en dit dus in lijn ligt met het grondwettelijk beschermde non-discriminatiebeginsel kan dit volgens ons niet beschouwd worden als een inmenging in de godsdienstvrijheid. Hierbij is het trouwens van belang voor de te erkennen lokale geloofsgemeenschappen dat "duurzame contacten" en "goed nabuurschap" niet verder gedefinieerd worden. Een andere formulering kan immers alleen maar enger en meer rigide zijn waardoor deze bepaling wel dichter kan aanleunen bij een inmenging in de godsdienstvrijheid. Het is wenselijk om te verduidelijken dat men hier met "de lokale gemeenschap" niet louter

of aan die verplichting blijvend is voldaan; b) het draagt zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken; c) het onderhoudt en bewaart het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst; d) het onderhoudt duurzame contacten met de lokale besturen van de gebiedsomschrijving en de lokale gemeenschap; e) het respecteert het principe van goed nabuurschap binnen de lokale gemeenschap; 5° de leden van het bestuursorgaan ondertekenen een schriftelijke verklaring op erewoord waarin ze erkennen dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, in het bijzonder het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van		de lokale overheden bedoelt, maar wel de omwonenden, plaatselijke handelaars etc.

anderen kan beperken en zich ertoe verbinden om, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na te leven: a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan; b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst; c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden		

	daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen; d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving; 6° het kan een bewijs voorleggen dat het bestuur van de eredienst houder is van zakelijke rechten op het gebouw of de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of kan een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van het gebouw door het bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt, een attest van de brandweer, niet ouder dan twaalf maanden, voorleggen waaruit blijkt dat het gebouw of de infrastructuur overeenstemt met de geldende veiligheidsnormen. Het bestuursorgaan houdt een inventaris bij van de		

gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt. Die inventaris bevat: a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur; b) een nota met vermelding van al de volgende elementen: 1) de titels die het bestuur van de eredienst heeft op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik; 2) de titels die andere personen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de identificatie van die personen en de reden van gebruik; c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur; d) een attest van de brandweer dat niet ouder is dan twaalf maanden,		

	waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;		
7°	het deelt jaarlijks de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst, de vervangers en de leden van het bestuursorgaan mee aan de Vlaamse Regering en het representatief orgaan. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt ze dat onmiddellijk aan de Vlaamse Regering en het representatief orgaan;		
8°	zijn bedienaars van de eredienst en de vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan. Die goedkeuring wordt onmiddellijk door het representatief orgaan bevestigd aan de Vlaamse Regering;		
9°	zijn bedienaars van de eredienst en de vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;		

10° zijn bedienaars van de eredienst, de vervangers en andere personen zijn noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks bezoldigd of op een andere wijze aangesteld door een buitenlandse overheid.		
Art. 19. §1 Een bestuur van de eredienst ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid. Een bestuur van de eredienst ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. §2. Het bestuursorgaan houdt op de zetel van het bestuur van de eredienst een register bij van alle giften, in natura of in contanten, waarvan het bestuur van de eredienst, rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde is en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro	Het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen, waarbij een bestuur van de eredienst wordt opgericht dat van overheidswege financieel ondersteund wordt, is moeilijk verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning van diezelfde geloofsgemeenschap die resulteert in een de facto controle door die buitenlandse instantie waardoor afbreuk kan gedaan worden aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap. Het risico dat wie betaalt, ook het beleid van de geloofsgemeenschap bepaalt en instrumentaliseert, wordt ook in andere Europese lidstaten onderkend, ook al is er daar veelal geen sprake van overheidsfinanciering. Ter illustratie kan verwezen worden naar het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie in de Nederlandse	

overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd. Het bestuursorgaan is de verwerkingsverantwoordelijke als vermeld in artikel 4, 7), van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming). Het registreert alle giften, vermeld in het eerste lid, binnen acht dagen na de ontvangst ervan. Het register vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker: 1° voor natuurlijke personen: a) de voor- en achternaam; b) het adres van hoofdverblijfplaats; c) de geboortedatum en de plaats;	Tweede Kamer[11] naar ongewenste buitenlandse beïnvloeding. Het Nederlandse rapport wijst op de negatieve gevolgen voor de betrokken geloofsgemeenschap: sociale druk, intimidatie, gevolgen voor het onderwijs en de jeugd, toenemende segregatie en polarisatie, ontstaan van parallelle samenleving, enz.[12] In de Vlaamse context kunnen die gevolgen nog versterkt worden door de overheidsfinanciering van erkende geloofsgemeenschappen, die de betrokken geloofsgemeenschappen nog meer financiële armslag geven. Ook in Oostenrijk, waar geloofsgemeenschappen erkend kunnen worden, erkent men deze problematiek. Daar mogen sinds de inwerkingtreding van de Islamgesetz van 2015 de financiële middelen voor de bekostiging van dagelijkse werking van islamitische geloofsgemeenschappen enkel uit het binnenland komen.[13] Daarom beperkt dit voorontwerp van decreet de mogelijkheden van buitenlandse financiering en ondersteuning van de	

[11] Het verslag van die commissie kan worden nagelezen op: https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/verslag_pocob.pdf
[12] Ibidem, p.76-88.
[13] Art. 6 Bundesgesetz über die äußeren Rechtsverhältnisse islamischer Religionsgesellschaften – Islamgesetz 2015, BGBl. I Nr. 39 /2015;

d) de nationaliteit. 2° voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid: a) de naam; b) in voorkomend geval het ondernemingsnummer; c) de rechtsvorm; d) het adres van de zetel. Het bestuur van de eredienst verleent op verzoek onmiddellijk inzage of een afschrift van het register aan: 1° het representatief orgaan; 2° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving; 3° in voorkomend geval de financierende provincie(s); 4° de provinciegouverneur; 5° de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht. Het register wordt altijd vertrouwelijk behandeld.	besturen van eredienst. Onder financiering en ondersteuning worden niet enkel financiële stromen verstaan, maar ook prestaties die kosteloos of onder de reële kostprijs verleend worden (vb. de terbeschikkingstelling van personeel), terbeschikkinggestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald en rechtshandelingen die betrekking hebben op een overdracht of een afstand van een recht zonder gelijkwaardig geachte (economische) tegenprestatie (vb. terbeschikkingstelling van roerende of onroerende goederen). Deze vormen van financiering en ondersteuning worden niet getolereerd in erkende lokale geloofsgemeenschappen als deze vormen van financiering onder het toepassingsgebied van artikel 19, §1, vallen. Doordat de buitenlandse financiering en ondersteuning enkel wordt verboden in de specifieke situaties geformuleerd in artikel 19, §1, is de ontworpen regelgeving wel verzoenbaar met artikel 9 van het EVRM, dat de vrijheid van gedachte, geweten en godsdienst beschermt. De tweede paragraaf van dat artikel bepaalt dat de vrijheid om een godsdienst te belijden of overtuiging tot uiting te brengen aan geen andere	

§3. Bij de jaarrekening van het bestuur van de eredienst worden als bijlagen toegevoegd: 1° het giftenregister vermeld in paragraaf 2; 2° de jaarrekening van de juridische structuren, vermeld in artikel 18, eerste lid, 1°, die verbonden zijn met het bestuur van de eredienst.	beperkingen kan worden onderworpen dan die, die bij de wet zijn voorzien en in een democratische samenleving noodzakelijk zijn in het belang van de openbare veiligheid, voor de bescherming van de openbare orde, gezondheid of goede zeden of voor de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen. De beperking op buitenlandse financiering en ondersteuning voor de besturen van de eredienst zoals geformuleerd in artikel 19, §1, van dit voorontwerp voldoet aan de voorwaarden van artikel 9 van het EVRM. Het wordt immers opgenomen in een decretale bepaling, zodat voldaan aan de eerste voorwaarde van het EVRM, met name dat de beperking bij wet moet zijn voorzien. De ontworpen bepaling is eveneens noodzakelijk in onze democratische samenleving om de openbare veiligheid en de bescherming van de openbare orde te waarborgen, alsook om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te garanderen. Het spreekt voor zich dat financiering of ondersteuning die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging een ernstig risico	

	inhoudt voor de openbare veiligheid. De buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt is evenzeer een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. Het staat bovendien haaks op het concept van de lokale overheidsfinanciering van de besturen van de eredienst. De regeling vervat in artikel 19, §1, gaat niet verder dan noodzakelijk. Er wordt immers geen absoluut verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning opgelegd, maar een gekwalificeerd verbod dat enkel die buitenlandse financiering en ondersteuning verbiedt die rechtstreeks of onrechtstreeks afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de geloofsgemeenschappen én deze die verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Zulke buitenlandse financiering of ondersteuning is niet verzoenbaar met het Vlaamse stelsel van erkende erediensten en overheidsfinanciering, en ipso facto met de democratische samenleving.	

	Het opgelegde verbod is tweeledig. Het eerste luik van het verbod verbiedt buitenlandse financiering en ondersteuning, als die tot gevolg heeft dat het bestuur van de eredienst geheel of ten dele onder controle kan komen te staan van de financierende buitenlandse actoren waardoor afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van het eredienstbestuur. Een dergelijke onwenselijke invloed kan een erkende lokale geloofsgemeenschap vervreemden van de Vlaamse samenleving waardoor een parallelle samenleving ontstaat en is ook niet verzoenbaar met de overheidsfinanciering die een bestuur van de eredienst ontvangt en de erkenningsverplichting vervat in artikel 7, 3°, om zelf financieel leefbaar te zijn. Dat verbod geldt zowel voor rechtstreekse financiering, waarbij middelen aan het bestuur van de eredienst zelf worden ter beschikking gesteld, als voor onrechtstreekse financiering, waarbij middelen via één of meerdere tussenstappen bij het bestuur van de eredienst belanden. Aanwijzingen van buitenlandse financiering of ondersteuning waaruit kan blijken dat er	

	mogelijks buitenlandse invloed wordt uitgeoefend of ingekocht binnen een (erkende) lokale geloofsgemeenschap waardoor een afbreuk wordt gedaan aan haar onafhankelijkheid kunnen zijn: - eenmalige of herhaaldelijke financiële giften van eenzelfde persoon of organisatie die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is aan een buitenlandse actor; - schenking van goederen die een aanzienlijke kostrijs hebben en noodzakelijk zijn voor de uitoefening van de eredienst; - kosteloze terbeschikkingstelling van personeel (vb. bedienaar van de eredienst)[14] aan een lokale geloofsgemeenschap; - een nauwe band tussen een lokale geloofsgemeenschap en een ambassade of consulaat van een buitenlandse overheid. Zoals het ontvangen en implementeren van specifieke richtlijnen (ongeacht de aard ervan: religieus, beleidsmatig, informatief, …) vanuit een ambassade of het verzenden vanuit de lokale	

[14] Gelet op de specificiteit van door een buitenlandse overheid bezoldigde en aangestelde personen actief binnen een lokale geloofsgemeenschap wordt in voorliggend voorontwerp een aparte regeling uitgewerkt in artikel 7, 11°, en artikel 18, 10°.

	geloofsgemeenschap van rapporten over de eigen werking, leden of bepaalde personen of groepen naar een ambassade of consulaat; - ook het actief promoten van activiteiten van een ambassade via de eigen sociale mediakanalen van een lokale geloofsgemeenschap kan een aanwijzing vormen van bepaalde buitenlandse beïnvloeding; - de structurele en prominente aanwezigheid van diplomatiek personeel (bv. ambassadeur of consul) in een lokale geloofsgemeenschap tijdens religieuze of andere plechtigheden of vieringen; - kosteloze of tegen een niet-marktconforme huurprijs terbeschikkingstelling van gebouwen of van andere infrastructuur door een buitenlandse overheid of organisatie aan een lokale geloofsgemeenschap; - juridische structuren zoals educatieve, socio-culturele of recreatieve verenigingen/stichtingen, die actief zijn binnen een lokale geloofsgemeenschap maar rechtsreeks of onrechtstreeks	

	verbonden zijn aan een buitenlandse overheid of organisatie; - het actief gebruik maken van officiële logo's van buitenlandse instanties; - samenwerkingsverbanden met ogenschijnlijk neutrale ngo's en liefdadigheidsinstellingen maar die rechtsreeks of onrechtstreeks verbonden zijn met buitenlandse overheidsinstanties of buitenlandse religieuze organisaties en bewegingen die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken; - gebruik van literatuur (al dan niet religieus van aard) waarvan de uitgever of auteur een buitenlandse overheid of een buitenlandse religieuze organisatie of beweging is die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken; - het aanbieden (al dan niet kosteloos) en organiseren door een buitenlandse actor van bepaalde opleidingen of stages voor jongeren aan buitenlandse religieuze instellingen	

	die een geloofsbeleving uitdragen die op gespannen voet staat met onze democratische grondwaarden zoals vervat in de Grondwet en het EVRM; - …. Het tweede luik van het verbod heeft betrekking op financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met ongeoorloofde activiteiten zoals terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging. Om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt, wordt in de tweede paragraaf een transparantie- en registratieverplichting opgelegd. De bestuursorganen houden een register bij van alle giften die een waarde hebben van 500 euro en meer. Het bestuursorgaan is de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van de algemene verordening gegevensbescherming. Dit artikel bevat de decretale verplichting voor het bestuursorgaan om een register bij te houden. Bijgevolg is voldaan aan de	

	rechtsgrond van een wettelijke verplichting tot gegevensverwerking voor de verwerkingsverantwoordelijke (art. 6, lid 1, c) van de algemene verordening gegevensbescherming). Onder giften wordt verstaan elke opzettelijke daad om het bestuur van de eredienst een economisch of anderszins voordeel te geven, zonder een tegenprestatie die gelijkwaardig wordt geacht. Zonder limitatief te zijn, kunnen als gift worden beschouwd: - hand- en bankgift; - prestaties die kosteloos of onder de reële kostprijs verleend worden (vb. de terbeschikkingstelling van personeel); - terbeschikkinggestelde kredietlijnen die niet moeten worden terugbetaald; - enige rechtshandeling die betrekking heeft op een overdracht of een afstand van een recht zonder gelijkwaardig geachte (economische) tegenprestatie (vb. ter beschikkingstellen van roerende of onroerende goederen). De persoonsgegevens zijn beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om te kunnen identificeren wie de schenker is. Deze	

	identificatie is noodzakelijk om te kunnen oordelen of het om een verboden vorm van financiering of ondersteuning gaat. Bovendien kunnen deze persoonsgegevens enkel gebruikt worden om de naleving van het verbod in de eerste paragraaf te controleren. Enkel de instanties opgesomd in dit artikel of die hiertoe gemachtigd worden door de Vlaamse Regering kunnen inzage krijgen in dit register. De betrokken instanties zullen dit register altijd vertrouwelijk moeten behandelen. Het giftenregister wordt als bijlage bij de jaarrekening van het bestuur van de eredienst gevoegd. Ook bij de behandeling van de jaarrekening wordt het register steeds vertrouwelijk behandeld. Overeenkomstig artikel 54 van het besluit van de Vlaamse Regering van 13 oktober 2006 houdende het algemeen reglement op de boekhouding van de besturen van de erkende erediensten en van de centrale besturen van de erkende erediensten worden alle boekhoudstukken methodisch bewaard gedurende een periode van minstens tien jaar, die aanvangt op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarop het boekhoudstuk betrekking heeft.	

	Het giftenregister is een boekhoudstuk, dat eveneens tien jaar wordt bewaard. Bij de jaarrekening van het bestuur van de eredienst moet eveneens als bijlage de jaarrekening gevoegd worden van alle juridische structuren (bv. vzw's of andere instellingen) die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn met het bestuur van de eredienst.	
Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie		
Art. 20. De bevoegde instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, controleert: 1° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, van dit decreet naleven tijdens de wachtperiode; 2° of de besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004.	Het is de taak van de bevoegde instantie die aangewezen wordt door de Vlaamse Regering om de besturen van de eredienst permanent op te volgen en mogelijke tekortkomingen te detecteren en te onderzoeken, alsook tijdens de wachtperiode na te gaan of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria en administratieve verplichtingen. De bevoegde instantie controleert zowel de naleving van de verplichtingen opgenomen in dit voorontwerp van decreet alsook de naleving van de verplichtingen in het eredienstendecreet. Deze controle reikt niet verder dan	

	noodzakelijk en vrijwaart steeds het grondwettelijk gewaarborgd recht op vrijheid van eredienst. Het gaat hier niet over het algemeen administratief toezicht dat de toezichthoudende overheid de mogelijkheid geeft om beslissingen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst te schorsen of te vernietigen. Als de toezichthoudende overheid in het kader van het algemeen administratief toezicht een schorsings- of vernietigingsbesluit neemt, zal dit gesignaleerd worden aan de bevoegde instantie. Evenmin gaat het hier over het goedkeuringstoezicht, dat de toezichthoudende overheid heeft in het kader van het financieel beheer.	
Art. 21. Om de opdracht, vermeld in artikel 20, te vervullen: 1° sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken actoren die toezicht houden op de besturen van de eredienst; 2° kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in artikelen 22 tot en met 29.	Binnen het handhavingsspoor zijn contacten met de lokale actoren (gemeenten, provincies, LIVC's, burgemeesters,…) en andere stakeholders (Veiligheid van de staat, verbindingsofficieren geïntegreerde politie, FOD Justitie,…) belangrijk om na te gaan of aan de erkenningscriteria en de verplichtingen in het eredienstendecreet blijvend voldaan is. Om zijn opdracht te kunnen uitoefenen sluit de bevoegde	**Art. 21, tweede lid:** de vermelding dat de Vlaamse dienst voor informatie en screening van de lokale geloofsgemeenschappen hun bevoegdheden slechts kunnen uitoefenen in zoverre dat dat "redelijkerwijs nodig is" staat misschien wel slechts in één artikel vermeld, maar dit artikel breidt de toepassing ervan zeer duidelijk uit naar alle bevoegdheden die het decreet opsomt. Dit vormt dus geen probleem

De personeelsleden van de bevoegde instantie maken enkel van hun bevoegdheden, vermeld in artikelen 22 tot en met 29, gebruik als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en voorzien zijn van een legitimatiebewijs. Het personeelslid toont onmiddellijk zijn legitimatiebewijs wanneer daar om wordt verzocht. De Vlaamse Regering bepaalt: 1° de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie worden aangesteld; 2° het model van het legitimatiebewijs vermeld in het tweede lid.	instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken actoren. Om een effectieve controle mogelijk te maken, krijgen de personeelsleden van de bevoegde instantie die belast zijn met de controleopdrachten specifieke bevoegdheden toegekend. Zoals reeds toegelicht in de algemene toelichting, wordt bij de bepaling van de bevoegdheden van de bevoegde instantie rekening gehouden met de godsdienstvrijheid zoals gewaarborgd in artikel 9 van het EVRM, artikel 18 van het Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten en artikel 19 van de Grondwet. Aan de personeelsleden van de bevoegde instantie belast met de controleopdrachten worden enkel bevoegdheden toegekend die nodig zijn om de controleopdracht vermeld in artikel 20 op een adequate wijze te kunnen uitvoeren. Bovendien kan enkel gebruik gemaakt worden van deze bevoegdheden als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van de controleopdrachten. Deze bevoegdheden kunnen niet onbeperkt worden ingezet. De uitoefening van deze bevoegdheden moet steeds in verhouding	en komt de duidelijkheid van het decreet alleen maar ten goede. Uit de tekst van het decreet blijkt trouwens dat de dienst een beperkte opdracht heeft, namelijk toezien op de vervulling van de erkenningsvoorwaarden van het decreet tijdens de wachtperiode en op de verplichtingen van de bestuurders van de eredienst na de erkenning (art. 20). Daarnaast wordt de uitoefening van hun bevoegdheden beperkt tot wat redelijkerwijs nodig is wat een voldoende proportionaliteitstoets inhoudt.

	staan met de welomschreven controleopdrachten opgenomen in artikel 20 (finaliteit) en voor zover dat deze redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van de controleopdrachten (proportionaliteit). De Vlaamse Regering bepaalt eveneens de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie die belast zijn met de controleopdrachten kunnen worden aangesteld en het model van hun legitimatiebewijs. De Vlaamse Regering kan voorzien in specifieke opleidings- en ervaringsvereisten.	
Art. 22. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben zonder voorafgaande aankondiging toegang tot alle gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst, de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt tijdens de wachtperiode, met uitzondering van de gebouwen en ruimtes die exclusief bestemd zijn als private woning van de bedienaar van de eredienst.	De personeelsleden van de bevoegde instantie moeten steeds toegang krijgen tot alle gebouwen en infrastructuur om te kunnen controleren of het bestuur van de eredienst of de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode voldoen aan de erkenningsverplichtingen. Hieronder vallen: - alle gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst; - de infrastructuur gebruikt door het bestuur van de eredienst. Tijdens de wachtperiode betreft dit de	

	infrastructuur die werd opgenomen in de aanvraag tot erkenning; - de ruimtes ter beschikking gesteld door de financierende overheid waar de leden van de geloofsgemeenschap ontvangen kunnen worden, waar het bestuursorgaan kan vergaderen en waar het archief van het bestuur van de eredienst kan worden bewaard; - de ruimtes waar de bestuursorganen hun decretale taken uitvoert. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben geen toegang tot de gebouwen en ruimtes exclusief bestemd als private woning van de bedienaar van de eredienst. Als de pastorie of woning ter beschikking gesteld aan de bedienaar, gebruikt wordt om decretale taken van het bestuur van de eredienst uit te voeren, hebben de personeelsleden van de bevoegde instantie wel toegang tot deze ruimte.	
Art. 23. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de volgende handelingen stellen: 1° de identiteit opnemen en de te identificeren personen daarvoor staande houden;	De identiteitscontrole gebeurt in eerste instantie aan de hand van de officiële identiteitsdocumenten. Slechts wanneer deze niet kunnen worden voorgelegd of wanneer er twijfel rijst rond de authenticiteit van die documenten aan de hand van niet-officiële	

2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen; 3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld conform punt 1° of 2°, de identiteit achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Met toepassing van artikel 27, kan getracht worden om de identiteit van die personen te achterhalen met beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan. De documenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.	documenten of door middel van beeldmateriaal.	
Art. 24. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inlichtingen vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.	Inlichtingen zijn alle vormen van mededelingen, verklaringen en toelichtingen die een bijdrage kunnen leveren om te controleren of de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst voldoet aan de verplichtingen opgenomen in artikel 20.	

Art. 25. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging vorderen van alle informatie, documenten en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm. De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm. §2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inzage nemen in de informatie, de gegevens, de documenten en de informatiedragers, vermeld in paragraaf 1. §3. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of zelf een kopie maken. Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen de personeelsleden van de bevoegde instantie tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. Die periode mag niet langer duren dan dertig dagen, tenzij	Informatie is de verzamelterm voor "geformaliseerde" gegevens, d.w.z. alle mogelijke gegevens die op welke wijze dan ook ergens een neerslag hebben gekregen (bijvoorbeeld facturen, bestekken, loonstrookjes, staten van dagelijkse werkzaamheden en uitgaven, uittreksels van bankrekeningen, computergegevens, budgettaire en boekhoudkundige bescheiden). Dit artikel creëert het recht om informatie of gegevens te laten voorleggen, in te zien en er een afschrift van te nemen, ongeacht de vorm waarin of de drager waarop de informatie of gegevens zijn opgeslagen of verwerkt.	

personeelsleden van de bevoegde instantie de betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedeelt die een langere duur verantwoorden.		
Art. 26. Binnen de termijn die de personeelsleden van de bevoegde instantie bepalen, verleent iedereen alle medewerking aan de personeelsleden van de bevoegde instantie die redelijkerwijze kan worden gevraagd.	Om de uitoefening van de bevoegdheden effectiever te laten verlopen wordt die gekoppeld aan een medewerkingsplicht voor iedereen die een bijdrage kan leveren om te controleren of de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst voldoet aan de verplichtingen opgenomen in artikel 20 (bv. bestuursleden van de eredienst, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, personeelsleden van het bestuur van de eredienst, de aangeduide verantwoordelijken van een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode,…).	
Art. 27. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen. De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in een verslag. Tenzij de controle daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die betrokken is in een onderzoek op de hoogte gebracht van de	Dit artikel regelt het gebruik van audiovisuele middelen bij de uitoefening van het toezicht. Audiovisuele middelen zijn niet meer weg te denken in de uitoefening van het toezicht, maar het gebruik ervan wordt goed omschreven om misbruiken en schendingen van de privacy te voorkomen.	

inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen. De audiovisuele vaststellingen hebben alleen bewijswaarde op voorwaarde dat ze in afdoende mate steun vinden in andersoortige bewijsmiddelen. De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter van het Wetboek van Strafvordering.	Dit artikel machtigt de personeelsleden van de bevoegde instantie niet om bijzondere opsporingsmethodes, in het bijzonder observaties in de zin van artikel 47 sexies van het Wetboek van Strafvordering uit te voeren. De toekenning van de mogelijkheid om bij de uitoefening van het toezicht audiovisuele middelen te gebruiken doet geen afbreuk aan artikel 47ter en volgende van het Wetboek van Strafvordering. Naar analogie met de definitie van artikel 47 sexies van het Wetboek van Strafvordering kan audiovisueel middel worden omschreven als een technisch hulpmiddel bestaande uit een configuratie van componenten die audiovisuele signalen detecteert, deze transporteert, hun registratie activeert en de signalen registreert. De audiovisuele vaststellingen worden wat hun verwerking betreft onderworpen aan dezelfde regels die volgens artikel 5 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming gelden voor persoonsgegevens, d.w.z. dat ze slechts voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en vervolgens niet op een met die	

	doeleinden onverenigbare wijze mogen worden verwerkt. De vaststellingen gebeuren binnen een welomschreven toezichtsopdracht opgenomen in artikel 20. Een andere verwerking dan binnen deze opdracht is slechts mogelijk voor historisch, statistisch of wetenschappelijk onderzoek of wanneer die verwerking kan worden gebaseerd op een andere rechtsgrondslag.	
Art. 28. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich laten bijstaan door deskundigen of andere personen die ze daarvoor aanwijst.	De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie om hen te beschermen tegen gewelddaden en feitelijkheden die tegen hen kunnen worden gepleegd of om hen in staat te stellen de moeilijkheden weg te nemen waardoor zij zouden worden belet hun opdracht te vervullen (cf. artikel 44 van de wet op het politieambt). Daarnaast kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie zich laten bijstaan door deskundigen zoals landmeter, financieel deskundige, ICT-deskundige, tolk… of andere personen die de personeelsleden aanduiden (vb. eigenaar van het gebouw, conciërge, personeel,…).	
Art. 29. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening	De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun	

van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen als tekortkomingen op de verplichtingen, vermeld in artikel 20, worden vastgesteld. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel. §2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen alle raadgevingen geven die zij nuttig acht om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen te voorkomen. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen een waarschuwing richten tot het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan, waarbij opgedragen wordt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen. De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk kennis van de raadgevingen, vermeld in het eerste lid, en de waarschuwingen, vermeld in het tweede lid, aan het representatief orgaan.	opdracht een verslag van vaststelling opstellen. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel. Dit artikel verleent de personeelsleden van de bevoegde instantie de bevoegdheid om raadgevingen en waarschuwingen te geven. Raadgevingen hebben tot doel tekortkomingen, die dreigen gepleegd te worden, te voorkomen. Ze vinden plaats op een ogenblik dat de tekortkoming nog niet heeft plaatsgevonden en hebben een zuiver preventieve werking. Raadgevingen bevatten zo concreet mogelijke adviezen over hoe de tekortkoming alsnog kan worden voorkomen, naast een algemene verwittiging voor de gevolgen ervan. Een waarschuwing is een gunst waarbij het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan opgedragen wordt om binnen een bepaalde termijn zich in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen, en het bewijs hiervan te verschaffen.	

	De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk aan het representatief orgaan kennis van de waarschuwingen en raadgevingen.	
Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst		
Art. 30. De Vlaamse Regering kan de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 31, §1, opstarten als een bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3, artikel 26 of 29, §2, tweede lid, van dit decreet of het decreet van 7 mei 2004. Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan beschikken over de mogelijkheid om tijdens de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 31, hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen aan de Vlaamse Regering te bezorgen.	Als een bestuur van de eredienst of de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan hun verplichtingen, kan het bestuur van de eredienst door de Vlaamse Regering gesanctioneerd worden. Vooreerst kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als het bestuur van de eredienst tekortkomt aan de verplichtingen opgenomen in hoofdstuk 3 en het eredienstendecreet, maar ook als de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de hun opgelegde decretale verplichtingen (vb. geen verklaring op eer inzake naleving bestuurstaalwetgeving voorleggen, geen uittreksel uit strafregister voorleggen, penningmeester weigert om een ontwerp van meerjarenplan op te maken, ...). Daarnaast kan de sanctioneringsprocedure opgestart worden als de leden van het bestuursorgaan weigeren om overeenkomstig artikel 26, hun medewerking te verlenen aan	

	de personeelsleden van de bevoegde instantie bij de uitoefening van hun bevoegdheden. Ten slotte kan de sanctioneringsprocedure ook opgestart worden als het bestuur van de eredienst of de leden van het bestuursorgaan geen gevolg geven aan de waarschuwingen gegeven door de bevoegde instantie overeenkomstig artikel 29, §2, tweede lid. De opstart van de sanctioneringsprocedure behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Regering, alsook de keuze van sanctionering Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan beschikken tevens over de mogelijkheid hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen over te maken.	
Art. 31. §1. In geval van een tekortkoming aan een verplichting, vermeld in hoofdstuk 3, artikel 26 of 29, §2, tweede lid, van dit decreet of het decreet van 7 mei 2004, kan de Vlaamse Regering, al dan niet na een aanmaning, beslissen om een van de volgende sancties op te leggen:	Er wordt een getrapt en gedifferentieerd sanctioneringsmechanisme ingevoerd. De Vlaamse Regering kan, al dan niet na een eerste aanmaning om de tekortkomingen weg te werken of een waarschuwing van de bevoegde instantie beslissen tot sanctionering. Afhankelijk van de ernst van de tekortkoming kan de Vlaamse Regering beslissen tot:	

1° opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn; 2° opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn; 3° opheffing van de erkenning. In voorkomend geval bevat de aanmaning, vermeld in het eerste lid, de termijn waarbinnen het bewijs moet zijn bezorgd aan de Vlaamse Regering dat alle tekortkomingen zijn weggewerkt. De beslissing tot opschorting of beperking, vermeld in het eerste lid, bevat de duur van de sanctie die eveneens de termijn is om de tekortkomingen weg te werken en het bewijs hiervan te bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als dat bewijs niet op tijd is bezorgd, kan de Vlaamse Regering de sanctie verlengen of een andere sanctie opleggen conform het eerste lid. De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van: 1° het representatief orgaan; 2° de bevoegde instantie; 3° de gemeenten van de gebiedsomschrijving;	- opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn. De opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning kan verschillende vormen aannemen. Zo kan de Vlaamse Regering bij wijze van sanctie de investeringskredieten van de betrokken besturen van de eredienst geheel of gedeeltelijk schrappen, zodat geplande of lopende investeringen geheel of gedeeltelijk worden uitgesteld of stilgelegd. Op een gelijkaardige wijze kunnen ook de kredieten van de exploitatie beperkt worden, door kredieten voor specifieke uitgaven te schrappen of te beperken tot bepaalde percentages. Er wordt in de tekst van het decreet gekozen voor een algemene formulering, zodat de Vlaamse Regering bij het bepalen van de concrete sanctie maximaal rekening kan houden met de lokale situatie en effectieve sancties kan opleggen. Zo worden inadequate sancties (zoals het schrappen van investeringskredieten bij een bestuur van de eredienst die helemaal geen investeringen gepland	

4° in voorkomend geval de financierende provincie(s). Als een adviserende actor, vermeld in het vierde lid, geen advies bezorgt binnen een termijn van drie maanden na de verzending door de Vlaamse Regering van de vraag om advies, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. §2. Op vraag van het representatief orgaan en in afwijking van paragraaf 1, kan de Vlaamse Regering onmiddellijk de erkenning opheffen. §3. De Vlaamse Regering geeft onmiddellijk kennis van: 1° een afschrift van de aanmaning, vermeld in paragraaf 1, aan het representatief orgaan; 2° de beslissing vermeld in paragraaf 1, eerste lid en paragraaf 2 aan het bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving, in voorkomend geval de financierende provincie(s).	heeft) vermeden. Het laat ook toe om de zwaarte van de sanctie beter af te stemmen op de ernst van de tekortkomingen die aanleiding geven tot de sanctie. - opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn; - opheffing van de erkenning. Daarnaast wordt er een getrapt sanctiesysteem ingevoerd (behalve voor de sanctie tot opheffing van de erkenning), waarbij het bestuur van de eredienst of in voorkomend geval, de leden van het bestuursorgaan de mogelijkheid krijgen om binnen een welbepaalde termijn de tekortkomingen weg te werken. In de beslissing tot sanctionering wordt steeds een termijn bepaald (uitgezonderd bij de sanctie tot opheffing van de erkenning) waarbinnen het bewijs geleverd moet zijn aan de Vlaamse Regering dat alle vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt. Als het bestuur van de eredienst geen of onvoldoende bewijs leveren dat de vastgestelde tekortkomingen zijn weggewerkt, kan de Vlaamse Regering opnieuw een sanctioneringsbeslissing nemen. Zo kan de Vlaamse Regering in eerste	

De beslissing tot opheffing van de erkenning wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.	instantie de financiële gevolgen beperken, vervolgens de erkenning opschorten en ten slotte de erkenning opheffen als het bestuur van de eredienst de tekortkomingen niet wegwerkt. De Vlaamse Regering kan evenwel onmiddellijk beslissen tot de opstart van de procedure tot opheffing van de erkenning wanneer ze acht dat de vastgestelde tekortkomingen dermate ernstig zijn dat de opheffing van de erkenning de meest gepaste sanctie is. Ten slotte kan de opheffingsprocedure ook worden opgestart op initiatief van het representatief orgaan. Het representatief orgaan kan als aanvrager van de erkenning steeds op eigen initiatief de opheffing van de erkenning aan de Vlaamse Regering vragen. Dit kan om verschillende redenen: het bestuur van de eredienst leeft de interne regels van de eredienst niet na, het bestuur van de eredienst vraagt zelf de opheffing aan via haar representatief orgaan, het bestuur van de eredienst telt niet meer voldoende leden binnen haar geloofsgemeenschap,….	
Art. 32. Als de erkenning wordt opgeheven, vordert de financierende overheid de	Zolang een bestuur van de eredienst de erkenning behoudt, heeft ze onder bepaalde voorwaarden recht op financiële steun van	

toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven.	het gemeente- of provinciebestuur. Bij een opheffing van de erkenning verliest ze dat recht. Dat geldt voor de toekomst, niet voor het verleden. Eventueel al te veel uitbetaalde toelagen zijn dan onverschuldigd en worden teruggevorderd. Hoofdstuk 6. Wijziging van de besturen van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen	
Hoofdstuk 6. Wijziging van de besturen van de eredienst en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen		
Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van het bestuur van de eredienst		
Art. 33. §1. De Vlaamse Regering erkent de wijziging van de gebiedsomschrijving van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan. §2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot	De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om lokale geloofsgemeenschappen te erkennen en dus ook om de wijzigingen aan de gebiedsomschrijving te erkennen. Ingevolge de scheiding tussen kerk en staat moet het representatief orgaan het initiatief nemen voor een dergelijke wijziging. Dit artikel geeft een opsomming van welke stukken de gemotiveerde aanvraag moet bevatten. De gemotiveerde aanvraag moet ook de eventueel gewijzigde verdeelsleutel	

wijziging van de gebiedsomschrijving al de volgende gegevens en documenten: 1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan waarbij de gebiedsomschrijving van het bestuur van de eredienst wordt gewijzigd; 2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving en de voorgestelde wijziging van de gebiedsomschrijving; 3° het advies van het bestuursorgaan of in voorkomend geval de bestuursorganen; 4° de vermelding van de financierende overheid of in geval van grensoverschrijdende besturen van de eredienst de financierende overheden en desgevallend de verdeelsleutel. Als die verdeelsleutel wijzigt na de gebiedswijziging, wordt ook de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven; 5° de bevestiging door het representatief orgaan dat het bestuur van de eredienst ook na de gebiedswijziging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving; 6° als de gebiedswijziging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het bestuur van de eredienst	vermelden. Het representatief orgaan moet in overleg met het centraal bestuur, het bestuur van de eredienst en eventueel de financierende overheid tot een gedragen verdeelsleutel komen.	

waarvan de gebiedsomschrijving wijzigt.		
Art. 34. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die aanvraag: 1° het representatief orgaan; 2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst; 3° de federale minister van Justitie; 4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving; 5° in voorkomend geval de financierende provincie(s). Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de gemeente(n) van de oorspronkelijke en van de gewijzigde gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) een advies over de gebiedswijziging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

Art. 35. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 34, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de gebiedswijziging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de oorspronkelijke en de gewijzigde gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) op de hoogte van die beslissing. Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de wijziging van de gebiedsomschrijving geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering. Als de Vlaamse Regering de gebiedswijziging erkent, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen: 1° de naam van het bestuur van de eredienst; 2° de gebiedswijziging; 3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden die betrokken zijn bij het	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

grensoverschrijdend bestuur van de eredienst. Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.		
Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst		
Art. 36. §1. De Vlaamse Regering erkent de naamswijziging van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan. §2. Het representatief orgaan bezorgt een aanvraag tot naamswijziging aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot naamswijziging al de volgende gegevens en documenten: 1° de beslissing van het bestuursorgaan over de aanvraag tot naamswijziging; 2° de vermelding van de oorspronkelijke en de voorgestelde naam.	De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om de besturen van de eredienst te erkennen, waaronder de naam. Bijgevolg kan de Vlaamse Regering ook naamswijzigingen van besturen van de eredienst erkennen. Een naamswijziging kan enkel worden aangevraagd door het representatief orgaan. De Vlaamse overheid kan nooit zelf initiatiefnemer zijn.	

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot naamswijziging op de hoogte van die aanvraag: 1° het representatief orgaan; 2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst; 3° de federale minister van Justitie; 4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving; 5° in voorkomend geval de financierende provincie(s).		
Art. 37. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 36, §3, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de naamswijziging en brengt ze het betrokken bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s) daarvan op de hoogte. Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het	De naamgeving van een bestuur van de erediensten behoort tot de autonomie van het bestuur van de eredienst en het representatief orgaan. De Vlaamse Regering kan de naamwijziging enkel weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde. De Vlaamse Regering kan geen inhoudelijke beoordeling verrichten.	

eerste lid, wordt de naamswijziging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering kan de naamswijziging alleen weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde. Het besluit tot naamswijziging wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.		
Afdeling 3. Samenvoeging van besturen van de eredienst		
Onderafdeling 1. Procedure		
Art. 38. Het representatief orgaan neemt het initiatief tot samenvoeging van twee of meer besturen van de eredienst. Het representatief orgaan brengt de betrokken besturen van de eredienst en, in voorkomend geval het centraal bestuur, onmiddellijk op de hoogte van zijn interne beslissing tot samenvoeging. Vanaf de kennisgeving van de beslissing van het representatief orgaan, vermeld in het eerste lid, tot aan de beslissing	Artikel 38 e.v. bepalen de procedure en de gevolgen van een samenvoeging van twee of meer besturen van de eredienst. Ook bij een samenvoeging moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het is uitermate belangrijk dat het representatief orgaan de betrokken besturen van de eredienst onmiddellijk in kennis stelt van zijn interne beslissing tot samenvoeging en welk bestuur van de eredienst als te behouden wordt aangeduid. Vanaf de interne beslissing van	

van de Vlaamse Regering over de samenvoeging, vermeld in artikel 42, treedt een periode van lopende zaken in. Tijdens die periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren worden gesteld na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen. Beslissingen over handelingen die niet voldoen aan de vereisten, vermeld in het tweede lid, of de gevolgen ervan, zijn niet tegenstelbaar aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.	het representatief orgaan tot samenvoeging komen de samen te voegen besturen van de eredienst in een stelsel van lopende zaken. Tijdens deze periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken en handelingen die niet tot de lopende zaken behoren mogen pas gesteld worden na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen van de eredienst. Traditioneel wordt aangenomen dat de volgende aangelegenheden tot de lopende zaken behoren: (1) de dringende zaken, zelfs al zijn het zaken van algemeen politiek belang, waarvan de regeling niet redelijkerwijs kan worden uitgesteld, (2) de zaken van dagelijks bestuur waarvan het belang gering is, alsook (3) de zaken die meer zijn dan zaken van dagelijks bestuur maar ook geen algemeen politiek belang hebben, voor zover zij de normale voortzetting of beëindiging zijn van een regelmatig ingezette procedure, zij voor de kritieke periode beleidsmatig zijn beslecht en zij zonder overhaasting worden afgewerkt. Tijdens deze periode van lopende zaken moet door de betrokken besturen van de eredienst een zekere terughoudendheid in acht	

	genomen worden in de te nemen beslissingen, vooral wanneer deze beslissingen een belangrijke (financiële) impact hebben ook in de jaren na de samenvoeging van de besturen van de eredienst. Om te vermijden dat het te behouden bestuur van de eredienst zodoende wordt bezwaard door de beslissing van één van de besturen van de eredienst, zonder dat de andere besturen van de eredienst de kans krijgen zich over die beslissing uit te spreken, wordt een verplicht overleg tussen de besturen van de eredienst opgelegd. Het is immers de bedoeling om te vermijden dat een bestuur van de eredienst dat weet dat het weldra zal verdwijnen nog ingrijpende beslissingen kan nemen.	
Art. 39. §1. De Vlaamse Regering erkent de samenvoeging van twee of meer besturen van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan. §2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering.	De Vlaamse Regering heeft de bevoegdheid om de samenvoegingen van besturen van de eredienst te erkennen. Dit artikel geeft een opsomming van de inlichtingen en stukken die het representatief orgaan moet bezorgen om de procedure tot erkenning van de samenvoeging op te starten.	

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot samenvoeging al de volgende gegevens en documenten: 1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan met een duidelijke indicatie van de samen te voegen besturen van de eredienst en het te behouden bestuur van de eredienst; 2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving van de samen te voegen besturen van de eredienst en de nieuwe gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst; 3° de adviezen van de bestuursorganen van de samen te voegen besturen van de eredienst; 4° de vermelding van de financierende overheid of in geval van grensoverschrijdende besturen van de eredienst de financierende overheden en in voorkomend geval de verdeelsleutel. Als die verdeelsleutel wijzigt na de samenvoeging, wordt ook de gewijzigde verdeelsleutel opgegeven;		

5° een geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van de samen te voegen besturen van de eredienst, op basis van de laatste jaarrekening en eventueel aangevuld met mogelijke latere wijzigingen; 6° een geactualiseerde inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst die zullen toebehoren aan het te behouden bestuur van de eredienst. Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het representatief orgaan welk gebouw het hoofdgebouw wordt; 7° een geactualiseerde inventaris van de andere infrastructuur die gebruikt zal worden door het te behouden bestuur van de eredienst en de reden van gebruik; 8° als de samenvoeging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het te behouden bestuur van de eredienst; 9° de bevestiging door het representatief orgaan dat het te behouden bestuur van de eredienst na de samenvoeging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;		

10° de bevestiging aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan dat de bedienaars van de eredienst en de vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan.		
Art. 40. Als een van de samen te voegen besturen van de eredienst in een sanctioneringsprocedure als vermeld in artikel 31 zit, kan de Vlaamse Regering de samenvoegingsprocedure opschorten totdat de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen over de sanctionering.	Deze bepaling strekt er toe om te voorkomen dat een bestuur van de eredienst een sanctionering wil ontlopen door samen te voegen met andere besturen. De Vlaamse Regering kan in dit geval de procedure tot samenvoeging opschorten. Voor bepaalde tekortkomingen kan een samenvoeging met een ander bestuur net een oplossing bieden (bv. wanneer een bestuur van de eredienst niet langer 200 leden telt). De beslissing tot opschorting van de samenvoegingsprocedure behoort tot de autonome beslissingsbevoegdheid van de Vlaamse Regering.	
Art. 41. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot samenvoeging op hoogte van die aanvraag: 1° het representatief orgaan; 2° de betrokken besturen van de eredienst;	Dit artikel breidt de verplichting tot kennisgeving uit tot het representatief orgaan, de betrokken besturen van de eredienst, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en aan de financierende overheid/overheden. Als de betrokken besturen van de eredienst ressorteren onder	

3° de federale minister van Justitie; 4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving; 5° in voorkomend geval het centraal bestuur; 6° in voorkomend geval de financierende provincie(s). Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de financierende provincie(s) een advies over de samenvoeging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.	een centraal bestuur, wordt ook het centraal bestuur op de hoogte gebracht.	
Art. 42. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 41, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de samenvoeging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, in voorkomend geval het centraal bestuur, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

de financierende provincie(s) op de hoogte van de beslissing. Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de samenvoeging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering. Als de Vlaamse Regering de samenvoeging erkent, bevat het besluit al de volgende elementen: 1° de aanwijzing van de besturen van de eredienst die worden samengevoegd en het bestuur van de eredienst dat behouden blijft; 2° de naam en de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst; 3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden die betrokken zijn bij grensoverschrijdende besturen van de eredienst; 4° de geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van het te behouden bestuur van de eredienst.		

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.		
Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van besturen van de eredienst		
Art. 43. De erkenning van de samenvoeging van besturen van de eredienst beëindigt het bestaan van de samengevoegde besturen van de eredienst, met uitzondering van het bestuur van de eredienst dat het representatief orgaan aanwijst als het te behouden bestuur van de eredienst. De samenvoeging maakt van rechtswege een einde aan het mandaat van de leden van de bestuursorganen van de samengevoegde besturen van de eredienst vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42. De leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst blijven hun mandaat uitoefenen tot het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt conform het derde lid of tot de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan volgens de reguliere cyclus die geldt voor de andere	Bij een samenvoeging worden de aangeduide besturen van de eredienst samengevoegd, op één na. Het is het representatief orgaan dat bepaalt welk bestuur van de eredienst opgaat in de andere . Ook het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst moet worden vernieuwd aan de nieuwe situatie van de samenvoeging. Om de continuïteit te garanderen, blijven de leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst aan totdat het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt of tot aan de eerste gedeeltelijke verkiezing van het bestuur volgens de reguliere cyclus. De keuze om een nieuw voltallig bestuursorgaan aan te stellen komt toe aan het representatief orgaan in samenspraak met het bestuur van de eredienst.	

besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004. Het representatief orgaan kan na de samenvoeging een nieuw voltalig bestuursorgaan aanstellen met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing. In voorkomend geval wijst het lot de leden aan die bij die eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het voormelde decreet.		
Art. 44. De samenvoeging heeft geen invloed op de samenstelling van het centraal bestuur waaronder de bestuursorganen van de samengevoegde besturen van de eredienst ressorteerden, tot de eerstvolgende verkiezing van dat centraal bestuur. Als er in de gemeente of provincie in kwestie een centraal bestuur is opgericht, blijft dat centraal bestuur bestaan, tenzij die samenvoeging ertoe leidt dat er nog maar één bestuur van de eredienst overblijft op het grondgebied van de gemeente of de provincie in kwestie. In dat laatste geval wordt het centraal bestuur van die gemeente of	De afgevaardigden van de besturen van de eredienst in het centraal bestuur worden geacht niet enkel hun eigen bestuur van de eredienst te vertegenwoordigen, maar wel de belangen van de verschillende besturen van de eredienst van de gemeente of de provincie te verdedigen. Als er meer dan één centraal bestuur betrokken is bij de samenvoeging (doordat één of meer van de samen te voegen besturen van de eredienst gemeente- of provinciegrensoverschrijdend is), geldt dit artikel uiteraard voor elk betrokken centraal bestuur.	

provincie, van rechtswege opgeheven vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42.		
Art. 45. §1. Alle roerende goederen van de samengevoegde besturen van de eredienst worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. De goederen worden overgedragen in de staat waarin ze zich bevinden, met inbegrip van de lasten en de verplichtingen die eigen zijn aan de goederen. Het te behouden bestuur van de eredienst treedt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, in de rechten en plichten van de samengevoegde besturen van de eredienst voor de roerende goederen die aan dat te behouden bestuur van de eredienst zijn overgedragen, met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.	Dit artikel regelt uitdrukkelijk de overdracht van alle roerende en onroerende goederen, alle rechten, plichten en lasten, van de samengevoegde besturen van de eredienst naar het bestuur van de eredienst dat blijft bestaan. De uitgebreide decretale formulering moet elke discussie uitsluiten. De overdracht gebeurt van rechtswege. Wat betreft de onroerende goederen is dit een overdracht van algemeen nut, waardoor de registratie ervan kosteloos is.	

§2. De onroerende goederen van de samengevoegde besturen van de eredienst worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan dat bestuur zijn overgedragen. §3. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42, de rechten, plichten en lasten over van de samengevoegde besturen van de eredienst, die voortvloeien uit overeenkomsten. §4. Elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de samengevoegde besturen van de eredienst, wordt van rechtswege voortgezet door het te behouden bestuur van de eredienst, vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het		

besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 42. §5. Het te behouden bestuur van de eredienst is de rechtsopvolger van de samengevoegde besturen van de eredienst en neemt vanaf de publicatie van het uittreksel van het besluit, vermeld in artikel 42, in het Belgisch Staatsblad alle rechten, plichten en lasten over van de samengevoegde gemeenten.		
Art. 46. De penningmeesters van de samengevoegde besturen van de eredienst maken hun eindrekening op conform artikel 56 van het decreet van 7 mei 2004. De eindrekeningen van de penningmeesters van de samengevoegde besturen van de eredienst worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen		
Art. 47. De Vlaamse Regering kan, op voorstel van het representatief orgaan, de erkenning opheffen van een erkende annexe-	In dit artikel wordt de Vlaamse Regering uitdrukkelijk de bevoegdheid toegekend om de erkende annexe-kerken en kapelanijen op	

kerk of kapelanij. Als aan de kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek verbonden is, zijn artikel 38 tot en met 46 van toepassing. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot opheffing van annexe-kerk of kapelanij aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag al de volgende gegevens en documenten: 1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan voor de opheffing van de erkenning; 2° het besluit tot erkenning van de annexe-kerk of kapelanij; 3° het advies van het bestuursorgaan van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert; 4° een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot opheffing van een erkende annexe-kerk of kapelanij op de hoogte van die aanvraag: 1° het representatief orgaan;	te heffen. Ook hier moet het initiatief uitgaan van het representatief orgaan. Het gaat hier om de 'bijgebouwen' van de eredienst die werden opgericht in uitvoering van artikel 60 van de wet van 18 germinal jaar X "relative à l'organisation des cultes" en van het decreet van 30 september 1807 "qui augmente le nombre des succursales". De oprichting en afschaffing van bijkomende gebouwen van de eredienst vallen sinds 2005 onder het algemeen toezicht (en uiteraard onder de interne regels van de eredienst). Voor de opheffing van die vroeger expliciet erkende annexe-kerken en kapelanijen is echter wel nog een besluit tot opheffing van de erkenning nodig. Het precieze juridisch statuut van bepaalde kapelanijen is niet altijd duidelijk. Daarom wordt bepaald dat als een kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek heeft, dezelfde regels van toepassing zijn als degene die gelden voor de samenvoeging van besturen van de eredienst. Bij de opheffing van een annexe-kerk of kapelanij zal niet langer het advies van de gemeenteraad of gemeenteraden van de gebiedsomschrijving worden gevraagd.	

2° het betrokken bestuur van de eredienst; 3° de federale minister van Justitie; 4° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving;		
Art. 48. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 47, derde lid, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de opheffing en brengt ze het representatief orgaan, de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert, de federale minister van Justitie en de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die beslissing. Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de annexe-kerk of kapelanij geacht te zijn opgeheven door de Vlaamse Regering. Het opheffingsbesluit wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

Hoofdstuk 7. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004		
Art. 49. In artikel 2 van het decreet van 7 mei 2004 wordt het tweede lid opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 50. In titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2012 en 22 december 2017, wordt afdeling 1/1, die bestaat uit artikel 4/1 tot en met 4/11, opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 51. In artikel 25/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 december 2017, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt: "In het geval, vermeld in het eerste lid, is artikel 45 van het Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum) van toepassing, met dien verstande dat de woorden "het te behouden bestuur van de eredienst" worden gelezen als "het nieuwe centraal kerkbestuur" en de woorden "de samengevoegde besturen van de eredienst" worden gelezen als "de centrale kerkbesturen waarvan het bestaan beëindigd wordt".	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	
Art. 52. Artikel 60 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse	

"Art. 60. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 58 en 59, een besluit van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt. De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."	Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	
Art. 53. In artikel 61, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	
Art. 54. Artikel 74 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt: "Art. 74. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 72 en 73, een besluit van	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	

de kathedrale kerkraad kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kathedrale kerkfabriek opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt. De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.”		
Art. 55. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden “dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven” opgeheven.	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	
Art. 56. In artikel 79 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 57. In artikel 115 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 58. In artikel 151 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	

Art. 59. In artikel 187 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 60. Artikel 225 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt: "Art. 225. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 223 en 224, een besluit van de kerkfabriekraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de orthodoxe kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt. De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	
Art. 61. In artikel 226, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	

Art. 62. In artikel 230 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Art. 63. Artikel 268 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt: "Art. 268. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 266 en 267, een besluit van het comité of van het centraal bestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de comité of het centraal bestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt. De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen."	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	
Art. 64. In artikel 269, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.	Deze artikelen wijzigen bepalingen in het eredienstendecreet zodat de Vlaamse Regering ook voor die bepalingen de wijze van communicatie kan bepalen.	

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen		
Afdeling 1. Opheffingsbepaling		
Art. 65. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten wordt opgeheven.	Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.	
Afdeling 2. Overgangsbepalingen		
Art. 66. De besturen van de eredienst die erkend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet krijgen één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikelen 18, 1°, 3°, 4°, a), d), e), 6°, 7° en 8°. De voormelde besturen van de eredienst krijgen twee jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 18, 10°.	Dit voorontwerp van decreet heeft tot doel om voor alle besturen van de eredienst een gelijke regeling in te voeren. Er zal niet langer een onderscheid gemaakt worden tussen de besturen van de eredienst op basis van de datum van erkenning. Ook de reeds bestaande besturen van de eredienst moeten voldoen aan de verplichtingen in hoofdstuk 3, ongeacht de datum van erkenning. Ze zullen ook kunnen gesanctioneerd worden in geval van niet-naleving van deze verplichtingen alsook de niet-naleving van de verplichtingen in het eredienstendecreet.	**Art. 66:** wat betreft de toepassing van het criterium van 200 leden op reeds bestaande lokale geloofsgemeenschappen (art. 18, 14°, a): het beginsel van gelijke behandeling verantwoordt en vereist de toepassing van dit criterium op de bestaande lokale geloofsgemeenschappen. Hiermee wordt bovendien vermeden dat erediensten die vandaag bestaan uit vele (te) kleine geloofsgemeenschappen een voordeel hebben ten aanzien van andere of nieuwe erkende erediensten.

	Aangezien er een aantal nieuwe verplichtingen worden opgelegd aan de reeds bestaande besturen van de eredienst, krijgen zij, met uitzondering van artikel 18, 10°, één jaar de tijd vanaf de inwerkintreding van dit decreet om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen. Dit betekent dat na één jaar de Vlaamse Regering de nieuwe verplichtingen kan controleren en eventueel kan sanctioneren in geval van niet- naleving. De voormelde besturen van de eredienst krijgen twee jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 18, 10°. Vanzelfsprekend is de verplichting tot naleving van de geldende regelgeving, in het bijzonder het EVRM en de Grondwet, onmiddellijk van toepassing vanaf de inwerkingtreding van het voorliggend decreet. Een bestuur van de eredienst dat handelingen stelt in strijd met deze verplichting kan onmiddellijk gesanctioneerd worden. Ook de verplichtingen die reeds van toepassing zijn op de reeds erkende besturen, ongeacht de inwerkingtreding van dit decreet, blijven van toepassing en de niet-	

	naleving van deze verplichtingen kan onmiddellijk worden gesanctioneerd conform de bepalingen in dit decreet.	
Art. 67. §1. In afwijking van hoofdstuk 2 kunnen de lokale geloofsgemeenschappen die conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 een aanvraag tot erkenning bij het representatief orgaan hebben ingediend, voor 1 juli 2019 erkend worden met toepassing van de procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 7. §2. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering dat, op straffe van onontvankelijkheid, al de volgende gegevens en documenten bevat: 1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap; 2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;	Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende aanvragen tot erkenning die ingediend zijn voor 1 juli 2019. Overeenkomstig artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 wordt een erkenningsaanvraag ingediend door een lokale geloofsgemeenschap bij het bevoegd representatief orgaan die het vervolgens bezorgt aan de Vlaamse Regering. Het representatief orgaan zal binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd aanvraagdossier aan de Vlaamse Regering moeten bezorgen van de bij haar ingediende erkenningsaanvragen. Uiterlijk twee maanden nadat de adviestermijn voor de bevoegde instantie is verstreken, moet de Vlaamse Regering een beslissing nemen omtrent de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap. Dit is een termijn van orde. Indien de Vlaamse Regering nalaat om binnen deze voorgeschreven termijn een beslissing te nemen kunnen het betrokken representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschap overeenkomstig artikel	

3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan; 4° de opgave van alle gemeenten of provincies die na de erkenning in voorkomend geval zullen bijdragen aan het budget van het bestuur van de eredienst, met in voorkomend geval de vermelding van de verdeelsleutel; 5° de inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, vermeldt die inventaris welk gebouw het hoofdgebouw is. Die inventaris bevat: a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur; b) een nota met vermelding van al de volgende gegevens: 1° de titels die het toekomstig bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of op	14,§3, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, de nodige stappen ondernemen opdat de Vlaamse Regering alsnog een uitdrukkelijke beslissing neemt over de erkenningsaanvraag. Artikel 14,§3, van de wetten op de Raad van State biedt aan het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap de mogelijkheid om na het verstrijken van de voorgeschreven beslissingstermijn de Vlaamse Regering aan te manen om alsnog een uitdrukkelijke beslissing te nemen. Ingeval de Vlaamse Regering vier maanden na de aanmaning nog steeds nalaat een uitdrukkelijke beslissing te nemen omtrent de erkenningsaanvraag, wordt ze geacht een afwijzende beslissing (impliciete weigeringsbeslissing) te hebben genomen waartegen een annulatieberoep bij de Raad van State kan ingesteld worden door het representatief orgaan of de betrokken lokale geloofsgemeenschap.	

	de andere infrastructuur en de reden van gebruik; 2° de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur, de identificatie van die personen en de reden van gebruik. c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur; d) een attest van de brandweer dat niet ouder is dan twaalf maanden, waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen; 6° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en telefoonnummers van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 17 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het		

	Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden; 7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en de vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan drie maanden; 8° de schriftelijke verklaring op erewoord waarbij de personen, vermeld in punt 6° en 7° zich ertoe verbinden om de verplichtingen, vermeld in artikel 7, 4°, 5°, 7° en 11° na te leven; 9° de bevestiging, vermeld in artikel 7, 9°; 10° de laatste jaarrekening voor het geheel van de activiteiten van de geloofsgemeenschap, aangevuld met een jaarrekening voor dat gedeelte van haar activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst; 11° een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst		

	waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Het overzicht van de giften wordt door de Vlaamse Regering vertrouwelijk behandeld en vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker: a) voor natuurlijke personen: 1) de voor- en achternaam; 2) het adres van de hoofdverblijfplaats; 3) de geboortedatum en de plaats; 4) de nationaliteit; b) voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid: 1) de naam; 2) in voorkomend geval het ondernemingsnummer; 3) de rechtsvorm; 4) het adres van de zetel;		
12°	een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de		

ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst; 13° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle aan juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn. Alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren. §3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van de ontvankelijke aanvraag tot erkenning bezorgd door het representatief orgaan, op de hoogte van die aanvraag: 1° de lokale geloofsgemeenschap; 2° het representatief orgaan; 3° de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving; 4° de federale minister van Justitie;		

5° de provincie, als de provincie de toekomstige financierende overheid wordt. §4. Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in paragraaf 3, bezorgen de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en het representatief orgaan een advies aan de Vlaamse Regering waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 12° en 13°. Als in voorkomend geval de provincie de financierende overheid wordt, is het eerste lid ook van toepassing op de betrokken provincie(s). Als een van de instanties, vermeld in het eerste lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. §5 De Vlaamse Regering vraagt het advies van de bevoegde instantie over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 12° en 13°. De		

bevoegde instantie bezorgt een advies binnen zes maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 4, eerste lid, is verstreken. Als de bevoegde instantie het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. §6 Uiterlijk twee maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 5, is verstreken, beslist de Vlaamse Regering over de erkenning en brengt ze de lokale geloofsgemeenschap, het representatief orgaan, de federale minister van Justitie, de gemeente(n) van de gebiedsomschrijving en in voorkomend geval de financierende provincie(s), op de hoogte van deze beslissing. De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap op basis van de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 12° en 13°. De beslissing tot erkenning bevat in voorkomend geval al de elementen, vermeld in artikel 16, §2, eerste lid.		

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt. §7 Als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, is artikel 17 van toepassing.		
Art. 68. Aanvragen tot samenvoeging die bij de Vlaamse Regering zijn ingediend conform artikel 7/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7/4 tot en met 7/6 van het voormelde besluit en artikelen 4/3 tot en met 4/11 van het decreet van 7 mei 2004.	Dit artikel bepaalt de procedure voor de lopende aanvragen tot erkenning van een samenvoeging die ingediend zijn bij de Vlaamse Regering voor de inwerkingtreding van dit decreet.	
Art. 69. Besturen van de eredienst die erkend zijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten houden in 2023 gedeeltelijke verkiezingen conform het decreet van 7 mei 2004, ongeacht de huidige cyclus.	Conform de huidige regelgeving vinden de verkiezingen bij de verschillende lokale geloofsgemeenschappen op verschillende tijdstippen plaats: - Voor de lokale geloofsgemeenschappen die al erkend waren bij de inwerkingtreding van het eredienstendecreet op 1 maart 2005, startte de driejaarlijkse cyclus in april	

	2005. Er werden dus verkiezingen gehouden in 2005, 2008, 2011, 2014, 2017 en 2020. - De lokale geloofsgemeenschappen die erkend werden op basis van het erkenningsbesluit (periode 2006-2020), volgen de voorgaande driejaarlijkse cyclus niet. De verkiezingen vinden ook plaats om de drie jaar, maar hier wordt er vertrokken vanaf de datum van erkenning. Dit betekent dat de verkiezingen plaatsvinden op verschillende momenten. Het is voor de toezichthoudende overheden moeilijk om hier toezicht op te houden. Zo zijn er lokale geloofsgemeenschappen die geen verkiezingen houden of verkiezingen houden op andere data. Nochtans is een goed overzicht van de leden van de bestuursorganen noodzakelijk voor de toezichthoudende overheden. Om het bovenstaande te vermijden, zullen de bestuursorganen van alle besturen van de eredienst gedeeltelijk vernieuwd worden in 2023 om vervolgens om de drie jaar gedeeltelijk vernieuwd te worden. Om ook het	

	toezicht op de verkiezingen van de lokale geloofsgemeenschappen erkend op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te vergemakkelijken, zullen zij voortaan ook aansluiten op de reguliere cyclus.	
Art. 70. Tot de dag voor de inwerkingtreding van het besluit tot uitvoering van artikel 5, verloopt de communicatie, vermeld in dit decreet, met een aangetekende brief of afgifte tegen ontvangstbewijs.	Dit artikel voorziet in een overgangsbepaling als de Vlaamse Regering de wijze van communicatie niet heeft bepaald bij de inwerkingtreding van dit decreet. Op deze manier kunnen alle procedures opgenomen in dit decreet starten vanaf de inwerkingtreding.	

Algemene opmerkingen
Een lokale geloofsgemeenschap is sterk ingebed in de samenleving en vervult hierin een bijzondere ondersteunende en vormende rol. Dit verhindert niet dat een wettelijk kader ongewenst is, integendeel. Dit geldt des te meer wanneer staatsfinanciering op het spel staat. Een duidelijk decretaal kader waarborgt een billijke verdeling van de beschikbare middelen tussen de lokale geloofsgemeenschappen. Bovendien vereisen net de gelijke behandeling van de verschillende erediensten, het non-discriminatiebeginsel en de openbare veiligheid dat een duidelijk decretaal erkenningskader uitgewerkt wordt. Het Voorontwerp wordt op een lineaire wijze op alle erediensten toegepast zonder onderscheid. Wij vinden dit een positieve zaak. Een gelijke behandeling van iedere eredienst is voor ons immers een belangrijk punt. Het Voorontwerp van Decreet vindt naar onze mening een juist evenwicht tussen de vrijheid van erediensten om zichzelf te organiseren en de beleidsvrijheid van de overheid om erkenningscriteria vast te leggen. De erkenningsvoorwaarden zijn op bepaalde punten vrij algemeen en ruim omschreven. Hoewel klaarheid wenselijk is, laat het gebruik van bepaalde dekennormen (bv. lid, goedkeuring door het representatief orgaan, duurzame contacten…) de noodzakelijke ruimte om tegemoet te komen aan de diversiteit binnen het levensbeschouwelijke landschap. Een te rigide invulling van bepaalde normen zou de vrijheid van godsdienst kunnen aantasten. Het Voorontwerp van Decreet houdt een planlastvermeerdering in. Niettemin vertrekt minstens het gros van de bijkomende administratie vanuit een legitiem doel, zoals geëxpliciteerd wordt in de memorie van toelichting. Daaraan kan toegevoegd worden dat het feit dat geloofsgemeenschappen ingebed zijn in de samenleving en in belangrijke mate ook hier mee vorm aan geven de noodzaak van onder meer financiële transparantie, respect voor de rechten van de mens, enz. alleen maar meer onderstreept. De proportionaliteit van de verhoging van de planlast is misschien op bepaalde punten overschreden. Zo zijn de financiële controles vaak dubbelop en wordt er veel informatie gevraagd over de rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische structuren. Echter, aangezien dit een repetitieve taak is die op grote schaal moet gebeuren is dit op sommige vlakken ook een gemakkelijk automatiseerbaar proces waarvoor niet veel mankracht noodzakelijk is.

Het is bovendien belangrijk om het onderscheid voor ogen te houden tussen documentatie die veel tijd en inspanningen vraagt en standaarddocumentatie die snel opgehaald of geproduceerd kan worden. Zo zijn bijvoorbeeld de verklaringen die tijdens de wachtperiode afgelegd moeten worden (art. 8,9°-12°) eerder standaarddocumenten die de administratie langs de kant van de eredienst en van de overheid niet bijzonder zwaar belast. Bovendien is het doel dat deze verklaringen nastreven legitiem en van groot belang voor de samenleving

Bedenking van bevoegdheidsrechtelijke aard: op grond van artikel 6 Bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) zijn de gewesten bevoegd voor de instellingen die belast zijn met het tijdelijke van de eredienst. Op p. 20 van de memorie wordt erkend dat de geloofsgemeenschap een ruimer concept is dan het eredienstbestuur. Welnu, dan rijst de vraag of het Vlaamse Gewest bevoegd is in deze materie. Op basis van het arrest van het Grondwettelijk Hof van 19 december 2019 kan de vraag of het Gewest bevoegd is bevestigend beantwoord worden, maar dit geldt niet noodzakelijk voor de controle op de daarmee "rechtstreeks en onrechtstreeks verbonden juridische structuren". Dit punt vereist verdere uitdieping.

Concluderend, er zijn nog een aantal verfijningen nodig, maar behoudens deze zijn er voor ons geen grote problemen.

ADVIES VAN DE VERENIGING VAN VLAAMSE STEDEN EN GEMEENTEN

Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten vzw
Bischoffsheimlaan 1-8 • 1000 Brussel • T +32 2 211 55 00
BIC GKCCBEBB • IBAN BE 10 0910 1156 9604
RPR Brussel BE 0451 857 573
info@vvsg.be • www.vvsg.be

Erkenning en toezicht lokale geloofsgemeenschappen

Standpunt VVSG goedgekeurd door het Dagelijks Bestuur (onder voorbehoud van bevestiging door de Raad van Bestuur 24 februari 2020)

Document goedgekeurd voor	Dagelijks Bestuur 3 februari 2021
Waarover gaat het?	Nieuwe regelgeving over de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen
Aansluiting op strategische speerpunten VVSG	--
Eerdere stappen	Bestuurlijke Commissie Krachtig(e) besturen 20 januari 2021
Verantwoordelijke stafleden	Bruno Vanmarcke en Jan Leroy

Belang voor de lokale besturen?

- De lokale besturen zijn belast met het administratief toezicht op de bestuurshandelingen van de erkende eredienstbesturen van vier godsdiensten en keuren meer bepaald de budgetten, meerjarenplannen en rekeningen goed.
- Op de lokale besturen berusten ook een aantal verplichtingen ten aanzien van de eredienst-besturen, zoals bv. het bijdragen in de financiering van de exploitatie en investeringen in functie van de uitoefening van de eredienst, het ter beschikking stellen of financieren van een woonst van de bedienaar van de eredienst en/of de nodige vergader- en ontvangstruimten
- De lokale besturen worden, als meest nabij openbaar bestuur, adviserend betrokken in onder meer de erkenningsprocedures

Samenvatting standpunt.

- Akkoord met de voorgestelde wijzigingen, weliswaar met een aantal bedenkingen en aanbevelingen.

1 Situering

De Vlaamse Regering erkent de lokale geloofsgemeenschappen. De criteria die daarbij gelden, staan in het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005. Meer toelichting vindt u in de bijhorende omzendbrief BA 2006/04.
Dat besluit werd gewijzigd bij besluit van de Vlaamse Regering van 21 december 2012. Sindsdien bevat het ook regels voor wijzigingen aan vroeger erkende geloofsgemeenschappen, zoals de wijziging van de gebiedsomschrijving of het samenvoegen van twee erkende geloofsgemeenschappen. Bij besluit van 14 februari 2014 werd bovendien de procedure aangepast voor het opheffen van een erkenning van een geloofsgemeenschap.
(https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/erediensten/erkenningen)

In België zijn zes erediensten erkend: anglicaans, islamitisch, israëlitisch, orthodox, protestants en rooms-katholiek.
Een overzicht van het aantal erkende lokale geloofsgemeenschappen per provincie en per eredienst op 11 december 2020 is terug te vinden op https://lokaalbestuur.vlaanderen.be/erediensten/erkenningen/overzicht-erkende-erediensten.
In Vlaanderen gaat het momenteel om 1700 erkende lokale geloofsgemeenschappen, waarbij de rooms-katholieke met 1590 veruit de grootste groep vormen.

De basisregels voor de besturen van de eredienst in Vlaanderen staan in het Eredienstendecreet van 7 mei 2004. Lokale besturen zijn belast met het administratief toezicht op de bestuurshandelingen van de eredienstbesturen. Ze keuren de budgetten, meerjarenplannen en jaarrekeningen goed. Op de lokale besturen berusten ook een aantal verplichtingen ten aanzien van de eredienstbesturen, zoals bv.:

- Het bijpassen van de exploitatietekorten m.b.t. de uitoefening van de eredienst en het bijdragen in de investeringen in de gebouwen van de eredienst.
- Het ter beschikking stellen van een pastorie of, als er geen pastorie is, een woning of een woonstvergoeding aan de bedienaar van de eredienst die in de gemeente verblijft.
- Waar er geen bedienaar van de eredienst, belast met de eredienst van de parochie, verblijft, stellen de gemeenten aan de kerkfabriek een ruimte ter beschikking waar de gelovigen ontvangen kunnen worden, waar de kerkraad kan vergaderen en waar het archief van de kerkfabriek kan worden bewaard, of betalen de kerkfabriek een secretariaatsvergoeding.
- Als de gebiedsomschrijving van een geloofsgemeenschap zich uitstrekt over het grondgebied van meer dan één gemeente, worden deze verplichtingen gedeeld gedragen door alle betrokken gemeenten.

Voor de momenteel 27 islamitische en 16 orthodoxe geloofsgemeenschappen, evenals voor de 5 rooms-katholieke kathedralen worden deze taken en verplichtingen opgenomen door de provinciebesturen. De rest is gemeentelijke bevoegdheid.
De Vlaamse gemeenten besteedden in 2019 (op basis van de jaarrekeningen) de volgende uitgaven aan erediensten:

- Exploitatie: 46,5 miljoen euro (waarvan 41,9 miljoen euro werkingssubsidies)
- Financiering: 4,7 miljoen euro (toegestane leningen)
- Investeringen: 35,8 miljoen euro (waarvan 15,8 miljoen eigen investeringen en 18,9 miljoen euro toegestane investeringssubsidies)

2 Voorontwerp van decreet

Op 13 november 2020 keurde de Vlaamse Regering het 'voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten' principieel goed.[1]

Daarnaast nam de Vlaamse Regering een aantal beslissingen over de oprichting van de Informatie- en screeningsdienst op de lokale geloofsgemeenschappen die permanent moet toezien op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en andere verplichtingen.

Het voorontwerp van decreet voert een nieuw decretaal kader in voor lokale geloofsgemeenschappen op volgende drie vlakken:

- **Erkenning**: de bestaande erkenningsregels worden maximaal aangepast in lijn met de aanbevelingen van de studie Torfs[2]. Daarnaast worden nieuwe regels uitgewerkt zodat de Vlaamse Regering over alle relevante informatie beschikt over bestuurlijke, veiligheids-en samenlevingsaspecten om gemotiveerde beslissingen te kunnen nemen zowel voor als na de erkenning.
- **Toezicht**: voor een permanent en adequaat toezicht op de naleving van de erkenningsregels en de verplichtingen in het eredienstendecreet komt er een Vlaamse instantie op de lokale geloofsgemeenschappen die over de nodige bevoegdheden beschikt.
- **Sanctionering**: er wordt voorzien in een getrapt en gedifferentieerd sanctiekader om de effectiviteit van de handhaving te versterken.

Meer informatie: ABB – projectpagina "erkenning lokale geloofsgemeenschappen"

2.1 Welke regelgeving verandert?

Volgende regelgeving wordt aangepast:

- Decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten. In een volgende fase, na de inwerkingtreding van het erkenningsdecreet, kan de Vlaamse Regering de regels over de organisatie en werking van besturen van de eredienst uit het Eredienstendecreet herbekijken.

[1] Ontwerpdecreet – memorie – nota aan de Vlaamse regering.
[2] R. TORFS, G. DU PLESSIS, R. VAN DEN DRIESSCHE, M. DE BAETS, Onderzoek naar de adequaatheid van de erkenningscriteria voor lokale kerk- en geloofsgemeenschappen in het Vlaams Gewest én naar de handhaving van deze criteria en andere administratieve verplichtingen door de lokale kerk- en geloofsgemeenschappen, Leuven, Bijzondere Faculteit Kerkelijk Recht –KU Leuven, 2018, http://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1483945

- Besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten wordt opgeheven. De erkenningsregels komen in het decreet zelf.

2.2 Vlaams regeerakkoord 2019-2024

'We creëren een helder kader in het omgaan met geloofsgemeenschappen. De erkenningsregels worden scherper, zodat we beter het kaf van het koren kunnen scheiden. Wie tegen ons maatschappijmodel ageert, verliest zijn erkenning. Wie zich inschakelt, zijn onze bondgenoten. Lokale geloofsgemeenschappen die willen erkend worden en de bijbehorende financiering ontvangen, moeten een wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg doorlopen.'

2.3 Beleidsnota Binnenlands bestuur en Stedenbeleid 2019-2024

Erkenning van lokale geloofsgemeenschappen

We passen de bestaande regels binnen de Vlaamse bevoegdheden maximaal aan in lijn met de aanbevelingen van de studie van professor dr. Rik Torfs. Dit betekent dat zowel het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten als het besluit Vlaamse Regering 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten wordt gewijzigd. De erkenningscriteria worden verduidelijkt alsook de handhaving van de erkenningscriteria.

Lokale geloofsgemeenschappen die willen erkend worden en de bijbehorende financiering wensen te ontvangen, moeten een wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg doorlopen hebben.

De reeds erkende geloofsgemeenschappen krijgen één jaar tijd om zich te conformeren aan de nieuwe regelgeving. Deze procedure is ook van toepassing op de aanvraagdossiers die vóór 1 juli 2019 ingediend zijn.

De nadruk zal worden gelegd op financiële transparantie zowel bij de erkenning als na de erkenning. Het zal verplicht worden om bij de jaarrekening de herkomst van de giften te vermelden en de jaarrekeningen van vzw's of andere instellingen die verbonden zijn met de lokale geloofsgemeenschap. Zo komt er een verbod op buitenlandse financiering die rechtstreeks of onrechtstreeks afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de gemeenschap en verband houdt met extremisme. De Vlaamse overheid houdt toezicht op de handhaving van de regels door de betreffende verantwoordelijke besturen.

Om de informatiepositie te versterken, zal een bestuurlijke informatiedienst opgericht worden, die de beschikbare informatie met betrekking tot moskeeën verzamelt, vervolledigt en vergelijkt. Alle informatie, zowel vanuit veiligheids- als vanuit samenlevingsperspectief, die nuttig kan zijn in de beoordeling van moskeeën wordt hier verzameld.

Het gebruik van het Nederlands in de context die de taalwetgeving voorziet, wordt meegenomen in de erkenningsvoorwaarden.

Wat de handhaving van de erkenningscriteria betreft, voorzien we dat de verkiezing van de bestuursorganen van alle erkende lokale geloofsgemeenschappen op dezelfde dag gebeurt. Zo wordt de opvolging van de vervanging van de bestuursorganen duidelijker.

Daarnaast voorzien we een uitgebreider palet aan sanctioneringsmogelijkheden. Vandaag bestaat maar één sanctie, de opheffing van de erkenning. We werken een meer gelaagd sanctieapparaat uit om de effectiviteit van de handhaving te versterken (gedeeltelijke inhouding van de tekortendekking, tijdelijke opheffing van de erkenning…).
Ten slotte maken we afspraken met de federale overheid over het inschakelen van de lokale integrale veiligheidscellen als actor om mogelijke inbreuken van de geloofsgemeenschap tegen de Grondwet en het EVRM (Europees Verdrag voor de rechten van de Mens) vast te stellen.
De bestaande vrijstelling van onroerende voorheffing voor openbare erediensten of vrijzinnige dienstverleningen geldt in de toekomst enkel nog voor erkende lokale geloofsgemeenschappen.

2.4 Adviesvraag minister Bart Somers

Bij brief van 25 november 2020 biedt minister Bart Somers aan de VVSG de mogelijkheid om een schriftelijk advies te bezorgen op het voorontwerp van decreet.
In zijn brief somt de minister de krachtlijnen van het voorontwerp van decreet op:

- De bestaande erkenningscriteria worden verfijnd en verduidelijkt. Eveneens worden nieuwe criteria ingevoerd zodat de Vlaamse Regering alle relevante informatie over bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten ontvangt over een lokale geloofsgemeenschap (tijdens het erkenningstraject als na de erkenning).
- **De lokale en provinciale besturen en de representatieve organen worden in de verschillende fasen van de erkenningsprocedures en het toezicht op de besturen van de eredienst betrokken.**
- De erkenning door de lokale geloofsgemeenschap dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken.
- Er wordt aan de lokale geloofsgemeenschappen de nodige rechtszekerheid geboden op het vlak van wat specifiek van hen verwacht wordt en wanneer en hoe beslissingen worden genomen voor als na de erkenning.
- Een lokale geloofsgemeenschap die erkend wil worden, moet een wachtperiode van 4 jaar doorlopen met gunstig gevolg. De erkenningsaanvragen van voor 1 juli 2019 krijgen 1 jaar om zich te conformeren naar de nieuwe erkenningsverplichtingen.
- **De maatschappelijke relevantie van een lokale geloofsgemeenschap moet aangetoond worden aan de hand van het onderhouden van duurzame relatie met het lokaal bestuur van de gemeente(n) waarin ze is ingebed. De lokale besturen staan eenmaal het dichtst bij de lokale geloofsgemeenschappen en zijn dus het best geplaatst om met hun lokale geloofsgemeenschappen in dialoog te gaan.**
- Er wordt transparantie van lokale geloofsgemeenschappen vereist op het vlak van:
    - De binnenlandse en buitenlandse inkomsten en giften door het bijhouden van een giftenregister;

    - De onderlinge financiële stromen en banden met juridische structuren (bv. vzw, feitelijke vereniging, …) waarmee een lokale geloofsgemeenschap is verbonden;
    - Eigenaarschap van de door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte infrastructuur. Dit moet opgenomen worden in een daartoe bestemde inventaris;
    - Wie de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn actief in een lokale geloofsgemeenschap.
- De lokale geloofsgemeenschappen (tijdens de erkenningsprocedure als na de erkenning) mogen ook geen bedienaars of andere personen tewerkstellen die bezoldigd of op een andere wijze aangesteld zijn door een buitenlandse overheid.
- Lokale geloofsgemeenschappen mogen geen financiering of ondersteuning (rechtstreeks of onrechtstreeks) ontvangen die afbreuk doet aan hun onafhankelijkheid of verband houdt met extremisme.
- De gedeeltelijke vernieuwing van de bestuursorganen van alle besturen van de erediensten zal in dezelfde periode plaatsvinden.
- Er wordt binnen het Agentschap Binnenlands Bestuur een Vlaamse Informatie- en screeningsdienst met de nodige controle- en adviesbevoegdheden opgericht die nieuwe lokale geloofsgemeenschappen zowel voor als na de erkenning, en de al erkende besturen van de eredienst, zal screenen op de wijze waarop ze de vernieuwde erkenningsverplichtingen en de verplichtingen in het Eredienstendecreet blijven naleven. Deze dienst zal ook de nodige ondersteuning bieden aan lokale geloofsgemeenschappen tijdens hun erkenningstraject.
- Alle besturen van de eredienst worden onderworpen aan dezelfde verplichtingen ongeacht de datum van erkenning en de eredienst waartoe ze behoren. De bestaande besturen van de eredienst krijgen 1 jaar om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen voor eredienstbesturen.
- Er wordt een getrapt en gedifferentieerd sanctioneringsmechanisme ingevoerd. Afhankelijk van de ernst van de tekortkoming kan de Vlaamse Regering:
    - De financiering opschorten of beperken voor een bepaalde termijn;
    - De erkenning opschorten voor een bepaalde termijn;
    - De erkenning opheffen.
- De Vlaamse Regering verduidelijkt de wijzigingsprocedures voor gebiedsomschrijvingen en samenvoegingen en voert een specifieke procedure in voor de naamswijziging van de besturen van de eredienst.

In verschillende bepalingen van het voorontwerp van decreet wordt zowel bij de erkenningsprocedure als bij het blijvende toezicht op de besturen van de eredienst een rol toebedeeld aan de lokale besturen. Ook zijn er verschillende bepalingen (bv. rond de financiële transparantie, kennisgevingen aan de gemeenten, etc.) die relevant zijn voor lokale besturen.

3 VVSG-standpunt[3]

Het voorontwerp van decreet voert een aangepast kader voor de erkenningsregels in die in hoofdzaak gevolgen creëren voor de geloofsgemeenschappen zelf. Alle besturen van de eredienst worden (op termijn) onderworpen aan dezelfde verplichtingen ongeacht de datum van erkenning en de eredienst waartoe ze behoren. De bestaande besturen van de eredienst krijgen één jaar om zich te conformeren aan de nieuwe verplichtingen voor eredienstbesturen.
In wat volgt, formuleert de VVSG bedenkingen en voorstellen met betrekking tot die aspecten die van belang zijn voor de lokale besturen.

3.1 Wachtperiode

Voor nieuwe erkenningsaanvragen geldt een wachtperiode van vier jaar, voor erkenningsaanvragen ingediend vóór 1 juli 2019 wordt dit ingekort tot één jaar.
De VVSG stelt voor om de wachtperiode van vier jaar alleen toe te passen voor nieuwe geloofsgemeenschappen. Voor geloofsgemeenschappen die in hun aanvraag kunnen aantonen dat ze al ten minste twee jaar actief zijn in de gemeente (met ook een stevige lokale inbedding, een band met het gemeentebestuur die ook door de gemeente wordt bevestigd, enz.), stelt de VVSG een verkorte wachtperiode van twee jaar voor die ingaat vanaf de aanvraag. Op die manier wordt een mogelijke drempel om een erkenning aan te vragen weggenomen.

3.2 Gevolgen van schorsing/opheffing van erkenning voor de financierende overheid

De lichtste sanctie bij een overtreding van de erkenningscriteria bestaat uit de *'opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning'* (art. 31). Het lijkt er dus op dat het een opschorting van de erkenning ook de opschorting van de verplichting van de lokale overheid tot bijpassen in de tekorten inhoudt. Tijdens de opschorting is er namelijk (tijdelijk) geen erkenning meer.
Hoe moet dat in de praktijk toegepast worden, bv. als de periode van schorsing niet samenvalt met een dienstjaar? In twaalfden voor de exploitatiesubsidies? Wat met de al toegekende of toegezegde leningen of investeringssubsidies? Worden die voor een gemeente ook terugvorderbaar?
Hetzelfde probleem rijst bij de opheffing van de erkenning. Ook hier kan de vraag gesteld worden hoe daar in de praktijk mee omgegaan moet worden als de opheffing van de erkenning niet samenvalt met de start van het dienstjaar.
De VVSG vraagt dat het decreet expliciet zou vermelden dat een besluit van de Vlaamse regering tot opschorting of opheffing van de erkenning expliciet zou aangeven wat hiervan de gevolgen zijn voor de gemeentelijke financieringsverplichting.

3.3 Rechtszekerheid bij gebrek aan een (tijdige) beslissing

Op basis van art. 16 e.a. van het voorontwerp kan de Vlaamse regering de termijn van een erkenningsbeslissing laten passeren zonder juridische gevolgen. Het betrokken eredienstbestuur moet dan naar de Raad van State gaan om een beslissing af te dwingen.

[3] Onder voorbehoud van bevestiging door de Raad van Bestuur op 24 februari 2021.

De VVSG vindt een stilzittende overheid geen blijk van behoorlijk bestuur. Als de Vlaamse regering een erkenning wil weigeren, dan moet ze dit ook argumenteren en niet zomaar de termijn laten passeren.
In art. 35 (gebiedswijziging), art. 37 (naamswijziging) en art. 42 (samenvoeging) is dan weer vermeld dat, bij ontstentenis van een tijdige beslissing van de Vlaamse regering, de erkenning geacht wordt gegeven te zijn. Deze erkenningsbesluiten moeten bij uittreksel gepubliceerd worden in het Belgisch staatsblad, én het decreet beschrijft in geval van gebiedswijziging en samenvoeging welke elementen het erkenningsbesluit dient te bevatten. Hoe wordt hieraan voldaan bij gebrek aan beslissing?
De VVSG dringt er dan ook op aan dat, in het belang van de rechtszekerheid voor zowel de geloofsgemeenschappen als voor de lokale (provinciale) besturen, de Vlaamse Regering in alle gevallen een tijdige en gemotiveerde beslissing (aanvaarding of weigering) over de erkenningsaanvraag zou nemen.

3.4 Al erkende eredienstbesturen

Op basis van art. 66 krijgen besturen van de eredienst die erkend zijn vóór de inwerkingtreding van dit decreet één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikel 18, 1° (transparantie over structuur en financiën), 3° (verklaring op erewoord van bestuurders), 4° (aantonen maatschappelijke relevantie), a) (ten minste 200 leden), d) (duurzaam contact met lokale besturen), e) (goed nabuurschap), 6° (zakelijke rechten op een eredienstgebouw), 7° (transparantie over bedienaars van de eredienst) en 8° (goedkeuring bedienaars door representatief orgaan). Deze besturen van de eredienst krijgen twee jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 18, 10° (geen bezoldiging bedienaars eredienst door een buitenlandse mogendheid).
Het valt de VVSG op dat de verplichting van art.18, 2° (het bestuur is financieel leefbaar en is transparant daarover) hierin niet mee opgenomen is.
Wellicht valt dit te verklaren door het feit dat deze bepaling vooral tot doel heeft om de reeds erkende eredienstbesturen zich te laten conformeren aan de nieuwe verplichtingen, en dat die vereiste van financiële leefbaarheid al bestond onder de huidige erkenningsregels (zie hoger), en eigenlijk de facto blijkt uit budgetten en meerjarenplannen die jaarlijks goedgekeurd worden door het lokaal bestuur.
De VVSG stelt zich evenwel de vraag of het niet goed zou zijn om de financiële leefbaarheid toch opnieuw te bekijken, zeker aangezien het nieuwe verbod op buitenlandse financiering de bestaande financiële leefbaarheid in bepaalde eredienstbesturen misschien zwaar onder druk kan zetten, met alle gevolgen van dien voor de ‘redelijkheid en haalbaarheid’ van de financiële bijdrage.

3.5 Impact op personeelsinzet lokale besturen

De nota aan de Vlaamse regering bij dit voorontwerp zegt o.m. het volgende: ‘De voorgestelde wijzigingen zullen normalerwijze niet leiden tot bijkomende inzet van het personeel dat in dienst is en noopt evenmin tot werving van extra personeel of meerkosten voor de lokale en provinciale besturen.’

De VVSG betwijfelt of dit klopt. De nieuwe erkenningsprocedure geeft expliciet een adviesrol aan de gemeenten in de erkenningsfase, en dat ongeacht de godsdienst waartoe de aanvragende geloofsgemeenschap behoort. Dat advies zal niet zomaar tot stand komen, maar vergt lokale personeelsinzet. Ook de nieuwe Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst zal op de lokale besturen een beroep doen om gegevens over geloofsgemeenschappen te verzamelen.
Het is daarbij verder van belang dat de controleopdracht van die Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst niet wordt uitbesteed aan de gemeenten, zodat die zich voluit kunnen richten op de uitbouw van een goede verstandhouding met de lokale geloofsgemeenschappen en/of ondersteuning bij de opmaak van de erkenningsaanvraag.
De VVSG vraagt een tijdige monitoring van de effecten van dit decreet op de lokale besturen.

Bruno Vanmarcke en Jan Leroy
3 februari 2021

VOORONTWERP VAN DECREET
van 19 maart 2021

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum).

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op:
1° de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden en waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt;
2° de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° adviserende gemeente: de gemeente op wiens grondgebied de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de islamitische of orthodoxe eredienst gelegen zijn;
2° besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005: het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten;
3° bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan:
   a) de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst;

b) de bestuursraad voor de protestantse en Israëlitische eredienst;
c) de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst;
d) het comité voor de islamitische eredienst;

4° bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan:
a) de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;

5° bevoegde instantie: de instantie van de Vlaamse administratie vermeld in artikel 19;

6° centraal bestuur: de openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die conform artikel 25, 105, 141, 177, 213 of 256 van het decreet van 7 mei 2004 wordt opgericht;

7° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten;

8° federale overheid: de federale overheid die bevoegd is voor de erkenning van de erediensten;

9° financierende overheid: de gemeente(n) of provincie(s) die na de erkenning bijdragen aan de financiering van het bestuur van de eredienst conform het decreet van 7 mei 2004 ;

10° lokale geloofsgemeenschap: een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder volgende instanties verstaan:
a) de parochie voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
c) de Israëlitische gemeente voor de Israëlitische eredienst;
d) de islamitische gemeenschap voor islamitische eredienst.

11° personeelsleden van de bevoegde instantie: de personeelsleden die belast zijn met de opdrachten vermeld in artikel 19;

12° representatief orgaan: het door de federale overheid erkende representatief orgaan van een erkende eredienst;

13° voorlopig bestuursorgaan: een orgaan bestaande uit de personen die tijdens de wachtperiode vermeld in hoofdstuk 2, afdeling 3, beschouwd worden als voorzitter, secretaris en penningmeester.

Art. 5. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze de communicatie opgelegd door dit decreet en het decreet van 7 mei 2004 verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap, het bestuur van de eredienst, het centraal bestuur, het representatief orgaan, de financierende overheid, de adviserende gemeente en de Vlaamse Regering.

Art. 6. Elke termijn, vermeld in dit decreet, wordt berekend vanaf de dag na de dag van de akte of de gebeurtenis die de termijn doet ingaan, en ze omvat alle dagen, ook zaterdagen, zondagen en wettelijke of decretale feestdagen. De vervaldag is in

de termijn begrepen. Als de vervaldag een zaterdag, een zondag of een wettelijke of decretale feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

Een termijn als vermeld in dit decreet die in maanden of in jaren is bepaald, wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.

Hoofdstuk 2. Erkenningsprocedure

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Art. 7. Een lokale geloofsgemeenschap kan worden erkend als ze voldoet aan al de volgende criteria:

1° ze heeft een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is;

2° ze biedt transparantie over alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap;

3° ze is financieel leefbaar en biedt transparantie daarover;

4° ze ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid. Ze ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging;

5° ze toont de maatschappelijke relevantie aan van de lokale geloofsgemeenschap aan de hand van:

a) de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;

b) de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

c) het onderhoud en de bewaring van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.

6° ze verbindt zich ertoe dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en leeft, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:

a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een

persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen;

d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving.

7° ze toont aan dat het toekomstig bestuur van de eredienst houder zal worden van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan ze een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het toekomstig bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer voorleggen waaruit blijkt dat de gebouwen overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

8° het representatief orgaan bevestigt schriftelijk aan de Vlaamse Regering dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan;

9° ze heeft enkel bedienaars van de eredienst en hun vervangers die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

10° ze heeft geen bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid.

11° ze voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 11 tot en met 13;

12° ze doorloopt de wachtperiode van vier jaar, vermeld in afdeling 3, met gunstig gevolg.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Art. 8. Om erkend te kunnen worden, dient de lokale geloofsgemeenschap een aanvraag tot erkenning in bij het representatief orgaan. Het representatief orgaan waarbij een aanvraag tot erkenning is ingediend, meldt dat schriftelijk aan de Vlaamse Regering binnen acht dagen na ontvangst.

Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering. Deze aanvraag bevat al de volgende gegevens en documenten:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;

2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, de statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;

3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;

4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;
5° het adres van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
6° het adres van alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt;
7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de leden van het voorlopig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;
8° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;
9° de leden van het voorlopig bestuursorgaan, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven;
10° de bevestiging vermeld in artikel 7, 8°;
11° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn.

Art. 9. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van de aanvraag, vermeld in artikel 8, tweede lid, op de hoogte van die aanvraag:
1° het voorlopig bestuursorgaan;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Afdeling 3. Wachtperiode

Art. 10. Vanaf de bezorging van de aanvraag tot erkenning, vermeld in artikel 8, tweede lid, start een wachtperiode van vier jaar.

Art. 11. §1. Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Het voorlopig bestuursorgaan verleent inzage in de boekhouding van de lokale geloofsgemeenschap aan de voormelde instanties, als ze dat vragen.

Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de jaarrekening van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§2. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan de volgende financiële documenten op voor dat gedeelte van de activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst:

1° een budget voor 15 december van het voorgaande kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
2° een jaarrekening voor 1 mei van het volgende kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
3° een giftenregister conform artikel 18, §2, met dien verstande dat de woorden "het bestuursorgaan" worden gelezen als "het voorlopig bestuursorgaan" en de woorden "het bestuur van de eredienst" worden gelezen als "de lokale geloofsgemeenschap".

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt jaarlijks een afschrift van de financiële documenten, vermeld in het eerste lid aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§3. In de loop van het laatste jaar van de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning. Het ontwerp wordt opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst.

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt een afschrift van het ontwerp van meerjarenplan aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 12. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een inventaris op van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Die inventaris bevat al de volgende documenten:

1° het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;
2° een nota met vermelding van de volgende elementen:
   a) de titels die het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;
   b) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de naam en het adres van die personen en de reden van gebruik.
3° een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;
4° een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het voorlopig bestuursorgaan welk gebouw het hoofdgebouw is.

Op verzoek van de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente bezorgt het voorlopig bestuursorgaan aan deze verzoekende instanties een afschrift van de inventaris, vermeld in het eerste lid.

Art. 13. Tijdens de wachtperiode voldoet het voorlopig bestuursorgaan aan de volgende verplichtingen:

1° het voorlopig bestuursorgaan meldt onmiddellijk alle wijzigingen die van belang zijn voor de beoordeling van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

2° het voorlopig bestuursorgaan, de bedienaars van de eredienst en hun vervangers vergaderen zo dikwijls als nodig is om te voldoen aan de vereisten van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en ten minste een keer per kwartaal;

3° het voorlopig bestuursorgaan stelt een verslag op van de vergaderingen, vermeld in punt 2°, en bezorgt dat binnen tien dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

4° het voorlopig bestuursorgaan draagt zorg voor het archief.

Art. 14. Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een tussentijds advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid.

Uiterlijk zestig dagen voor het einde van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en 8, tweede lid.

Als het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente het advies, vermeld in het eerste en tweede lid, niet op tijd bezorgen, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Afdeling 4. Erkenning

Art. 15. §1. Uiterlijk zestig dagen na het einde van de wachtperiode, vermeld in paragraaf 3 en artikel 10, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap en brengt ze het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

§2. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:

1° de naam van het bestuur van de eredienst;

2° de gebiedsomschrijving;

3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in het eerste lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§3. De Vlaamse Regering kan binnen de termijn, vermeld in paragraaf 1, de wachtperiode verlengen met maximaal twaalf maanden en brengt in voorkomend geval het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die verlenging.

Bij een verlenging als vermeld in het eerste lid vraagt de Vlaamse Regering opnieuw een advies aan de instanties, vermeld in artikel 14. De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarin dat advies moet worden bezorgd.

Art. 16. Het representatief orgaan stelt binnen dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing, vermeld in artikel 15, §2, het voltallige bestuursorgaan aan conform het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan. Het lot wijst de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Art. 17. Met behoud van de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004, voldoet het bestuur van de eredienst aan al de volgende verplichtingen:

1° het is transparant over de juridische structuur en de financiën van de lokale geloofsgemeenschap en alle juridische structuren die aan haar verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen;

2° het is financieel leefbaar en is transparant daarover;

3° het toont zijn maatschappelijke relevantie aan door aan volgende verplichtingen te voldoen:

a) de erkende lokale geloofsgemeenschap telt minstens tweehonderd leden binnen de gebiedsomschrijving. Op elke vraag van de Vlaamse Regering gaat het representatief orgaan na of aan die verplichting blijvend is voldaan;

b) het zorg dragen voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

c) het onderhouden en bewaren van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn.

4° de leden van het bestuursorgaan verbinden zich ertoe dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, in het bijzonder het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en

de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken en leven, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:

a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokale en plaatsen;

d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving.

5° het kan een bewijs voorleggen dat het bestuur van de eredienst houder is van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of, bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan het een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het bestuur van de eredienst. Het bestuursorgaan houdt een inventaris bij van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt en verleent op verzoek inzage in deze inventaris aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Die inventaris bevat:

a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;

b) een nota met vermelding van al de volgende elementen:

1) de titels die het bestuur van de eredienst heeft op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;

2) de titels die andere personen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de naam en het adres van die personen en de reden van gebruik.

c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

d) een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

6° het deelt de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan en in het voorkomend geval de naam, het adres en de rechtsvorm van alle juridische structuren die aan het bestuur van de eredienst verbonden zijn mee aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt ze dat onmiddellijk aan deze instanties;

7° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan. Die goedkeuring wordt onmiddellijk door het representatief orgaan schriftelijk bevestigd aan de Vlaamse Regering;
8° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;
9° zijn bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen zijn noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks bezoldigd door een buitenlandse overheid.

Art. 18. §1 Een bestuur van de eredienst ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid. Een bestuur van de eredienst ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

§2. Het bestuursorgaan houdt op de zetel van het bestuur van de eredienst een register bij van alle giften, in natura of in contanten, waarvan het bestuur van de eredienst, rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde is en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd.

Het bestuursorgaan registreert alle giften, vermeld in het eerste lid, binnen acht dagen na de ontvangst ervan.

Het register vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:
1° voor natuurlijke personen:
   a) de voor- en achternaam;
   b) het adres van hoofdverblijfplaats;
   c) de geboortedatum en de plaats;
   d) de nationaliteit.

2° voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   a) de naam;
   b) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   c) de rechtsvorm;
   d) het adres van de zetel.

Het bestuur van de eredienst verleent op verzoek onmiddellijk inzage of een afschrift van het register aan:
1° de Vlaamse Regering;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente;
5° de provinciegouverneur;

6° de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Art. 19. De bevoegde instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, controleert:
1° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, naleven tijdens de wachtperiode, vermeld in artikel 10;
2° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°, naleven tijdens de procedure vermeld in artikel 68, §1;
3° of de besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004.

Art. 20. Om de opdracht, vermeld in artikel 19, te vervullen:
1° sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken instanties die toezicht houden op de besturen van de eredienst;
2° kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in artikelen 21 tot en met 28.

De personeelsleden van de bevoegde instantie maken enkel van hun bevoegdheden, vermeld in artikelen 21 tot en met 28, gebruik als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en voorzien zijn van een legitimatiebewijs. Het personeelslid toont onmiddellijk zijn legitimatiebewijs wanneer daar om wordt verzocht.

De Vlaamse Regering kan:
1° de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie worden aangesteld bepalen;
2° het model van het legitimatiebewijs, vermeld in het tweede lid, bepalen.

Art. 21. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben zonder voorafgaande aankondiging toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst, de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt tijdens de wachtperiode, met uitzondering van de gebouwen en ruimtes die exclusief bestemd zijn als private woning van de bedienaar van de eredienst.

Art. 22. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de volgende handelingen stellen:
1° de identiteit opnemen en de te identificeren personen daarvoor staande houden;
2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen;
3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld conform punt 1° of 2°, de identiteit achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Met toepassing van

artikel 26, kan getracht worden om de identiteit van die personen te achterhalen met beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan.

De documenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.

Art. 23. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inlichtingen vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.

Art. 24. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging vorderen van alle informatie, documenten en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inzage nemen in de informatie, de gegevens, de documenten en de informatiedragers, vermeld in paragraaf 1.

§3. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of zelf een kopie maken.

Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen de personeelsleden van de bevoegde instantie tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. Die periode mag niet langer duren dan dertig dagen, tenzij personeelsleden van de bevoegde instantie de betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedeelt die een langere duur verantwoorden.

Art. 25. Binnen de termijn die de personeelsleden van de bevoegde instantie bepalen, verleent iedereen alle medewerking aan de personeelsleden van de bevoegde instantie die redelijkerwijze kan worden gevraagd.

Art. 26. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen. De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in een verslag. Tenzij de controle daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die betrokken is in een onderzoek op de hoogte gebracht van de inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen.

De audiovisuele vaststellingen hebben alleen bewijswaarde op voorwaarde dat ze in afdoende mate steun vinden in andersoortige bewijsmiddelen.

De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 27. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich laten bijstaan door deskundigen of andere personen die ze daarvoor aanwijst.

Art. 28. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen als tekortkomingen op de verplichtingen, vermeld in dit hoofdstuk, worden vastgesteld. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen alle raadgevingen geven aan de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst die zij nuttig achten om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen, vermeld in dit hoofdstuk, te voorkomen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen een waarschuwing richten tot het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan, waarbij opgedragen wordt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk kennis van de raadgevingen, vermeld in het eerste lid, en de waarschuwingen, vermeld in het tweede lid, aan het representatief orgaan.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Art. 29. De Vlaamse Regering kan de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 30, §1, opstarten als een bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan beschikken over de mogelijkheid om tijdens de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 30, hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen aan de Vlaamse Regering te bezorgen.

Art. 30. §1. In geval van een tekortkoming aan een verplichting, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, kan de Vlaamse Regering, al dan niet na een aanmaning, beslissen om een van de volgende sancties op te leggen:

1° opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn;
2° opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
3° opheffing van de erkenning.

In voorkomend geval bevat de aanmaning, vermeld in het eerste lid, de termijn waarbinnen het bewijs moet zijn bezorgd aan de Vlaamse Regering dat alle tekortkomingen zijn weggewerkt.

De beslissing tot opschorting of beperking, vermeld in het eerste lid, bevat de duur van de sanctie die eveneens de termijn is om de tekortkomingen weg te werken en het bewijs hiervan te bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als dat bewijs niet op tijd is bezorgd, kan de Vlaamse Regering de sanctie verlengen of een andere sanctie opleggen conform het eerste lid.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Als een adviserende instantie, vermeld in het vierde lid, geen advies bezorgt binnen de termijn van zestig dagen na de verzending door de Vlaamse Regering van de vraag om advies , kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. In uitzonderlijke en spoedeisende gevallen kan de Vlaamse Regering deze adviestermijn inkorten.

§2. Op vraag van het representatief orgaan, kan de Vlaamse Regering in afwijking van paragraaf 1, onmiddellijk de erkenning opheffen.

§3. De Vlaamse Regering geeft onmiddellijk kennis van:

1° de aanmaning vermeld in paragraaf 1, aan het representatief orgaan;
2° de beslissing vermeld in paragraaf 1, eerste lid en paragraaf 2 aan het bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

De beslissing tot opheffing of tot opschorting van de erkenning wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 31. Als de erkenning wordt opgeheven of opgeschort, vordert de financierende overheid de toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven.

Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap

Art. 32. §1. De Vlaamse Regering erkent de wijziging van de gebiedsomschrijving van een erkende lokale geloofsgemeenschap, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan waarbij de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap wordt gewijzigd;

2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving en de voorgestelde wijziging van de gebiedsomschrijving;

3° het advies van het bestuursorgaan of in voorkomend geval de bestuursorganen;

4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de gebiedswijziging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;

5° de bevestiging door het representatief orgaan dat de erkende lokale geloofsgemeenschap ook na de gebiedswijziging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;

6° als de gebiedswijziging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het bestuur van de eredienst.

Art. 33. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die aanvraag:

1° het representatief orgaan;

2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst;

3° de federale overheid;

4° de financierende overheid;

5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de gebiedswijziging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 34. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 33, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de gebiedswijziging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de wijziging van de gebiedsomschrijving geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de gebiedswijziging erkent, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:

1° de naam van het betrokken bestuur van de eredienst;

2° de gebiedswijziging;

3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Art. 35. §1. De Vlaamse Regering erkent de naamswijziging van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een aanvraag tot naamswijziging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot naamswijziging al de volgende gegevens en documenten:
1° de beslissing van het representatief orgaan waarbij de naam van het betrokken bestuur van de eredienst wordt gewijzigd;
2° de vermelding van de oorspronkelijke en de voorgestelde naam;
3° het advies van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot naamswijziging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 36. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 35, §3, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de naamswijziging en brengt ze het betrokken bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente daarvan op de hoogte.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de naamswijziging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering kan de naamswijziging alleen weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde.

Het besluit tot naamswijziging wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 3. Samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Onderafdeling 1. Procedure

Art. 37. Het representatief orgaan neemt het initiatief tot samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen. Het representatief orgaan brengt de betrokken besturen van de eredienst en, in voorkomend geval het centraal bestuur, onmiddellijk op de hoogte van zijn interne beslissing tot samenvoeging.

Vanaf de kennisgeving van de beslissing van het representatief orgaan, vermeld in het eerste lid, tot aan de beslissing van de Vlaamse Regering over de samenvoeging, vermeld in artikel 41, treedt een periode van lopende zaken in. Tijdens die periode kunnen alleen maar handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren worden gesteld na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen.

Beslissingen over handelingen die niet voldoen aan de vereisten, vermeld in het tweede lid, of de gevolgen ervan, zijn niet tegenstelbaar aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Art. 38. §1. De Vlaamse Regering erkent de samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot samenvoeging al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan met een duidelijke indicatie van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de aanduiding van het te behouden bestuur van de eredienst;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de nieuwe gebiedsomschrijving;
3° de adviezen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de samenvoeging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;
5° een geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen, op basis van de laatste jaarrekening en eventueel aangevuld met mogelijke latere wijzigingen;
6° een geactualiseerde inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst die zullen toebehoren aan het te behouden bestuur van de eredienst. Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het representatief orgaan welk gebouw het hoofdgebouw wordt;
7° een geactualiseerde inventaris van de andere infrastructuur die gebruikt zal worden door het te behouden bestuur van de eredienst en de reden van gebruik;

8° als de samenvoeging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het te behouden bestuur van de eredienst;
9° de bevestiging door het representatief orgaan dat de erkende lokale geloofsgemeenschap na de samenvoeging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
10° de schriftelijke bevestiging aan de Vlaamse Regering door het representatief orgaan dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door het representatief orgaan.

Art. 39. Als een van de samen te voegen besturen van de eredienst in een sanctioneringsprocedure als vermeld in artikel 30 zit, kan de Vlaamse Regering de samenvoegingsprocedure opschorten totdat de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen over de sanctionering.

Art. 40. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot samenvoeging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° de betrokken besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval het centraal bestuur;
6° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de financierende overheid van het te behouden bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de samenvoeging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 41. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 40, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de samenvoeging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, in voorkomend geval het centraal bestuur, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van de beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de samenvoeging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen erkent, bevat het besluit al de volgende elementen:
1° de aanwijzing van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen die worden samengevoegd en het bestuur van de eredienst dat behouden blijft;
2° de naam en de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Art. 42. De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen beëindigt het bestaan van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, met uitzondering van het bestuur van de eredienst dat het representatief orgaan aanwijst als het te behouden bestuur van de eredienst.

De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen maakt van rechtswege een einde aan het mandaat van de leden van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41. De leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst blijven hun mandaat uitoefenen tot het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt conform het derde lid of tot de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan volgens de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het decreet van 7 mei 2004.

Het representatief orgaan kan na de samenvoeging een nieuw voltalig bestuursorgaan aanstellen met toepassing van het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing. In voorkomend geval wijst het lot de leden aan die bij die eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst conform het voormelde decreet.

Art. 43. De samenvoeging heeft geen invloed op de samenstelling van het centraal bestuur waaronder de bestuursorganen van de besturen van de erediensten van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen ressorteerden, tot de eerstvolgende verkiezing van dat centraal bestuur. Als er in de gemeente of provincie in kwestie een centraal bestuur is opgericht, blijft dat centraal bestuur bestaan, tenzij die samenvoeging ertoe leidt dat er nog maar één erkende lokale geloofsgemeenschap van dezelfde eredienst overblijft op het grondgebied van de gemeente of de provincie in kwestie. In dat laatste geval wordt het centraal bestuur van die gemeente of provincie, van rechtswege opgeheven vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41.

Art. 44. §1. Alle roerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst.

De goederen worden overgedragen in de staat waarin ze zich bevinden, met inbegrip van de lasten en de verplichtingen die eigen zijn aan de goederen.

Het te behouden bestuur van de eredienst treedt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, in de rechten en plichten van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen voor de roerende goederen die aan dat te behouden bestuur van de eredienst zijn overgedragen, met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.

§2. De onroerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan dat bestuur zijn overgedragen.

§3. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, de rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, die voortvloeien uit overeenkomsten.

§4. Elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, wordt van rechtswege voortgezet door het te behouden bestuur van de eredienst, vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41.

§5. Het te behouden bestuur van de eredienst is de rechtsopvolger van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen en neemt vanaf de publicatie van het uittreksel van het besluit, vermeld in artikel 41, in het Belgisch Staatsblad alle rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Art. 45. De penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen maken hun eindrekening op conform artikel 56 van het decreet van 7 mei 2004.

De eindrekeningen van de penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen

Art. 46. De Vlaamse Regering kan, op voorstel van het representatief orgaan, de erkenning opheffen van een erkende annexe-kerk of kapelanij. Als aan de kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek verbonden is, zijn artikel 37 tot en met 45 van toepassing.

Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot opheffing van annexe-kerk of kapelanij aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag al de volgende gegevens en documenten:

1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan voor de opheffing van de erkenning;
2° het besluit tot erkenning van de annexe-kerk of kapelanij;
3° het advies van het bestuursorgaan van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert;
4° een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert.

De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot opheffing van een erkende annexe-kerk of kapelanij op de hoogte van die aanvraag:

1° het representatief orgaan;
2° de betrokken kerkfabriek;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid.

Art. 47. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 46, derde lid, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de opheffing en brengt ze het representatief orgaan, de kerkfabriek waaronder de annexe-kerk of kapelanij ressorteert, de federale overheid en de financierende overheid op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de annexe-kerk of kapelanij geacht te zijn opgeheven door de Vlaamse Regering.

Het opheffingsbesluit wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens

Art. 48. §1 In dit artikel wordt verstaan onder de algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

§ 2. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de volgende instanties op een gestructureerde en systematische wijze persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming:

1° de Vlaamse Regering;

2° de financierende overheid;

3° de adviserende gemeente;

4° het representatief orgaan;

5° het bestuur van de eredienst;

6° het voorlopig bestuursorgaan;

7° het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°;

8° het centraal bestuur;

9° de federale overheid.

De gegevens die verwerkt worden conform dit decreet kunnen uitgewisseld worden met de instanties zoals vermeld in dit decreet en de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

§3. De instanties, vermeld in paragraaf 2, kunnen conform de bepalingen van dit decreet persoonsgegevens verwerken van:

1° de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van een erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap en een bestuur van de eredienst;

2° de leden van het bestuursorgaan;

3° de toekomstige leden van het bestuursorgaan;

4° de leden van het voorlopig bestuursorgaan;

5° de schenkers van giften vanaf 500 euro;

6° de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur;

7° de verbonden juridische structuren;

8° de leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°.

§4 De verwerking van de persoonsgegevens heeft als doel:

1° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria vermeld in artikel 7;
2° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een bestuur van de eredienst blijvend voldoet aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004;
3° over de noodzakelijke informatie te beschikken om een bestuur van de eredienst te kunnen sanctioneren conform hoofdstuk 5;
4° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te oordelen over de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen, vermeld in artikel 37 tot en met 41.

De verwerking van de persoonsgegevens is beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om het doel, vermeld in het voorgaande lid, te bereiken.

§5 Indien conform de bepalingen van dit decreet, de instanties vermeld in paragraaf 2, het rijksregisternummer verwerken, gebeurt de verwerking met het doel om op een unieke wijze natuurlijke personen te identificeren.

§ 6. De persoonsgegevens die verzameld worden in het kader van dit decreet, worden verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op

artikel 6, eerste lid, 1), c) en e) en artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming en, wat gegevens over religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen betreft, zoals vermeld in artikel 9, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming, op artikel 9, tweede lid, d) en g) van de algemene verordening gegevensbescherming.

§ 7. Conform artikel III. 87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt de bewaartermijn van de persoonsgegevens bepaald voor de verwerkingsverantwoordelijken, vermeld in paragraaf 2, met uitzondering van het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen.

Het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen bewaren de persoonsgegevens die zij moeten verwerken conform dit decreet gedurende 20 jaar vanaf de verwerking van de gegevens zoals vermeld in dit decreet.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004

Art. 49. In artikel 2 van het decreet van 7 mei 2004 wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 50. In titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2012 en 22 december 2017, wordt afdeling 1/1, die bestaat uit artikel 4/1 tot en met 4/11, opgeheven.

Art. 51. In artikel 25/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 december 2017, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"In het geval, vermeld in het eerste lid, is artikel 45 van het Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum) van toepassing, met dien verstande dat de woorden "het te behouden bestuur van de eredienst" worden gelezen als "het nieuwe centraal kerkbestuur" en de woorden "de samengevoegde besturen van de eredienst" worden gelezen als "de centrale kerkbesturen waarvan het bestaan beëindigd wordt".

Art. 52. In artikel 52/1 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 4 ingevoegd, die luidt als volgt:
"§4. De Vlaamse Regering kan de verplichtingen in paragraaf 1 opschorten of beperken conform artikel 30 §1, eerste lid van het Erkenningsdecreet lokale geloofsgemeenschappen van (datum).".

Art. 53. Artikel 60 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 60. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 58 en 59, een besluit van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.”.

Art. 54. In artikel 61, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden “dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven” opgeheven.

Art. 55. Artikel 74 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 74. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 72 en 73, een besluit van de kathedrale kerkraad kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kathedrale kerkfabriek opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.”.

Art. 56. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden “dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven” opgeheven.

Art. 57. In artikel 79 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 58. In artikel 115 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 59. In artikel 151 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 60. In artikel 187 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 61. Artikel 225 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

“Art. 225. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 223 en 224, een besluit van de kerkfabriekraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de orthodoxe kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.”.

Art. 62. In artikel 226, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden “dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven” opgeheven.

Art. 63. In artikel 230 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 64. Artikel 268 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 268. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikelen 266 en 267, een besluit van het comité of van het centraal bestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de comité of het centraal bestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 65. In artikel 269, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepaling

Art. 66. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 wordt opgeheven.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Art. 67. De besturen van de eredienst die erkend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet krijgen één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikelen 17, 1°, 3°, a), d), e), 5°, 6° en 7°. Indien het representatief orgaan tijdens deze termijn van één jaar een procedure tot samenvoeging is gestart, moet aan de verplichting van artikel 17, 3°, a) voldaan zijn op het moment van de bevestiging vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°.

De besturen van de eredienst, vermeld in het eerste lid, moeten binnen een termijn van twee jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet zich conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 17, 9°.

Art. 68. §1. In afwijking van hoofdstuk 2 kunnen de lokale geloofsgemeenschappen die conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten een aanvraag tot erkenning bij het representatief orgaan hebben ingediend, voor 1 juli 2019 erkend worden met toepassing van de procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 6.

§2. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering dat, op straffe van onontvankelijkheid, al de volgende gegevens en documenten bevat:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;

2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;

3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;

4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;

5° de inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, vermeldt die inventaris welk gebouw het hoofdgebouw is. Die inventaris bevat:

   a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;

   b) een nota met vermelding van al de volgende gegevens:

      1) de titels die het toekomstig bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur en de reden van gebruik;

      2) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur, de naam en het adres van die personen en de reden van gebruik.

   c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

   d) een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

6° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en telefoonnummers van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 16 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen. Het tijdelijk voltallig bestuursorgaan treedt tijdens de procedure vermeld in dit artikel eveneens op als bestuursorgaan van de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschap;

7° de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;

8° de personen, vermeld in punt 6° en 7°, ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven;

9° de bevestiging, vermeld in artikel 7, 8°;

10° de laatste jaarrekening voor het geheel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap, aangevuld met een jaarrekening voor dat gedeelte van haar activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de

eredienst, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

11° een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Het overzicht van de giften vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:

a) voor natuurlijke personen:
   1) de voor- en achternaam;
   2) het adres van de hoofdverblijfplaats;
   3) de geboortedatum en de plaats;
   4) de nationaliteit.

b) voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   1) de naam;
   2) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   3) de rechtsvorm;
   4) het adres van de zetel.

12° een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

13° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn. Alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van de ontvankelijke aanvraag tot erkenning bezorgd door het representatief orgaan, op de hoogte van die aanvraag:

1° het bestuursorgaan vermeld in paragraaf 2, punt 6°;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§4. Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in paragraaf 3, bezorgen het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies aan de Vlaamse Regering waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°.

Als een van de instanties, vermeld in het eerste lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§5. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 4, is verstreken, beslist de Vlaamse Regering over de erkenning en brengt ze het bestuursorgaan

vermeld in paragraaf 2, punt 6°, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van deze beslissing.

De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap op basis van de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°. De beslissing tot erkenning bevat in voorkomend geval al de elementen, vermeld in artikel 15, §2, eerste lid.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§6. Als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, is artikel 16 van toepassing.

Art. 69. De procedures tot opheffing van de erkenning opgestart door de Vlaamse Regering conform artikel 7, §1/1 en §1/2 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7 van het voormelde besluit.

Art. 70. Aanvragen tot samenvoeging die bij de Vlaamse Regering zijn ingediend conform artikel 7/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7/4 tot en met 7/6 van het voormelde besluit en artikelen 4/3 tot en met 4/11 van het decreet van 7 mei 2004.

Art. 71. Besturen van de eredienst die erkend zijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houden in 2023 gedeeltelijke verkiezingen conform het decreet van 7 mei 2004, ongeacht de huidige cyclus.

Art. 72. Tot de dag voor de inwerkingtreding van het besluit tot uitvoering van artikel 5, verloopt de communicatie, vermeld in dit decreet, met een aangetekende brief of afgifte tegen ontvangstbewijs.

Brussel, ... (datum).

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 69.114/3
van 17 mei 2021

over

een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest ‘tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten’

Op 25 maart 2021 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest 'tot regeling van de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten'.

Het voorontwerp is door de derde kamer onderzocht op 20 en 27 april 2021. De kamer was samengesteld uit Wilfried VAN VAERENBERGH, kamervoorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS en Bruno PEETERS, assessoren, en Astrid TRUYENS, griffier.

De verslagen zijn uitgebracht door Brecht STEEN, eerste auditeur-afdelingshoofd.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 17 mei 2021.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2.1. Het voor advies voorgelegde voorontwerp van decreet van het Vlaamse Gewest strekt er in hoofdzaak toe de erkenning van en het toezicht op de lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van erediensten te regelen. De ontworpen regeling komt in de plaats van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 'houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten', dat wordt opgeheven (artikel 66 van het voorontwerp), en van een aantal bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 'betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten', die eveneens worden opgeheven (artikelen 49, 50, 57, 58, 59, 60 en 63). Voorts worden nog een aantal andere bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 aangepast aan de ontworpen regeling (artikelen 51 tot 56, 61, 62, 64 en 65).

2.2. In hoofdstuk 1 van het voorontwerp wordt het toepassingsgebied van het aan te nemen decreet geregeld (artikel 3), worden een aantal begrippen gedefinieerd (artikel 4), wordt de Vlaamse Regering (hierna: de regering) gemachtigd om te bepalen op welke wijze de communicatie verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst en een aantal overheidsinstanties (artikel 5)[2] en wordt bepaald hoe de termijnen worden berekend (artikel 6).

In hoofdstuk 2 van het voorontwerp worden de erkenningscriteria bepaald (artikel 7) en wordt de aanvraagprocedure geregeld (artikelen 8 en 9). Er geldt een wachtperiode van 4 jaar (artikel 10), tijdens dewelke het voorlopig bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap een aantal verplichtingen heeft (artikelen 11 tot 13) en op het einde waarvan een advies wordt bezorgd aan de regering (artikel 14), die een beslissing neemt over de erkenning (artikel 15). Hierop wordt het voltallig bestuursorgaan aangesteld (artikel 16).

In hoofdstuk 3 van het voorontwerp worden de verplichtingen bepaald van de besturen van de erediensten (artikelen 17 en 18). Die verplichtingen stemmen grotendeels overeen met de erkenningscriteria voor de lokale geloofsgemeenschappen.

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

[2] In afwachting van die regeling verloopt die communicatie met een aangetekende brief of door afgifte tegen ontvangstbewijs (artikel 72).

In hoofdstuk 4 van het voorontwerp wordt de regering gemachtigd om een instantie van de Vlaamse administratie aan te wijzen die nagaat of, enerzijds, de lokale geloofsgemeenschappen die een erkenning hebben aangevraagd en die zich in de wachtperiode bevinden of die de zogenaamde versnelde erkenningsprocedure volgen, de erkenningscriteria en de op hen rustende verplichtingen naleven en, anderzijds, of de besturen van de eredienst de in het aan te nemen decreet bepaalde verplichtingen, evenals die van het decreet van 7 mei 2004, naleven (artikel 19). Die instantie sluit informatie-uitwisselingsakkoorden af met de instanties die toezicht houden op de besturen van de erediensten (artikel 20). Voorts worden de bevoegdheden van de personeelsleden van die instantie bepaald (artikelen 21 tot 28).

In hoofdstuk 5 van het voorontwerp wordt voorzien in een sanctioneringsprocedure die de regering kan opstarten als een bestuur van de eredienst of diens bestuursleden tekortkomen aan zijn of hun verplichtingen (artikel 29). Die procedure kan leiden tot de opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning, de opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn of de opheffing van de erkenning (artikel 30). Als de erkenning wordt opgeheven of opgeschort, vordert de financierende overheid de toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven (artikel 31).

In hoofdstuk 6 worden de wijziging van de erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexe-kerken en kapelanijen geregeld. De wijzigingen kunnen betrekking hebben op de gebiedsomschrijving (artikelen 32 tot 34), de naam van het bestuur van de eredienst (artikelen 35 en 36) en de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen (artikelen 37 tot 45). Voorts wordt in de mogelijkheid voorzien om de erkenning van een annexe-kerk of kapelanij op te heffen (artikelen 46 en 47).

In hoofdstuk 7 van het voorontwerp wordt de verwerking geregeld van de persoonsgegevens overeenkomstig de bepalingen van het aan te nemen decreet (artikel 48).

In hoofdstuk 8 van het voorontwerp worden bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 gewijzigd of opgeheven (artikelen 49 tot 65).

Hoofdstuk 9 van het voorontwerp bevat een aantal overgangsbepalingen. Besturen van de eredienst die zijn erkend vóór de inwerkingtreding van het aan te nemen decreet krijgen een termijn van een of twee jaar om te voldoen aan een aantal verplichtingen (artikel 67). Voor geloofsgemeenschappen die reeds zijn erkend maar die het voorwerp uitmaken van een procedure tot opheffing van de erkenning (artikel 69) of van een aanvraag tot samenvoeging (artikel 70), blijft de bestaande procedureregeling van toepassing. Ook voor de verkiezing van de erkende besturen wordt in een overgangsregeling voorzien (artikel 71). Ten slotte wordt voor lokale geloofsgemeenschappen die een erkenning hebben aangevraagd vóór 1 juli 2019, voorzien in een versnelde erkenningsprocedure (artikel 68).

VORMVEREISTEN

3.1. Zoals vermeld bevat het voorontwerp bepalingen die de verwerking van persoonsgegevens regelen. Artikel 36, lid 4, van verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 'betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG (algemene verordening gegevensbescherming)' (hierna: AVG), gelezen in samenhang met artikel 57, lid 1, c), en overweging 96 van die verordening, voorziet in een verplichting om de toezichthoudende autoriteit, in dit geval de Gegevensbeschermingsautoriteit bedoeld in de wet van 3 december 2017 'tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit', te raadplegen bij het opstellen van een voorstel voor een door een nationaal parlement vast te stellen wetgevingsmaatregel, of een daarop gebaseerde regelgevingsmaatregel in verband met verwerking.[3]

3.2. Uit de bij de adviesaanvraag gevoegde stukken blijkt dat enkel het advies van de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens werd gevraagd.[4]

3.3. In advies 61.267/2/AV van 27 juni 2017 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 3 december 2017,[5] heeft de algemene vergadering van de afdeling Wetgeving uiteengezet dat noch de AVG,[6] noch de bevoegdheidsverdelende regels eraan in de weg staan dat in eenzelfde lidstaat meerdere toezichthoudende autoriteiten worden opgericht. In dat advies wordt gesteld dat de gemeenschappen en gewesten autoriteiten kunnen oprichten die toezicht houden op de naleving van de 'specifieke' regels die de deelstaten ter uitvoering van de AVG hebben vastgesteld inzake de verwerking van persoonsgegevens in het kader van activiteiten die onder hun bevoegdheid vallen.[7] Het verlenen van de bevoegdheid aan die autoriteiten om adviezen te geven, teneinde te voldoen aan de verplichting die voortvloeit uit de in opmerking 3.1 aangehaalde verordeningsbepalingen, hoort daar ook onder.

Zoals echter eveneens in het voormelde advies is uiteengezet, is het de Gegevensbeschermingsautoriteit die belast is met het toezicht op de naleving van de 'algemene' regels inzake de verwerking van persoonsgegevens, met inbegrip van de algemene regels die de federale overheid ter uitvoering van de AVG heeft vastgesteld.[8] Daaronder valt ook de bevoegdheid om, wat die regels betreft, advies te geven teneinde te voldoen aan de voormelde adviesverplichting.

De conclusie is dan ook dat het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit alsnog moet worden ingewonnen vooraleer het ontwerp doorgang kan vinden.

---

[3] Zie GwH 14 januari 2021, nr. 2/2021, B.7.3.

[4] Advies VTC nr. 2020/54 van 15 december 2020.

[5] *Parl.St*. Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 103-132.

[6] Zie immers artikel 51, lid 1, van de AVG.

[7] *Parl.St*. Kamer 2016-17, nr. 54-2648/001, 115 (opmerking 7.1).

[8] *Ibid.*, 106-115 (opmerkingen 1 tot 6) en 117 (opmerking 3).

3.4. Indien de adviesaanvrager van oordeel zou zijn dat het raadplegen van zowel de Gegevensbeschermingsautoriteit als de Vlaamse toezichtcommissie problematisch zou kunnen zijn, staat het aan hem om een initiatief te nemen om desgevallend een samenwerkingsakkoord te sluiten over de wijze waarop de adviesverplichting die voortvloeit uit de in opmerking 3.1 aangehaalde verordeningsbepalingen door de toezichthoudende autoriteiten van de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten kan worden vervuld,[9] op voorwaarde dat hiermee geen uitwisseling, afstand of teruggave van bevoegdheid in hoofde van de betrokken overheden gepaard gaat.

Een dergelijke samenwerking zou overigens ook in het verlengde liggen van de bepalingen van de AVG met betrekking tot zowel de vereiste afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van verscheidene lidstaten[10] op elkaar als de vereiste onderlinge afstemming van de toezichthoudende autoriteiten van eenzelfde lidstaat op elkaar.[11-12]

BEVOEGDHEID

4.1. Luidens artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 'tot hervorming der instellingen', zijn de gewesten bevoegd voor:

> "6° de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, met uitzondering van de erkenning van de erediensten en de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten."

Het Grondwettelijk Hof heeft omtrent die bevoegdheid in arrest nr. 203/2019 van 19 december 2019 het volgende geoordeeld:

> "B.11.1. Krachtens die bepaling zijn de gewesten, sedert 1 januari 2002, bevoegd om te regelen hetgeen betrekking heeft op de kerkfabrieken en de andere instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, in het kader van hun bevoegdheden wat betreft de ondergeschikte besturen. Bij dezelfde bepaling wordt aan de federale overheid de bevoegdheid voorbehouden om de erediensten te erkennen en wedden en pensioenen toe te kennen aan de bedienaars van de erediensten, die eveneens worden beoogd in artikel 181, § 1, van de Grondwet.
>
> B.11.2. De aan de federale overheid voorbehouden bevoegdheid om de erediensten te erkennen houdt de bevoegdheid in om de erediensten als dusdanig en de representatieve organen ervan te erkennen.
>
> Krachtens hun bevoegdheid inzake kerkfabrieken en instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, zijn de gewesten bevoegd om alles met betrekking tot de temporaliën van de erkende erediensten te regelen, met andere woorden het beheer van de goederen en van de inkomsten van de erkende

[9] Zie in dat verband ook de meer algemene suggestie in advies 61.267/2/AV, *l.c.*, 115-116 (opmerking 8).

[10] Zie de artikelen 60 tot 67 van de AVG.

[11] Zie artikel 51, leden 1 tot 3, van de AVG.

[12] Zie adv.RvS 66.033/1/AV van 3 juni 2019 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 7 juni 2019 'tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 10 december 2010 tot uitvoering van het decreet betreffende de private arbeidsbemiddeling, wat betreft de invoering van een registratieverplichting voor sportmakelaars', opmerkingen 5.1 tot 5.4.

erediensten. Zij zijn eveneens bevoegd om de plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten en hun gebiedsomschrijving te erkennen teneinde de gebiedsomschrijving te bepalen van de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten.

B.11.3. De erkenning van een eredienst door de federale overheid brengt een overheidsfinanciering vanwege de Staat met zich mee.

De bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten beperkt zich tot de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de door de federale overheid erkende erediensten. In het kader van de uitoefening van die bevoegdheid brengt de erkenning, door een gewest, van een plaatselijke geloofsgemeenschap, in beginsel, de oprichting van een openbare instelling die belast is met het beheer van de goederen en de inkomsten van die gemeenschap, met zich mee."[13]

Het Hof voegde daar nog het volgende aan toe:

"De bevoegdheid van de gewesten en van de Duitstalige Gemeenschap inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, die de bevoegdheid omvat om de plaatselijke geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten te erkennen, beoogt alle aspecten van die erkenning, met inbegrip van de eventuele stappen die daaraan voorafgaan."[14]

Daarenboven oordeelde het Hof dat het gegeven dat met regels inzake het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst mede wordt beoogd radicalisme en het overbrengen van radicale boodschappen via de plaatsen van de eredienst te bestrijden, hetgeen een doelstelling uitmaakt die ook door de federale overheid en de gemeenschappen wordt nagestreefd, geen afbreuk doet aan de bevoegdheid van de gewesten. Het Hof overwoog dienaangaande het volgende:

"B.14. Door de erkenning van de plaatselijke geloofsgemeenschappen en de verplichtingen die van toepassing zijn op de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, te regelen, heeft de decreetgever de in B.11.1 beschreven bevoegdheid uitgeoefend die hem inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten is toegewezen.

De omstandigheid dat het decreet van 18 mei 2017 past in het kader van de tenuitvoerlegging van de door het Waalse Gewest gevolgde strategie voor de preventie van radicalisme en dat het bijkomend beoogt bij te dragen tot de verwezenlijking van doelstellingen die ook worden nagestreefd door de federale overheid en door de gemeenschappen, kan op zich geen schending met zich meebrengen van de bevoegdheidverdelende regels. De bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten zijn overigens in de regel niet als doelstellingen, maar als aangelegenheden bepaald."[15]

[13] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019, B.11.1 tot B.11.3.

[14] *Ibid.*, B.20.

[15] *Ibid.*, B.14.

Op grond van het voorgaande oordeelde het Grondwettelijk Hof dat:

- de registratieprocedure van de plaatselijke geloofsgemeenschappen in afwachting van het indienen van hun erkenningsaanvraag bij de Waalse Regering "in zoverre die een stap vormt die voorafgaat aan de erkenningsprocedure, (…) derhalve onder de bevoegdheid van het Waalse Gewest [valt]";[16]

- de verplichting om drie jaar voor de indiening van de erkenningsaanvraag over een juridische structuur te beschikken "in zoverre die vereiste dient om na te gaan of de plaatselijke geloofsgemeenschap die een erkenning aanvraagt, in staat is de toekomstige openbare instelling die belast is met het beheer van haar goederen en inkomsten, te beheren, verband [houdt] met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten en (…) onder [de] bevoegdheid van het Waalse Gewest [valt]";[17]

- de decreetgever bevoegd is "[i]n het kader van de uitoefening van zijn bevoegdheid inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten (…) om aan de leden van het beheersorgaan van de toekomstige instelling die belast is met temporaliën van een plaatselijke geloofsgemeenschap een verbintenis op te leggen met betrekking tot de naleving van de fundamentele rechten en vrijheden";[18]

- de verplichting om bij de erkenningsaanvraag van een plaatselijke geloofsgemeenschap van een erkende eredienst een schriftelijke verklaring te voegen waarmee de leden van het beheersorgaan van de toekomstige instelling die belast is met het beheer van de temporaliën van die gemeenschap, onder wie de bedienaars van de eredienst, zich ertoe verbinden de wetgeving op het gebruik der talen in bestuurszaken na te leven, "zich ertoe [beperkt] [de leden van het beheersorgaan van de instellingen die belast zijn met de temporaliën van de erkende erediensten] te herinneren aan de wetgeving die de bevoegde wetgever heeft aangenomen en die op hen van toepassing is".[19] Met een dergelijke bepaling regelt de decreetgever "noch het gebruik der talen, noch de taalkennis van de leden van het beheersorgaan van de instellingen die belast zijn met de temporaliën van de erkende erediensten."

4.2. Gelet op het voormelde arrest kan worden aangenomen dat de ontworpen regeling in beginsel behoort tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, onder voorbehoud van het volgende.

4.3.1. Naar luid van artikel 7, 2°, van het voorontwerp kan een lokale geloofsgemeenschap worden erkend als ze transparantie biedt over "alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap".

[16] *Ibid.*, B.20.

[17] *Ibid.*, B.20.

[18] *Ibid.*, B.25.

[19] *Ibid.*, B.30.

Artikel 17, 1°, van het voorontwerp voorziet in een gelijkaardige verplichting ten aanzien van de besturen van de erediensten. In het verlengde hiervan wordt bepaald dat de aanvraag tot erkenning van een lokale geloofsgemeenschap in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten bevat van alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn (artikel 8, tweede lid, 11°, van het voorontwerp) en dat tijdens de wachtperiode het voorlopig bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap jaarlijks een afschrift bezorgt van de jaarrekening van alle aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren aan, onder meer, de regering (artikel 11, § 1, tweede lid, van het voorontwerp). Ook de besturen van de eredienst moeten in het voorkomend geval de naam, het adres en de rechtsvorm van alle juridische structuren die aan het bestuur van de eredienst verbonden zijn, meedelen aan, onder meer, de regering (artikel 17, 6°, van het voorontwerp). Zowel de lokale geloofsgemeenschap als het bestuur van de eredienst houden een register bij van alle giften van meer dan 500 euro van, onder meer, rechtspersonen en structuren zonder rechtspersoonlijkheid (artikelen 11, § 2, 3°, en 18, § 2, van het voorontwerp).

In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende uiteengezet:

> "Eveneens wordt de lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode verplicht om transparant te zijn over de aan haar verbonden juridische structuren. Meer bepaald moet een lokale geloofsgemeenschap jaarlijks een afschrift bezorgen van de jaarrekening van de aan haar verbonden juridische structuren. De onderlinge financiële stromen tussen de lokale geloofsgemeenschap en de aan haar verbonden juridische structuren worden zichtbaar gemaakt via het giftenregister dat tijdens de wachtperiode moet bijgehouden worden en jaarlijks bezorgd worden aan de daartoe bevoegde instanties."

Nog volgens de memorie van toelichting is het een feitenkwestie welke juridische structuren verbonden zijn aan de lokale geloofsgemeenschap:

> "Bij deze beoordeling kan rekening gehouden worden met o.a. volgende indicatoren: de samenstelling van de bestuursorganen (een overlap van bestuursleden), de invloed die de juridische structuur heeft op de oriëntatie van het beleid van de lokale geloofsgemeenschap, de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst of vermogenstransacties op structurele basis tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren."

4.3.2. Gevraagd wat wordt bedoeld met "juridische structuren", antwoordde de gemachtigde:

> "Een juridische structuur zoals vermeld in het wetboek van vennootschappen en verenigingen. Een feitelijke verenging valt hier dus ook onder."

In antwoord op de vraag of de transparantieverplichting waarin wordt voorzien meer inhoudt dan de verplichting om de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten (artikel 8, tweede lid, 11°, van het voorontwerp) en de jaarrekening (artikel 11, § 1, tweede lid, van het voorontwerp) van de betrokken structuren mee te delen, antwoordde de gemachtigde:

> "De erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap moet de hierboven vermelde gegevens en documenten actief bezorgen. Bovendien beschikt ook de bevoegde instantie over de vereiste controlebevoegdheden om indien nodig bijkomende inlichtingen of stukken op te vragen bij de lokale geloofsgemeenschap (art. 23 en 24).

Het bestuur van de eredienst bezorgt de naam, het adres en de rechtsvorm van de verbonden juridische structuren aan de in het decreet vermelde instanties. De bevoegde instantie beschikt over de vereiste controlebevoegdheden om indien nodig bijkomende inlichtingen of stukken op te vragen bij de lokale geloofsgemeenschap (art. 23 en 24)."

4.3.3. De ontworpen regeling leidt ertoe dat onrechtstreeks transparantieverplichtingen worden opgelegd aan de juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst verbonden zijn. Weliswaar komt het volgens het voorontwerp aan de lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst toe om de vereiste transparantie te bieden over die juridische structuren, maar in de praktijk wordt aan hen de verplichting opgelegd om informatie te bezorgen die uiteindelijk van die juridische structuren afkomstig is, zoals de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van die structuren.

4.3.4. De bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten beperkt zich tot de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de door de federale overheid erkende erediensten. Het loutere gegeven dat een juridische structuur verbonden is met een lokale geloofsgemeenschap, ongeacht of die juridische structuren een invloed hebben op het beheer van de goederen en inkomsten van de eredienst, volstaat dan ook niet om te verantwoorden dat onrechtstreeks transparantieverplichtingen worden opgelegd aan die juridische structuren.[20] Om tot de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest te behoren, moeten de opgelegde erkenningsvoorwaarden immers verband houden met wat nodig is voor het verzekeren van een goed beheer van de temporaliën van de betrokken eredienst.[21]

In het licht van het verbod om rechtstreeks of onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning te ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, of om financiering of ondersteuning te ontvangen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging,[22] zouden dergelijke onrechtstreekse transparantieverplichtingen wel kunnen worden verantwoord ten aanzien van juridische structuren die bijdragen tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, hetgeen uit het giftenregister zal blijken. In dat geval zou immers kunnen worden aangenomen dat de vereiste informatie noodzakelijk is om na te kunnen gaan of er bijvoorbeeld geen sprake is van onrechtstreekse buitenlandse financiering, omdat de juridische structuur die bijdraagt tot de financiering van een lokale geloofsgemeenschap of bestuur van de eredienst zelf vanuit het buitenland wordt gefinancierd of gecontroleerd. Het toepassingsgebied van de ontworpen regeling is evenwel niet tot die juridische structuren beperkt: de transparantieverplichting geldt ten aanzien van alle verbonden juridische structuren, ook al

[20] Dat is des te meer het geval gelet op de ruime invulling die wordt gegeven aan begrip "verbonden zijn", waarbij het lijkt te volstaan dat een aantal personen van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap of van het bestuur van de eredienst in het bestuur van de juridische structuur zetelen – zonder dat vereist is dat zij een meerderheid uitmaken van het bestuursorgaan – of dat de juridische structuur eigenaar is van het gebouw waarin de eredienst plaatsvindt. Zie daarover opmerking 7.3.

[21] Zie adv.RvS 59.638/4 van 19 september 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van het Waalse Gewest van 18 mei 2017 'relatif à la reconnaissance et aux obligations des établissements chargés de la gestion du temporel des cultes reconnus', *Parl.St.* W.Parl. 2016-17, nr. 770/1, 20.

[22] Artikelen 7, 4°, en 18, § 1, van het voorontwerp.

dragen ze niet bij tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst.

4.3.5. Nog los van de problemen die het ruime toepassingsgebied van de ontworpen regeling doet rijzen in het licht van de vrijheid van vereniging en het recht op bescherming van het privéleven (opmerking 7.4.1), moet dat toepassingsgebied, om binnen de bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten te vallen, derhalve worden beperkt tot die gevallen waarin de verbondenheid tussen, enerzijds, de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst en anderzijds een juridische structuur, van dien aard is dat er een weerslag is op het beheer van de goederen of van de inkomsten van de eredienst in kwestie.

4.4.1. Om erkend te kunnen worden moet de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe verbinden "dat *niemand* zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken" (artikel 7, 6°, van het voorontwerp). Een gelijkaardige verplichting rust op de leden van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst (artikel 17, 4°, van het voorontwerp). Die verbintenis wordt geconcretiseerd in een aantal verplichtingen, onder meer om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan, om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, en om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokalen en plaatsen.

4.4.2. Zoals is uiteengezet in opmerking 4.1 heeft het Grondwettelijk Hof aanvaard dat de decreetgever bevoegd is om aan de leden van het beheersorgaan van de toekomstige instelling die belast is met de temporaliën van een plaatselijke geloofsgemeenschap een verbintenis op te leggen met betrekking tot de naleving van de fundamentele rechten en vrijheden.

In dit geval moet, gelet op het woord "ze" in artikel 7, 6°, van het voorontwerp, evenwel de lokale geloofsgemeenschap de voormelde verbintenis aangaan. Volgens artikel 4, 10°, van het voorontwerp wordt in het aan te nemen decreet onder lokale geloofsgemeenschap verstaan "een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen". Bijgevolg lijkt de voormelde verplichting niet alleen op de leden van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap te rusten, zoals wel het geval is voor de leden van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst, maar ook op alle leden ervan.

Nog los van de vraag of een dergelijke verplichting bestaanbaar is met de vrijheid van meningsuiting en van eredienst gewaarborgd door artikel 19 van de Grondwet (opmerkingen 9.1 tot 9.6), kan het Vlaamse Gewest op grond van zijn bevoegdheid inzake het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst ze alleszins niet opleggen aan alle leden van een lokale geloofsgemeenschap, met inbegrip van de personen die op generlei wijze betrokken zijn bij dat beheer, maar die enkel op een bepaald grondgebied de eredienst in kwestie belijden.

4.4.3. Zelfs indien deze verplichting zou worden beperkt tot de leden van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap, zoals reeds het geval is voor de leden van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst, blijft het een feit dat die leden niet enkel zichzelf verbinden, maar – gelet op het woord "niemand" – ook namens derden die verbintenis aangaan. Die derden lijken zelf niet noodzakelijkerwijs leden van de lokale geloofsgemeenschap te moeten zijn: het feit dat een persoon zich in door de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen bevindt, lijkt te volstaan.[23]

In zoverre de ontworpen regeling ertoe leidt dat de leden van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst zich verbinden namens derden, die zelf niet betrokken zijn bij het beheer van de temporaliën van de eredienst, gaat ze de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest inzake dat beheer te buiten.

4.4.4. Het verbod om medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan,[24] kan daarentegen wel geacht worden deel uit te maken van de gewestbevoegdheid inzake het beheer van de temporaliën van de erediensten. In dat geval wordt immers niet de activiteit zelf geregeld, maar de medewerking van die lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst aan de activiteit.

Er bestaat ook geen bezwaar tegen de verplichting om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst.[25] Het voorgaande zou ook opgaan voor de organisatie en werking van *het voorlopig bestuur* van de lokale geloofsgemeenschappen, ware het niet dat in artikel 7, 6°, b), van het voorontwerp gewag wordt gemaakt van de organisatie en werking *van de lokale geloofsgemeenschap*, wat lijkt in te houden dat die personen moeten worden geweerd uit de lokale geloofsgemeenschap zelf. Nog los van het gegeven dat een dergelijke verplichting niet bestaanbaar lijkt met de godsdienstvrijheid,[26] gaat ze de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest te buiten.

4.5.1. Het voorontwerp bevat een aantal bepalingen die betrekking hebben op de bedienaar van de eredienst. Zo moet het door de federale overheid erkende representatief orgaan van een erkende eredienst schriftelijk aan de regering bevestigen dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers door dat orgaan zijn goedgekeurd (artikelen 7, 8°, en 17, 7°, van het

[23] Zie immers artikelen 7, 6°, c), en 17, 4°, c), van het voorontwerp.

[24] Artikelen 7, 6°, a), en 17, 4°, a), van het voorontwerp.

[25] Artikel 17, 4°, b), van het voorontwerp.

[26] Zie opmerking 10.3.

voorontwerp).[27] De lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst heeft enkel bedienaars van de eredienst die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is, en heeft geen bedienaars van de eredienst die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid (artikelen 7, 9° en 10°, en 17, 8° en 9°, van het voorontwerp). De erkenningsaanvraag moet voor elk van de bedienaars van de eredienst een uittreksel uit het strafregister bevatten, evenals een verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven (artikel 8, tweede lid, 8° en 9°, van het voorontwerp).[28]

4.5.2. Zoals in de memorie van toelichting wordt uiteengezet zijn de bedienaars van de eredienst van ambtswege lid van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst,[29] met uitzondering van de rooms-katholieke eredienst, waar de door het representatief orgaan aangestelde verantwoordelijke van ambtswege lid is van het bestuursorgaan.[30]

Dat betekent dat de ontworpen regeling minstens ten dele van toepassing is op bedienaars van de eredienst die niet tot het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst behoren. Dat is sowieso het geval voor de lokale geloofsgemeenschappen in de periode die de erkenning voorafgaat, tijdens dewelke er een voorlopig bestuursorgaan is,[31] vermits slechts na de kennisgeving van de erkenningsbeslissing het voltallig bestuursorgaan wordt samengesteld overeenkomstig het decreet van 7 mei 2004.

Maar zelfs indien het om bedienaars van de eredienst gaat die lid zijn van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst, blijkt uit de ontworpen regeling dat ze niet geviseerd worden in hun hoedanigheid van lid van dat bestuursorgaan, maar in hun hoedanigheid van bedienaar van de eredienst. Zo worden in de artikelen 8, tweede lid, 8° en 9°, 13, 2°, 17, 6°, van het voorontwerp de leden van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap en van het bestuur van de eredienst vermeld *naast* de bedienaren van de eredienst (en hun vervangers). Bovendien gelden de in artikel 7, 8° tot 10°, en 17, 7° tot 9°, van het voorontwerp vermelde verplichtingen enkel voor de bedienaars van de eredienst en niet voor de (overige) leden van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst.

[27] Zie ook artikel 38, §2, tweede lid, 10°, van het voorontwerp.

[28] Zie ook artikel 68, § 2, 7° en 8°, van het voorontwerp.

[29] Artikelen 82, 118, 154, 190, en 233 van het decreet van 7 mei 2004.

[30] Artikel 5 van het decreet van 7 mei 2004.

[31] In artikel 4, 13°, van het voorontwerp wordt dat begrip als volgt gedefinieerd: "een orgaan bestaande uit de personen die tijdens de wachtperiode vermeld in hoofdstuk 2, afdeling 3, beschouwd worden als voorzitter, secretaris en penningmeester". De bedienaar van de eredienst maakt derhalve niet noodzakelijkerwijs deel uit van het voorlopig bestuursorgaan, al wordt in de memorie van toelichting bij het voorontwerp het tegendeel gesuggereerd.

Ook uit de memorie van toelichting blijkt dat de ontworpen regels betrekking hebben op de bedienaars van de eredienst in die hoedanigheid.[32] Zo wordt onder meer het volgende gesteld:

> "De bedienaar van de eredienst is de religieuze autoriteit maar heeft ook een belangrijke maatschappelijke voorbeeld- en aanspreekfunctie. Dit voorontwerp van decreet benadrukt het belang van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers, die ook een belangrijke waarde hebben bij de inschakeling van de lokale geloofsgemeenschap in de lokale gemeenschap waartoe ze behoort."

Ook een aantal van de ontworpen vereisten worden in de memorie van toelichting verantwoord aan de hand van motieven die betrekking lijken te hebben op de hoedanigheid van bedienaar van de eredienst. Zo wordt volgens de memorie van toelichting met de goedkeuring van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers door het representatief orgaan beoogd dat orgaan te responsabiliseren "om de nodige kwaliteitscontrole uit te oefenen op de eredienstbedienaars die actief zijn in de erkende lokale geloofsgemeenschappen". In het verlengde hiervan wordt in de memorie van toelichting nog gesteld:

> "Het representatief orgaan zal de nodige kwaliteitscontrole uitoefenen en de nodige voorwaarden (zoals vormingen, deontologie, etc.) kunnen opleggen aan de door haar goedgekeurde bedienaars van de eredienst en hun vervangers."

4.5.3. In advies 38.491/3 van 14 juni 2005 heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, omtrent een eerdere verplichting dat een plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap zich ertoe verbindt dat haar geestelijke bedienaars in voorkomend geval een inburgeringstraject zullen volgen, het volgende opgemerkt:

> "Het Vlaamse Gewest is enkel bevoegd inzake 'de kerkfabrieken en de instellingen die belast zijn met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, met uitzondering van de erkenning van de erediensten en de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten' (artikel 6, § 1, VIII, eerste lid, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen). De voorwaarde dat de geestelijke bedienaar binnen twee jaar een attest van inburgering moet kunnen voorleggen, is een voorwaarde die betrekking heeft op de persoon van de geestelijke bedienaar, niet op de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap. Als zodanig gaat het om een voorwaarde die de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest te buiten gaat[33]. Hiertegen zou overigens niet aangevoerd kunnen worden dat via de geestelijke bedienaar in feite een voorwaarde aan de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap wordt opgelegd. Eisen dat de geestelijke bedienaar een inburgeringsattest heeft behaald, lijkt immers verder te gaan dan wat nodig is voor het verzekeren van een goed beheer van de temporaliën van de betrokken eredienst."[34]

---

[32] Al wordt op een aantal plaatsen wel gewag gemaakt van de bedienaars van de eredienst "actief in een bestuur van de eredienst en een lokale geloofsgemeenschap tijdens de wachtperiode" of "werkzaam in (toekomstige) Vlaamse besturen van de eredienst".

[33] *Voetnoot 1 van het aangehaalde advies*: Afgezien van de vraag of de bevoegde overheid, te dezen de federale overheid, die voorwaarde zou kunnen opleggen zonder de godsdienstvrijheid te schenden.

[34] Adv.RvS 38.491/3 van 14 juni 2005 over een ontwerp dat heeft geleid tot het Besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 'houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten', opmerking 6.2.

4.5.4. Hetzelfde geldt voor de voormelde ontworpen bepalingen. Zo valt niet goed in te zien waarom de goedkeuring van de bedienaar van de eredienst en zijn vervangers door het representatief orgaan, het gegeven dat de bedienaar van de eredienst en zijn vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht en dat zij geen bezoldiging van een buitenlandse overheid ontvangen, relevant zijn om het goed beheer van de temporaliën van de eredienst te verzekeren. Met die voorwaarden lijkt veeleer een inhoudelijk aspect van de eredienst zelf te worden beoogd, hetgeen, voor zover een dergelijke regeling al bestaanbaar is met artikel 19 van de Grondwet, niet tot de bevoegdheid van de gewesten behoort.[35]

Het voorgaande gaat inzonderheid op ten aanzien van het vereiste dat een bedienaar van de eredienst en zijn vervangers geen bezoldiging van een buitenlandse overheid ontvangen. In artikel 6, § 1, VIII, 6°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 worden de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten immers uitdrukkelijk uitgezonderd van de bevoegdheid van de gewesten inzake het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten.

4.5.5. Het gegeven dat het Grondwettelijk Hof, zoals uiteengezet in opmerking 4.1, heeft geoordeeld dat de gewesten bevoegd zijn om een schriftelijke verklaring te eisen waarmee de leden van het beheersorgaan van de toekomstige instelling die belast is met het beheer van de temporaliën van die gemeenschap, onder wie de bedienaars van de eredienst, zich ertoe verbinden de wetgeving op het gebruik der talen in bestuurszaken na te leven, evenals de Grondwet, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, en het geheel van de bestaande wetgevingen, doet hieraan geen afbreuk. Die bepalingen waren immers van toepassing op *alle* leden van het beheersorgaan van de toekomstige instelling die belast is met het beheer van de temporaliën van die gemeenschap, waaronder de bedienaar van de eredienst. Op grond hiervan kon het Grondwettelijk Hof geredelijk aannemen dat een dergelijke regeling tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Dit is echter niet het geval voor de ontworpen regeling, die enkel van toepassing is op de bedienaars van de eredienst, en in een aantal gevallen op bedienaars van de eredienst die *geen* lid zijn van een (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst.

4.5.6. Er moet besloten worden dat de in het voorontwerp vervatte bepalingen die betrekking hebben op de bedienaars van de eredienst, de bevoegdheid van het Vlaamse Gewest te buiten gaan. Dergelijke regels zouden enkel aanvaardbaar zijn indien ze nodig zijn voor het verzekeren van een goed beheer van de temporaliën van de eredienst, wat thans niet het geval is.

[35] Het Vlaamse Gewest heeft weliswaar de bedienaars van de eredienst zelf die inburgeringsplicht opgelegd: zie artikel 27, § 1, 2°, van het decreet van 7 juni 2013 'betreffende het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid'. Dat decreet is evenwel tot stand gekomen op grond van zijn bevoegdheid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen (artikel 5, § 1, II, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980).

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. De erkenningscriteria voor de lokale geloofsgemeenschappen en de verplichtingen van de besturen van de eredienst

5.1. In artikel 7 van het voorontwerp worden de criteria bepaald waaraan een lokale geloofsgemeenschap moet voldoen om erkend te worden. Zo moet ze, onder meer, een juridische structuur hebben die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut (1°), transparantie bieden over alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap verbonden zijn (2°), noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid (4°) en zich ertoe verbinden dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken (6°). Bovendien moet het representatief orgaan van de betrokken eredienst bevestigen dat de bedienaars van de eredienst en hun vervangers zijn goedgekeurd door dat orgaan (8°), mogen de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen niet rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid (10°), en moet de lokale geloofsgemeenschap een wachttermijn van vier jaar doorlopen (12°).

Artikel 17 van het voorontwerp voorziet in gelijkaardige verplichtingen van de besturen van de erediensten.

Er moet worden nagegaan of die erkenningscriteria en die verplichtingen bestaanbaar zijn met de vrijheid van godsdienst, het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en, wat betreft de transparantieverplichtingen die onrechtstreeks worden opgelegd aan de juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst verbonden zijn, de vrijheid van vereniging en het recht op bescherming van persoonsgegevens.

5.2. Wat betreft de door de artikelen 19 en 21 van de Grondwet en artikel 9 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens gewaarborgde vrijheid van godsdienst en de vrijheid van eredienst, heeft het Grondwettelijk Hof in arrest nr. 152/2005 van 5 oktober 2005 onder meer het volgende geoordeeld:

> "B.4. De vrijheid van godsdienst omvat onder meer de vrijheid om hetzij alleen, hetzij met anderen, zijn godsdienst tot uiting te brengen.
>
> Geloofsgemeenschappen bestaan traditioneel in de vorm van georganiseerde structuren. De deelname aan het leven van de geloofsgemeenschap is een uiting van de geloofsovertuiging die de bescherming geniet van de vrijheid van godsdienst. Mede in het perspectief van de vrijheid van vereniging, houdt de vrijheid van godsdienst in dat de geloofsgemeenschap vreedzaam kan functioneren, zonder willekeurige inmenging van de overheid. De autonomie van de geloofsgemeenschappen is immers onmisbaar voor het pluralisme in een democratische samenleving en raakt derhalve de kern zelf van de vrijheid van godsdienst. Zij vertoont niet alleen een rechtstreeks belang voor de organisatie van de geloofsgemeenschap op zich maar ook voor het daadwerkelijke genot van de vrijheid van godsdienst voor alle actieve leden van de geloofsgemeenschap. Indien de organisatie van het leven van de geloofsgemeenschap niet door artikel 9 van het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens zou zijn beschermd, zouden alle andere aspecten van de vrijheid van

godsdienst van het individu hierdoor kwetsbaar worden (E.H.R.M., 26 oktober 2000, Hassan en Tchaouch t. Bulgarije, § 62).

De in artikel 21, eerste lid, van de Grondwet gewaarborgde vrijheid van eredienst erkent diezelfde organisatorische autonomie van de godsdienstige gemeenschappen. Elke godsdienst is vrij zijn eigen organisatie in te richten.

B.5. De vrijheid van godsdienst en de vrijheid van eredienst staan niet eraan in de weg dat de overheid positieve maatregelen neemt waardoor de daadwerkelijke uitoefening van die vrijheden mogelijk wordt gemaakt. De zorg die de decreetgever betoont door de oprichting van publiekrechtelijke instellingen die worden belast met de materiële aspecten van de erkende erediensten en het beheer van de temporaliën, kan worden geacht bij te dragen tot het effectieve genot van de vrijheid van eredienst.

Het voorgaande belet evenwel niet dat een dergelijke maatregel moet worden beschouwd als een inmenging in het recht van de erkende erediensten om hun werking autonoom te regelen. Ofschoon de overheid ter zake over een appreciatiemarge beschikt, dient het Hof na te gaan of die inmenging verantwoord is. Opdat de inmenging verenigbaar is met de vrijheid van godsdienst en met de vrijheid van eredienst, is derhalve vereist dat de maatregelen het voorwerp uitmaken van een voldoende toegankelijke en precieze regeling, dat ze een rechtmatig doel nastreven en dat ze nodig zijn in een democratische samenleving, wat inhoudt dat de inmenging moet beantwoorden aan « een dwingende maatschappelijke behoefte » en dat er een redelijk verband van evenredigheid moet bestaan tussen het nagestreefde wettige doel, enerzijds, en de beperking van die vrijheden, anderzijds."[36]

In arrest nr. 203/2019 voegde het Hof daar nog het volgende aan toe:

"Artikel 19 van de Grondwet verbiedt bovendien dat de vrijheid van eredienst aan preventieve beperkingen wordt onderworpen, maar niet dat misdrijven die ter gelegenheid van het gebruikmaken van die vrijheid worden gepleegd, worden bestraft."[37]

5.3. Wat het grondwettelijk beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie betreft, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, het volgende opgemerkt:

"Het gelijkheidsbeginsel en het discriminatieverbod impliceren dat substantieel gelijke gevallen gelijk behandeld moeten worden. Zoals blijkt uit de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en het Arbitragehof, houden de voornoemde beginselen daarnaast ook in dat substantieel ongelijke gevallen ongelijk dienen te worden behandeld[38].

Opdat de beginselen van gelijkheid en niet-discriminatie geëerbiedigd zouden worden, dient een regeling inzake de temporaliën van de erkende erediensten voldoende rekening te houden met de eigen karakteristieken van ieder van die erediensten.

Er moet immers voor gezorgd worden dat, in zoverre de erediensten gelijk zijn, ze ook gelijk behandeld worden, terwijl terzelfder tijd vermeden moet worden dat de toepassing van een eenvormige regeling op de verschillende erediensten leidt tot een

[36] Zie ook GwH 29 juli 2010, nr. 93/2010, B.7-B.8; GwH 1 oktober 2015, nr. 135/2015, B.17-B.18; GwH 27 april 2017, nr. 145/2017, B.6.2.

[37] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019, B.33.2.

[38] *Voetnoot 21 van het aangehaalde advies*: Zie, o.m., E.H.R.M. (grote kamer), 6 april 2000, Thlimmenos t. Griekenland, nr. 34.369/97, ECHR, 2000-IV, § 44; Arbitragehof, 23 januari 1992, nr. 4/92, overw. B.2.3.

> gelijke behandeling van al te ongelijke situaties. Een ongelijke behandeling van substantieel gelijke situaties en een gelijke behandeling van substantieel ongelijke situaties zijn slechts verenigbaar met de voornoemde beginselen indien daarvoor een objectieve en redelijke verantwoording kan worden aangevoerd."[39]

5.4. De vrijheid van vereniging waarin artikel 27 van de Grondwet voorziet, heeft tot doel de oprichting van private verenigingen en de deelname aan hun activiteiten te waarborgen. Ze impliceert het recht om zich te verenigen en de interne organisatie van de vereniging vrij te bepalen, maar ook het recht om zich niet te verenigen. In artikel 11 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens en in artikel 22 van het Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten ligt eveneens het recht van eenieder besloten om verenigingen op te richten, om zich aan te sluiten bij bestaande verenigingen en om hun interne organisatie te bepalen teneinde de beide voormelde rechten te kunnen uitoefenen.[40]

5.5. Het recht op eerbiediging van het privéleven, zoals gewaarborgd bij artikel 22 van de Grondwet en bij artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, heeft als essentieel doel de personen te beschermen tegen inmengingen in hun privéleven. Dat recht heeft een ruime draagwijdte en omvat, onder meer, de bescherming van persoonsgegevens en van persoonlijke informatie. De rechten die bij artikel 22 van de Grondwet en bij artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens worden gewaarborgd, zijn evenwel niet absoluut. Zij sluiten een overheidsinmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven niet uit, maar vereisen dat zij wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling.[41]

5.6. In het licht van het voorgaande moet het volgende worden opgemerkt over de in opmerking 5.1 vermelde erkenningscriteria en verplichtingen.

<u>1. De verplichting om over een juridische structuur te beschikken en de wachttermijn van vier jaar</u>

6.1. Uit artikel 7, 1°, van het voorontwerp vloeit voort dat de lokale geloofsgemeenschap een juridische structuur moet hebben "die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is".

[39] Adv.RvS 36.134/3 van 13 januari 2004 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 7 mei 2004 'betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten', *Parl.St.* Vl.Parl. 2003-04, nr. 2100/1, opmerking 10; adv.RvS 50.868/3 van 14 februari 2012, over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van 6 juli 2012 'tot wijziging van diverse bepalingen van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten', *Parl.St.* Vl.Parl. 2011-12, nr. 1553/1, opmerking 3.2.

[40] GwH 15 januari 2009, nr. 9/2009, B.30; GwH 21 april 2016, nr. 53/2016, B.9.2; GwH 18 mei 2017, nr. 64/2017, B.28.1. GwH 21 juli 2017, nr. 101/2017, B22.1.

[41] Zie o.m. GwH 9 juli 2020, nr. 101/2020, B.6.4; GwH 14 januari 2021, nr. 5/2021, B.18.4,

Het begrip "juridische structuur" wordt in het voorontwerp niet nader omschreven. Uit het antwoord van de gemachtigde omtrent de draagwijdte van hetzelfde begrip in artikel 7, 2°, van het voorontwerp (zie opmerking 4.3.2), valt echter af te leiden dat ook feitelijke verenigingen hieronder begrepen zijn. Uit het gegeven dat tijdens de wachtperiode het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan, onder meer, de regering moet bezorgen, en inzage in de boekhouding moet verlenen,[42] kan niet worden afgeleid dat een feitelijke vereniging niet aangepast zou zijn aan het aangevraagde openbaar statuut. In de memorie van toelichting wordt immers uiteengezet dat "[a]ls de lokale geloofsgemeenschap een juridische structuur heeft waarvoor geen specifieke verplichtingen gelden voor financiële rapportering, (…) op basis van dit artikel toch een begroting en een jaarrekening [wordt] verwacht. Dat is immers een elementaire vorm van behoorlijk bestuur."

6.2. In arrest nr. 203/2019 van 19 december 2019 heeft het Grondwettelijk Hof omtrent een gelijkaardige voorwaarde, die werd verantwoord door de noodzaak om de administratieve capaciteit te evalueren van de plaatselijke geloofsgemeenschappen die een erkenning aanvragen, het volgende geoordeeld:

> "B.41.2. De geloofsgemeenschappen moeten niet worden verplicht de rechtspersoonlijkheid aan te vragen indien zij dat niet wensen.
>
> De vereiste dat de plaatselijke geloofsgemeenschap die wenst te worden erkend, sinds drie jaar op de datum van indiening van de erkenningsaanvraag, over een 'juridische structuur' beschikt, zoals geïnterpreteerd in B.19.3, verplicht de gemeenschap alleen ertoe zich als juridische entiteit te registeren, zonder te vereisen dat zij de rechtspersoonlijkheid bezit.
>
> Onder voorbehoud van die interpretatie doet artikel 4, § 1, 1°, van het decreet van 18 mei 2017 bijgevolg niet op onevenredige wijze afbreuk aan de organisatorische autonomie van de geloofsgemeenschappen."

6.3. Aangenomen dat artikel 7, 1°, van het voorontwerp geen verplichting inhoudt om een rechtsvorm met rechtspersoonlijkheid aan te nemen, kan in het licht hiervan de verplichting voor een lokale geloofsgemeenschap om over een juridische structuur te beschikken die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut, worden aanvaard.

6.4. Hetzelfde geldt voor de verplichting de wachtperiode van vier jaar met gunstig gevolg te doorlopen (artikel 7, 12°, van het voorontwerp), tijdens dewelke het voorlopig bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap aan bepaalde verplichtingen moet voldoen (artikelen 11 tot 13).

[42] Artikel 11, § 1, van het voorontwerp.

In het voormelde arrest nr. 203/2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof immers dat een verplichting van een plaatselijke geloofsgemeenschap om zich minstens drie jaar voor de erkenningsaanvraag te registreren, een legitiem doel nastreefde, namelijk de realiteit van de plaatselijke geloofsgemeenschappen te controleren en een goede administratie van de erkenningsaanvragen te verzekeren. Die verplichting was bovendien relevant en noodzakelijk om de door de decreetgever nagestreefde doelstellingen te bereiken, waaronder "een doel van transparantie en door de bedoeling om de capaciteit van de geloofsgemeenschappen op het gebied van administratief beheer te beoordelen".[43]

Volgens de memorie van toelichting heeft de wachtperiode waarin het voorontwerp voorziet "tot doel dat de Vlaamse Regering, ten gronde zal kunnen beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningsverplichtingen. Tijdens deze vierjarige wachtperiode zal de lokale geloofsgemeenschap moeten aantonen dat ze aan de erkenningscriteria voldoet of toch minstens voldoende inspanningen verricht om aan alle erkenningscriteria te voldoen. Op het einde van de wachtperiode moet de lokale geloofsgemeenschap aantonen dat ze aan alle erkenningscriteria voldoet om erkend te kunnen worden. De wachtperiode zorgt er ook voor dat alle bij de erkenningsprocedure betrokken actoren een gefundeerd advies kunnen geven. Op deze wijze kan er vertrouwen worden opgebouwd tussen de lokale geloofsgemeenschap en de lokale overheid, waarvan de essentiële rol in deze materie ten volle wordt erkend. Bovendien kan op deze manier beoordeeld worden of de lokale geloofsgemeenschap een stabiele bestaansduur heeft."

In zoverre met de wachtperiode wordt beoogd na te gaan of de lokale geloofsgemeenschap aan de erkenningscriteria voldoet, kan, gelet op het voormelde arrest van het Grondwettelijk Hof, worden aangenomen dat de verplichting om de wachtperiode met gunstig gevolg te doorlopen, redelijk is verantwoord.

2. De transparantieverplichting ten aanzien van de lokale geloofsgemeenschap of met het bestuur van de eredienst verbonden juridische structuren

7.1. Zoals vermeld in opmerking 4.3.3 leidt de verplichting transparantie te bieden over alle juridische structuren die aan de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst verbonden zijn, ertoe dat onrechtstreeks transparantieverplichtingen worden opgelegd aan die juridische structuren. Zo moeten de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten (artikel 8, tweede lid, 11°, van het voorontwerp) en de jaarrekening (artikel 11, § 1, tweede lid, van het voorontwerp) van de betrokken structuren worden meegedeeld. Bovendien kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie overeenkomstig de artikelen 23 en 24 van het voorontwerp bijkomende inlichtingen of stukken opvragen die verband houden met die structuren.

[43] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019, B.40-41.3.

7.2. Die verplichtingen houden een inmenging in de vrijheid van vereniging van die juridische structuren in. In arrest nr. 84/2019 oordeelde het Grondwettelijk Hof weliswaar dat een bepaling die enkel in de *mogelijkheid* van informatie-uitwisseling voorziet niet kan worden geacht een weerslag te hebben op de vrijheid van vereniging,[44] maar in de ontworpen regeling gaat het niet om een mogelijkheid, maar om een verplichting.[45]

In zoverre de bijkomende inlichtingen of stukken die de personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen opvragen betrekking kunnen hebben op de persoonsgegevens van natuurlijke personen die in die juridische structuren actief zijn, houdt de ontworpen regeling tevens een inmenging in het recht op eerbiediging van het privéleven in.[46]

In beide gevallen is vereist dat die inmenging wordt toegestaan door een voldoende precieze wettelijke bepaling, dat zij beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte in een democratische samenleving en dat zij evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling.

Te dien aanzien moet het volgende worden opgemerkt.

7.3. In het voorontwerp wordt niet nader geregeld wat wordt bedoeld met juridische structuren die verbonden zijn met de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. Volgens de memorie van toelichting gaat het om "een feitenkwestie. Bij deze beoordeling kan rekening gehouden worden met o.a. volgende indicatoren: de samenstelling van de bestuursorganen (een overlap van bestuursleden), de invloed die de juridische structuur heeft op de oriëntatie van het beleid van de lokale geloofsgemeenschap, de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst of vermogenstransacties op structurele basis tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren".

Het is evenwel niet duidelijk of die indicatoren cumulatief aanwezig moeten zijn, dan wel of een ervan volstaat. Bovendien rijst de vraag wat wordt bedoeld met "invloed hebben op de oriëntatie van het beleid van de lokale geloofsgemeenschap"? Heeft dit bijvoorbeeld ook betrekking op de invloed die onder meer op geloofsvlak uitgaat van de organisaties die wereldwijd met de lokale geloofsgemeenschappen verbonden zijn, zoals het Vaticaan, de Wereldraad der Kerken, het Oecumenisch Patriarchaat van Constantinopel, en betekent dit dan dat ook deze organisaties als "juridische structuren" worden beschouwd in de zin van het voorontwerp, zodat de verplichting tot transparantie ook op deze organisaties betrekking heeft? De vraag rijst ook wat bedoeld wordt met een overlap van bestuursleden. Volstaat het, wat dat laatste betreft, dat een lid van het voorlopig bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap of van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst lid is van het bestuursorgaan van een juridische structuur, is vereist dat de samenstelling van de bestuursorganen in kwestie volledig

[44] GwH 28 mei 2019, nr. 84/2019, B.17.3.

[45] Zie ook GwH 22 maart 2018, nr. 37/2018, B.16.1 (bepalingen met betrekking tot de informatieverplichtingen jegens de bevoegde autoriteit stellen grenzen aan de vrijheid van vereniging die, te dezen, evenwel niet zonder redelijke verantwoording zijn).

[46] Daargelaten de vraag of de juridische structuur zelf een beroep kan doen op het recht op eerbiediging van het privéleven: zie GwH 7 augustus 2013, nr. 117/2013, B.17.4.

overeenstemt of moeten meerdere, maar niet alle, leden van het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst in het bestuursorgaan van de juridische structuur zetelen? Houdt de vermelding van "de zakelijke rechten die de verbonden juridische structuur bezit op het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst" in dat, wanneer de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst het gebouw bestemd voor de eredienst huurt, de transparantieplicht automatisch van toepassing is op de eigenaar van dat gebouw, ook wanneer diens verhouding met de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst beperkt is tot die van verhuurder tot huurder?

Opdat er gewag zou kunnen worden gemaakt van een voldoende precieze wettelijke bepaling zou derhalve in het voorontwerp nader moeten worden omschreven wat wordt bedoeld met verbonden juridische structuren, zodat de criteria aan de hand waarvan de verbondenheid blijkt, worden verduidelijkt.

7.4.1. Zoals vermeld in opmerking 4.3.4, kan in het licht van het verbod om rechtstreeks of onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning te ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, of om financiering of ondersteuning te ontvangen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging,[47] de transparantieverplichting ten aanzien van met de lokale geloofsgemeenschap of met het bestuur van de eredienst verbonden juridische structuren worden verantwoord ten aanzien van juridische structuren die bijdragen tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. Het toepassingsgebied van de ontworpen regeling is evenwel niet tot die juridische structuren beperkt: de transparantieverplichting geldt ten aanzien van alle verbonden juridische structuren, ook al dragen ze niet bij tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst.

Nog los van de problemen die het ruime toepassingsgebied van de ontworpen regeling doet rijzen ten aanzien van de bevoegdheidverdelende regels (opmerking 4.3.5), rijst de vraag hoe de toepassing van de ontworpen regeling op de juridische structuren die niet bijdragen tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst kan worden verantwoord. Dat is des te meer het geval nu ook in de memorie van toelichting de transparantieverplichting ten aanzien van verbonden juridische structuren in verband wordt gebracht met "de vereiste financiële transparantie".

7.4.2. Daarbij komt nog dat, in het geval van de lokale geloofsgemeenschappen, de transparantieverplichting waarin artikel 7, 2°, van het voorontwerp voorziet zich niet beperkt tot de oplijsting van de met de lokale geloofsgemeenschap verbonden juridische structuren, en het weergeven van de onderlinge financiële stromen: ook de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten (artikelen 8, tweede lid, 11°, van het voorontwerp) en de jaarrekening (artikel 11, § 1, tweede lid, van het voorontwerp) van de betrokken structuren moeten worden meegedeeld. Voor de meeste juridische structuren gaat het om gegevens die reeds publiek toegankelijk zijn, zodat de bijkomende inmenging in de vrijheid van vereniging die uit de ontworpen regeling voortvloeit, beperkt is. Dat is evenwel niet het geval voor de feitelijke vereniging. Nochtans is het volgens de

[47] Artikelen 7, 4°, en 18, § 1, van het voorontwerp.

gemachtigde wel degelijk de bedoeling om ook die verenigingen te verplichten een jaarrekening over te maken. Hij verklaarde immers:

> "Voor de feitelijke vereniging is [de verplichting om een jaarrekening op te maken] niet expliciet opgelegd, maar als een dergelijke vereniging uitgaven doet, ligt het voor de hand dat ook daar een afrekening van gemaakt wordt om die kosten te verdelen over de betrokken natuurlijke personen. In dat geval zal de jaarrekening dus niet meer zijn dan een overzicht van de ontvangsten en uitgaven die de feitelijke vereniging gedurende het jaar heeft gedaan, zonder dat daar een voorgeschreven model voor bestaat."

Wanneer een feitelijke vereniging evenwel op generlei wijze bijdraagt tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap, valt moeilijk in te zien waarom ze *de facto* verplicht zou worden om een overzicht van haar ontvangsten en uitgaven aan de regering over te laten maken.

7.5. Opdat de ontworpen regeling doorgang kan vinden moet het toepassingsgebied ervan derhalve worden beperkt tot structuren die bijdragen tot de financiering van de lokale geloofsgemeenschap en moet nader worden omschreven wat wordt bedoeld met "verbonden juridische structuren".

3. Het verbod van buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap

8.1. Luidens artikel 7, 4°, van het voorontwerp mag de lokale geloofsgemeenschap noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar onafhankelijkheid.

Een gelijkaardig verbod bestaat voor een bestuur van de eredienst (artikel 18, § 1, van het voorontwerp.

8.2. In de memorie van toelichting wordt dat verbod voor de besturen van de eredienst als volgt verantwoord:

> "Het Vlaamse model van erkenning van geloofsgemeenschappen, waarbij een bestuur van de eredienst wordt opgericht dat van overheidswege financieel ondersteund wordt, is moeilijk verzoenbaar met buitenlandse financiering of ondersteuning van diezelfde geloofsgemeenschap die resulteert in een de facto controle door die buitenlandse instantie waardoor afbreuk kan gedaan worden aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap. Het risico dat wie betaalt, ook het beleid van de geloofsgemeenschap bepaalt en instrumentaliseert, wordt ook in andere Europese lidstaten onderkend, ook al is er daar veelal geen sprake van overheidsfinanciering.
>
> Ter illustratie kan verwezen worden naar het rapport van de parlementaire ondervragingscommissie in de Nederlandse Tweede Kamer[48] naar ongewenste buitenlandse beïnvloeding. Het Nederlandse rapport wijst op de negatieve gevolgen voor de betrokken geloofsgemeenschap: sociale druk, intimidatie, gevolgen voor het onderwijs

[48] *Voetnoot 30 van de aangehaalde memorie van toelichting:* Het verslag van die commissie kan worden nagelezen op: https://www.tweedekamer.nl/sites/default/files/atoms/files/verslag_pocob.pdf

en de jeugd, toenemende segregatie en polarisatie, ontstaan van parallelle samenleving, enz.[49] In de Vlaamse context kunnen die gevolgen nog versterkt worden door de overheidsfinanciering van erkende geloofsgemeenschappen, die de betrokken geloofsgemeenschappen nog meer financiële armslag geven.

Ook in Oostenrijk, waar geloofsgemeenschappen erkend kunnen worden, erkent men deze problematiek. Daar mogen sinds de inwerkingtreding van de Islamgesetz van 2015 de financiële middelen voor de bekostiging van dagelijkse werking van islamitische geloofsgemeenschappen enkel uit het binnenland komen.[50]

Daarom beperkt dit voorontwerp van decreet de mogelijkheden van buitenlandse financiering en ondersteuning van de besturen van eredienst. (…)"

Die verantwoording geldt ook ten aanzien van de lokale geloofsgemeenschappen.

8.3.1. Het Grondwettelijk Hof heeft geoordeeld dat een maatregel inzake de belasting van een religieuze vereniging een inmenging vormt in de uitoefening van de rechten die zijn gewaarborgd bij artikel 9 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens wanneer hij tot gevolg heeft de vereniging haar vitale middelen te ontnemen, zodat die laatste niet langer in staat is voor haar aanhangers de vrije uitoefening van hun eredienst concreet te verzekeren, en wanneer hij hun voortbestaan bedreigt of de interne organisatie, de werking van de vereniging en haar religieuze activiteiten belemmert.[51]

Op grond hiervan kan worden aangenomen dat ook het verbod van buitenlandse financiering of ondersteuning dat afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of een bestuur van de eredienst een inmenging in de uitoefening van de rechten die zijn gewaarborgd bij de artikelen 19 en 21 van de Grondwet en artikel 9 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens vormt. Inzonderheid in het geval van een lokale geloofsgemeenschap, die nog niet erkend is, en die derhalve nog geen overheidsfinanciering geniet, bestaat de kans dat dit verbod tot gevolg heeft dat de lokale geloofsgemeenschap een aanzienlijk deel van haar middelen wordt ontnomen en dat die daardoor niet langer in staat is voor haar aanhangers de vrije uitoefening van de eredienst te verzekeren.

8.3.2. Er zou weliswaar kunnen worden aangevoerd dat een lokale geloofsgemeenschap niet verplicht is om een erkenning aan te vragen en dat, wanneer ze dat niet doet, ze onbeperkt buitenlandse financiering of ondersteuning kan ontvangen.

De vrijheid van godsdienst houdt ook niet in dat een geloofsgemeenschap een specifiek juridisch statuut, zoals de erkenning er een is, moet worden toegekend.

---

[49] *Voetnoot 31 van de aangehaalde memorie van toelichting*: Ibidem, p.76-88.

[50] *Voetnoot 32 van de aangehaalde memorie van toelichting:* Art. 6 Bundesgesetz über die äußeren Rechtsverhältnisse islamischer Religionsgesellschaften – Islamgesetz 2015, BGBl. I Nr. 39 /2015;

[51] Zie, i.v.m. een belasting van een religieuze vereniging: GwH 14 november 2019, nr. 178/2019, B.11.1 (met verwijzing naar EHRM 30 juni 2011, *Association les Témoins de Jéhovah t. Frankrijk*, § 53).

Dat neemt echter niet weg dat, wanneer in een dergelijk statuut wordt voorzien, waaraan bovendien financiële voordelen worden verbonden, het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie vereist dat de criteria aan de hand waarvan dat statuut wordt toegekend objectief en redelijk verantwoord zijn.[52]

8.3.3. Of de ontworpen regeling nu wordt getoetst aan de vrijheid van godsdienst of aan het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie, in beide gevallen moet worden nagegaan of ze redelijk is verantwoord, en met name of ze evenredig is met de daarmee nagestreefde wettige doelstelling.

8.4. In de memorie van toelichting wordt beklemtoond dat het verbod op buitenlandse financiering en ondersteuning niet absoluut is, maar enkel geldt als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of bestuur van de eredienst.

Noch in de tekst van het voorontwerp, noch in de memorie van toelichting wordt gepreciseerd wanneer buitenlandse financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of bestuur van de eredienst.

Wel bevat de memorie van toelichting een aantal "aanwijzingen van buitenlandse financiering of ondersteuning waaruit kan blijken dat er mogelijks buitenlandse invloed wordt uitgeoefend of ingekocht binnen een (erkende) lokale geloofsgemeenschap waardoor een afbreuk wordt gedaan aan haar onafhankelijkheid". Die aanwijzingen zijn evenwel niet van dien aard dat ze voldoende duidelijk maken wanneer afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of bestuur van de eredienst. Een aantal van die aanwijzingen hebben zelfs helemaal geen betrekking op de financiering van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst of doen vragen rijzen over de precieze draagwijdte ervan. Zo wordt er gewag gemaakt van "een nauwe band tussen een lokale geloofsgemeenschap en een ambassade of consulaat van een buitenlandse overheid" en "de structurele en prominente aanwezigheid van diplomatiek personeel (bv. ambassadeur of consul) in een lokale geloofsgemeenschap tijdens religieuze of andere plechtigheden of vieringen". Betekent dit dat indien er een dergelijke band bestaat, elke gift – hoe gering ook – van ambassadepersoneel aan de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst is uitgesloten? Een andere aanwijzing is, volgens de memorie van toelichting, "eenmalige of herhaaldelijke financiële giften van eenzelfde persoon of organisatie die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden is aan een buitenlandse actor". Gaat dit ook op voor giften van personen die werken voor een buitenlandse organisatie of onderneming die ook in België actief is?

Bijgevolg zal in het voorontwerp nader moeten worden bepaald wat wordt begrepen onder buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van een lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst.

[52] Zie o.m. EHRM 2 december 2014, *Cumhuriyetçi Eğitim Ve Kültür Merkezi Vakfi t. Turkije*, §§ 48 en 49.

8.5.1. Volgens de memorie van toelichting is de ontworpen regeling noodzakelijk in onze democratische samenleving om de openbare veiligheid en de bescherming van de openbare orde te waarborgen, alsook om de bescherming van de rechten en vrijheden van anderen te garanderen: de buitenlandse financiering of ondersteuning die de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst in het gedrang brengt is "een gevaar voor de openbare orde, doordat zo een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen. Het staat bovendien haaks op het concept van de lokale overheidsfinanciering van de besturen van de eredienst."

8.5.2. Het Europees Hof voor de Rechten van de Mens heeft geoordeeld dat een beperking voor een politieke partij van de mogelijkheid om financiering uit het buitenland te ontvangen, noodzakelijk kon worden geacht in een democratische samenleving, en dit ter bescherming van de openbare orde.[53]

De vraag rijst evenwel of die rechtspraak ook opgaat wat de financiering van de lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst betreft. In het voormelde arrest wijst het Europees Hof voor de Rechten van de Mens er onder meer op dat politieke partijen "ont pour vocation de concourir à l'expression du suffrage dans le cadre de la mise en œuvre de la souveraineté nationale".[54] Hetzelfde gaat niet op voor lokale geloofsgemeenschappen en besturen van de eredienst.

Meer nog, in zijn rechtspraak inzake de weigering door een overheid om een godsdienstige organisatie rechtspersoonlijkheid te verlenen, toont het Europees Hof voor de Rechten van de Mens zich kritisch ten aanzien van weigeringen die gegrond zijn op de buitenlandse oorsprong van de organisatie in kwestie. Zo oordeelde het Hof ten aanzien van een verbod voor buitenlanders om een religieuze geloofsgemeenschap te stichten dat "[i]t finds (…) no reasonable and objective justification for a difference in treatment of Russian and foreign nationals as regards their ability to exercise the right to freedom of religion through participation in the life of organized religious communities".[55] Ofschoon de ontworpen regeling geen betrekking heeft op de oprichting van een lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, maar op de financiering ervan, kan te dezen toch een gelijkaardige redenering worden gemaakt.

[53] EHRM 7 juni 2007, *Parti nationaliste basque – organisation régionale d'Iparralde.*

[54] *Ibidem*, § 43.

[55] EHRM 5 oktober 2006, *The Moscow branch of the Salvation Army t. Rusland*, § 85.

8.5.3. Het voorgaande neemt niet weg dat volgens de rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een lidstaat mag nagaan of een beweging of organisatie die schijnbaar godsdienstige doelstellingen beoogt, geen activiteiten ontwikkelt die de bevolking of de openbare gezondheid schaden.[56] In zoverre, volgens de aangehaalde memorie van toelichting (opmerking 8.2), met de ontworpen regeling onder meer beoogd wordt sociale uitsluiting tegen te gaan, moet erop worden gewezen dat dit, volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens een legitiem doel uitmaakt voor een inmenging in de vrijheid van godsdienst.[57]

8.5.4. Volgens de memorie van toelichting wordt met de ontworpen regeling beoogd te vermijden dat "een maatschappijmodel kan worden gepromoot dat haaks staat op onze samenleving, waarbij de rechten en vrijheden van anderen in het gedrang komen". Ook uit de in de memorie van toelichting vermelde aanwijzingen van buitenlandse financiering of ondersteuning waaruit kan blijken dat afbreuk wordt gedaan aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of bestuur van de eredienst blijkt dat de ontworpen regeling vooral gericht lijkt tegen financiering en ondersteuning door "buitenlandse religieuze organisaties en bewegingen die een extremistische geloofsbeleving propageren die haaks staat op onze verlichtingswaarden en segregatie in de hand werken" of "buitenlandse religieuze instellingen die een geloofsbeleving uitdragen die op gespannen voet staat met onze democratische grondwaarden zoals vervat in de Grondwet en het EVRM".

8.5.5. Ofschoon in het licht van de voormelde rechtspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kan worden aangenomen dat de ontworpen regeling hiermee ongetwijfeld een legitiem doel nastreeft, rijst de vraag naar de pertinentie van het gebruikte criterium, namelijk buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst. Er kan immers moeilijk worden aangenomen dat elke afhankelijkheid van buitenlandse financiering of ondersteuning leidt tot de promotie van een extremistische geloofsbeleving.[58] In een traditie van missionering is het daarentegen niet ongebruikelijk dat een eredienst zijn aanhangers in het buitenland ondersteunt om aan de verdere verspreiding van het geloof bij te dragen.

In zoverre, daarenboven, elke financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met extremisme is verboden,[59] kunnen ook vragen worden gesteld bij de noodzaak van de ontworpen regeling. Financiering of ondersteuning door buitenlandse – maar ook binnenlandse – religieuze organisaties en bewegingen die een extremistische geloofsbeleving propageren, is immers sowieso niet toegelaten.

---

[56] EHRM 26 september 1996, *Manoussakis t. Griekenland*, § 39; EHRM 13 december 2001, *Metropolitan Church of Bessarabia e.a. t. Moldavië*, § 113; EHRM 10 juni 2010, *Case of Jehova's witnesses of Moscow and others t. Rusland,* § 107.

[57] EHRM 10 januari 2017, *Osmanoğlu en Kocabaş t. Zwitserland*, § 64.

[58] Overigens lijkt ook het door het Europese Unierecht gewaarborgd vrij verkeer van kapitaal te vereisen dat de openbare orde en de openbare veiligheid slechts ter verantwoording van een beperking van die vrijheid kunnen worden aangevoerd in geval van een werkelijke en genoegzaam ernstige bedreiging, die een fundamenteel belang van de samenleving aantast: HvJ 14 maart 2000, C-54/99, *Association Église de scientologie de Paris e.a.*, ECLI:EU:C:2000:124, punt 17. Zie ook HvJ 18 juni 2020, C-78/18, *Commissie t. Hongarije*, punt 91.

[59] Zie de artikelen 7, 4°, tweede zin, en 18, § 1, tweede zin, van het voorontwerp.

8.5.6. In het licht van wat voorafgaat kan worden betwijfeld of het criterium van buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of bestuur van de eredienst, leidt tot een maatregel die redelijk is verantwoord door het doel dat met de ontworpen regeling wordt nagestreefd. De reikwijdte van de ontworpen regeling moet dan ook worden ingeperkt, zodat deze beperkt blijft tot datgene wat nodig is om het gestelde doel te bereiken.

4. De verbintenis dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken

9.1. Naar luid van artikel 7, 6°, van het voorontwerp verbindt de lokale geloofsgemeenschap zich ertoe "dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels, het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet, of de rechten en plichten van anderen kan beperken".

Een gelijkaardige verplichting bestaat voor de leden van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst.[60]

In de memorie van toelichting wordt dienaangaande onder meer het volgende gesteld:

> "De verplichtingen omtrent de naleving van het EVRM en de Grondwet worden in dit decreet gepreciseerd zodat deze verenigbaar zijn met de grondrechten van de betrokkenen, meer bepaald de vrijheid van meningsuiting en de godsdienstvrijheid. In tegenstelling tot het huidige criterium 'oproepen of handelen in strijd met de Grondwet en het EVRM', bevat dit voorontwerp van decreet een concrete en beperkte lijst van handelingen die verboden zijn, meer bepaald 'het aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan'. Bovendien verduidelijkt het voorontwerp van decreet dat het om een inspanningsverbintenis gaat waarbij de lokale geloofsgemeenschap moet aantonen dat ze alle nodige inspanningen heeft gedaan om deze verplichtingen na te leven."

9.2. De verbintenis waarin de artikelen 7, 6° en 17, 4°, van het voorontwerp voorzien wordt inderdaad geconcretiseerd in een aantal verplichtingen, onder meer om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan, om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, en om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokalen en plaatsen.

[60] Artikel 17, 4°, van het voorontwerp.

Dit neemt niet weg dat de lokale geloofsgemeenschap en de leden van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst naast die concrete verplichtingen ook de voormelde verbintenis moeten aangaan. De vraag rijst overigens wat de lokale geloofsgemeenschap als zodanig, zijnde de groep van personen die dezelfde erkende eredienst op een bepaald grondgebied beoefenen (artikel 4. 10°, van het voorontwerp), zou moeten doen om de opgelegde verplichtingen na te komen en op welke wijze zij daarop zou kunnen worden aangesproken.

9.3. Uit de rechtspraak van het Grondwettelijk Hof vloeit voort dat de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst niet alleen het recht inhouden om op elk gebied zijn mening te uiten, maar eveneens het recht om zijn overtuigingen niet kenbaar te maken. Dat laatste aspect van de vrijheid van meningsuiting en van de vrijheid van godsdienst maakt eveneens deel uit van het recht op eerbiediging van het privéleven, zoals gewaarborgd door artikel 22 van de Grondwet en door artikel 8 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.[61]

9.4. In tegenstelling tot de bestaande regeling, die concrete handelingen viseert die in strijd zijn met de Grondwet en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens,[62] heeft de in de artikelen 7, 6°, en 17, 4°, van het voorontwerp vervatte verbintenis een ruimere draagwijdte. Ze lijkt te impliceren dat de personen die die verbintenis aangaan, het ermee eens moeten zijn "dat niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels". Het gaat derhalve niet om de verbintenis om zelf de geldende rechtsregels na te leven, maar de verplichting om een overtuiging aan te hangen die, zoals werd opgemerkt in het advies van de Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog, de vertaling lijkt te zijn van de voorrang van het wereldlijke recht op het goddelijke recht.

9.5. De decreetgever kan weliswaar iemand de verbintenis opleggen te handelen met naleving van de regels die zijn neergelegd bijvoorbeeld in het Europees Verdrag voor de rechten van de mens of in de Belgische Grondwet en niet aan te zetten tot schending van die regels, maar kan daarentegen die persoon niet dwingen om innerlijk in te stemmen met de waarden die aan die regels ten grondslag liggen, noch *a fortiori* om die instemming te uiten door een verbintenis in die zin aan te gaan.[63] De verbintenis waarin de ontworpen regeling voorziet lijkt nochtans in te houden dat de personen die ze aangaan verplicht worden in te stemmen met de voormelde overtuiging, die niet overeenstemt met een concrete rechtsregel.

In arrest nr. 203/2019 heeft het Grondwettelijk Hof weliswaar geoordeeld dat een verklaring op eer betreffende de naleving van de fundamentele rechten en vrijheden die werd geëist van de leden van het beheersorgaan van de instelling die belast is met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten, bestaanbaar was met, onder meer de vrijheid van

[61] Zie GwH 4 oktober 2018, nr. 126/2018, B.51.

[62] Zie artikel 4, 6°, van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 'houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten'.

[63] Zie adv.RvS 59.224/VR/4 van 19 mei 2016 over een voorontwerp dat heeft geleid tot de wet van 18 december 2016 'tot invoering van een algemene verblijfsvoorwaarde in de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen', *Parl.St.* Kamer 2015-16, nr. 54-1901/001, 35 (met verdere verwijzingen).

godsdienst en eredienst maar het Hof beklemtoont dat die verklaring betrekking heeft "op de naleving, *door die laatstgenoemden*, van de Grondwet en van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, op het gegeven dat zij niet *persoonlijk* hun medewerking verlenen aan handelingen die daarmee strijdig zijn en op de inspanningen die nodig zijn opdat hun gemeenschap niet in verband wordt gebracht met woorden of handelingen die daarmee strijdig zijn".[64] De verbintenis waarin de ontworpen regeling voorziet, daarentegen, heeft geen betrekking op het handelen van de personen die ze aangaan, maar heeft – gelet op het woord "niemand" een algemene draagwijdte.

9.6. Er moet worden besloten dat, in zoverre de verbintenis waarin de artikelen 7, 6°, en 17, 4°, van het voorontwerp voorzien niet betrekking heeft op het persoonlijk handelen van de personen die die verbintenis aangaan, maar lijkt te impliceren dat die personen de overtuiging moeten aanhangen dat "niemand zich op grond van religieuze of levensbeschouwelijke motieven kan onttrekken aan de geldende rechtsregels", overtuiging die niet overeenstemt met een concrete rechtsregel, de ontworpen regeling niet bestaanbaar is met de vrijheid van meningsuiting en de vrijheid van godsdienst gewaarborgd door artikel 19 van de Grondwet en artikel 9 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens.

10.1. De voormelde verbintenis wordt geconcretiseerd in, onder meer, de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap.[65]

10.2. De Raad van State, afdeling Wetgeving, heeft ten aanzien van een gelijkaardige verplichting om individuen die handelen of oproepen om te handelen in strijd met de Grondwet en het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, te weren uit de organisatie en de werking van een plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap evenwel het volgende opgemerkt:

> "Wat betreft de personen tegen wie moet worden opgetreden, bestaat er geen bezwaar tegen de verplichting om personen uit de eigen organisatie en werking te weren (artikel 2, § 2, 11°).
>
> Een verplichting om bepaalde personen uit de plaatselijke kerk- of geloofsgemeenschap en zelfs uit alle daarmee verbonden openbare instellingen te weren (artikel 2, § 2, 12°), gaat echter te ver. De overheid kan aan een godsdienstige gemeenschap in het algemeen niet verbieden om personen te ontvangen op basis van hun overtuiging of zelfs van hun handelingen. Elke persoon heeft immers op grond van de godsdienstvrijheid het recht om zijn geloof te belijden."[66]

[64] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019, B.49.1.

[65] Artikel 7, 6°, c), van het voorontwerp.

[66] Adv.RvS 38.491/3 van 14 juni 2005 over een ontwerp dat heeft geleid tot het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 'houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten', opmerking 8.3.

10.3. In het licht hiervan kan de ontworpen regeling worden aanvaard voor zover onder "de organisatie en werking van de lokale geloofsgemeenschap" waaruit de betrokken personen moeten worden geweerd niet de erediensten of aanverwante activiteiten of het gebouw van de eredienst worden verstaan, maar enkel de organisatie en de werking van de juridische structuur die de lokale geloofsgemeenschap beheert.

5. De goedkeuring van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers door het representatief orgaan van de eredienst in kwestie

11.1. Naar luid van artikel 7, 8°, van het voorontwerp moet het representatief orgaan van de eredienst in kwestie schriftelijk aan de regering bevestigen dat de bedienaars van de eredienst van de betrokken lokale geloofsgemeenschap, en hun vervangers, zijn goedgekeurd door het representatief orgaan.

Een gelijkaardige verplichting geldt ten aanzien van het bestuur van de eredienst.[67]

Volgens de memorie van toelichting geldt deze verplichting "ongeacht hun statuut of ze aangesteld zijn door de federale overheid, ter beschikking zijn gesteld, contractueel of als vrijwilliger zijn aangesteld".

11.2. Krachtens artikel 21, eerste lid, van de Grondwet mag de Staat zich niet bemoeien met de benoeming of de installatie van de bedienaars van een eredienst. Die bepaling impliceert, onder meer, dat de benoeming (en afzetting) van een bedienaar van een eredienst alleen maar door de bevoegde geestelijke overheid kan geschieden, overeenkomstig de regels van de betrokken eredienst.[68]

De goedkeuring waarin de ontworpen regeling voorziet lijkt echter wel degelijk een regeling van de benoeming of de installatie van de bedienaars van de eredienst in te houden.

11.3. In de memorie van toelichting wordt weliswaar uiteengezet dat "[d]e term 'goedkeuring' (…) het representatief orgaan voldoende ruimte [geeft], om rekening houdend met eigen specificiteit van de eredienst, een eigen invulling hieraan te geven. Er wordt geen aanstelling of benoeming gevraagd, enkel de bevestiging door het representatief orgaan dat ze ermee instemt dat de bedienaar van de eredienst is tewerkgesteld in de lokale geloofsgemeenschap."

Dit neemt niet weg dat de ontworpen regeling ertoe leidt dat in een vorm van toezicht door het representatief orgaan wordt voorzien: ook al wordt de bedienaar van de eredienst niet benoemd of aangesteld door het representatief orgaan, zonder diens tussenkomst kan hij in de praktijk niet in de lokale geloofsgemeenschap opereren, want dan zou de erkenning van die geloofsgemeenschap in het gedrang komen.

[67] Artikel 17, 7°, van het voorontwerp.

[68] Cass. 3 juni 1999, *Arr.Cass.* 1990, 330.

Het komt evenwel aan de erediensten zelf toe om te bepalen of ze in een dergelijke vorm van toezicht door hun representatief orgaan op de benoeming of de aanstelling van de bedienaren van de eredienst willen voorzien.

11.4. De ontworpen regeling is des te problematischer nu uit de memorie van toelichting ook blijkt dat de goedkeuring waarin die regeling voorziet, mede tot doel heeft het representatief orgaan te responsabiliseren "om de nodige kwaliteitscontrole uit te oefenen op de eredienstbedienaars die actief zijn in de erkende lokale geloofsgemeenschappen". In die omstandigheden lijkt de goedkeuring niet een louter formele bevestiging te zijn dat de betrokkene effectief bedienaar van de eredienst is in de lokale geloofsgemeenschap in kwestie, maar lijkt ze ook een inhoudelijke appreciatie van de capaciteiten van de betrokkene in te houden.

De overheid vermag evenwel niet, in de plaats van de betrokken erediensten, in een dergelijk kwaliteitscontrolesysteem voorzien.

11.5. Er kan wel worden aanvaard dat de Vlaamse overheid zich ervan wil vergewissen dat de bedienaar van de eredienst daadwerkelijk is tewerkgesteld in de lokale geloofsgemeenschap in kwestie. Te dien aanzien volstaat het evenwel dat de aanvraag tot erkenning die het representatief orgaan overeenkomstig artikel 8, tweede lid, van het voorontwerp aan de regering bezorgt, onder meer "de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de e-mailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers" bevat (8°) en dat het bestuur van de eredienst "de namen, de adressen, de rijksregisternummers, de emailadressen en de telefoonnummers van de bedienaars van de eredienst [en] hun vervangers" vermeldt.[69] Vanuit dat oogpunt is de ontworpen regeling overbodig.

11.6. De artikelen 7, 8°, en 17, 7°, van het voorontwerp kunnen dan ook geen doorgang vinden.

6. Het verbod voor de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en andere personen om rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd te worden door een buitenlandse overheid

12.1. Uit artikel 7, 10°, van het voorontwerp vloeit voort dat de lokale geloofsgemeenschap geen bedienaars van de eredienst, vervangers van die bedienaars en andere personen mag hebben die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid.

Artikel 17, 9°, van het voorontwerp voorziet in een gelijkaardige verplichting ten aanzien van het bestuur van de eredienst.

12.2. De toepassing van dat verbod op de bedienaars van de eredienst en hun vervangers is, om de hiervoor vermelde regels, niet bestaanbaar met de bevoegdheidsverdelende regels (opmerking 4.5.4).

[69] Artikel 17, 6°, van het voorontwerp.

Bijgevolg wordt hier enkel de toepassing van dat verbod op "andere personen" nader onderzocht.

12.3. Noch uit de tekst, noch uit de memorie van toelichting blijkt wat wordt bedoeld met "andere personen". Vermits naar luid van artikel 7, 10°, van het voorontwerp de lokale geloofsgemeenschap geen "andere personen" die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid mag *hebben*, lijkt dit te impliceren dat dergelijke personen niet tot de geloofsgemeenschap mogen behoren.

In zoverre een dergelijke regeling het voor de betrokken personen onmogelijk zou maken om samen met de geloofsgemeenschap hun geloof te belijden, en de geloofsgemeenschap zou verplichten die personen te verbieden deel te nemen aan de eredienst, zou ze niet bestaanbaar zijn met de vrijheid van godsdienst. Zoals vermeld in opmerking 10.2, heeft elke persoon immers op grond van die vrijheid het recht om zijn geloof te belijden.

12.4. Dit lijkt echter niet de bedoeling van de ontworpen regeling. Gevraagd wat met het begrip "andere personen" in artikel 17, 9°, van het voorontwerp wordt bedoeld, verklaarde de gemachtigde:

> "Het betreft alle personen die actief zijn in het bestuur van de eredienst of een opdracht uitoefenen voor het bestuur van de eredienst. Dit kan verduidelijkt worden in de memorie."

Er kan aangenomen worden dat hetzelfde geldt voor het begrip "andere personen" in artikel 7, 10°, van het voorontwerp.

12.5. Opdat de ontworpen regeling bestaanbaar zou zijn met de vrijheid van godsdienst moet in de tekst zelf van het voorontwerp het begrip "andere personen" nader worden omschreven.

In zoverre met de ontworpen regeling volgens de memorie van toelichting wordt beoogd "buitenlandse overheidsinmenging te allen tijde te weren in een (toekomstige) Vlaamse openbare instelling", moet er bij die nadere omschrijving bovendien worden op toegezien dat het verbod enkel van toepassing is op door een buitenlandse overheid bezoldigde personen waarvan de rol in de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst van dien aard is dat dit zou kunnen leiden tot buitenlandse overheidsinmenging. Zo valt bijvoorbeeld te betwijfelen of het gegeven dat een occasionele vrijwilliger die de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst bijstaat bij het onderhoud van het gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst of instaat voor de muzikale omlijsting van de religieuze plechtigheden, door een buitenlandse overheid wordt bezoldigd, tot een dergelijke buitenlandse overheidsinmenging kan leiden.

B. De registratie van giften

13.1. Uit het ontworpen artikel 18, § 2, vloeit voort dat het bestuursorgaan van een bestuur van een eredienst alle giften moet registreren die een waarde hebben van 500 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd.

Tijdens de wachtperiode geldt die verplichting ook ten aanzien van het voorlopig bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap (artikel 11, § 2, eerste lid, 3°, van het voorontwerp).

Uit de memorie van toelichting blijkt dat met die regeling wordt beoogd "om op een doeltreffende wijze te kunnen nagaan of een bestuur van de eredienst geen ongeoorloofde financiering of ondersteuning ontvangt".

13.2. In het licht van het verbod om rechtstreeks of onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning te ontvangen als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst, of om financiering of ondersteuning te ontvangen die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging kan, onverminderd de vragen die hiervoor zijn gesteld in verband met het criterium "buitenlandse financiering of ondersteuning die afbreuk doet aan de onafhankelijkheid van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst" (opmerkingen 8.5.5 en 8.5.6), worden aanvaard dat de inmenging in het privéleven, en desgevallend in de vrijheid van godsdienst,[70] die voortvloeit uit de ontworpen regeling redelijk is verantwoord. Door die giften te registreren kan immers worden nagegaan of er geen sprake is van ongeoorloofde financiering. Bovendien moet niet elke gift worden geregistreerd, maar enkel giften van meer dan 500 euro. Ook wordt de toegang tot het giftenregister beperkt tot de in artikel 18, § 2, vierde lid, van het voorontwerp vermelde instanties. In de memorie van toelichting wordt dienaangaande het volgende uiteengezet:

> "De bepaling die bepaalt dat het giftenregister vertrouwelijk wordt behandeld, wordt geschrapt. Art. II.34 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet in een uitzondering op de openbaarheid omwille van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. Het Bestuursdecreet van 7 december 2018 voorziet in voldoende waarborgen om de persoonsgegevens van de schenkers te beschermen. De verplichting om het giftenregister bij de jaarrekening te voegen wordt geschrapt omwille van privacy redenen. Conform het advies van de VTC wordt er in het decreet bepaald aan welke instanties de persoonsgegevens mogen worden verstrekt."

[70] Volgens het Europees Hof voor de Rechten van de Mens kan de verplichting informatie te verstrekken over een godsdienstige overtuiging mogelijkerwijs een schending vormen van artikel 9 van het Europees verdrag voor de rechten van de mens: zie EHRM (grote kamer) 29 juni 2007, Folgerø t. Noorwegen, § 98; EHRM 9 oktober 2007, *Hasan en Eylem Zengin t. Turkije*, § 73.

13.3. De vraag rijst evenwel wat het (voorlopig) bestuursorgaan van de lokale geloofsgemeenschap of het bestuur van de eredienst moet aanvangen met anonieme giften die desgevallend meer dan 500 euro bedragen. Hieromtrent om uitleg gevraagd verklaarde de gemachtigde:

> "Anonieme giften van minder dan 500 euro zijn mogelijk. Bij giften boven 500 euro moeten de identificatiegegevens van de schenker geregistreerd worden."

In zoverre de gemachtigde lijkt te suggereren dat anonieme giften van meer dan 500 euro verboden zijn, moet worden opgemerkt dat niet alleen de gift zelf kan geïnspireerd zijn door een religieuze overtuiging, maar ook het anoniem karakter ervan.[71] Een dergelijk verbod zou derhalve een inmenging inhouden met de vrijheid van godsdienst, al lijkt ze te kunnen worden aanvaard in het licht van de voormelde doelstelling na te kunnen gaan of er geen sprake is van ongeoorloofde financiering.

Het voorgaande neemt niet weg dat ernstige vragen rijzen bij de praktische toepassing van de ontworpen regeling op anonieme giften. Bij dergelijke giften, bijvoorbeeld, wat de rooms-katholieke eredienst betreft, in het offerblok of in de offerandeschaal, valt immers niet te achterhalen of ze afkomstig zijn van een of meerdere personen, laat staan dat de identiteit van die personen kan worden achterhaald. Er zal ten aanzien van dergelijke giften ook niet kunnen worden bepaald of een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro overschrijden. Voor die giften lijkt de ontworpen regeling dan ook niet werkzaam te zijn.

C. De controlebevoegdheid van de bevoegde instantie

14.1. De door de regering aangewezen bevoegde instantie controleert of de lokale geloofsgemeenschappen en de besturen van de eredienst voldoen aan de in artikel 19 van het voorontwerp vermelde verplichtingen. Om die opdracht te vervullen kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op uitgebreide bevoegdheden, zoals onder meer het recht om zonder voorafgaande aankondiging toegang te hebben tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst of de lokale geloofsgemeenschap gebruikt[72] (artikel 21 van het voorontwerp), het recht de identiteit van personen op te nemen en om de te identificeren personen daartoe staande te houden (artikel 22, 1°, van het voorontwerp), het recht om de voorlegging, inzage, kopieën of de tijdelijke bewaarneming te vorderen van informatie, documenten en infodragers (artikel 24 van het voorontwerp), het recht om vaststellingen te doen met audiovisuele middelen (artikel 26 van het voorontwerp) en het recht om de bijstand van de politie te vorderen (artikel 27, eerste lid, van het voorontwerp).

[71] Wat de christelijke godsdienst betreft: zie immers Matthëus 6:2-4: 2. Ook in de islam wordt enige bescheidenheid bij giften gewaardeerd: zie bijvoorbeeld Surat al-Baqara, 2: 271.

[72] Met uitzondering van de woning van de bedienaar van de eredienst.

14.2. In artikel 20, tweede lid, van het voorontwerp wordt bepaald dat de personeelsleden van de bevoegde instantie "enkel van hun bevoegdheden (…) gebruik [maken] als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en voorzien zijn van een legitimatiebewijs."

In de memorie van toelichting wordt hierover het volgende opgemerkt:

> "Hierbij moet er ook steeds rekening gehouden worden met het recht op vrijheid van de eredienst, de vrije openbare uitoefening ervan en de organisatorische autonomie van godsdienstige geloofsgemeenschappen, gewaarborgd in de Grondwet[73] en de internationale mensenrechtenverdragen.[74] De strikte scheiding tussen kerk en staat moet ten volle gerespecteerd worden: de erkende lokale geloofsgemeenschappen van de door de federale overheid erkende erediensten moeten hun religie in alle vrijheid kunnen beleven. Er wordt een kader van bevoegdheden uitgewerkt die noodzakelijk is om de besturen van de erediensten en de erkenning aanvragende lokale geloofsgemeenschappen permanent en adequaat te kunnen controleren, zonder dat deze bevoegdheden verder gaan dan noodzakelijk vereist is voor het toezicht op de naleving van de verplichtingen opgelegd aan de lokale geloofsgemeenschappen tijdens de wachtperiode en na de erkenning."

Voorts wordt daar nog het volgende aan toegevoegd:

> "Aan de personeelsleden van de bevoegde instantie belast met de controleopdrachten worden enkel bevoegdheden toegekend die nodig zijn om de controleopdracht vermeld in artikel 19 op een adequate wijze te kunnen uitvoeren. Bovendien kan enkel gebruik gemaakt worden van deze bevoegdheden als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van de controleopdrachten. Deze bevoegdheden kunnen niet onbeperkt worden ingezet. De uitoefening van deze bevoegdheden moet steeds in verhouding staan met de welomschreven controleopdrachten opgenomen in artikel 19 (finaliteit) en voor zover dat deze redelijkerwijs nodig zijn voor de uitoefening van de controleopdrachten (proportionaliteit)."

14.3. Vermits de decreetgever de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen afhankelijk kan maken van sommige voorwaarden, vermag hij, onder voorbehoud van wat hiervoor is opgemerkt over de voorwaarden zelf, toezien op de naleving van die voorwaarden en met het oog hierop de personeelsleden van de bevoegde instantie controlebevoegdheden toekennen. Hetzelfde geldt ten aanzien van de verplichtingen van een bestuur van de eredienst. Gelet op de inmenging in het privéleven en, desgevallend, op de vrijheid van godsdienst, die die controlebevoegdheden impliceren, mogen ze echter niet verder gaan dan wat noodzakelijk is om het nagestreefde doel te bereiken.

---

[73] *Voetnoot 17 van de aangehaalde memorie van toelichting*: Art. 19 en 21 Grondwet.

[74] *Voetnoot 18 van de aangehaalde memorie van toelichting*: Bijvoorbeeld: Art. 9 Europees Verdrag over de rechten van de mens; Art. 18 Internationaal Verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten; cf. GwH nr. 203/2019 van 19 december 2019, B.33.3

Te dien aanzien kan de decreetgever zich niet ertoe beperken te bepalen dat de personeelsleden in kwestie enkel van hun bevoegdheden gebruik kunnen maken als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht. De decreetgever moet bij het toekennen van die bevoegdheden zelf nagaan of de toekenning ervan evenredig is met het nagestreefde doel.

Zo rijst de vraag in het licht van welke erkenningsvoorwaarde van een lokale geloofsgemeenschap of verplichting van een bestuur van een eredienst het noodzakelijk is dat de personeelsleden van de bevoegde instantie niet alleen een persoon mogen identificeren, maar hem bovendien hiertoe mogen staande houden,[75] hetgeen een – weliswaar beperkte – inmenging van de bewegingsvrijheid impliceert?

Ook valt moeilijk te verantwoorden dat de uitzondering op het recht op toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en tot de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt, enkel geldt voor de private woning *van de bedienaar van de eredienst*. Gelet op de onschendbaarheid van de woning waarin artikel 15 van de Grondwet voorziet, moet die uitzondering gelden voor elke plaats die onder dat begrip valt, ongeacht of het om de woning van de bedienaar van de eredienst of van een derde gaat.[76]

14.4. Bovendien blijkt noch uit de tekst van het voorontwerp, noch uit de memorie van toelichting, of de controlebevoegdheden waarin het voorontwerp voorziet ook kunnen worden gebruikt om toezicht uit te oefenen op de erediensten zelf.

Nochtans beklemtoont het Grondwettelijk Hof in het voormelde arrest nr. 203/2019, weliswaar bij de beoordeling van de erkenningsprocedure van plaatselijke geloofsgemeenschappen en zonder zich uit te spreken over de controlebevoegdheden waarover de overheid in die context beschikte, dat uit geen enkele bepaling bleek dat het "decreet zou beogen de inhoud te controleren van de boodschap die tijdens de eredienst wordt overgebracht" en dat het toezicht waarin werd voorzien beperkt was tot "de naleving van de vereisten van juridische, administratieve, budgettaire en boekhoudkundige aard die gelden voor de plaatselijke geloofsgemeenschappen en de instellingen die zijn belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten in het kader van de bij het decreet van 18 mei 2017 vastgestelde procedures", en geen "toezicht op de uitoefening van de eredienst als dusdanig" impliceerde.[77] Op grond hiervan besloot het Grondwettelijk Hof dat de vrijheid van godsdienst en van eredienst niet was geschonden.

Er zal hieromtrent minstens in de memorie van toelichting duidelijkheid moeten worden verschaft.

[75] Zie artikel 22, eerste lid, 1°, van het voorontwerp.

[76] Bijvoorbeeld als een bestuur van de eredienst een gebouw of ruimte verhuurt aan een personeelslid of aan een religieuze orde.

[77] GwH 19 december 2019, nr. 203/2019.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Opschrift

15. In tegenstelling tot wat het opschrift van het voorontwerp suggereert, beperkt het aan te nemen decreet zich niet ertoe de erkenning van en het toezicht op lokale geloofsgemeenschappen te regelen. Zo worden ook in verplichtingen voor de besturen van de eredienst voorzien en wordt het toezicht op de naleving van die verplichtingen geregeld. Vermits het opschrift nauwkeurig, *volledig* en beknopt moet zijn,[78] moet in het opschrift ook van deze elementen gewag worden gemaakt.

Artikel 4

16. Artikel 4, 2°, van het voorontwerp bevat een definitie van het begrip "besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005".

Vermits evenwel artikel 66 van het voorontwerp strekt tot opheffing van dat besluit, en er enkel nog in drie overgangsbepalingen (artikelen 69, 70 en 71 van het voorontwerp) naar wordt verwezen, is die definitie in artikel 4 van het voorontwerp weinig zinvol. Het verdient dan ook aanbeveling om die bepaling over te hevelen naar hoofdstuk 9 van het voorontwerp ('Slotbepalingen'), dat dan zou aanvangen met een artikel waarin wordt bepaald wat er voor de toepassing *van dat hoofdstuk* wordt verstaan onder het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005.

Hoofdstuk 2 ('Erkenningsprocedure')

17. Vermits hoofdstuk 2 van het voorontwerp niet enkel bepalingen bevat inzake de erkenningsprocedure, maar in dat hoofdstuk ook de erkenningscriteria en de erkenning worden geregeld, lijkt het aangewezen om dit in het opschrift van hoofdstuk 2 tot uitdrukking te brengen. Het opschrift zou dan als volgt kunnen luiden:

"Hoofdstuk 2: Erkenning van lokale geloofsgemeenschappen"

Artikel 8

18. Naar luid van artikel 8, eerste lid, van het voorontwerp meldt het representatief orgaan schriftelijk aan de regering binnen de acht dagen dat een aanvraag tot erkenning is ingediend. Het tweede lid van hetzelfde artikel bepaalt dat het representatief orgaan de aanvraag tot erkenning aan de regering bezorgt.

[78] Aanwijzing 50 van de Omzendbrief Wetgevingstechniek VR 2019/4 van 25 oktober 2019.

Gevraagd of het om een en dezelfde handeling, dan wel om twee afzonderlijke handelingen gaat, antwoordde de gemachtigde:

> "Dit zijn twee verschillende handelingen:
>
> 1. **De schriftelijke melding**: Lokale geloofsgemeenschappen moeten, conform artikel 3, §1, eerste lid van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008, een erkenningsaanvraag bij hun representatief orgaan indienen die vervolgens de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering bezorgt. Een lokale geloofsgemeenschap kan niet rechtstreeks een aanvraag tot erkenning indienen bij de Vlaamse Regering als bevoegde gewestoverheid. Als het representatief orgaan een aanvraag tot erkenning ontvangt, meldt ze dit binnen acht dagen schriftelijk aan de Vlaamse Regering. De Vlaamse Regering wil wel op de hoogte worden gesteld van erkenningsaanvragen die ingediend worden bij het representatief orgaan om op die manier tijdig geïnformeerd te worden over potentiële erkenningsaanvragen die bezorgd zullen worden aan de Vlaamse Regering. Meestal zit er heel wat tijd tussen de indiening van de erkenningsaanvraag door de lokale geloofsgemeenschap bij het representatief orgaan en de effectieve bezorging van de erkenningsaanvraag door het representatief orgaan aan de Vlaamse Regering. Dit komt omdat het representatief orgaan een grondige nazicht doet van de bij haar ingediende erkenningsaanvraag (vaak ontbreken nodige stukken en gegevens voor de erkenning omwille van de techniciteit van een zulk dossier dat vaak door vrijwilligers van een lokale geloofsgemeenschap wordt opgesteld) vooraleer ze het bezorgt aan de Vlaamse Regering.
>
> 2. **Bezorging van de erkenningsaanvraag aan de Vlaamse Regering**: Nadat een erkenningsaanvraag bij het representatief orgaan van de betrokken eredienst werd ingediend oordeelt het representatief orgaan zelf of ze de aanvraag tot erkenning bezorgt aan de Vlaamse Regering (art. 3, § 1, lid 1 samenwerkingsakkoord 2 juli 2008). Het representatief orgaan zorgt ook voor een volledig aanvraagdossier. Het behoort tot de discretionaire bevoegdheid van het representatief orgaan om te oordelen om al dan niet een aanvraag tot erkenning tot bezorgen aan de Vlaamse Regering en wanneer ze dit wenst te doen."

De vraag rijst of niet in een regeling moet worden voorzien voor het geval dat de lokale geloofsgemeenschap van oordeel is dat de aanvraag alle in artikel 8, tweede lid, van het voorontwerp vervatte gegevens bevat, maar het representatief orgaan nalaat de aanvraag aan de regering te bezorgen.

Artikel 9

19. In artikel 9 van het voorontwerp wordt bepaald dat de regering binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van de aanvraag tot erkenning een aantal instanties, waaronder het representatief orgaan, op de hoogte brengt van die aanvraag. Vermits het representatief orgaan zelf de aanvraag aan de regering heeft bezorgd, is het weinig zinvol dat hij op de hoogte moet worden gebracht van het bestaan van de aanvraag.

Desgevallend zou in artikel 8 van het voorontwerp kunnen worden bepaald dat de regering aan het representatief orgaan meldt dat zij de aanvraag heeft ontvangen, al kan de regering hetzelfde bereiken door op basis van de machtiging vervat in artikel 5 van het aan te nemen decreet te bepalen dat het representatief orgaan die aanvraag bij aangetekende zending met ontvangstbewijs aan de regering moet bezorgen.

Artikel 14

20. In artikel 14, eerste en tweede lid, van het voorontwerp wordt in een (tussentijds) advies voorzien over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen vermeld in, onder meer, artikel 8, tweede lid, van het aan te nemen decreet.

De laatstvermelde bepaling bevat evenwel geen verplichting voor de lokale geloofsgemeenschappen, doch wel voor het representatief orgaan van de eredienst, dat de aanvraag tot erkenning aan de regering moet bezorgen. De verwijzing lijkt ook geen betrekking te kunnen hebben op het eerste lid van die bepaling, dat wel betrekking heeft op de lokale geloofsgemeenschappen, maar dat hen geen verplichting oplegt.

Gevraagd naar welke bepaling dan wel wordt beoogd te verwijzen, antwoordde de gemachtigde:

> "Art. 8, tweede lid bepaalt de gegevens en documenten in het aanvraagdossier. Aangezien er sprake is van een wachtperiode, is de vereiste niet ingeschreven op straffe van onontvankelijkheid (zoals dit bijvoorbeeld wel het geval is voor de verkorte erkenningsprocedure zie art. 68). Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning, waardoor de wachtperiode meteen start. Indien bepaalde stukken in het aanvraagdossier ontbreken, kan de lokale geloofsgemeenschap deze gedurende de wachtperiode bezorgen. Indien nodig, kan dit in de memorie verduidelijkt worden."

Het strekt tot aanbeveling in artikel 14 van het voorontwerp zelf te bepalen dat het (tussentijds) advies ook betrekking heeft op de volledigheid van de adviesaanvraag (naast het toezicht op de inhoudelijke erkenningscriteria waarin artikel 7 van het voorontwerp voorziet).

Hetzelfde geldt voor de artikelen 15, § 2, eerste lid, en 19, eerste lid, 1°, van het voorontwerp.

Artikel 16

21.1. Naar luid van artikel 16, eerste lid, van het voorontwerp stelt het representatief orgaan binnen dertig dagen na de kennisgeving van de erkenningsbeslissing, het voltallige bestuursorgaan aan "conform het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan".

21.2. Wat de rooms-katholieke eredienst betreft, bepaalt artikel 5, tweede lid, van het decreet van 7 mei 2004 inderdaad dat de leden van de kerkraad na de inwerkingtreding van dit decreet de eerste maal worden aangesteld door het representatief orgaan van die godsdienst, maar die bepaling lijkt niet van toepassing wanneer voor het eerst een bestuur van de eredienst wordt opgericht. Voor de overige erediensten komt in het decreet van 7 mei 2004 geen gelijkaardige bepaling voor. Wat de overige erediensten betreft regelt dat decreet wel de samenstelling van de bestuursorganen,[79] maar voorziet het niet in enige tussenkomst van het representatief orgaan in de

[79] Zie de artikelen 82, 118, 154, 190 en 233 van het decreet van 7 mei 2004.

aanstelling van de leden van die bestuursorganen. Behoudens de bedienaar van de eredienst, bestaan de bestuursorganen van de besturen van die eredienst uit verkozen leden.

Gevraagd naar de draagwijdte van artikel 16 van het voorontwerp in het licht van het voorgaande, verklaarde de gemachtigde:

> "Art. 16 is een aanvulling op het eredienstendecreet. De erkenning van een lokale geloofsgemeenschap impliceert de oprichting van een bestuur van de eredienst. Een bestuur van de eredienst wordt bestuurd door een bestuursorgaan dat na de erkenning zo snel mogelijk moet worden opgericht. Het eredienstendecreet bevat geen bepaling omtrent de eerste samenstelling van een bestuursorgaan na de erkenning. Dit betekent dat het net opgerichte bestuur van de eredienst onmiddellijk verkiezingen zou moeten organiseren. Art. 16 legt de verplichting op om binnen de 30 dagen een bestuursorgaan op te richten. De manier waarop de eerste aanstelling gebeurt, behoort tot de autonomie van het representatief orgaan. Niets belet het betreffende representatief orgaan om verkiezingen te organiseren.
>
> Daarnaast kadert dit in de doelstelling van de Vlaamse Regering om alle verkiezingen van de bestuursorganen binnen dezelfde periode te laten plaatsvinden. Een nieuw opgericht bestuursorgaan zal niet langer een eigen cyclus volgen, maar zal dezelfde cyclus volgen als alle besturen van de eredienst hetgeen betekent gedeeltelijke vernieuwing in 2023, 2026, 2029, 2032 en telkens de volgende drie jaar. Om te vermijden dat een bestuur van de eredienst een bestuursorgaan moet verkiezen, dat maar zeer korte tijd aangesteld blijft, zal het representatief orgaan tijdelijk een voltallig bestuur aanstellen.
>
> Artikel 5, tweede lid van het eredienstendecreet bevat enkel de eerste samenstelling van de kerkraad na de inwerkingtreding van het eredienstendecreet. Artikel 5, tweede lid is een overgangsbepaling destijds bij de inwerkingtreding van het eredienstendecreet. Artikel 5, tweede lid is niet meer van toepassing en kan worden opgeheven om de duidelijkheid ten goede te komen."

Gevraagd wat wordt bedoeld met aanstelling van het voltallige bestuursorgaan door het representatief orgaan "conform het decreet van 7 mei 2004" vermits dat decreet geen bepalingen bevat die een aanstelling van het voltallige bestuursorgaan door het representatief orgaan mogelijk maken, antwoordde de gemachtigde:

> "Het eredienstendecreet bepaalt per eredienst wat een voltallig bestuursorgaan inhoudt. Conform het decreet van 7 mei 2004 bestaat het bestuursorgaan uit:
>
> - Israëlitische eredienst: 6 leden en een lid van rechtswege (art. 154 van het decreet van 7 mei 2004)
> - Andere erediensten: 5 leden en een lid van rechtswege (art. 5, 82, 118, 190 en 233 van het decreet van 7 mei 2004)."

21.3. Uit het antwoord van de gemachtigde lijkt te kunnen worden opgemaakt dat met de verwijzing naar het decreet van 7 mei 2004 de samenstelling van de bestuursorganen van de betrokken besturen van de eredienst wordt bedoeld, maar niet de wijze waarop de leden van die bestuursorganen overeenkomstig dat decreet worden aangewezen. Die aanstelling zou door het representatief orgaan gebeuren. Onder voorbehoud van wat hieronder wordt opgemerkt (opmerking 21.4), zou dit in de tekst van het voorontwerp beter tot uiting moeten komen.

Om duidelijk te maken dat deze bepaling betrekking heeft op het bestuur van de eredienst, verdient het voorts aanbeveling om na de bewoordingen “het voltallige bestuursorgaan” de woorden “van het bestuur van de eredienst” in te voegen.

21.4. Uit het decreet van 7 mei 2004 vloeit voort dat, behoudens wat de rooms-katholieke eredienst betreft, de bedienaar van de eredienst deel uitmaakt van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst.

Zoals hiervoor evenwel wordt opgemerkt, komt het evenwel niet aan de decreetgever toe om de benoeming of aanstelling van de bedienaren van de eredienst te regelen (opmerking 11.2). Die benoeming of aanstelling van de bedienaar gebeurt overeenkomstig de regels van de eredienst in kwestie

Het lijkt evenwel niet de bedoeling van de ontworpen regeling dat het representatief orgaan de bedienaar van de eredienst als dusdanig aanstelt, maar veeleer dat hij de bedienaar van de eredienst van de lokale geloofsgemeenschap die in de aanvraag tot erkenning in die hoedanigheid wordt aangemerkt, aanstelt tot lid van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst. Indien dit inderdaad de draagwijdte van artikel 16 van het voorontwerp is, kan de ontworpen regeling worden aanvaard.

Hetzelfde geldt voor de aanstellingsbevoegdheid waarin artikel 42, derde lid, van het voorontwerp voorziet.

Artikel 19

22. In artikel 19, 1°, van het voorontwerp wordt gewag gemaakt van de wachtperiode “vermeld in artikel 10”, zijnde de wachtperiode van vier jaar die aanvangt vanaf de indiening van de aanvraag van de erkenning.

Vermits aangenomen moet worden dat de bevoegde instantie ook tijdens een eventuele verlenging van die wachtperiode controleert of de lokale geloofsgemeenschap de in die bepaling vermelde verplichtingen naleeft, moet, naar het voorbeeld van wat in artikel 15, § 1, van het voorontwerp wordt bepaald, in artikel 19, 1°, van het voorontwerp die mogelijkheid van verlenging worden vermeld. Zo zou aan die bepaling kunnen worden toegevoegd: “en in voorkomend geval verlengd overeenkomstig artikel 15, § 3”.

Artikel 20

23. In het tweede lid van artikel 20 van het voorontwerp schrijve men “en *ze* voorzien zijn” (in plaats van “en voorzien zijn”).

Artikel 48

24. In artikel 48, § 2, eerste lid, van het voorontwerp worden de verwerkingsverantwoordelijken aangewezen die conform het aan te nemen decreet persoonsgegevens verwerken. Tot die verwerkingsverantwoordelijken behoort luidens punt 9° van die bepaling ook de federale overheid.

Volgens de gemachtigde is "[d]e doelstelling van artikel 48 (…) dat de persoonsgegevens opgesomd in het decreet ook kunnen worden meegedeeld aan de federale overheid".

De decreetgever vermag, voor zover dat nodig is, te bepalen dat persoonsgegevens aan de federale overheid mogen worden overgemaakt. Daartoe volstaat echter artikel 48, § 2, tweede lid, van het voorontwerp, naar luid waarvan de gegevens die verwerkt worden conform het aan te nemen decreet kunnen worden uitgewisseld met de instanties zoals vermeld in dit decreet. Tot die instanties behoort ook de federale overheid.

Het komt evenwel aan de federale overheid toe om te regelen welke instantie de verwerkingsverantwoordelijke zal zijn voor de verwerking van die persoonsgegevens die overeenkomstig het aan te nemen decreet worden uitgewisseld.

Bijgevolg moet artikel 48, § 2, eerste lid, punt 9°, van het voorontwerp worden weggelaten.

Artikel 65

25. In artikel 65 van het voorontwerp moet worden verwezen naar artikel 269, *eerste lid*, van het decreet van 7 mei 2004.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Astrid TRUYENS Wilfried VAN VAERENBERGH

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

tot regeling van het toezicht, de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen, de verplichtingen van de besturen van de eredienst en tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten

Op voorstel van de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen;

Na beraadslaging,

DE VLAAMSE REGERING BESLUIT:

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Hoofdstuk 1. Inleidende bepalingen

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Dit decreet wordt aangehaald als: Erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van […].

Art. 3. Dit decreet is van toepassing op:
1° de lokale geloofsgemeenschappen die erkend willen worden en waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt;
2° de besturen van de eredienst waarvan de gebiedsomschrijving het grondgebied van het Vlaamse Gewest niet overschrijdt.

Art. 4. In dit decreet wordt verstaan onder:
1° adviserende gemeente: de gemeente op wiens grondgebied de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de islamitische of orthodoxe eredienst gelegen zijn;
2° bestuursorgaan: een groep personen die instaat voor het bestuur van het bestuur van de eredienst. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende organen verstaan:
   a) de kerkraad voor de rooms-katholieke en anglicaanse eredienst;
   b) de bestuursraad voor de protestantse en israëlitische eredienst;
   c) de kerkfabriekraad voor de orthodoxe eredienst;
   d) het comité voor de islamitische eredienst;
3° bestuur van de eredienst: een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid belast met het beheer van de temporaliën van de erkende eredienst op een bepaald grondgebied. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder de volgende instellingen verstaan:
   a) de kerkfabriek voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
   b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
   c) de israëlitische gemeente voor de israëlitische eredienst;
   d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;
4° bevoegde instantie: de instantie van de Vlaamse administratie, vermeld in artikel 19;
5° centraal bestuur: de openbare instelling met rechtspersoonlijkheid die conform artikel 25, 105, 141, 177, 213 of 256 van het decreet van 7 mei 2004 wordt opgericht;
6° decreet van 7 mei 2004: het decreet van 7 mei 2004 betreffende de materiële organisatie en werking van de erkende erediensten;

7° federale overheid: de federale overheid die bevoegd is voor de erkenning van de erediensten;
8° financierende overheid: de gemeente(n) of provincie(s) die na de erkenning bijdragen aan de financiering van het bestuur van de eredienst conform het decreet van 7 mei 2004;
9° lokale geloofsgemeenschap: een groep personen die dezelfde door de federale overheid erkende eredienst op een bepaald grondgebied in een daartoe bestemde plaats beoefenen. Conform het decreet van 7 mei 2004 worden daaronder volgende instanties verstaan:
   a) de parochie voor de rooms-katholieke, anglicaanse en orthodoxe eredienst;
   b) de kerkgemeente voor de protestantse eredienst;
   c) de israëlitische gemeente voor de israëlitische eredienst;
   d) de islamitische gemeenschap voor de islamitische eredienst;
10° personeelsleden van de bevoegde instantie: de personeelsleden die belast zijn met de opdrachten, vermeld in artikel 19;
11° representatief orgaan: het door de federale overheid erkende representatief orgaan van een erkende eredienst;
12° verbonden juridische structuren: de juridische structuren die aan de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of aan het bestuur van de eredienst verbonden zijn en waarbij deze verbondenheid van dien aard is dat ze een weerslag heeft op de organisatie, de werking en het beheer van de goederen of van de inkomsten van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap of van het bestuur van de eredienst;
13° voorlopig bestuursorgaan: een orgaan bestaande uit de personen die tijdens de wachtperiode, vermeld in hoofdstuk 2, afdeling 3, beschouwd worden als voorzitter, secretaris, penningmeester, bedienaars van de eredienst en hun vervangers.

Art. 5. De Vlaamse Regering bepaalt op welke wijze de communicatie opgelegd door dit decreet en het decreet van 7 mei 2004 verloopt tussen de lokale geloofsgemeenschap, het bestuur van de eredienst, het centraal bestuur, het representatief orgaan, de financierende overheid, de adviserende gemeente en de Vlaamse Regering.

Art. 6. Elke termijn, vermeld in dit decreet, wordt berekend vanaf de dag na de dag van de akte of de gebeurtenis die de termijn doet ingaan, en ze omvat alle dagen, ook zaterdagen, zondagen en wettelijke of decretale feestdagen. De vervaldag is in de termijn begrepen. Als de vervaldag een zaterdag, een zondag of een wettelijke of decretale feestdag is, wordt de vervaldag verplaatst naar de eerstvolgende werkdag.

Een termijn als vermeld in dit decreet die in maanden of in jaren is bepaald, wordt gerekend van de zoveelste tot de dag vóór de zoveelste.

Hoofdstuk 2. Erkenning van lokale geloofsgemeenschappen

Afdeling 1. Erkenningscriteria

Art. 7. Een lokale geloofsgemeenschap kan worden erkend als ze voldoet aan al de volgende criteria:
1° ze heeft een juridische structuur die aangepast is aan het aangevraagde openbaar statuut en waarover er transparantie is;
2° ze biedt transparantie over de verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen tussen deze juridische structuren en de lokale geloofsgemeenschap;
3° ze is financieel leefbaar en biedt transparantie daarover;
4° ze ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan haar

onafhankelijkheid. Ze ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging;

5° ze toont de maatschappelijke relevantie aan van de lokale geloofsgemeenschap aan de hand van:
   a) de bevestiging door het representatief orgaan dat de lokale geloofsgemeenschap minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
   b) de zorg voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;
   c) het onderhoud en de bewaring van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
   d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;
   e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

6° de leden van het voorlopig bestuursorgaan leven, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:
   a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;
   b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het voorlopig bestuursorgaan;
   c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door de lokale geloofsgemeenschap gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokalen en plaatsen;
   d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving, in het bijzonder de Grondwet en het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden;
   e) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

7° ze toont aan dat het toekomstig bestuur van de eredienst houder zal worden van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan ze een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het toekomstig bestuur van de eredienst. Ze kan voor elk gebouw bestemd voor de uitoefening van de eredienst een attest van de brandweer voorleggen waaruit blijkt dat de gebouwen overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

8° het voorlopig bestuursorgaan bezorgt schriftelijk de voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de leden van het voorlopig bestuursorgaan aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt het voorlopig bestuursorgaan dat onmiddellijk schriftelijk aan deze instanties;

9° ze heeft enkel bedienaars van de eredienst en hun vervangers die voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;
10° ze heeft geen bedienaars van de eredienst en hun vervangers die rechtstreeks of onrechtstreeks bezoldigd zijn door een buitenlandse overheid;
11° ze voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 11 tot en met 13;
12° ze doorloopt de wachtperiode van vier jaar, vermeld in afdeling 3, met gunstig gevolg.

Afdeling 2. Aanvraag tot erkenning

Art. 8. Om erkend te kunnen worden, dient de lokale geloofsgemeenschap een aanvraag tot erkenning in bij het representatief orgaan. Het representatief orgaan waarbij een aanvraag tot erkenning is ingediend, meldt dat schriftelijk aan de Vlaamse Regering binnen acht dagen na ontvangst.

Het representatief orgaan bezorgt de aanvraag tot erkenning aan de Vlaamse Regering. Deze aanvraag bevat al de volgende gegevens en documenten:
1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;
2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, de statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;
3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;
5° het adres van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;
6° het adres van alle andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt;
7° de gegevens, vermeld in artikel 7, 8°, van de leden van het voorlopig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen;
8° de leden van het voorlopig bestuursorgaan ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, na te leven;
9° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm en de statuten van de verbonden juridische structuren.

Art. 9. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de bezorging door het representatief orgaan van de aanvraag, vermeld in artikel 8, tweede lid, op de hoogte van de ontvangst van die aanvraag:
1° het voorlopig bestuursorgaan;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Afdeling 3. Wachtperiode

Art. 10. Vanaf de bezorging van de aanvraag tot erkenning, vermeld in artikel 8, tweede lid, start een wachtperiode van vier jaar.

Art. 11. §1. Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de begroting en de jaarrekening van de lokale geloofsgemeenschap aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende over-

heid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Het voorlopig bestuursorgaan verleent inzage in de boekhouding van de lokale geloofsgemeenschap aan de voormelde instanties, als ze dat vragen.

Tijdens de wachtperiode bezorgt het voorlopig bestuursorgaan jaarlijks een afschrift van de jaarrekening van de verbonden juridische structuren aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§2. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan de volgende financiële documenten op voor dat gedeelte van de activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst:
1° een budget voor 15 december van het voorgaande kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
2° een jaarrekening voor 1 mei van het volgende kalenderjaar conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;
3° een giftenregister conform artikel 18, §2, met dien verstande dat de woorden "het bestuursorgaan" worden gelezen als "het voorlopig bestuursorgaan" en de woorden "het bestuur van de eredienst" worden gelezen als "de lokale geloofsgemeenschap".

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt jaarlijks een afschrift van de financiële documenten, vermeld in het eerste lid, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§3. In de loop van het laatste jaar van de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning. Het ontwerp wordt opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst.

Het voorlopig bestuursorgaan bezorgt een afschrift van het ontwerp van meerjarenplan aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 12. Tijdens de wachtperiode maakt het voorlopig bestuursorgaan een inventaris op van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Die inventaris bevat al de volgende documenten:
1° het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;
2° een nota met vermelding van de volgende elementen:
   a) de titels die het toekomstige bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;
   b) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de voor- en achternaam en het adres van die personen en de reden van gebruik;
3° een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;
4° een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen.

Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het voorlopig bestuursorgaan welk gebouw het hoofdgebouw is.

Op verzoek van de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente bezorgt het voorlopig bestuursorgaan aan deze verzoekende instanties een afschrift van de inventaris, vermeld in het eerste lid.

Art. 13. Tijdens de wachtperiode voldoet het voorlopig bestuursorgaan aan de volgende verplichtingen:
1° het voorlopig bestuursorgaan meldt onmiddellijk alle wijzigingen die van belang zijn voor de beoordeling van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;
2° het voorlopig bestuursorgaan vergadert zo dikwijls als nodig is om te voldoen aan de vereisten van de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7, en ten minste een keer per kwartaal;
3° het voorlopig bestuursorgaan stelt een verslag op van de vergaderingen, vermeld in punt 2°, en bezorgt dat binnen tien dagen aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;
4° het voorlopig bestuursorgaan draagt zorg voor het archief.

Art. 14. Uiterlijk 22 maanden na de start van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een tussentijds advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de mate waarin de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en de volledigheid van de aanvraag tot erkenning conform artikel 8, tweede lid.

Uiterlijk zestig dagen voor het einde van de wachtperiode wordt door het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies bezorgd aan de Vlaamse Regering over de vraag of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en de volledigheid van de aanvraag tot erkenning conform artikel 8, tweede lid.

Als het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente het advies, vermeld in het eerste en tweede lid, niet op tijd bezorgen, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Afdeling 4. Erkenning

Art. 15. §1. Uiterlijk zestig dagen na het einde van de wachtperiode, vermeld in paragraaf 3 en artikel 10, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschap en brengt ze het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

§2. Als de Vlaamse Regering beslist dat de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, en de aanvraag tot erkenning volledig is conform artikel 8, tweede lid, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:
1° de naam van het bestuur van de eredienst;
2° de gebiedsomschrijving;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit van de Vlaamse Regering, vermeld in het eerste lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§3. De Vlaamse Regering kan binnen de termijn, vermeld in paragraaf 1, de wachtperiode verlengen met maximaal twaalf maanden en brengt in voorkomend geval het voorlopig bestuursorgaan, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die verlenging.

Bij een verlenging als vermeld in het eerste lid vraagt de Vlaamse Regering opnieuw een advies aan de instanties, vermeld in artikel 14. De Vlaamse Regering bepaalt de termijn waarin dat advies moet worden bezorgd.

Art. 16. Het representatief orgaan stelt binnen dertig dagen na de kennisgeving van de beslissing, vermeld in artikel 15, §2, het voltallige bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst aan overeenkomstig de samenstelling van het bestuursorgaan, bepaald in het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan. Het lot wijst de leden aan die bij de eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden.

De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst, conform het decreet van 7 mei 2004.

Hoofdstuk 3. Verplichtingen van de besturen van de eredienst

Art. 17. Met behoud van de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004, voldoet het bestuur van de eredienst aan al de volgende verplichtingen:

1° het is transparant over de juridische structuur en de financiën van de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren en in het bijzonder over de onderlinge financiële stromen;

2° het is financieel leefbaar en is transparant daarover;

3° het toont zijn maatschappelijke relevantie aan door aan volgende verplichtingen te voldoen:

a) de erkende lokale geloofsgemeenschap telt minstens tweehonderd leden binnen de gebiedsomschrijving. Op elke vraag van de Vlaamse Regering gaat het representatief orgaan na of aan die verplichting blijvend is voldaan;

b) het zorg dragen voor de materiële voorwaarden die de uitoefening van de eredienst en het behoud van de waardigheid ervan mogelijk maken;

c) het onderhouden en bewaren van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst;

d) het onderhouden van duurzame contacten met de lokale overheid van de gemeente waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

e) het respecteren van het principe van goed nabuurschap en het onderhouden van duurzame contacten met de lokale gemeenschap waar de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst gelegen zijn;

4° de leden van het bestuursorgaan leven, behalve bij incidentele overmacht, al de volgende verplichtingen na:

a) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook, medewerking te verlenen aan activiteiten die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

b) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de organisatie en werking van het bestuur van de eredienst;

c) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om personen die in door het bestuur van de eredienst gebruikte lokalen en plaatsen aanzetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of de leden daarvan, te weren uit de gebruikte lokalen en plaatsen;

d) de verplichting om alle redelijke inspanningen te ondernemen om geldende wetgeving na te leven en niet hun medewerking te verlenen aan handelingen strijdig met de geldende wetgeving, in het bijzonder het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden en de Grondwet;

e) de verplichting om in geen geval, op welke wijze dan ook aan te zetten tot discriminatie, haat of geweld jegens een persoon, een groep, een gemeenschap of leden daarvan;

5° het kan een bewijs voorleggen dat het bestuur van de eredienst houder is van zakelijke rechten op de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst of, bij gebreke daarvan, wanneer de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst geen eigendom zijn van een publieke rechtspersoon, kan het een afschrift voorleggen van een overeenkomst die met de eigenaar van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst is gesloten over het gebruik van de gebouwen door het bestuur van de eredienst. Het bestuursorgaan houdt een inventaris bij van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt en verleent op verzoek inzage in deze inventaris aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente. Die inventaris bevat:
   a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;
   b) een nota met vermelding van al de volgende elementen:
      1) de titels die het bestuur van de eredienst heeft op de gebouwen of de andere infrastructuur en de reden van gebruik;
      2) de titels die andere personen hebben op de gebouwen of de andere infrastructuur, de voor- en achternaam en het adres van die personen en de reden van gebruik;
   c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;
   d) een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

6° het deelt de voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de bedienaars van de eredienst, hun vervangers en de leden van het bestuursorgaan en in voorkomend geval de naam, het adres en de rechtsvorm van de verbonden juridische structuren mee aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

7° het meldt alle wijzigingen van de gegevens, vermeld in punt 6°, onmiddellijk schriftelijk aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

8° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers voldoen aan de inburgeringsplicht die in voorkomend geval op hen van toepassing is conform het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid;

9° zijn bedienaars van de eredienst en hun vervangers worden noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks bezoldigd door een buitenlandse overheid.

Art. 18. §1. Een bestuur van de eredienst ontvangt noch rechtstreeks, noch onrechtstreeks buitenlandse financiering of ondersteuning als die financiering of ondersteuning afbreuk doet aan zijn onafhankelijkheid. Een bestuur van de eredienst ontvangt geen financiering of ondersteuning die rechtstreeks of onrechtstreeks verband houdt met terrorisme, extremisme, spionage of clandestiene inmenging.

§2. Het bestuursorgaan houdt op de zetel van het bestuur van de eredienst een register bij van alle giften, in natura of in contanten, waarvan het bestuur van de eredienst, rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde is en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Als een schenker meerdere giften doet binnen eenzelfde boekjaar die in totaal de waarde van 500 euro overschrijden, worden die afzonderlijke giften geregistreerd.

Het bestuursorgaan registreert alle giften, vermeld in het eerste lid, binnen acht dagen na de ontvangst ervan.

Het register vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:
1° voor natuurlijke personen:
   a) de voor- en achternaam;
   b) het adres van hoofdverblijfplaats;
   c) de geboortedatum en de plaats;
   d) de nationaliteit;
2° voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   a) de naam;
   b) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   c) de rechtsvorm;
   d) het adres van de zetel.

Het bestuur van de eredienst verleent op verzoek onmiddellijk inzage of een afschrift van het register aan:
1° de Vlaamse Regering;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente;
5° de provinciegouverneur;
6° de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

Hoofdstuk 4. Opdracht en bevoegdheden van de bevoegde instantie

Art. 19. De bevoegde instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, controleert:
1° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7 en 8, tweede lid, naleven tijdens de wachtperiode, vermeld in artikel 10, en in voorkomend geval verlengd, conform artikel 15, §3;
2° of de lokale geloofsgemeenschappen de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°, naleven tijdens de procedure, vermeld in artikel 68, §1;
3° of de besturen van de eredienst blijvend voldoen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 van dit decreet, en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004.

Art. 20. Om de opdracht, vermeld in artikel 19, te vervullen:
1° sluit de bevoegde instantie informatie-uitwisselingsakkoorden af met de betrokken instanties die toezicht houden op de besturen van de eredienst;
2° kunnen de personeelsleden van de bevoegde instantie een beroep doen op de bevoegdheden, vermeld in artikel 21 tot en met 28.

De personeelsleden van de bevoegde instantie maken enkel van hun bevoegdheden, vermeld in artikel 21 tot en met 28, gebruik als dat redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van hun opdracht en ze voorzien zijn van een legitimatiebewijs. Het personeelslid toont onmiddellijk zijn legitimatiebewijs wanneer daar om wordt verzocht.

De Vlaamse Regering kan:
1° de voorwaarden waaronder de personeelsleden van de bevoegde instantie worden aangesteld bepalen;
2° het model van het legitimatiebewijs, vermeld in het tweede lid, bepalen.

Art. 21. De personeelsleden van de bevoegde instantie hebben zonder voorafgaande aankondiging toegang tot de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst, de ruimtes en de infrastructuur die het bestuur van de eredienst gebruikt of die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt tijdens de wachtperiode,

met uitzondering van de gebouwen en ruimtes die exclusief bestemd zijn als private woning.

Art. 22. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de volgende handelingen stellen:
1° de identiteit opnemen en de te identificeren personen daarvoor staande houden;
2° de voorlegging van officiële identiteitsdocumenten vorderen;
3° als de identiteit niet kan worden vastgesteld, conform punt 1° of 2°, de identiteit achterhalen met de hulp van niet-officiële documenten die hen vrijwillig worden voorgelegd als de te identificeren personen geen officiële identificatiedocumenten kunnen voorleggen of als aan de authenticiteit ervan of aan de identiteit van die personen wordt getwijfeld. Met toepassing van artikel 26 kan getracht worden om de identiteit van die personen te achterhalen met beeldmateriaal, ongeacht de drager ervan.

De documenten, vermeld in het eerste lid, 2°, worden onmiddellijk na de verificatie van de identiteit teruggegeven aan de betrokkene.

Art. 23. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inlichtingen vorderen van iedere persoon die betrokken is bij of kennis heeft of kan hebben van de feiten die worden gecontroleerd.

Art. 24. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zonder voorafgaande waarschuwing de onmiddellijke voorlegging vorderen van alle informatie, documenten en informatiedragers in geschreven, digitale of analoge vorm.

De voorlegging, vermeld in het eerste lid, gebeurt ter plaatse in een verstaanbare, leesbare en kopieerbare vorm.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen inzage nemen in de informatie, de gegevens, de documenten en de informatiedragers, vermeld in paragraaf 1.

§3. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich kosteloos een kopie laten bezorgen in de vorm die ze vragen of zelf een kopie maken.

Als kopiëren ter plaatse niet mogelijk is, mogen de personeelsleden van de bevoegde instantie tegen een door hen af te geven schriftelijk bewijs, de informatiedrager en documenten bij zich houden of meenemen tijdens een periode die vereist is om ze te kopiëren of te onderzoeken. Die periode mag niet langer duren dan dertig dagen, tenzij personeelsleden van de bevoegde instantie de betrokkenen voor het verstrijken van die termijn de bijzondere redenen meedelen die een langere duur verantwoorden.

Art. 25. Binnen de termijn die de personeelsleden van de bevoegde instantie bepalen, verleent iedereen alle medewerking aan de personeelsleden van de bevoegde instantie die redelijkerwijze kan worden gevraagd.

Art. 26. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen vaststellingen doen met audiovisuele middelen. De identificatie van het gebruikte audiovisuele middel, de start en het einde van een opname worden vermeld in een verslag. Tenzij de controle daardoor in het gedrang zou komen, wordt iedereen die betrokken is in een onderzoek op de hoogte gebracht van de inzet van audiovisuele middelen. Die kennisgeving gebeurt voorafgaand aan of op het ogenblik van het gebruik van de audiovisuele middelen.

De audiovisuele vaststellingen hebben alleen bewijswaarde op voorwaarde dat ze in afdoende mate steun vinden in andersoortige bewijsmiddelen.

De toepassing van dit artikel mag nooit leiden tot de observatie of het direct afluisteren, vermeld in artikel 47sexies en 90ter, van het Wetboek van Strafvordering.

Art. 27. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen de bijstand vorderen van de lokale en federale politie.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen zich laten bijstaan door deskundigen of andere personen die ze daarvoor aanwijst.

Art. 28. §1. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen bij de uitoefening van hun opdracht een verslag van vaststelling opstellen als tekortkomingen op de verplichtingen, vermeld in dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, worden vastgesteld. Het verslag van vaststelling heeft bewijswaarde tot het bewijs van het tegendeel.

§2. De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen alle raadgevingen geven aan de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en het bestuur van de eredienst die zij nuttig achten om dreigende tekortkomingen aan de verplichtingen, vermeld in dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, te voorkomen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie kunnen een waarschuwing richten tot het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan, waarbij opgedragen wordt om zich binnen een bepaalde termijn in regel te stellen, de schadelijke gevolgen van de tekortkomingen te herstellen en het bewijs daarvan te verschaffen.

De personeelsleden van de bevoegde instantie geven onmiddellijk kennis van de raadgevingen, vermeld in het eerste lid, en de waarschuwingen, vermeld in het tweede lid, aan het representatief orgaan.

Hoofdstuk 5. Sanctionering van de besturen van de eredienst

Art. 29. De Vlaamse Regering kan de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 30, §1, opstarten als een bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan tekortkomen aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004.

Het bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de leden van het bestuursorgaan beschikken over de mogelijkheid om tijdens de sanctioneringsprocedure, vermeld in artikel 30, hun hoorrecht uit te oefenen en hun standpunt over de ten laste gelegde tekortkomingen aan de Vlaamse Regering te bezorgen.

Art. 30. §1. In geval van een tekortkoming aan een verplichting, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet of in het decreet van 7 mei 2004, kan de Vlaamse Regering, al dan niet na een aanmaning, beslissen om een van de volgende sancties op te leggen:
1° opschorting of beperking van de financiële gevolgen van de erkenning voor een bepaalde termijn;
2° opschorting van de erkenning voor een bepaalde termijn;
3° opheffing van de erkenning.

In voorkomend geval bevat de aanmaning, vermeld in het eerste lid, de termijn waarbinnen het bewijs moet zijn bezorgd aan de Vlaamse Regering dat alle tekortkomingen zijn weggewerkt.

De beslissing tot opschorting of beperking, vermeld in het eerste lid, bevat de duur van de sanctie die eveneens de termijn is om de tekortkomingen weg te werken en het bewijs hiervan te bezorgen aan de Vlaamse Regering. Als dat bewijs niet op tijd is bezorgd, kan de Vlaamse Regering de sanctie verlengen of een andere sanctie opleggen, conform het eerste lid.

De beslissing tot opheffing wordt genomen na advies van:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de financierende overheid;
4° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Als een adviserende instantie, vermeld in het vierde lid, geen advies bezorgt binnen de termijn van zestig dagen na de verzending door de Vlaamse Regering van de vraag om advies, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan. In uitzonderlijke en spoedeisende gevallen kan de Vlaamse Regering deze adviestermijn inkorten.

§2. Op vraag van het representatief orgaan kan de Vlaamse Regering in afwijking van paragraaf 1, onmiddellijk de erkenning opheffen.

§3. De Vlaamse Regering geeft onmiddellijk kennis van:
1° de aanmaning, vermeld in paragraaf 1, aan het representatief orgaan;
2° de beslissing, vermeld in paragraaf 1, eerste lid, en paragraaf 2, aan het bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente.

De beslissing tot opheffing of tot opschorting van de erkenning wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Art. 31. Als de erkenning wordt opgeheven of opgeschort, vordert de financierende overheid de toelagen terug die in voorkomend geval al zijn uitbetaald voor toekomstige uitgaven.

Hoofdstuk 6. Wijziging van erkenningen en de opheffing van de erkenning van annexekerken en kapelanijen

Afdeling 1. Wijziging van de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap

Art. 32. §1. De Vlaamse Regering erkent de wijziging van de gebiedsomschrijving van een erkende lokale geloofsgemeenschap, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving al de volgende gegevens en documenten:
1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan waarbij de gebiedsomschrijving van de erkende lokale geloofsgemeenschap wordt gewijzigd;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving en de voorgestelde wijziging van de gebiedsomschrijving;
3° het advies van het bestuursorgaan of in voorkomend geval de bestuursorganen;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de gebiedswijziging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;

5° de bevestiging door het representatief orgaan dat de erkende lokale geloofsgemeenschap ook na de gebiedswijziging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
6° als de gebiedswijziging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het bestuur van de eredienst.

Art. 33. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot wijziging van de gebiedsomschrijving op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst of besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de gebiedswijziging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 34. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 33, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de gebiedswijziging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de huidige en toekomstige financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de wijziging van de gebiedsomschrijving geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de gebiedswijziging erkent, bevat het erkenningsbesluit al de volgende elementen:
1° de naam van het betrokken bestuur van de eredienst;
2° de gebiedswijziging;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 2. Wijziging van de naam van het bestuur van de eredienst

Art. 35. §1. De Vlaamse Regering erkent de naamswijziging van een bestuur van de eredienst, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een aanvraag tot naamswijziging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot naamswijziging al de volgende gegevens en documenten:
1° de beslissing van het representatief orgaan waarbij de naam van het betrokken bestuur van de eredienst wordt gewijzigd;
2° de vermelding van de oorspronkelijke en de voorgestelde naam;
3° het advies van het bestuursorgaan van het bestuur van de eredienst.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot naamswijziging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° het betrokken bestuur van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Art. 36. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 35, §3, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de naamswijziging en brengt ze het betrokken bestuur van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente daarvan op de hoogte.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de naamswijziging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering kan de naamswijziging alleen weigeren als de naamswijziging in strijd is met bestaande regelgeving of met de openbare orde.

Het besluit tot naamswijziging wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Afdeling 3. Samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Onderafdeling 1. Procedure

Art. 37. Het representatief orgaan neemt het initiatief tot samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen. Het representatief orgaan brengt de betrokken besturen van de eredienst en, in voorkomend geval het centraal bestuur, onmiddellijk op de hoogte van zijn interne beslissing tot samenvoeging.

Vanaf de kennisgeving van de beslissing van het representatief orgaan, vermeld in het eerste lid, tot aan de beslissing van de Vlaamse Regering over de samenvoeging, vermeld in artikel 41, treedt een periode van lopende zaken in. Tijdens die periode kunnen alleen handelingen worden gesteld die betrekking hebben op de lopende zaken. Handelingen die niet tot de lopende zaken behoren worden gesteld na een verplicht overleg tussen de betrokken besturen.

Beslissingen over handelingen die niet voldoen aan de vereisten, vermeld in het tweede lid, of de gevolgen ervan, zijn niet tegenstelbaar aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Art. 38. §1. De Vlaamse Regering erkent de samenvoeging van twee of meer erkende lokale geloofsgemeenschappen, op voorstel van het representatief orgaan.

§2. Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot samenvoeging aan de Vlaamse Regering.

Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag tot samenvoeging al de volgende gegevens en documenten:
1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan met een duidelijke indicatie van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de aanduiding van het te behouden bestuur van de eredienst;
2° een duidelijke beschrijving van de oorspronkelijke gebiedsomschrijving van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen en de nieuwe gebiedsomschrijving;

3° de adviezen van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden. Als die verdeelsleutel wijzigt na de samenvoeging, wordt ook een voorstel van de gewijzigde verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden opgegeven;
5° een geactualiseerde inventaris van de goederen en de staat van het vermogen van de besturen van de eredienst van de samen te voegen erkende lokale geloofsgemeenschappen, op basis van de laatste jaarrekening en eventueel aangevuld met mogelijke latere wijzigingen;
6° een geactualiseerde inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst die zullen toebehoren aan het te behouden bestuur van de eredienst. Als er verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, bepaalt het representatief orgaan welk gebouw het hoofdgebouw wordt;
7° een geactualiseerde inventaris van de andere infrastructuur die gebruikt zal worden door het te behouden bestuur van de eredienst en de reden van gebruik;
8° als de samenvoeging gepaard gaat met een naamswijziging: de nieuwe naam van het te behouden bestuur van de eredienst;
9° de bevestiging door het representatief orgaan dat de erkende lokale geloofsgemeenschap na de samenvoeging minstens tweehonderd leden telt binnen de gebiedsomschrijving;
10° de voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt het representatief orgaan dat onmiddellijk schriftelijk aan de Vlaamse Regering.

Art. 39. Als een van de samen te voegen besturen van de eredienst in een sanctioneringsprocedure als vermeld in artikel 30 zit, kan de Vlaamse Regering de samenvoegingsprocedure opschorten totdat de Vlaamse Regering een beslissing heeft genomen over de sanctionering.

Art. 40. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot samenvoeging op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° de betrokken besturen van de eredienst;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid;
5° in voorkomend geval het centraal bestuur;
6° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in het eerste lid, bezorgen de financierende overheid van het te behouden bestuur van de eredienst en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies over de samenvoeging aan de Vlaamse Regering. Als een van de instanties, vermeld in dit lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

Art. 41. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in artikel 40, tweede lid, is verstreken, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de samenvoeging en brengt ze de betrokken besturen van de eredienst, het representatief orgaan, de federale overheid, in voorkomend geval het centraal bestuur, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van de beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de samenvoeging geacht te zijn erkend door de Vlaamse Regering.

Als de Vlaamse Regering de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen erkent, bevat het besluit al de volgende elementen:
1° de aanwijzing van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen die worden samengevoegd en het bestuur van de eredienst dat behouden blijft;
2° de naam en de gebiedsomschrijving van het te behouden bestuur van de eredienst;
3° in voorkomend geval de verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het derde lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Onderafdeling 2. Gevolgen van een samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen

Art. 42. De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen beëindigt het bestaan van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, met uitzondering van het bestuur van de eredienst dat het representatief orgaan aanwijst als het te behouden bestuur van de eredienst.

De erkenning van de samenvoeging van erkende lokale geloofsgemeenschappen maakt van rechtswege een einde aan het mandaat van de leden van de bestuursorganen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41. De leden van het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst blijven hun mandaat uitoefenen tot het representatief orgaan een nieuw bestuursorgaan aanstelt, conform het derde lid, of tot de eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan volgens de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst, conform het decreet van 7 mei 2004.

Het representatief orgaan kan na de samenvoeging een nieuw voltallig bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst aanstellen overeenkomstig de samenstelling van het bestuursorgaan bepaald in het decreet van 7 mei 2004 tot aan de eerste gedeeltelijke vernieuwing. In voorkomend geval wijst het lot de leden aan die bij die eerste gedeeltelijke vernieuwing uittreden. De eerste gedeeltelijke vernieuwing van het bestuursorgaan valt samen met de reguliere cyclus die geldt voor de andere besturen van dezelfde eredienst, conform het voormelde decreet.

Art. 43. De samenvoeging heeft geen invloed op de samenstelling van het centraal bestuur waaronder de bestuursorganen van de besturen van de erediensten van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen ressorteerden, tot de eerstvolgende verkiezing van dat centraal bestuur. Als er in de gemeente of provincie in kwestie een centraal bestuur is opgericht, blijft dat centraal bestuur bestaan, tenzij die samenvoeging ertoe leidt dat er nog maar één erkende lokale geloofsgemeenschap van dezelfde eredienst overblijft op het grondgebied van de gemeente of de provincie in kwestie. In dat laatste geval wordt het centraal bestuur van die gemeente of provincie van rechtswege opgeheven vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41.

Art. 44. §1. Alle roerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst.

De goederen worden overgedragen in de staat waarin ze zich bevinden, met inbegrip van de lasten en de verplichtingen die eigen zijn aan de goederen.

Het te behouden bestuur van de eredienst treedt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, in de rechten en plichten van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen voor de roerende goederen die aan dat te behouden bestuur van de eredienst zijn overgedragen, met inbegrip van de rechten en plichten die voortvloeien uit de hangende en toekomstige gerechtelijke procedures.

§2. De onroerende goederen van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, van rechtswege overgedragen aan het te behouden bestuur van de eredienst. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt de rechten, plichten en lasten over van de onroerende goederen die aan dat bestuur zijn overgedragen.

§3. Het te behouden bestuur van de eredienst neemt vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41, de rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, die voortvloeien uit overeenkomsten.

§4. Elke uitvoering van overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten, gegund door een van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen, wordt van rechtswege voortgezet door het te behouden bestuur van de eredienst, vanaf de bekendmaking van het uittreksel van het besluit in het Belgisch Staatsblad, vermeld in artikel 41.

§5. Het te behouden bestuur van de eredienst is de rechtsopvolger van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen en neemt vanaf de publicatie van het uittreksel van het besluit, vermeld in artikel 41, in het Belgisch Staatsblad alle rechten, plichten en lasten over van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen.

Art. 45. De penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen maken hun eindrekening op, conform artikel 56 van het decreet van 7 mei 2004.

De eindrekeningen van de penningmeesters van de besturen van de eredienst van de samengevoegde erkende lokale geloofsgemeenschappen worden ter goedkeuring voorgelegd aan het bestuursorgaan van het te behouden bestuur van de eredienst.

Afdeling 4. Opheffing van de erkenning van annexekerken en kapelanijen

Art. 46. De Vlaamse Regering kan, op voorstel van het representatief orgaan, de erkenning opheffen van een erkende annexekerk of kapelanij. Als aan de kapelanij een afzonderlijke kerkfabriek verbonden is, zijn artikel 37 tot en met 45 van toepassing.

Het representatief orgaan bezorgt een gemotiveerde aanvraag tot opheffing van de annexekerk of kapelanij aan de Vlaamse Regering. Op straffe van onontvankelijkheid bevat het dossier voor de aanvraag al de volgende gegevens en documenten:
1° de gemotiveerde beslissing van het representatief orgaan voor de opheffing van de erkenning;
2° het besluit tot erkenning van de annexekerk of kapelanij;
3° het advies van het bestuursorgaan van de kerkfabriek waaronder de annexekerk of kapelanij ressorteert;
4° een opgave van alle gemeenten die bijdragen aan het budget van de kerkfabriek waaronder de annexekerk of kapelanij ressorteert.

De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van een ontvankelijke aanvraag tot opheffing van een erkende annexekerk of kapelanij op de hoogte van die aanvraag:
1° het representatief orgaan;
2° de betrokken kerkfabriek;
3° de federale overheid;
4° de financierende overheid.

Art. 47. Uiterlijk zes maanden na de kennisgeving, vermeld in artikel 46, derde lid, neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de opheffing en brengt ze het representatief orgaan, de kerkfabriek waaronder de annexekerk of kapelanij ressorteert, de federale overheid en de financierende overheid op de hoogte van die beslissing.

Als geen beslissing is genomen door de Vlaamse Regering binnen de voorgeschreven termijn, vermeld in het eerste lid, wordt de annexekerk of kapelanij geacht te zijn opgeheven door de Vlaamse Regering.

Het opheffingsbesluit wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

Hoofdstuk 7. Verwerking persoonsgegevens

Art. 48. §1. In dit artikel wordt verstaan onder de algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG.

§2. Conform de bepalingen van dit decreet verwerken de volgende instanties op een gestructureerde en systematische wijze persoonsgegevens als verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming:
1° de Vlaamse Regering;
2° de financierende overheid;
3° de adviserende gemeente;
4° het representatief orgaan;
5° het bestuur van de eredienst;
6° het voorlopig bestuursorgaan;
7° het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, vermeld in artikel 68, §2, 6°;
8° het centraal bestuur.

De gegevens die verwerkt worden conform dit decreet kunnen uitgewisseld worden met de instanties zoals vermeld in dit decreet en de overheden, de administraties en de diensten die de Vlaamse Regering daarvoor machtigt, als dat noodzakelijk is in het kader van hun wettelijke opdracht.

§3. De instanties, vermeld in paragraaf 2, kunnen conform de bepalingen van dit decreet persoonsgegevens verwerken van:
1° de bedienaars van de eredienst en hun vervangers van een erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap en een bestuur van de eredienst;
2° de leden van het bestuursorgaan;
3° de toekomstige leden van het bestuursorgaan;
4° de leden van het voorlopig bestuursorgaan;
5° de schenkers van giften vanaf 500 euro;
6° de personen met titels op de gebouwen of andere infrastructuur;
7° de verbonden juridische structuren;
8° de leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan vermeld in artikel 68, §2, 6°.

§4. De verwerking van de persoonsgegevens heeft als doel:
1° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7;
2° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te beoordelen of een bestuur van de eredienst blijvend voldoet aan de verplichtingen, vermeld in hoofdstuk 3 en hoofdstuk 4 van dit decreet, en de verplichtingen, vermeld in het decreet van 7 mei 2004;
3° over de noodzakelijke informatie te beschikken om een bestuur van de eredienst te kunnen sanctioneren, conform hoofdstuk 5;
4° over de noodzakelijke informatie te beschikken om te oordelen over de samenvoeging van de erkende lokale geloofsgemeenschappen, vermeld in artikel 37 tot en met 41.

De verwerking van de persoonsgegevens is beperkt tot hetgeen noodzakelijk is om het doel, vermeld in het voorgaande lid, te bereiken.

§5. Indien, conform de bepalingen van dit decreet, de instanties, vermeld in paragraaf 2, het rijksregisternummer verwerken, gebeurt de verwerking met het doel om op een unieke wijze natuurlijke personen te identificeren.

§6. De persoonsgegevens die verzameld worden in het kader van dit decreet, worden verwerkt conform de regelgeving over de bescherming van de verwerking van persoonsgegevens. De verwerking van persoonsgegevens is gebaseerd op artikel 6, eerste lid, 1), c) en e), en artikel 10 van de algemene verordening gegevensbescherming en, wat gegevens over religieuze of levensbeschouwelijke overtuigingen betreft, zoals vermeld in artikel 9, eerste lid, van de algemene verordening gegevensbescherming, op artikel 9, tweede lid, d) en g), van de algemene verordening gegevensbescherming.

§7. Conform artikel III.87 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018 wordt de bewaartermijn van de persoonsgegevens bepaald voor de verwerkingsverantwoordelijken, vermeld in paragraaf 2, met uitzondering van het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen.

Het representatief orgaan en de lokale geloofsgemeenschappen bewaren de persoonsgegevens die zij moeten verwerken conform dit decreet gedurende 20 jaar vanaf de verwerking van de gegevens zoals vermeld in dit decreet.

§8. Voor de uitwisseling van persoonsgegevens met de Vlaamse Regering, de besturen van de eredienst, de centrale besturen, de financierende overheid en de adviserende gemeente die gekwalificeerd kunnen worden als instanties in de zin van artikel 2, 10°, van het decreet van 8 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer kan, in afwijking van artikel 8 van datzelfde decreet, gebruik worden gemaakt van algemene protocollen die zijn opgesteld door de instantie die de Vlaamse Regering aanwijst, na advies van de Vlaamse Toezicht-

commissie als bedoeld in artikel 10/1 van het decreet van 8 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

De algemene protocollen bevatten de voorwaarden, conform artikel 8 van datzelfde decreet, waaraan bij de uitwisseling met de Vlaamse Regering, de besturen van de eredienst, de centrale besturen, de financierende overheid en de adviserende gemeente moet worden voldaan. Zij voorzien uitdrukkelijk in de mogelijkheid om via een bevestiging van de naleving van deze voorwaarden bij het protocol te kunnen aansluiten. Die bevestiging wordt bezorgd aan de instantie die de Vlaamse Regering aanwijst die een inventaris van de algemene protocollen, alsook een overzicht van de instanties en entiteiten die erbij aansluiten, bijhoudt en publiceert.

Hoofdstuk 8. Wijzigingen van het decreet van 7 mei 2004

Art. 49. In artikel 2 van het decreet van 7 mei 2004 wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 50. In titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij de decreten van 6 juli 2012 en 22 december 2017, wordt afdeling 1/1, die bestaat uit artikel 4/1 tot en met 4/11, opgeheven.

Art. 51. In artikel 25/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 22 december 2017, wordt het tweede lid vervangen door wat volgt:

"In het geval, vermeld in het eerste lid, is artikel 45 van het erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van […] van toepassing, met dien verstande dat de woorden "het te behouden bestuur van de eredienst" worden gelezen als "het nieuwe centraal kerkbestuur" en de woorden "de samengevoegde besturen van de eredienst" worden gelezen als "de centrale kerkbesturen waarvan het bestaan beëindigd wordt".

Art. 52. In artikel 52/1 van hetzelfde decreet wordt een paragraaf 4 ingevoegd, die luidt als volgt:

"§4. De Vlaamse Regering kan de verplichtingen in paragraaf 1 opschorten of beperken, conform artikel 30 §1, eerste lid, van het erkenningsdecreet Lokale Geloofsgemeenschappen van […].".

Art. 53. Artikel 60 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 60. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 58 en 59, een besluit van de kerkraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 54. In artikel 61, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 55. Artikel 74 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 74. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 72 en 73, een besluit van de kathedrale kerkraad kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de kathedrale kerkfabriek opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 56. In artikel 75, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 57. In artikel 79 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 58. In artikel 115 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 59. In artikel 151 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 60. In artikel 187 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 61. Artikel 225 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 225. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 223 en 224, een besluit van de kerkfabriekraad of van het centraal kerkbestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij de orthodoxe kerkfabriek of het centraal kerkbestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 62. In artikel 226, §1, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Art. 63. In artikel 230 van hetzelfde decreet wordt het tweede lid opgeheven.

Art. 64. Artikel 268 van hetzelfde decreet wordt vervangen door wat volgt:

"Art. 268. De termijn waarin de overheden, vermeld in artikel 266 en 267, een besluit van het comité of van het centraal bestuur kunnen schorsen of vernietigen, wordt gestuit als de toezichthoudende overheid het dossier over dat besluit bij het comité of het centraal bestuur opvraagt of aanvullende inlichtingen vraagt. Als de toezichthoudende overheid een klacht ontvangt, stuit dat ook de termijn, op voorwaarde dat die klacht verstuurd wordt op de wijze die de Vlaamse Regering bepaalt.

De dag nadat de toezichthoudende overheid het dossier of de aanvullende inlichtingen heeft ontvangen, begint een nieuwe termijn van dertig dagen.".

Art. 65. In artikel 269, eerste lid, van hetzelfde decreet worden de woorden "dat met een aangetekende zending is opgestuurd of tegen ontvangstbewijs is afgegeven" opgeheven.

Hoofdstuk 9. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepaling

Art. 66. Het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten wordt opgeheven.

Afdeling 2. Overgangsbepalingen

Art. 67. De besturen van de eredienst die erkend zijn voor de inwerkingtreding van dit decreet krijgen één jaar de tijd vanaf de inwerkingtreding van dit decreet om zich te conformeren aan de verplichtingen, vermeld in artikelen 17, 1°, 3°, a), d), e), 5°, 6° en 7°. Indien het representatief orgaan tijdens deze termijn van één jaar een procedure tot samenvoeging is gestart, moet aan de verplichting van artikel 17, 3°, a), voldaan zijn op het moment van de bevestiging, vermeld in artikel 38, §2, tweede lid, 9°.

De besturen van de eredienst, vermeld in het eerste lid, moeten binnen een termijn van twee jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet zich conformeren aan de verplichting, vermeld in artikel 17, 9°.

Art. 68. §1. In afwijking van hoofdstuk 2 kunnen de lokale geloofsgemeenschappen die conform artikel 3, §1, eerste lid, van het samenwerkingsakkoord van 2 juli 2008 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 27 mei 2004 tussen de Federale Overheid, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest betreffende de erkenning van de erediensten, de wedden en pensioenen van de bedienaars der erediensten, de kerkfabrieken en de instellingen belast met het beheer van de temporaliën van de erkende erediensten een aanvraag tot erkenning bij het representatief orgaan hebben ingediend voor 1 juli 2019 erkend worden met toepassing van de procedure, vermeld in paragraaf 2 tot en met 6.

§2. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van dit decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering dat, op straffe van onontvankelijkheid, al de volgende gegevens en documenten bevat:

1° de identificatie van de lokale geloofsgemeenschap: de naam en de denominatie van de lokale geloofsgemeenschap;
2° in voorkomend geval de huidige juridische structuur, de naam, het adres, statuten en het nummer van de Kruispuntbank van Ondernemingen;
3° de gebiedsomschrijving, namelijk de duidelijke aanwijzing van het territoriale werkingsgebied van de lokale geloofsgemeenschap: de naam van de gemeente(n) of van de delen ervan;
4° de vermelding van de financierende overheid en in voorkomend geval een voorstel van verdeelsleutel van de kosten tussen de financierende overheden;
5° de inventaris van de gebouwen bestemd voor de uitoefening van de eredienst en de andere infrastructuur die de lokale geloofsgemeenschap gebruikt. Als verschillende gebouwen bestemd zijn voor de uitoefening van de eredienst, vermeldt die inventaris welk gebouw het hoofdgebouw is. Die inventaris bevat:
    a) het kadastraal uittreksel van de gebouwen en de andere infrastructuur;
    b) een nota met vermelding van al de volgende gegevens:
        1) de titels die het toekomstig bestuur van de eredienst zal hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur en de reden van gebruik;
        2) de titels die andere personen zullen hebben op de gebouwen of op de andere infrastructuur, de voor- en achternaam en het adres van die personen en de reden van gebruik;
    c) een afschrift van de verzekeringspolissen voor brand en burgerlijke aansprakelijkheid voor de gebouwen of de andere infrastructuur;

d) een attest van de brandweer waaruit blijkt dat de gebouwen of de andere infrastructuur overeenstemmen met de geldende veiligheidsnormen;

6° voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de personen die, als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, conform artikel 16 aangesteld worden als leden van het tijdelijk voltallig bestuursorgaan en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen. Het tijdelijk voltallig bestuursorgaan treedt tijdens de procedure, vermeld in dit artikel, eveneens op als bestuursorgaan van de erkenningszoekende lokale geloofsgemeenschap. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt ze dat onmiddellijk schriftelijk aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

7° voor- en achternaam, adres, rijksregisternummer, e-mailadres, telefoonnummer, nationaliteit, geboortedatum en geslacht van de bedienaars van de eredienst en hun vervangers en voor elk van hen, een uittreksel uit het strafregister, conform artikel 596, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering, dat niet ouder is dan negentig dagen. Als er tussentijdse wijzigingen zijn, meldt het tijdelijk voltallig bestuursorgaan, vermeld in punt 6°, dat onmiddellijk schriftelijk aan de Vlaamse Regering, het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente;

8° de personen, vermeld in punt 6° en 7°, ondertekenen een schriftelijke verklaring op eer waarin ze zich ertoe verbinden de erkenningscriteria, vermeld in artikel 7 en de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 na te leven, met dien verstande dat de woorden "het voorlopig bestuursorgaan", vermeld in artikel 7, worden gelezen als "het tijdelijk voltallig bestuursorgaan", vermeld in punt 6°;

9° de laatste jaarrekening voor het geheel van de activiteiten van de lokale geloofsgemeenschap, aangevuld met een jaarrekening voor dat gedeelte van haar activiteiten dat betrekking heeft op de materiële aspecten van de eredienst, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

10° een overzicht van alle giften in natura of in contanten met betrekking tot de materiële aspecten van de eredienst waarvan de lokale geloofsgemeenschap de twee voorgaande jaren rechtstreeks of onrechtstreeks de begunstigde was en die een waarde hebben van 500 euro en meer. Het overzicht van de giften vermeldt de datum van de gift, de waarde van de gift, de aard van de gift, de wijze waarop de transactie is uitgevoerd en de volgende identificatiegegevens van de schenker:

a) voor natuurlijke personen:
   1) de voor- en achternaam;
   2) het adres van de hoofdverblijfplaats;
   3) de geboortedatum en de plaats;
   4) de nationaliteit;

b) voor rechtspersonen of structuren zonder rechtspersoonlijkheid:
   1) de naam;
   2) in voorkomend geval het ondernemingsnummer;
   3) de rechtsvorm;
   4) het adres van de zetel;

11° een ontwerp van meerjarenplan voor de komende zes jaar, waarin een inschatting wordt gegeven van de ontvangsten en uitgaven van het op te richten bestuur van de eredienst na de erkenning, opgemaakt conform de modellen die gelden voor de besturen van de eredienst;

12° in voorkomend geval de naam, het adres, de rechtsvorm, de statuten en de jaarrekening van de twee voorgaande jaren van de verbonden juridische structuren, alsook in voorkomend geval een overzicht van de onderlinge financiële stromen van de twee voorgaande jaren tussen de lokale geloofsgemeenschap en de verbonden juridische structuren.

§3. De Vlaamse Regering brengt al de volgende instanties binnen dertig dagen na de ontvangst van de ontvankelijke aanvraag tot erkenning, bezorgd door het representatief orgaan, op de hoogte van die aanvraag:
1° het bestuursorgaan, vermeld in paragraaf 2, 6°;
2° het representatief orgaan;
3° de financierende overheid;
4° de federale overheid;
5° in voorkomend geval de adviserende gemeente.

§4. Uiterlijk vier maanden na de kennisgeving, vermeld in paragraaf 3, bezorgen het representatief orgaan, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente een advies aan de Vlaamse Regering waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap voldoet aan de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°.

Als een van de instanties, vermeld in het eerste lid, het advies niet op tijd bezorgt, kan aan de adviesvereiste voorbij worden gegaan.

§5. Uiterlijk zes maanden nadat de termijn, vermeld in paragraaf 4, is verstreken, beslist de Vlaamse Regering over de erkenning en brengt ze het bestuursorgaan vermeld in paragraaf 2, 6°, het representatief orgaan, de federale overheid, de financierende overheid en in voorkomend geval de adviserende gemeente op de hoogte van deze beslissing.

De Vlaamse Regering beoordeelt de erkenning van een lokale geloofsgemeenschap op basis van de verplichtingen, vermeld in artikel 7, met uitzondering van punt 11° en 12°. De beslissing tot erkenning bevat in voorkomend geval al de elementen, vermeld in artikel 15, §2, eerste lid.

Het erkenningsbesluit, vermeld in het tweede lid, wordt bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad bekendgemaakt.

§6. Als de lokale geloofsgemeenschap wordt erkend, is artikel 16 van toepassing.

Art. 69. De procedures tot opheffing van de erkenning, opgestart door de Vlaamse Regering conform artikel 7, §1/1 en §1/2, van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7 van het voormelde besluit.

Art. 70. Aanvragen tot samenvoeging die bij de Vlaamse Regering zijn ingediend, conform artikel 7/4 van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten, voor de inwerkingtreding van dit decreet, blijven onderworpen aan de toepassing van artikel 7/4 tot en met 7/6 van het voormelde besluit en artikel 4/3 tot en met 4/11 van het decreet van 7 mei 2004.

Art. 71. Besturen van de eredienst die erkend zijn op basis van het besluit van de Vlaamse Regering van 30 september 2005 houdende vaststelling van de criteria voor de erkenning van de plaatselijke kerk- en geloofsgemeenschappen van de erkende erediensten houden in 2023 gedeeltelijke verkiezingen, conform het decreet van 7 mei 2004, ongeacht de huidige cyclus.

Art. 72. Tot de dag voor de inwerkingtreding van het besluit tot uitvoering van artikel 5 verloopt de communicatie, vermeld in dit decreet, met een aangetekende brief of afgifte tegen ontvangstbewijs.

Brussel, 4 juni 2021.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur,
Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS